

R E R U M
H I B E R N I C A R U M
A N N A L E S,

Regnantibus HENRICO VII. HENRICO VIII
EDUARDO VI. & MARIA.

Ab anno scil. Domini MCCCCLXXXV, ad annum
M D L V I I I.

Per JACOBUM WARÆUM
Equitem Auratum.

DUBLINII,
Typis & Impensis JOHANNIS CROOK,
Typographi Regii.
MDCLXIV.

✓

REPERBA

ANNALS

1771

THE HISTORY OF THE

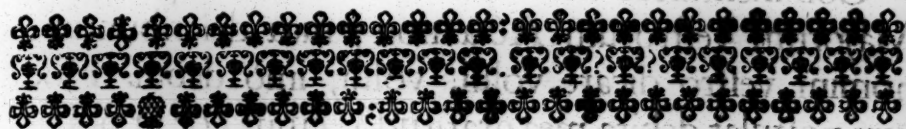
1771

1771

THE HISTORY OF THE

1771

THE HISTORY OF THE

ILLUSTRISSIMO PRINCIPI,

JACOBO.

Duci Ormoniae, &c.

Proregi HIBERNIAE.

Mihi propositum est (Princeps Excellentissime) hisce quatuor Commentariis, res in Hibernia gestas maximè memorabiles, ab initio regni Henrici Septimi, usque ad obitum Mariæ, per spatium scilicet 73 annorum eoque ampliùs, paucis explicare. Quàm incultè & procul à fide Historiæ, nonnulli minorum quasi gentium Historici res nostras Hibernicas tradiderunt; quàm multa porro memoratu digna silentio sepulta reliquerunt, Docti non sine causa conqueruntur. Optandum quidem ut aliquis limati iudicii in hoc studiorum genere versatus, ex incorruptis Antiquitatis monumentis, hunc commentandi laborem susciperet, & integram Hiberniæ historiam, pro materiæ dignitate, conscriberet, ab aurora saltem Christianæ fidei hîc apud nos, ad nostra usque tempora. Cùm verò qui optimè potuerunt, aliis (ut par est credere) gravioribus negotiis distenti hætenùs onus subire recusaverint, operæ pretium ego putavi, etsi tanto (fateor) oneri impar, ex Regiis tabulariis & aliis fide dignis subsidiis, particulas hæce Historiæ Hiberniæ conscribere, & nonnulla aliter fortassè peritura conservare.

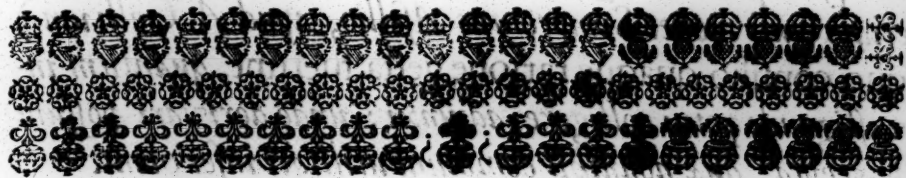
EPIST. DEDICAT.

Commentarios hosce sic absolutos, in quibus & Majorum vestrorum Acta non pauca describuntur, nomini vestro dicare volui, volui, imò debui. Hoc jure postulat debita mea gratitudo, ejus hoc sit posteris symbolum. Accedit libri Argumentum, De Actionibus potissimè Regum, Proregum & Procerum. Accedunt & innatæ vestræ virtutes, speciatim fides vestra intemerata erga Serenissimum Regem nostrum Carolum Secundum, singulari Dei nostræ saluti invigilantis beneficio, ad hæc tempora reservatum, & antea, erga Gloriosissimum ejus patrem, quem conjuratio horrenda sub Justitiæ & Religionis larva, universo Orbe Christiano stupente, nuper sustulit. Deus Opt. Max. C. vestram diu publico Hiberniæ bono incolumem præstet conservetque.

E. V. humilimè devotus,

JACOBUS WARÆUS.

PRÆ-

PRÆFATIO.

ANte annos jam sex, in lucem emisi *Rerum Hibernicarum Annales*, regnante Henrico Septimo, Adjeci postea res in Hibernia gestas, sub filio ejus Henrico Octavo. Tunc verò aliis distentis negotiis, sequentium temporum Historiam, aliorum indagini & industriæ relinquere decrevi. Memini illud Ciceronis; Historia institui non potest, nisi præparato otio, nec exiguo tempore absolvi. Verum enim verò, amicorum cohortatione, & consilio admonitus, ut saltem res hic gestas, ad initium usque regni Elizabethæ, continuarem posterisque traderem, obsecundavi. Huic igitur commentandi labori quantulocunque, horis succisivis, me accinxi, ac præter paucula ea subsidia, quæ ex vulgatis Historicis nostris desumpsi, Tabulas publicas, Acta Senatus, & scripta mea denuò excussi. Atque, ab his fontibus, hanc *Rerum* nostrarum notitiam, sub duobus Principibus, Edwardo Sexto & Maria, mihi comparavi, & suum quæque in annum retuli.

Non pauca (opinor) luce digna & hætenus vulgò inaudita, ad posteriorum eorum temporum historiam, sub Edwardo & Maria, apprimè pertinentia, adjici possent, ex codicibus Manuscriptis, in instructissima illa & quantivis pretii Bibliotheca Cottoniana, Westmonasterii, sed (quod me angit) adversaria mea iis ditare, dum in Anglia essem, prætermisi. Nihilominus, in
his

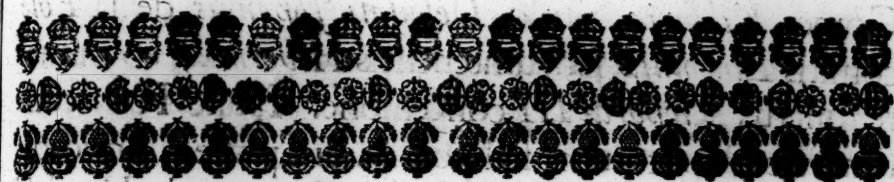
P R Æ F A T I O.

his ipsis quæ nunc offero, non solum facta memoravi, sed etiam (uti monet Sempronius Asellio, apud A. Gellium) quo consilio quaque ratione gesta fuerunt, quantum investigando potui colligere, adjunxi: unde derivari possunt præcepta, quæ nonnihil communi utilitati inservient.

Ecclesiastica aliquoties attigi, sed parcè. Pleniorẽ eorum disquisitionem Scriptoribus Ecclesiasticis reliqui, licet reverà Res Ecclesiasticæ & Civiles ita intertextæ sint, ut vix seperari possint. Fraudes & falsa pro veris obtrudere mihi nunquam fuit in animo: Ubi verò fallax credulitas (tanquàm nubes) me obduxit, vel in his vel in aliis à me scriptis, comiter monitus, libens lubensque agnoscam & corrigam. Mihi enim semper laudabile visum & bonine libero dignum, in veritate proficere, eamque temperatè & citra odium posteris communicare.

Sunt qui memorias omnes veteres tanquàm inutiles rejiciunt & periisse optant. Apagite. Optimè inquit prudentissimus Senator Cicero, in Oratore suo; Nescire quid antea quàm natus sis acciderit, id est semper esse puerum. Nec excusare certè possumus eruditorum illorum incuriam, qui cùm viverent temporibus utriusque Henrici, Edwardi Sexti & Mariæ, & certam haberent notitiam rerum tunc gestarum, fermè nihil tamen de iis, (quod sciam) nisi obiter & tanquàm aliud agentes, conscripserunt. Utcunque, gustum aliquem illorum temporum hîc præbui, qui lectori res nostras sciendi cupido, aliquatenus (ut spero) satisfaciet.

RERUM

R E R U M HIBERNICARUM

HENRICO VII. Regnante,
ANNALES.

ANNO CHRISTI

MCCCCLXXXV.

RICHARDO Tertio in prælio ad *Bosworth* occiso, Bello illi intestino quod *Angliam*, per plurimos annos, gravissimè afflixerat, finem dedit HENRICUS *Richmondie* Comes, jam inde *Henricus* Septimus appellatus, si turbas à duobus scenicis principibus, vel potius ab eorum fautoribus, suscitatas excipiamus. Regnum is iniit Augusti 22 1485, qui dies prælii, & 30 insequentis Octobris, Coronationis solennia peracta sunt *Westmonasterii*.

Hiberniam tunc temporis administrabat *Geraldus Comes Kildariae*, titulo *Deputati Johannis*, de la Pole comitis *Lincolniae* Locumtenentis *Hiberniae*, eo munere functus *Richardi III* concessione. Hunc Rex confirmavit Deputatum, sed non ita diu postea, novo diplomate, Deputatum constituit *Gasparis de Hatfield Ducis Bedfordiae*, quem Locumtenentem *Hiberniae* designarat. Approbavit etiam *Thomam Fitz-Gerald Equitem auratum*, dicti comitis fratrem, *Hiberniae* Cancellarium, *Rolandum Fitz-Eustace* Baronem *Portlesterium*, summum Quæstorem, (sive ut loquimur) *Thesaurarium*, virum in rebus *Hibernicis*, longo usu versatissimum, cæterosq; *Confiliarios*, præter *Judices* & alios administratos primarios, etsi eorum plurimi, id quod ille certo cognovit, *Rosæ albae*, *hinc* familiae *Eboracensis* factores fuerint. Veruntamen eo tempore, (quod miris in principe tam prudente) illis, alios probatæ fidei viros, & suis non adiunxit. Quid detrimenti inde accepit, postea suo patebit loco.

Dum hæc agerentur, magnum erat dissidium inter *Jacobum Ketingum* & *Marmaducum Lomleium*, de jure Prioratus *S. Johannis Hierosolymitani* in *Hibernia*, *Kilmainan* vulgò dicti, utroq; pro Priore se gerente, unde & utriq; demum exitium. Simultas (ut rem altius repetam) initium sumpsit anno 1482. Nam sub exitum ejus anni, exauthoratus est *Ketingus*, à *Petro Daubussono* magno *Rhodi* Insulæ Magistro, cui subsuit, ob contumaciam & munus malè administratum, speciatim, quòd monilia quædam & alia Prioratus sui ornamenta, partim vendiderat, partim pignori posuerat, inter quæ memoratur pars Crucis Dominicæ: Item quod prædia multa ad Prioratum spectantia, partim etiam vendiderat, partim ad longum tempus elocaverat, & partim pensionibus quibusdam oneraverat. De-

privato

private litæque *Ketingo*, successor designatus est à prædicto Magistro Rhodiano, *Marmaducus* ille *Lomleius*, Anglus, nobili *Lomleiorum* familia ortus. Hæc mense Decembri 1482. Is ita electus, anno insequenti, *Clontarfam* appulit, ubi Præceptoria fuit ejusdem ordinis, ad secundum à *Dublinio* lapidem. De appulsu ejus, quamprimum certior factus est *Ketingus* (qui diu magnâ vixerat potentia, & Prioratum jam tenebat annos plus minus 20.) illuc magnâ suorum catervâ stipatus properavit, & *Lomleium* secum captivum ducens, sub arcta custodia detinuit, donec omnibus electionis & confirmationis instrumentis, in manus suas resignatis, (licet præviâ *Lomleii* protestatione) ad sustentationem, ei tandem concessit Præceptoriam de *Kilsnan* in agro *Louthensi*. De his omnibus, *Lomleius* literas perscripsit, tam ad Regem *Angliæ*, quàm ad magnum Magistrum Rhodi, eoque tandem successu, post longam nimirum moram, ut *Ketingus*, ob crimina perpetrata, excommunicatus fuerit. *Ketingus* verò hinc irritatus, culpamque omnem in *Lomleium* conjiciens, eum quasi harum turbarum fontem, ex dicta Præceptoria, manu armatâ expulit, *Octaviano* de Palatio Archiepiscopo *Armaebano*, in cujus diocesi dicta Præceptoria fuit sita, *Lomleium* frustra propugnare satagente. Neque hic tamen finis erat arumnarum *Lomleii*: nam circa hoc tempus in carcerem ab adversario denuò conjectus est. Quid de eo postea factum fuerit, traditum non reperi. Hoc constat, eum nunquam Prioratum administrasse. Cæterum *Ketingus* ipse licet Prioratum per novem ferme annos postea per vim occupaverit, tandem tamen majore cum dedecore ejectus, in summa inopia vitam finiit, postquam nimirum *Jacobum Valeum* in locum suum succedum vidisset. Prior hujus loci (quod obiter hic annotatum) totius *Hiberniæ* Protoprior olim censebatur,

febatur, & locum suffragiumque habebat inter Procere
Parlamentarios. Ad Prioratum ipsum quod attinet,
is adeo amplius erat, & opere tam venusto, ante suppres-
sionem, ut inter ades universi regni speciosissimas, me-
rito numeratus fuerit.

Sed ut in instituto cursu progrediamur, Mense No-
vembri, *Thomas Ormond* alias *Butler* Eques auratus in
Parlamento *Westmonasterii* coacto, possessionibus &
honori Comitis *Ormonie* restitutus est, ac Statutum
editum anno primo *Edwardi IV.* quo dictus *Thomas*
& duo fratres ejus seniores, videlicet, *Jacobus Comes*
Waltonie & Ormonie, ac *Johannes Ormond* Eques au-
ratus proditores declarati fuerant, adjudicatum est irri-
cum viribusque cassum. Comes brevi deinde postea, in
numerus eorum asciscitur, qui Regi erant à Secretio-
ribus consiliis.

Ultimus fuit hic annus *Johanni Domino Barrio*, in
quo morum probitas cum generis splendore certavit, ac
etiam *Ulicko Bourko*, *Clan-Richardi* Dynastæ, nobilissi-
mâ orto familiâ de *Burgo*, (cujus rami in *Hibernia*
longè diffusi) viro magni nominis & potentix. *Ulic-
kum* filium is successorem habuit, de quo plura postea.
Mortem etiam obiit hoc anno *Nicolaus Hemisa* Epi-
scopus *Waterfordiensis* & *Lismorensis*, aliquando Ab-
bas coenobii de *Fermoy*, alias de Castro Dei, cui suc-
cessit *Thomas Pursellus*. Tunc porro *Edmundus Cur-
ceus* ordinis Minorum, S. T. D. è Baronum *Curceo-
rum* familiâ ortus Episcopus consecratus est *Clochoren-
sis*, *Henrico VII.* ob perspectam fidem, postea percha-
rus. *Anglicæ* gentis is primus fuit qui sedem eam ob-
tinuit.

ANNO CHRISTI

MCCCCLXXXVI.

REX subodoratus sub hoc tempore *Kildarium* res novas in *Hibernia* moliri, literis suis, inter mandata ei dedit, ut in *Angliam* properaret, specioso præt-textu coram consultandi, de rebus ad publicam pacem & tranquillitatem *Hiberniæ* spectantibus. *Kildarius*, his literis acceptis, metuens quonam ea res evaderet, *Hiberniæ* ordines *Dublinii* congregatos, de Regis voluntate, certiores facit. Junii deinde 4, Proceres ad Regem literas excusatorias mittunt, in quibus significant subitam Comitis profectionem in *Angliam* negotiis quibusdam magni momenti in Parlamento tractandis multum obfuturam: ideoque obnixè petunt, ut ille tam diù se sistat, donec negotia ea conficiantur. Literis illis subscripserunt, ex Ecclesiasticis, *Walterus fitz-Symon Dubliniensis* & *Octavianus* de Palatio *Armachanus* Archiepiscopi, *Jobannes Painus* Episcopus *Midensis*, *Jobannes Pursellus* Abbas coenobii *S. Thomæ* juxta *Dublin*. *Walterus Champflour* Abbas coenobii *B. Mariæ* juxta *Dublin*. *Jobannes Troy* Abbas *Mellifontis*, *Henricus* Abbas *Baltinglassensis* & *Nicolaus* Prior *Conallensis*: ex Secularibus verò, *Robertus Prestonus* Vicecomes *Gormanstonius*, & Barones *VI*, *Slanius* nimirum, *Delvinus*, *Killenius*, *Houthius*, *Trimletstonius* & *Donsanius*. His literis Comes quasi munitum se sentiens, tempus itineris indies protraxit.

Nunc ut pergamus; Ad tempus pervenimus conjurationibus plenum, conspirarunt enim ad Regem *Henricum* subvertendum, *Margareta Edwardi IV.* tum nuper Regis *Angliæ* soror, *Caroliq; Pugnacis Burgundiæ Ducis* vidua, aut (ut loquimur) dotaria, *Jobannes dela*

Pole Comes Lincolniae, Franciscus Vicecomes Lovellus, aliquando *Richardi III.* Camerarius, & alii nonnulli. Huic flammæ oleum addidit mirum vastumque facinus vafri cujusdam Presbyteri Oxoniensis *Richardi Simons*, vel (secundum Polydorum Virgilium) *Simondi* appellati. Is enim, hoc anno, cum discipulo suo *Lamberto Simnello* egeni opificis, sive pistoris nimirum sive futoris filio, puero tamen aspectu decoro & docili, ætate etiam conveniente, in *Hiberniam* trajecit, eumque astutè prius instructum, coram Deputato, Cancellario, Thesaurario & aliis nobilibus, quos familiae *Eboracensis* studiosos fuisse audiverat, pro *Edmardo* comite *Warwicensi* *Georgii Ducis Clarentiæ* filio, quasi vero Coronæ *Angliæ* hærede; ex arce *Londinensi* evaso, ostendit & venditavit. Hoc ille figmento, discipulo suo regnum, & sibi opulentum aliquem Episcopatum somniaverat. Hæc re faciliè creditâ, & cum proceribus nonnullis communicatâ, Puer à Cancellario honorificè hospitio exceptus est. Deinde paulò post missi sunt nuntii, tam ad fautores nonnullos nominis *Eboracensis* in *Anglia* & *Hibernia*, quàm ad prædictam *Burgundiæ* Ducissam, auxilium petitori, ad justum (ut illi dicebant) titulum *Edwardi* illius (quem regem salutârant per nomen *Edwardi VI.*) vindicandum. Negotium hoc Comiti *Kildariæ* maximas postea calamitates attulit, & nisi Deus ruentem sustinuisset, sibi & nobilissimæ suæ familiæ fuisset exitio.

Interim de his rebus, Rex certior factus ab *Honthæ* Barone & aliis, ad imposturam detegendam, verum *Warwici* comitem, ex arcta in turri *Londinensi* custodia, die Dominico per præcipuos civitatis vicos, circumduci jussit, & solenni postea processione, Ecclesiam Divi *Pauli*, cum eo ingressus est, insigni nobilitatis flore stipatus. Hinc liquidò apud Anglos, Im-

pistoris

postoris detecta est fraudes: Cæterum in *Hibernia*, re-
torta est in Regem impostura, quasi verò ipse *Psephus*
Warrinckum populo obtulerat.

Fuerunt nihilominus in *Hibernia*, non pauci, qui
constantissime semper fidelissimeque *Henrici* causam
pro viribus defenderunt. Inter quos memorantur
Octavianus de Palatio Archiepiscopus Armachanus,
Edmundus Curtius (vel *Courcy*) ord. Minorum, *Clo-*
chorensis Episcopus, *Butlerorum* familia, *Baro Houthi-*
us & ciues *Waterfordienses*. Conjuratiōis illius exitum
in sequentis anni narratione, Deo volente, exponē-
mus.

Inter hæc, *Hugo Mac-Mahon* magnâ suorum cater-
vâ stipatus, in agrum *Louthensem* irruit, prædas egit,
& prædia undique diripuit & incendit. Combustæ fe-
runtur in hac incurfione 28 villæ. Porrò VI. *Kalendas*
Martii, in partibus nonnullis *Ultoniæ*, tanta vis venti
& procellæ contigit (neque abs re erit verbo memori-
re) ut arbores eradicarentur, multæ domus & aliquot
Ecclesiæ (inter alia mala quamplurima) pessumrue-
rent.

Fatis concesserunt hoc anno, rex Episcopali ordi-
ne, *Jobannes* Episcopus *Clonmacnoisensis*, *Thaddæus*
Episcopus *Dunensis* & *Connorensis*, *Jobannes Hedia-*
nus Ossoriensis & (Julii 19.) *Thomas Arthurus Limeri-*
ceus. *Jobanni* successit *Walterus Blakem*, *Thaddeo*,
Tiberius quidam, *Hediano*, *Oliverus Cantwellus*, ordi-
nis Prædicatorum, & *Arthurus*, *Richardus* quidam, cui
defuncto *Romæ*, ante finem ejusdem anni, successor de-
signatus est *Jobannes Dunow*, Canonicus *Exoniensis*,
Decretorum Doctor, *Henrici* Regis *Angliæ* tunc ora-
tor apud Pontificem. Illi etiam tertio consecrationis
anno, antequàm sedem suam vidisset, defuncto successit
Job. Eolannus, Rector Ecclesiæ *Clonmorensis*, negotio-
rum

rum jam dicti Octaviani *Armachani*, in Curia Romana, Procurator.

Hæc in *Hibernia*. Interim *Wintonie* in *Anglia*, *Elizabetha*, Regina filium Regi peperit 20 Septembris, *Arthurum* vocatum. Neque silentio hic prætereundum *Henricum* Regem hoc anno *Ballam* procurasse, ab Innocentio VIII, datam VI. *Kalend. Aprilis*, per quam (inter alia) omnes Episcopi, &c. jussi sunt excommunicationes in rebelles emittere, quoties ex parte Regis requisiti fuerint. Hæc res negotia Regia magnoperè postea juvit promovitque, tam in *Anglia* quàm in *Hibernia*.

ANNO CHRISTI

MCCCCLXXXVII.

Johannes Comes *Lincolniæ* filius & hæres *Johannis* de *la Pole* Ducis *Suffolciæ*, vir animi excelsi & elati, (quem *Richardus III.* cum filius suus obiisset, successorem regnique hæredem declaraverat) litteris & nuntiis certior factus, de Idolo hoc in *Hibernia* pro vero comite *Warmicensi* recepto, speque ductus, per hunc pontem, viam sibi patefactam, ad Anglicum sceptrum suo titulo obtinendum, si nempe sub hujus larvæ nomine, proprio suo tempore detegendæ, Regem *Henricum* opprimeret, in *Flandriam* trajecit, ubi Dominum *Lovellum* invenit, qui consiliorum suorum particeps, ibi paulò antè appulerat. Hi arcana ineunt consilia cum *Margareta Burgundiæ* Ducissa; *Edwardi IV.* sorore, acerbissima familiæ *Lancastriensis* hoste, de *Henrico* rege exturbando. Ibi decretum fuit, ut Comes & *Lovellus*, cum exercitu qui Ducissæ expensis conscriberetur, in *Hiberniam* primò transfretarent, & inde postea,

postea, adjunctis *Hibernorum* viribus, in *Angliam*, adversus regem. Exercitus paucis post diebus 2000 *Germanorum* militum veteranorum conscriptus, sub ductu *Martini Swarti*, vel (ut alii habent) *Sovarpi Germani*, veteranæ militiæ gloriâ clari, & navigiis impositus, è *Flandria* solvit, *Dubliniumque* (*Hiberniæ* Metropolim) appulit mense *Maio*. Die deinde *Pentecostes*, *Pseudo-Warwicus* iste (cujus suprà mentionem fecimus) *Dublini* in Ecclesia Cathedrali *S. Trinitatis*, quam ædem Christi vulgò vocant, post concionem, à *Johanne Paino* Episcopo *Midenfi* ibi editam, in qua publicatus est titulus ejus ad Coronam, solenniter coronatus est, Præsentibus Deputato, Cancellario, Thesaurario, Comite *Lincolniæ*, Domino *Lovello*, & multis aliis è proceribus & viris primariis, tam Ecclesiasticis quàm Secularibus. Coronam quâ usus est, à statua *B. Mariæ Virginis*, in Ecclesia illius memoriæ dicata, prope portam urbis, quam *Dames-gate* vulgò appellamus, asserta, mutuata ferunt. Hinc per mediam urbem, magno populi applausu, ad castrum *Dubliniense* deductus est & epulis exceptus. Inter eos quibus præsentia displicebant, numeratur *Octavianus Archiepiscopus Armachanus*: Is enim (postquam *Kildarium* à tam infelici proposito frustra detertere desudasset) se subducens, coronationi interesse recusavit, id quod multum ei postea peperit molestiæ. Interim verò sub ementiti Principis nomine, Comitia & Juris fora habita sunt, ac Processus, Tabulæ publicæ & Acta Concilii prodierunt: Speciatim de *Magno Concilio*, ejus nomine & autoritate congregato, fit mentio in Epistola prædicti *Octaviani Armachani*, ad Præsulem quendam Anglicum, cujus nomen non editur, in quo Concilio, Subsidium à Clero se absente, *Papæ* concessum asserit, ad *absolutionem à sementiis & censuris* quas forsan no-

vos tumultus contra Regem suscipientes incurrerent, ob-
tinendam. Epistolæ exemplar habetur in Octaviani
Regesto, fol. 152. a. Caterùm hæc omnia, latâ lege, in
Parlamento Pontanæ coacto, sub Poyningo Prorege,
anno 1494. rescissa sunt & penitus antiquata.

Sub initium Junii hujus anni 1487, Dominus *Thomas Fitz-Gerald* Cancellarii munere se abdicavit, eique
successit *Rolandus Eustacius* Baro *Portlesterius*. Brevi
deinde postea, classis, Concilii decreto, cum ementito
hoc Principe, & copiis tam *Germanicis* quàm *Hiberni-*
cis, quibus præficebatur Comes *Lincolniæ* (supra-
dictis Domino *Lovello*, Dom. *Thoma Fitz-Gerald* &
Swarto Germano comitatus) è *Dublinio* solvit, & vento
secundo, *Fouldriam* apud *Lancastrienses* in *Anglia* ap-
pulit: Quò se statim contulit *Thomas Broughton* E-
ques auratus, conjurationis socius, cum parva militum
manu. Ita instructi agrum *Eboracensem* pertranseunt,
ubi etiam copiarum quarundam accessionem expecta-
bant, sed frustra. Utcunque animos non despondentes
Newarcum versùs properant, sperantes locum subito
eorum adventu, facile possessuros. Rex autem, rebel-
lium consilio intellecto, cum exercitu valido, sub ductu
Gasparis Ducis Bedfordiæ & *Johannis de Vere Oxoniæ*
Comitis *Angliæque Thalassiarchè*, *Nottinghamiam* (nam
illuc tunc nuper venerat) relinquens, non procul à
Newarco, castrametatus est, eorùmque transitum ibi in-
terclusit. E diverso, *Lincolniæ* Comes, cognito Re-
gis adventu, intrepidè tamen iter institutum continua-
vit, & eadem nocte, castra fixit apud *Stocham* viculum,
in agro *Nottinghamiensi*, in ipso fermè conspectu exer-
citus Regis. Postridiè, Junii nempe 20, *Henricus* rex,
exercitu è castris educto & in tres acies diviso, *Sto-*
cham profectus est, ubi Comes itidem suos, satis ani-
mosè, *Swarti* directione, in aciem duxit. Dimicatur
utrin-

utrinque fortiter per tres horas, æquo quasi *Marte*. Tandem verò, prima Regis acies, quæ hucusque impetum sustinuerat, reliquis duabus (quod mireris) quasi ociosè prælium tam diù spectantibus, tantâ vi & audaciâ pugnam continuavit; ut occisis primariis hostium Ducibus, cæteri in fugam facilè versi fuerint. In hoc prælio (quod in annum 1489. perperam conjicit *Polydorus Virgilius*) ex parte e mentiti principis, acriter pugnantes occuberunt *Johannes de la Pole* comes *Lincolniæ*, *Franciscus* Vicecomes *Lovellus*, Dom. *Thomas Fitz-Gerald*, quem falsò nonnulli comitem *Kildariæ* appellant, *Mauritius Fitz-Thomas Geraldinus*, *Broughtonus*, *Plunketus* quidam Baronis *Killenii* filius & *Swartus*: præter quatuor millia militum gregariorum. Sunt tamen qui Dominum *Lovellum* in *Trento* fluvio submersum dicunt, & alii, qui non aquis periisse, sed in caverna quadam subterranea diù postea latuisse & vitam produxisse miseram asserunt. Ex parte Regis dimidium duntaxat primæ aciei cecidit. Capti sunt inter alios, scenicus ille regulus *Lambertus Simnellus* & astutus sacerdos ejus præceptor. *Lambertus*, clementiâ Principis inauditâ, postquam, crimen agnovisset, & misericordiam Regiam implorasset, ad mortem non est damnatus, sed in culinam Regis detrusus. Ibi veru ad tempus circumegit, & postea in numerum admissus est accipitrariorum Regis. Sacerdos verò clericali ordine privatus, in gurgustium quoddam detrusus est. Sic aliqui tradunt. Asserunt verò alii, ordinis intuitu, criminis atrocitate non obstante, eum neque morte multatum, neque ordine privatum, sed perpetuo tantum carceri adjudicatum.

Sed hanc rem suis etiam verbis exhibebit *Johannes Herens* Medicinæ Doctor, qui Historiam Anglicanam *Heroico* carmine descripsit, ab initio *Edwardi IV.* usque ad initium *Henrici VIII.*

Lam-

vos tumultus contra Regem suscipientes incurrerent, obtinendam. Epistolæ exemplar habetur in Octaviani Regesto, fol. 152. a. Caterùm hæc omnia, latà lege, in Parlamento Pontanæ coacto, sub Poyningo Prorege, anno 1494. rescissa sunt & penitus antiquata.

Sub initium Junii hujus anni 1487, Dominus Thomas Fitz-Gerald Cancellarii munere se abdicavit, eique successit Rolandus Eustacius Baro Portlesterius. Brevi deinde postea, classis, Concilii decreto, cum ementito hoc Principe, & copiis tam Germanicis quàm Hibernicis, quibus præficebatur Comes Lincolnæ (supradictis Domino Lovello, Dom. Thoma Fitz-Gerald & Swarto Germano comitatus) è Dublinio solvit, & vento secundo, Fouldriam apud Lancastrienses in Angliam apulit: Quò se statim contulit Thomas Broughtonus Eques auratus, conjurationis socius, cum parva militum manu. Ita instructi agrum Eboracensem pertranseunt, ubi etiam copiarum quarundam accessionem expectabant, sed frustra. Utcunque animos non despondentes Newarcum versùs properant, sperantes locum subito eorum adventu, facilè possessuros. Rex autem, rebellium consilio intellecto, cum exercitu valido, sub ductu Gasparis Ducis Bedfordiæ & Johannis de Vere Oxoniæ Comitis Angliæque Thalassarchæ, Nottinghamiam (nam illuc tunc nuper venerat) relinquens, non procul à Newarco, castrametatus est, eorùmque transitum ibi interclusit. E diverso, Lincolnæ Comes, cognito Regis adventu, intrepidè tamen iter institutum continuavit, & eadem nocte, castra fixit apud Stocham viculum, in agro Nottinghamiensi, in ipso fermè conspectu exercitus Regis. Postridiè, Junii nempe 20, Henricus rex, exercitu è castris educto & in tres acies diviso, Stocham profectus est, ubi Comes itidem suos, satis animosè, Swarti directione, in aciem duxit. Dimicatur

utrin-

Lambertus capitur, necnon Simondus inermis,
 E quibus hic tenebris damnatur carceris atri,
 Concludendus ibi, misero dum vita superfit.
 Ille ex rege novo, lixa est & calo creatus,
 Servus ut ad Regis portaret ligna coquinam:
 Regis at accipitres posthac aluisse refertur.
 Sic quamvis meriti tormenta crucesque fuissent,
 Parvâ Rex pœnâ statuit scelus omne piare.

Hoc incendio sic sopito, Rex in partes septentrio-
 nales profectus est, atque in ea profectioe, non pauci
 è *Simmelli* & Comitibus *Lincolniæ* fautoribus detecti sunt,
 è quibus nonnulli, ad terrorem aliorum, ultimo sup-
 plicio fuerunt affecti, alii magnis pecuniæ summis mul-
 ctati, aliique præsertim tenuioris sortis, sine multis con-
 donati. Hisque peractis, Rex *Londinum* rediit, ubi
 magno civium applausu, exceptus est. *Novembris* in-
 sequentis 25. (die *S. Catharinæ*) Uxor ejus *Elizabetha*
 Regina magna cum pompa solenniter uncta est & co-
 ronata *Westmonasterii*: Cujus coronationis *Prognosti-*
con, versibus *Lyricis*, mox composuit *Bernardus An-*
dreas, Poëta laureatus, Regisque *Henrici* Historiogra-
 phus.

Rex brevi postea, Prætori & civibus *Waterfordiæ*,
 quos sibi fidelissimos invenerat, literis suis postquam
 immotam eorum fidem laudasset, inter mandata dedit,
 ut ad usum urbis, naves, bona & merces civium *Dubli-*
nienfium interciperere conarentur, necnon omnium alio-
 rum, cum iis mercaturam exercentium. Anno etiam
 sequenti, (*Maii* 12.) ad plenius benevolentia suæ testi-
 monium, novis privilegiis & immunitatibus, Urbis fi-
 delitatem remuneravit, Ad seditionem tamen extin-
 guendam, nullas hætenus copias, (quod mirum vide-

ri possit) in *Hiberniam* misit. *Hibernica* proculdubio hucusque, eum nimis neglexisse non negandum. Cæterum hanc culpam aliquantum correxit anno insequenti, tantâ tamen cum lenitate & clementiâ, (diligi enim quàm metui maluit) ut Principem se ostenderit & misericordem & pacis summopere amantem, atque inde victoriam incruentam reportaverit, ut ex illius anni narratione, lectori liquidò constabit.

Interim *Decembris VII*, *Jacobus Fitz-Thomas Geraldinus*, comes *Desmonie*, qui annos ferme 28, opibus & potentiâ floruerat, à famulis, in ædibus suis *Rathkeale*, apud *Limericenses*, subito crudeliter trucidatus est. Stemma suum is duxit à *Mauritio* filio *Geraldi*, qui sub *Henrico Secundo*, in expugnanda *Hibernia*, fortem egregiamque navavit operam. *Jacobo* sine prole, saltem mascula, mortuo, *Mauritius* frater successit, à quo *Johannes Mantagh*, id est, edentulus, perpetrati sceleris princeps, paulò post captus est & occisus. Atque ita ceteræ plerumque usu venit, ut qui, aliorum cædibus, manus polluerunt, eos poena talionis sequuta fuerit. Hoc admonet *Horatius*, lib. 3. *Carmin. Oda 2.*

Raro antecedentem scelestum

Deseruit pede poena clando.

Cujus rei veritatem plurimis demonstrare exemplis in promptu est. De *Mauritio* successore plura postea erit dicendi locus. Sed ad res magis publicas redeamus.

Ad primum victoriæ Regis rumorem, seditiosis in *Hibernia* concidit animus, & de ea paulò postea certiores facti, *Kildarini* & alii è potentioribus nuntios demum miserunt, qui factum Regi excusarent, errorem agnoscerent, & veniam quam humilimè peterent. His nuntiis & submissionibus, Rex aliquantulum lenitus,

maturâ rei deliberatione, cum consiliariis suis habitâ, nuntios tandem in *Hiberniam* remisit, ad Comitem & cæteros, cum literis, in quibus, postquàm nuperæ proditionis eos insimulâsset, præteritorum tamen veniam cunctis promisit, secundùm merita eorum futura. Ad *Hiberniæ* administrationem quod attinet, eam pro tempore, Comitis fidei iterum commisit, cum instructionibus quibusdam & mandatis temporis convenientibus & aptatis. Atque ita tandem fucus *Lambertinus* in *Hibernia*, quasi in fumum evanuit. Quid verò Rex fecerit, ne recens rebellio iterum flammam conciperet, in sequenti anno narrabitur. Non negandum enim Regem justas habuisse causas suspicandi scintillas ibi aliquas non adeò plenè fuisse extinctas, quin datâ fortè novâ occasione, incendium denuò ex iis excitari posset.

His diebus de Asylorum immunitatibus, multæ per *Angliam* & *Hiberniam* querimonix increbuerunt: Hoc itaque anno, exorbitantia quædam eorum privilegia, Innocentius VIII Papa per Bullam datam *Rome VIII Idus Augusti*, imminuit & depressit, ita ut deinceps facinorosi ad ea confugientes, & nova crimina foras perpetrantes post reditum, Regis aut ministrorum ejus mandato, ad examina subeunda extraherentur; Item, ut obæeratorum ad ea confugientium bona creditoribus subjicerentur, si hoc in fraudem fegerint creditorum, ut deinceps læsæ Majestatis convicti similiterque protecti, custodiâ tamen à Rege arctâ includerentur, nè exeuntes pejora perpetrarent. Bulla ipsa habetur *Westmonasterii*, in egregio Antiquitatum, præcipue *Britannicarum*, Thesaurò *Cottoniano*, sub imagine *Cleopatæ*, E. 3. Criminum impunitatem in *Asylis*, *Græcis* urbibus simile olim attulisse malum, imperante *Tiberio*, donec per *Senatus* consulta, modus præscriberetur, ostendit *Tacitus*, *Annalium* lib. 3.

ANNO

ANNO CHRISTI

MCCCCLXXXVIII.

IN *Hiberniam* Rex misit hoc anno *Ricardum Edgecombum* Equitem auratum *Cornubiensem*, *Aulæ* suæ Censorem, sive (ut loquimur) *Contrarotulatorem*, unum è *Consiliariis* suis, singulari virum prudentiâ, cum armata 500. militum manu, & potestate tam ad *Juramentum* fidelitatis & obsequii recipiendum à proceribus, nobilibus minoribus & primariis civibus, quàm ad delictorum veniam concedendam. Eadem gratiâ non paucis è *Proceribus* & aliis nominatim à Rege prius concessâ : Nam ex *Ecclesiasticis*, Regiis diplomatibus, condonati fuerant *Archiepiscopi Armachanus & Dubliniensis*, *Episcopi Midensis, Darensis & Clonensis*, *Abbates* cœnobiorum *B. Mariæ juxta Dublin, S. Thomæ juxta Dublin, Baltinglassensis, Navanensis, Mellifontani, Bechtiffensis & B. Mariæ Trimensis*; *Priores* deinde cœnobiorum *S. Petri novæ villæ juxta Trim. Conallensis & Louthensis* : Hi etiam ex *Proceribus* secularibus & aliis viris primariis, Comes *Kildariæ*, Vice-comes *Gormanstonius*, *Barones Slanius, Delvinus, Killenius, Houthius, Trimlestonius, Donfanus & Portlesterius*, uti etiam primarii utriusque *Bancii* *Judices*. Hæc mense Maio. Sed ut ad *Edgecombum* redeamus. Is cum 500. militibus (de quibus supra diximus) quinque navibus impositis, ad portum *Kinsale* appulit Junii 27. Verum enimverò, ei animus fuit terram ibi non ingredi, sed juramento fidelitatis, in nave sua, à viris nonnullis primariis recepto, vela protinus pandere, versùs alia loca. Eodem igitur die, in ipsa nimirum nave, *Thomas Dominus Barry Thomagium*

gium pro Baronia sua, necnon Juramentum fidelitatis coram eo præstitit. Proximo tamen mane, *Jacobi* Domini *Curcæi* & opidanorum primariorum importunitate evincente, *Kinsalam* ingressus est, ubi in Ecclesiæ *S. Meltoci* cancello, *Curcæus* Homagium pro Baronia præstitit, & tam ille quam opidani juramento fidelitatis chirographis obstricti sunt. Quibus peractis, & Regi condonatione iis concessâ, post prandium, è *Kinsala* solvit, & ejusdem mensis die ultimo, *Waterfordiam* ap- pulit, urbem, quæ nullis fucis à debito obsequio se passa fuerat divelli. Ibi ab Urbis Prætore (quem Majorem vocant) & civibus honorificè receptus est. Postridiè verò, postquam Urbis fidelitatem & constantiam magnoperè laudâisset, Regisque gratias & benèvolentiam declarâisset, unâ cum protectionis & remunerationis promisso, vela fecit versùs *Dublinium*, sed ventis adversantibus, eò non pervenit ante quintum *Julii*, quo die supplices eum exceperunt Urbis Prætor & cives, prope portam cœnobii fratrum Prædicatorum, à quibus fratribus in hospitium receptus est. Mansit ibidem 7 dies, ante reditum Comitis *Kildariæ* Deputati *Hiberniæ*, à peregrinatione, quam tum nuper susceperat. *Julii* 12. Comes tandem *Dublinium* rediit, eodemque die *Edgecombus* ad cœnobium *S. Thomæ* in suburbio occidentali ubi Comes tunc erat, profectus est, deducuntibus Episcopo *Midenf*, Barone *Slanio* & aliis, à *Kildario* eo fine missis. Ibi postquam in camera magna, literas Regias, non sine signis quibusdam acerbitatis, comiti palam obtulisset, in partem interiorem ambo secesserunt, ubi præsentibus duntaxat Proceribus, diù colloqui sunt de summâ rerum. Cæterum tunc temporis propter absentiam multorum è Proceribus, nihil decretum. Colloquio eo finito, Comes ad aedes suas *Maynotheses* rediit, & *Edgecombus* ad fratres Prædicatores. Postridiè (qui

(qui dies erat Dominicus) Excommunicationis absolutio, quam à Pontifice procuraverat Rex *Henricus*, omnibus fidelitatem debitam præstantibus, *Edgecombi* mandato promulgata est, *Dublinii* in Ecclesia S. Trinitatis, in concione nempe à *Paino* Episcopo *Midenfi* ibi prolata. In disceptatione de juramenti suscipiendi formula, inter *Edgecombum* & Proceres, dies aliquot postea tam *Maynothæ*, quàm *Dublinii*, elapsi sunt. Conveniunt verò tandem de juramento sequenti,

Ego——promitto & obligo me, quòd deinceps verus fidelis & obediens ero ligens & subditus Celsissimi Potentissimique Principis Naturalis mei & Prudentissimi Domini Henrici VII, Dei gratiâ Regis Angliæ, & Franciæ & Domini Hiberniæ, & hæredum suorum, de corpore suo exeuntium Regum Angliæ. Item, quod nunquam juvabo, assistam aut fovebo aliquos rebelles aut proditores Domini mei prædicti, aut aliquos subditorum ejus, qui perpetrabunt aliquid contra eorum fidelitatem & personam Regiam, vel Coronam ejus. Et quòd nunquam juvabo vel fovebo privatè vel apertè aliquid quod erit contrarium Bono, Honori, vel Securitati dicti Domini mei, aut hæredum suorum Regum Angliæ, in rebus pertinentibus ad conservationem nobilissimæ suæ personæ & Status Regalis: sed si contingat quòd aliquo tempore mihi notum erit quicquam tendens ad damnum, dedecus, vel molestiam Celsitudinis ejus, vel dictorum suorum hæredum Regum Angliæ, pro viribus meis reprimam illud & impediam. Præterea quamprimum potero, declarabo illud vel declarari faciam Celsitudini suæ, vel hæredibus suis Regibus Angliæ, vel eorum Consiliariis. Item quòd serviam dicto Domino meo & omnibus hæredibus suis Regibus Angliæ, in omnibus titulis eorum, ad Coronas Angliæ, & Franciæ, & Dominium Hiberniæ pertinentibus, & in omnibus ejus & eorum titulis & contentionibus, in causa

Coronæ. Et quòd vivam & moriar, cum eo & iis, contra omnes ; atque ejus eorúmque mandata, pro viribus meis verè & fideliter observabo & exequar. Item si aliqui nuntii vel alii cujuscunq; ordinis, gradus, vel conditionis missi fuerint à Burgundiæ Ducissa, vel à quocunq; alio, cum literis vel mandatis ad me, vel quoad noscam, ad aliquem alium, ut me vel illos pervertant à debita fidelitate & òbedientia, vel ut incitent seditionem & rebellionem inter regis subditos, vel si aliquis subditus Regis in Hibernia, vel exterius in Hiberniam venerit, et usus fuerit aliquo sermone seditioso, vel indecenti, contra Regis personam, aut honorem, Ego annitar quamprimum ad notitiam meam pervenerit, capere eum, vel eos, ita, uti dictum est, afferentem vel afferentes literas, vel nuntia, ad novam seditionem excitandam, vel seminantes sermones seditiosos aut indecentes : Et quòd, quantum ad me attinet, faciam eos puniri, secundum eorum demerita, vel aliter eum vel eos mittam ad Regem, cum eorum literis, vel sermonum notitia. Item in posterum non impediam nec impediri faciam executionem & declarationem magnarum Sanctæ Ecclesiæ censurarum, contra quamcunque personam, cujuscunque fuerit status, gradus, vel conditionis, per aliquem Archiepiscopum, Episcopum, Abbatem, Priorem, Rectorem, Vicarium, vel Curatum, intra terram Hiberniæ, auctoritate S. nostri Patris Innocentii VIII, concessarum, contra omnes Regis subditos, qui impedient vel perturbabunt Dominum nostrum Henricum Septimum, in titulo Coronæ Angliæ & Domini Hiberniæ, vel aliquo modo molientur seditionem vel rebellionem, vel sustentabunt vel reficient aliquos proditores vel rebelles machinantes destructionem nobilissimæ suæ personæ, vel subversionem dicti regni sui Angliæ & Domini Hiberniæ, sed pro viribus meis adiutor ero in executione & declaratione dictarum censurarum,

quoties

quoties ex parte dicti Domini nostri Regis requisitus ero, vel sufficientem materiam aut causam habebo. Hæc autem Declaratio facta est absque fraude, aut fallacia: Ita me adjuvet hoc Sanctum Sacramentum, &c.

Ecclesiasticorum autem Juramento adjecta est hæc clausula [“ Item, in posterum quoties Ego legitimè
“ requisitus ero, ex parte Domini nostri Regis, ad
“ Ecclesiæ censuras exequendas, per authoritatem
“ S. Patris nostri *Innocentii* Papæ Octavi, & per Bul-
“ lam ejus sub plumbo, contra omnes Domini Regis
“ subditos, cujuscunque fuerint dignitatis, gradus,
“ status vel conditionis, qui impediunt aut perturba-
“ bunt dictum Dominum nostrum Regem, in titulo
“ suo Coronæ *Angliæ* & *Dominii Hiberniæ*, vel qui
“ incitabunt seditionem vel rebellionem contra eum, vel
“ qui adjuvabunt, sustentabunt vel reficient aliquem è
“ proditoribus vel rebellibus ejus qui machinabitur
“ destructionem nobilissimæ suæ personæ, vel subversi-
“ onem dicti sui Regni *Angliæ*, vel *Dominii Hiberniæ*,
“ dictas censuras, cum omni solennitate ad easdem per-
“ tinente, intra aliquam Ecclesiam meæ jurisdictionis
“ palam & solenniter exequar, ac declarabo easdem
“ censuras in & contra omnes transgressores ejusdem
“ Bullæ, vel exequi & declarari faciam, si causa mihi
“ fuerit nota, vel aliter legitimè ex parte Regis nostri,
“ vel hæredum suorum Regum *Angliæ*, monstrata fue-
“ rit, & probata. Neque desistam ex amore, odio, in-
“ vidia, metu, vel aliqua alia causa. Ita me adjuvet, &c.
“ Salvo ordine Episcopali.

Julii 21, Homagium primùm præstitit *Geraldus* Comes *Kildariæ* coram Domino *Richardo Edgecombo*, in cœnobio *S. Thomæ*, in Camera nimirum magna, vulgò dicta *Camera Regia*. Deinde durante Missâ, ab
excom-

excommunicatione absolutus est, & more proposito, Fidelitatis juramento obstrictus. Similiter fecerunt *Rolandus Enstacius* Baro de *Portlester*, summus *Hiberniæ* Quæstor, *Robertus Prestonus* Vicecomes de *Gormanston*, *Jacobus Flemingus* Baro de *Slane*, *Nicolaus* de *Sancto Laurentio* Baro de *Houth*, *Christophorus Barnewallus* Baro de *Trimletston*, *Johannes Plunketius* Baro de *Donsany*, & alii. Item ex Ecclesiasticis, *Walterus Fitz-Simon* Archiepiscopus *Dubliniensis*, *Johannes Waltonus* ejus Prædecessor in Archiepiscopatu, sed qui ante aliquot annos resignaverat, *Mannerio* tantum de *Swordes* sibi ad sustentationem, quoad viverit reservato: Item, *Johannes Painus* Episcopus *Midenfis*, *Edmundus Lanus* Episcopus *Darenfis*, *Johannes Pursellus* Abbas cœnobii *S. Thomæ* juxta *Dublin*. *Walterus Champflourus* Abbas cœnobii *B. Mariæ* juxta *Dublin*, & *Jacobus Coganus* Prior cœnobii *S. Patricii* de *Holm-Patric*, qui omnes postea chirographis porro fuerunt obstricti ad fidelitatis Juramentum observandum. Neque hîc prætermittendum *Edgecombum*, postquam Comes homagium præstitisset, torquem aureum collo ejus aptasse, quem Rex ei miserat, tanquam benevolentiae suæ arrhabonem. His ita peractis, *Edgecombus* splendido epulo excepit Comitem, & quamplurimos è proceribus, in Domo fratrum Prædicatorum. Postridie, *Thomas Meilerus* Prætor Urbis & cives primarii in Prætorio, vulgò dicto *The Tounsell*, congregati, fidelitatis juramentum, coram *Edgecombo*, præstiterunt, & juramenti formulam, sub urbis sigillo, Regi transmiserunt.

Julii deinde 23, *Edgecombus*, *Dublinio Pontanam*, (quam *Droghedam* vulgò dicimus) adiit. Dieque proximo, postquam nempe Prætor & opidani juramentum fidelitatis, in Prætorio ibidem, coram eo suscepissent,

cepissent, condonati sunt omnes, & in gratiam Regis (diplomate Regio) recepti. Inde Trimmam profectus est die sequenti, ubi præteritorum venia Præposito (sive *Portgrevio*) & opidanis itidem concessa est, post agnitam Regi fidelitatem. Ibi etiam *Nicolaus Herbertus* Prior coenobii S. Petri novæ villæ juxta Trimmam, *Richardus Nangle* sive de Angulo Abbas *Navanensis* & *Jacobus* de *Castro-Martin* Abbas *Beëtiffensis* juramentum oblatum præstiterunt, & in gratiam Regis recepti sunt. *Dublinium* deinde reversus *Julii* 26, ibi brevi postea, in Domo fratrum Prædicatorum, simile sacramentum, inter alios, dixerunt *Octavianus* de Palatio Archiepiscopus *Armachanus*, *Philippus Birminghamus* summus in Tribunali regio Judex, & *Thomas Dowdallus* Rotulorum Præfectus. *Edgecombi* penso ad finem jam fermè perducto, *Kildarius* & nonnulli alii è magnatibus, enixè cum illo egerunt, ut *Ketingus* Prior (de quo supra) & *Thomas Plunketus* summus communium Placitorum Judex condonarentur. Nam hi duo, præcipuè verò *Ketingus*, Regis iram in se valdè excitârant, quasi nuperæ rebellionis faces & antesignani. *Plunketo* quidem, illorum intercessionibus data tandem est venia, *Ketingo* autem, ob plurima illi objecta crimina, non solum veniam concedere præcisè is recusavit, sed protinùs etiam munere Præfecti castri *Dubliniensis* amovit, quod per aliquot annos usurpaverat, eique amoto successit *Richardus Archboldus*, quem *Ketingus* priùs possessione vi deturbârat. Tunc verò *Edgecombus* ultimo condonationum negotio confecto, *Julii* 29, *Dalkeyam* iter fecit, quò Archiepiscopus *Dubliniensis* & alii viri primarii non pauci eum honoris ergò deduxerunt. Ibi navem ille conscendit, & Cornubiam versùs vela fecit, sed partim ventis adversantibus, partim tempestate impeditus, in

Cornubiam non appulit, ante diem 8. *Augusti* insequentis.

Circa idem tempus, *Johannes Painus* Episcopus *Midenfis* (quem falsò liber *Houthensis* inter *Kildarii* adversarios numerat) à *Killario* & Senatu Regio in *Angliam* missus est nuntius, tum ad Regem placandum, tum ad adversariorum machinationes prævertendas. Neq; defuit sibi è contrà, *Octavianus* Archiepiscopus *Armachanus*: Nam ut *Kildarii* & aliorum suorum adversariorum vires faciliùs enervaret, multum egit cum amicis suis in *Anglia*, de *Hiberniæ* Cancellariatu sibi obtinendo: licèt irritò successu. Sibi fidum eum fuisse Rex benè novit, veruntamen pro ratione illorum temporum, meritò metuit, ne si eum constitueret Cancellarium, Reipublicæ id detrimento fieret, ne inde nimirum contentiones inter Deputatum & illum tunc temporis ferme extinctæ resuscitarentur, & sic publica pax disturbaretur.

Brevi postea *Kildarius* in *Moycasselam Mac-Geoghegani* regiunculam profectus est, ubi castrum *Bilerahum* vicepit & diruit, atque inde milites dispersi prædia circumquaque depopulati sunt, & cum prædis spoliisq; domum redierunt.

Idem annus supremus erat *Thomæ Haroldo* Priori Ecclesiæ Cathedralis S. Trinitatis *Dublinii*, viro gravissimo, qui obiit Februarii 27. Ad hujus rogatum, (Octobris 1. 1486) *Henricus VII* annuam 20 librarum pensionem dictæ Ecclesiæ concessit, ex reditu civitatis *Dubliniensis*. Fama obtinet hanc *Haraldorum* in *Hibernia* familiam stirpem esse *Danicam* sive *Ostmannicam*. Abstulit & hic annus *Johannem Stackum* Episcopum *Artfertensem*, cui successit *Philippus* quidam à Pontifice designatus, 4. Calendas Januarii.

ANNO CHRISTI

MCCCCLXXXIX.

EX *Hibernia* accersiti in *Angliam* transfretârunt Proceres ferè omnes *Seculares*, sive (ut vulgò loquimur) *Temporales*, qui *Grenovici* (ad 4 ab urbe *Londinensi* lapidem) in conspectum Regis admissi, ab eo acriter increpati sunt, quòd *Lamberti* causam propugnâssent. Inter alia, Regem dixisse ferunt se putâsse eos simias tandem coronaturos, si ipse diù absens fuerit. Asserit prætereà liber *Houthensis* quòd quo primo tempore, in *Aula Regia*, epulo excepti fuerunt, Rex *Lambertum* Pincernæ munus pro ea vice obire fecit, eo modo crimen eorum ostendens & redarguens. Cæterùm paulò postea in gratiam Regis plenè recepti sunt & honorificè habiti, speciatim in solenni processione *Grenovici*, Regem ad Ecclesiam comitati, ac benignè demùm, pro solita Regis clementia, dimissi. Baroni *Houthæ* discessuro, ob fidelitatem spectatam, Rex auri signati 300 libras Anglicanas, quæ aureos Gallicos circiter mille conficiunt, benevolentiae suæ testimonium, dono dedit. Hæc in *Anglia*.

In *Hibernia* hoc anno *Mauritius* comes *Desmonia*, in duobus conflictibus victor fuit: in altero, vicit & interfecit *Murchardum O-Caroll* & *Mælmurrium* fratrem ejus, in altero, *Dermidium Cartæum* filium *Thaddæi*. *Mauritius* ille (quod recens nominis ejus mentio submonuit) à nonnullis *Clandus* cognominatus est, sed vulgò *Bellicosus*, ob crebros nimirum conflictus, quos cum vicinis habuit; à quibus etiam multa prædia extorsisse ferunt, & sui juris fecisse.

Julii 6, *Synodus* Provincialis celebrata est ab *Octaviano*

viano de Palatio Archiepiscopo *Armachano*, in Ecclesia parochiali *B. Mariæ virginis de Athirde*, aliàs de Atrio Dei, cui interfuerunt *Johannes Painus Midenfis*, *Edmundus Curcæus Clochorensis*, *Gulielmus Ferallus Ardachadensis*, *Georgius Dromorensis*, *Donaldus Fallonius Derensfis*, *Menelaus Mac-Carmican Rapotensfis*, & *Walterus Blakæus Cluanensfis* sive *Clonmacnoisensfis*, Episcopi. In hac Synodo, magna fuit contentio inter *Thomam* quendam *Bradæum* filium *Andree* & alium dictum *Cormacum*, de jure Episcopatus *Kilmorensfis* sive *Triburnensfis*. Atqui res tandem, communi consensu, subjecta est *Midenfis*, *Clochorensfis* & *Ardachadensis* Episcoporum arbitrio. Quid tunc temporis concluderint, non comperi: Hoc certè constat ex Regesto jam dicti *Octaviani*, utrumque (tam *Thomam* nempe quàm *Cormacum*) sexennio postea appellatum fuisse Episcopum *Kilmorenssem*, & interfuisse (quod mireris) Concilio Provinciali *Pontanæ* tunc habito, in Ecclesiâ *S. Petri*.

Eodem anno, 3 Kalendas *Februarii*, è vitâ migravit *Philippus Birminghamus* primarius in Tribunali regio Judex, vir Juris patrii prudentiâ insignis, & in coenobio *B. Mariæ virginis* juxta *Dublin*, sepultus est. Obiit & hoc anno *Milo Roch* alias de *Rupe*, Episcopus *Legblinensfis*, cui successit anno sequenti *Nicolaus Maguirius* vir doctus & industrius. Tota præterea hæc ætas valde morbosa extitit, peste ac febribus supra modum grassantibus, unde quamplurimi mortales perierunt. In *Anglia* sub finem *Novembris*, *Arthurus* Regis filius (tum triennis) *Walliæ* Princeps creatus est.

ANNO CHRISTI

MCCCCXC.

His diebus *Margareta* Burgundiæ Ducissa dotaria, (de qua antea) ex odio in *Henricum* regem & familiam *Lancastriensem*, novum statuit belli incendium in *Hibernia* excitare. Primum igitur falsos spargit rumores *Richardum* Ducem *Eboracensem* in arce *Londinensi* non fuisse occisum, ut vulgò ferebatur, sed fugâ evasisse. Postea adolescentulum quendam vero nomine *Petrum Osbeckum*, sed vulgò *Perkinum Warbekum* vocatum, exploratorum suorum ope, selegit ad Ducem hunc *Eboracensem* agendum, filium scil. secundo-genitum Regis *Edwardi IV*, regniq[ue] fratre suo seniore *Edwardo V* occiso, hæredem. Erat enim *Perkinus* vultu & corpore non dissimilis, ingenio præterea admodum acuto, ætate etiam conveniente: *Tornaci* quidam editus in *Flandria*, patre *Johanne Osbecko* urbis Censore, matre *Catharina de Faro*: Sed qui linguæ *Anglicæ* non expertus erat. Hunc igitur Ducissa idoneum judicans instrumentum, occulto apud se per aliquot menses, detinuit, donec nempe eum Principis gestum imitari docuisset, & de omnibus quæ ad Ducem *Eboracensem* pertinerent, plenè informasset, cum aliis quibusdam documentis, ad rem tantam suscipiendam necessariis. Ita institutum, clanculum eum demùm in *Lusitaniam* misit, unà cum Domina *Bramptona*, *Edwardi Bramptoni* Equitis aurati Uxore, ac uno è famulis suis, qui tanquam explorator actiones ejus quotidie observaret, eoque porrò consilio, ut inde, & non è *Flandria*, ne machinatio hæc à se profluxisse videretur, in *Hiberniam* navigaret, quamprimum ab ea mandatum reciperet. In *Hibernia* enim non pauci ad-

H

huc

huc remanebant, id quod illa fatis novit, nominis *Eboracensis* plurimum studiosi. Sed *Perkinum* in *Lusitania* jam relinquamus, cætera quæ post appulsum ejus in *Hiberniam* ad eum pertinent, suo loco explicaturi. Interim tamen haud prætermittendum nonnullos etiamnum contendere hunc (*Perkinum* quem dicimus) verum *Richardum* Ducem *Eboracensem* extitisse. Fatendum sanè vitam ejus (quoad circumstantias) non parvâ involutam obscuritate, præsertim si consideremus tot Principes (ut ex sequentibus patebit) partem ejus contra Regem, per aliquot annos, fovisse. Cæterum constabit itidem, sub hoc pretextu, quémque suum promovisse negotium, eoque finito, *Perkinum* deseruisse. Neque novum aut mirum iis videbitur principes imaginarios tanta ausos moliri, quibus notæ sunt *Historiæ Pseud-Alexandri*, apud *Josephum*, & *Pseudo-Neronis* apud *Tacitum* & *Suetonium*. Sed jam ad institutum pergamus. Hoc anno abdicanti *Guilielmo de Rupe* (al. *Roch*) Episcopo *Corcagiensi* & *Clonensi*, successor designatus est à Pontifice *Thaddæus MacCarthy*. Item defuncto *Bernardo* Episcopo *Achadensi* successit provisione Pontificiâ, 9 Kal. Octobris, *Johannes de Buclamant Hispanus*, Præceptor domus S. *Katharinæ Toletanæ* ordinis B. *Mariæ* de mercede captivorum, eique post biennium, *Thomas Fort* Canonicus cœnobii S. *Mariæ* Sanctique *Petroci Bodminæ* ord. S. *Augustini Exoniensis* diœcesis in *Anglia*.

ANNO CHRISTI

MCCCXCI.

PROcrastinabat adhuc *Margareta Burgundiæ* Ducissa *Perkini* missionem in *Hiberniam*. Interim omnia ibi pacata videbantur. Annus tamen vulgò dicebatur

cebatur infaustus : nam continuis in æstate & autumnopluviis, magna erat annonæ caritas per universam *Hiberniam*.

Sub exitum porrò *Decembris*, post Cometam, qui per aliquot dies effulsit, Morbus quidam gravis & pestilens, à loco ubi primum natus, Sudor *Anglicus* vulgò nominatus, *Hiberniam* primum affligere cœpit, quem Medicorum nonnulli manasse putant, à malignitate quadam in ipso aëre, ex crebris & insalubribus cœli mutationibus, impressa. Hujus morbi symptomata & remedium præfens, utpote rem miram, *Polydori Virgilii* verbis, ad annum primum *Henrici* Septimi, quo morbus ille *Angliam* primò vexavit, adscribere non pigebit, Eodem anno, novum morbi genus pervasit per totum regnum, sub primum *Henrici* in *Insulam* descensum, dira quidem lues & quam nulla sit ætas antea quod constet perpeffa : subito enim sudor letalis corpus tentabat, ac simul dolor caput stomachumque vehementi caloris ardore affectum infestabat. Quo morbo homines vexati, quia alii æstus impatientes, si in lecto erant, stragula dimovebant, si vestiti, vestes deponebant, alii sitibundi frigidum potum sumebant, alii denuum patientes caloris fœtorisque, (nam sudor grave olebat) additis stragulis, sudorem provocabant : ita ut ex omni ægrotantium numero, vix centesimus quisque revaleret. At post 24 horas, tanto temporis spatio vis ejus morbi sæviebat, abeunte sudore servabantur, non eo tamen expurgati erant, quin iterum atque iterum in morbum reciderent, multique inde interirent. Sed ea res remedium tanto malo ad ultimum monstravit : Nam qui semel primò sudarant, cum deinde tentarentur, observabant ea quæ in prima curatione profuissent, & illis pro remedio utentes, addebant semper aliquid ad curationem utile. Item, & illi iidem cum iterum in idem valetudinis genus inciderent, ex priorè observatione,

tionem, vim sudoris facile evaderent. Quibus rebus ita usus venit, ut post ingentem mortalium stragem, remedium unicuique promptissimum inventum sit, quod huiusmodi est : Si quis interdum sudore corripitur, cum vestitu, protinus cubatum eat, sine noctu & in lecto tum quiescat, nec se à lecto moveat usque ad 24 horas exactas, interim ita se stragulis oneret, quo non provocetur sudor, sed sua sponte molliter stillet, cibi nihil capiat, si tam diu famem tollerare possit, neque plus potus consueti ac calefacti hauriat, quam modice satis sit ad sitim extinguendam. Inter hanc curationem imprimis caveat, ne manum quidem aut pedem, sui refrigerandi causa, extra stragula proferat, quod facere letale est. Hoc remedium est novo morbo inventum, qui tantum Angliam id temporis pervasit, & postmodum sæpè graviter vexavit. Sic Polydorus, qui sub exitum anni 1507, Archidiaconatu Wellensi donatus est.

Observarunt nonnulli hunc morbum juvenes plerumque & viros mediâ ætate florentes invasisse, qui si in initio morbi vel paululum dormitarent, statim interibant : Paucos porrò evasisse quos morbus faturos invaserat : Fœminas verò, pueros & senes hoc malo rarò correptos. Cæterum de morbi illius novitate, non est cur miremur : Nova morborum genera nostris etiam temporibus exoriri quis nescit ? Atque idem de temporibus antiquis sentiendum est, ut è Plin. lib. 26. cap. 1. satis liquet, ubi de temporibus agit quibus novi morbi, nominatim, Mentagra, Carbunculus, Elephantiasis, Gemursa, & Colus in Italia primum coeperunt. Sed de his satis superque. Pergamus jam ad alia.

Junii 22, Elizabetha Regina filium Regi peperit Grenovici in Cantio, Henricum nuncupatum, qui postmodum regnavit.

Sub exitum Novembris, Kildarins Parlamentum
Trim-

Trimæ indixit, tenendum die *Veneris* proximo post festum *Epiphaniæ* Domini. Sed de *Legibus* vel *Actis* ibi latis, nihil quod sciam extat.

Januarii 15, è vita migravit *Thomas Scropus* aliàs de *Bradley*, fermè centenarius, vir genere ortus nobili, sed virtutibus nobilior, qui dum *Carmelita* esset *Normicensis*, ab *Eugenio IV* Papa, designatus est *Episcopus Dromorensis* in *Hibernia*. Post acceptam verò episcopalem dignitatem, (verba sunt *Johannis Lelandi* Antiquarii hætenùs inediti) *Rhodianis* militibus charissimus fuit: Nam apud illos Legati functione usus est. Præterea *Romæ* in pretio erat, magnâque cum *Eugenio IV*, cui libros aliquot historicos, de rebus *Carmeliticis* dedicavit, gratiam iniverat. Vixit ad decreptam usque ætatem. Mortuus est anno Dom. 1491. Sepulchrum ejus ostenditur *Lovetostii*, opido maritimo & limitaneo *Sudovolgæ*. Sic ille. *Scropi* liber, quem de *Carmelitani* ordinis Institutione scripsit, etiamnum extat *Cantabrigiæ*, in *Bibliothecâ publicâ*. Is diù antè obitum episcopatu se sponte abdicavit, & *Carmelitarum* disciplinæ se denùo submisit, in cœnobio ejusdem ordinis *Lestofti*, ubi, à mundanis occupationibus segregatus vixit. Successit ei in *Episcopatu* (tempore *Henrici VI* Regis) *Thomas Radcliffus*, qui sicut prædecessor, in *Anglia* vixit, & (quantum auguror) sedem suam *Episcopalem* nunquàm vidit. In libro *Benefactorum Ecclesiæ Dunelmensis*, olim vulgò dicto *Libro Vitæ*, fol. 57. b. is appellatur *Magister Thomas Radcliff Episcopus Dromorensis & Suffraganeus Dunelmensis*. Habetur liber iste in egregia *Bibliotheca* Dom. *Thomæ Cottoni Baronetti*, (sub *Domitiano*, A. 7.) cujus libri prior & antiquior pars literis aureis & argenteis exarata est. Extrema *Scropi* senectus confirmare videtur eorum opinionem qui animi tranquillitatem & victum monasticum,

cum, secundum regulas strictiores, ad valetudinem & longævitatē plurimum conferre putant. Eodem anno, resignanti *Dionysio O-Cano* Episcopo *Fenaborensi* successor electus est *Mauritius O-Briennus* Canonicus Ecclesiæ *Laonensis*.

Hæc sub exitum anni. Interim in Ultonia, dissidiis indies crescentibus, inter Conum *O-Nealum* Tironiæ *Dynastam*, & *Odonem* (five *Hugonem*) *Rufum O-Donellum Tirconallium*, uterque tandem, mente *Augusto*, per amicorum intercessionem, ad *Kildarium* (Deputatum) profectus est, ut ab illo, post auditas querelas, pax, si commodè id fieri posset, componeretur. Suscepit Comes reconciliationis negotium; atqui per litigantium pertinaciam, sine fructu. Redeunt itaque illi in Ultoniam, ubi post prædas utrobique passim abactas, pugna tandem inter eos commissa est, in qua multi utrinque ceciderunt, sed plures ex parte *O-Donelli*. Cæterum Conus haud ita diù post, nempe VII Idus *Januarii* 1492. (stylo *Anglicano*) per *Henrici* fratris malas artes trucidatus est. Tumque Tironia ad tempus quasi divisa fuit, dum altera pars incolarum *Henricum* sequeretur, altera, *Donaldum* fratrem (ut opinor) seniore, donec resignante tandem *Donaldo*, anno 1497, eo ambitionis obice amoto, *Dynastiam* solus occupaverit *Henricus*. Verum non diù duravit hæc malè parta potentia, uti suo loco postea patebit.

Audax omnia perpeti (inquit *Horatius*)

Gens humana ruit per vetitum nefas.

2. Ad *O-Donellum* quod attinet, Is porrò VII Kalendas Junias 1497, (ut omnia simul congeramus) præfecturam se abdicavit, & in ejus locum suffectus est Conus filius, die *Martis* proximo sequenti. Vixit postea *Odo*

ad

ad annum usque 1505, quo senex decessit 5 Idus Julii, & in coenobio fratrum Minorum observantium de *Dunagall*, quod ipse fundaverat, sepultus est. Hæc ideo hic conjunximus, ne series narrationis interrumperetur.

Ut verò ad hunc annum redeamus: Ad Monetari-
orum corruptelas fraudesque prævertendas, Martii die
XXIX, *Nicolaus Flyn*, à Rege constitutus est *Super-
visor* officinarum monetariarum *Dublinii* & *Waterfordiæ*.
Mense etiam Aprili sequenti, prodiit Edictum Regis
contra nummos adulterinos, antea in *Hibernia* culos.

ANNO CHRISTI

MCCCCXCI.

DE novis quibusdam in *Hibernia* machinationi-
bus, Rex *Henricus* jam certior factus, in locum
suspecti Comitis *Kildariæ* suffecit (rebus suis ita ut ju-
dicabat poscentibus) *Walterum Fitz-Simon* Archie-
piscopum *Dubliniensem*, cum titulo Deputati *Gasparis*
Ducis *Bedfordiæ* Locum-tenentis *Hiberniæ*. Sub idem
etiam tempus, amoto *Rolando Fitz-Eustace* Barone
Portlesferio, *Kildarii* socero, à munere summi *Hiber-
niæ* Quæstoris, quod annos plusquam 38 administra-
verat, ad locum illum promovit *Jacobum Ormondium*
Equitem auratum, filium nothum *Johannis* tum nuper
Comitis *Ormonie*, (in peregrinatione *Hierosolymita-
na* defuncti, circa annum Domini 1478.) & cum mo-
dica militum manu, protinus in *Hiberniam* misit. Hæc
mense Junio. Caterum de Actis ejus, quæ ad hunc an-
num pertinent, post appulsum, nihil traditum reperi,
præterquam quod velitatione una vel altera, prope
Dublinium, cum *Kildario* & *Geraldinis* decertavit.
Hæc res utrique familiæ magna attulit detrimenta. In-

ter alia, hinc anſam arripuerunt *Hibernicæ* originis non pauci, *Anglorum*, limites, incendiis & direptionibus vaſtandi. Junii itidem XI, *Alexander Plunketus* ex ordine equeſtri *Hiberniæ* Cancellarius à Rege conſtitutus eſt: De quo munere fideliter adminiſtrando ſacramentum præſtitit *Dublinii*, 26 inſequentis *Septembris*. Eodem etiam die, *Thomas Butlerus Rotulorum* Cancellariæ Præfectus designatus, muneris ſui juramentum ſuſcepit. Pauloque antea, 20 nempe *Auguſti* (nam annus hic fuit mutationibus memorabilis) *Nicolaus Turnerus* (amotus *Plunketo*) ſummus communium placitorum Judex ſimile loci ſui ſacramentum præſtitit.

Inter hæc, *Henricus* noſter ad *Carolum Octavum* Gallorum regem, Legatos miſit *Thomam* Comitem *Ormonie*, Reginae Camerarium ſummum & *Thomam Goldſtonum*, Priorem Eccleſiæ cathedralis *Cantuarienſis*, viros prudentes & integerrimos, de foedere inter eos, ſi commodè id fieri poſſet, tranſigendo, quod negotium utrinque artificio (inquit *Polydorus*) ſummo agebatur. Cæterum *Caroli* conſilio de nuptiis inter ſe & *Annam* Armoricæ ſive *Britanniæ* Duciffam hæredemque conficiendis, jam plenè detecto, Legati (ad eam præcipuè rem develandam miſſi) *Henrici* juffu, qui moleſtè tulit quòd *Gallus* his nuptiis *Britanniam* in ſuam ditionem redigeret, in *Angliam*, re infectâ redierunt. Comitem hunc *Ormonie* (digreſſioni ignoſce) ut ſingulari Principis ſui favore, ita opum affluentia, floruiſſe ferunt, & cum poſt aliquot annos in *Hiberniam* rediret, immanem pecuniæ ſummam ſecum portâſſe. Aſſerunt nonnulli expreſſè quadraginta millia librarum monetæ *Anglicæ*, præter argentum cælatum, poſt mortem (quæ *Londini* accidit anno 1515) in oculis ſuis reliquiſſe. Res mira certè, & pro illorum temporum ratione, vix credibilis.

Verùm ut in instituto cursu progrediamur ; Dirupto mox inter Reges negotio pacis, belloque indicto, *Burgundia* Ducissa tempus jam naçta ut putabat opportunum, missis per nuntium *Ulissiponem* in *Lusitania* literis, *Perkinum*, sine mora, in *Hiberniam* trajicere mandat. Is literis perlectis, ad iter protinùs se paravit, atque nave conscensâ, haud multò post *Corcagiam* apulit, urbem 100 milliaribus versùs austrum, à *Dublinio* distantem. Ibi (si qua fides sit adhibenda confessioni, manu sua propria in *Anglia* postea descriptæ) cives quidam eum splendide vestitum videntes, filium esse affirmârunt *Georgii* nuperi Ducis *Clarentiæ*, alii, filium nothum *Richardi III*, demùm verò, conjunctis suffragiis, eum pro certo esse *Richardum* Ducem *Eboracensem*, filium secundum *Edwardi IV*. Addit confessio ejus hæc se primò juramentis abnegâsse, coram Urbis Prætoris & civibus, sed per eorum importunitatem & copiarum promissa, quasi partim ab Urbe, partim à Comitibus *Kildariæ* & *Desmonia*, in ejus auxilium adversùs Regem conscribendarum, illis se tandem dedere adaçtum. Sic ille de seipsò. Sunt tamen, quibus ego potius fidem habeo, qui disertè tradant statim post apulsum in *Hiberniam*, se pro *Richardo* Duce *Eboracensi* palàm gessisse, & à civibus *Corcagiensibus* magnâ gratulatione exceptum, sed præcipuè à *Johanne Water* mercatore. Fama etiam manet eum *Wateri* *apprenticum* (ut vocant) ibi aliquando extitisse, quod nec affirmare mihi animus est, nec refellere. Literæ ejus ad Comites *Kildariæ* & *Desmonia* missæ etiamnùm extant, quibus eos oravit, uti sibi in oppugnando *Henrico* non deessent, sed auxiliares mitterent copias, ad jus suum recuperandum. Atque ita *Hibernia* his temporibus quasi Theatrum fuit, quod intrârunt personati Principes, licèt brevi, personis depositis, è Theatro extrusi.

trusi. Cum hæc comperisset Carolus Rex *Gallicus*, hanc ansam avidè arripiens, *Perkino* per nuntios protinùs significavit sibi deliberatum esse auxilia illi abundè præstare, ad regnum suum recuperandum, ab usurpatore, professo *Galliæ* hoste, eoque nomine, rogavit eum, ut ad se in *Galliam* properaret. Magnis hisce pollicitationibus *Perkinus* exultans, & omnia sibi jam ratus ex animi sententia succedere, instigatus præterea à prædictis nuntiis, nimirum *Ludovico* quodam de *Laques* & *Stephano Friono*, nuper Regis *Henrici Amanuensi* pro lingua *Gallica*, sed qui Regi nescio unde infensus, ab eo nuper defecerat, rem cum amicis præcipuis & fautoribus communicavit, eorumque consilio, brevi postea vela fecit *Galliam* versùs, ubi ventis faventibus incolumis appulit, & ad Aulam Regis deductus, ab eo Ducis *Eboracensis* nomine salutatus est & honorificè exceptus. Hæc palàm : Sed reverà nullum alium in finem Rex ista fecit, quàm ut *Henricum* nostrum ad æquiores Pacis conditiones flecteret : nam negotio pacis postea transacto, *Perkinus* citò neglectus est. Is igitur ex metu (ut creditur) nè *Henrico* in manus traderetur, in *Flandriam* clanculùm ad Ducissæ *Curiam* confugit, ubi quasi verus *Edwardi IV* filius tum primum ab ea visus, perhonorificè receptus est.

Hoc tempore, Prophetia, Sancti *Cataldi Hiberni*, Episcopi primum *Rachbuenfis* in *Momonia*, (quæ Provincia est australis *Hiberniæ*) deinde *Tarentini* in *Italia*, plumbeis laminis inscripta, *Tarenti* inventa fuisse dicitur, & *Ferdinando* Primo Regi *Arragoniæ* & utriusque *Siciliæ* ostensa. Mira quæ tam de Prophetia ipsa, quàm de inventione ejusdem traduntur, petas ex *Alexandro* ab *Alexandro*, (qui tum vixit) in *Genialium dierum*, lib. 3. cap. 15. De Monumentis publicis, & Libris olim plumbeis laminis confectis, vide etiam *Her-*

man. Hugon. lib. de Prima Scribendi origine, cap. 10.

Sed hunc annum nihil magis nobilitat, quàm *Christophori Columbi Genuensis* Navigatio, quâ novus quasi Orbis in *Atlantico Oceano*, *Ferdinandi Castellæ* Regis auspiciis, tum primùm *Europæis*, ut plerique putant, detectus est. Non desunt qui huic detectioni, tanquàm vaticinium, referunt illud *Senecæ* in *Medea*,

—————*Venient annis*
Secula seris, quibus Oceanus
Vincula rerum laxet, & ingens
Pateat tellus, Typhisque novos
Detegat orbes, nec sit terris
Ultima Thule.

Ista mutuasse videtur *Seneca* ex *Platonis* Dissertatione, in *Phædone*, de Orbe incognito. Quantum sibi & gloriæ suæ, è procrastinatione, defuit Rex noster *Henricus*, cui rem prius obtulerat *Columbus*, judicent alii. Ad *Hibernica* nunc redeamus.

Tanta erat per *Hiberniam* hâc æstate siccitas, ut quamplurimi fluvii fermè siccati essent, & pecora passim siti perirent. Sæviit etiam paulò postea pestilentia, quâ inter plurimos alios, sublatus periit *Jacobus Flemingus*, (sive *Flandrensis*,) Baro *Slanius*, cui successit *Christophorus* filius, qui postmodum ab *Henrico VIII*, *Januarii* 13 (stylo *Anglicano*) 1513, summus *Hiberniæ* Quæstor constitutus est. Denique non abs re erit verbo memorare, Cometam hoc anno, per duorum mensium spatium post solis occasum, effulxisse.

ANNO CHRISTI

MCCCCXCIII.

Sub finem Junii (nempe die Veneris proximo post festum Nativitatis S. *Johannis* Baptistæ) *Walterus* Archiepiscopus *Dubliniensis* Deputatus *Gasparis* Ducis *Bedfordiæ* Locum-tenentis *Hiberniæ*. Ordines ad Parlamentum *Dublinii* evocavit, in quo irritæ declarantur *Inquisitiones* omnes adversus eum, *Rolandi* Baronis *Portlesterii* instigatione, antea compertæ. Ipsi porro Baroni, subitâ rotæ conversione, dies in *Scaccario* sistendi indicitur, ad rationem reddendam muneris sui, dum summus esset *Hiberniæ* Quæstor, sub pœna amissionis terrarum & bonorum, necnon corporis disponendi, pro voluntate Regis. Quandò vel quo pacto sedata fuerit hæc tempestas, non comperi. Tunc porro cives *Waterfordienses*, qui in Comitibus Parlamentariis, ante aliquot annos, sub *Geraldo* comite *Kildariæ* habitis, damnati fuerant, latâ lege, plenè restituti sunt, & Statutum contra eos, sic antea editum, antiquatum est & abrogatum: Urbis etiam possessiones & immunitates confirmatæ. Iisdem Comitibus, ad seditiosorum quorundam machinationes prævertendas, *Augusti* dies 12 dictus est *Johanni Water* civi *Corcagiensi*, uni è principis *Perkini* fautoribus (cujus supra fit mentio) comparendi, & Præfecto sive *Constabulario* Castri *Dubliniensis* in manus se reddendi, sub criminis *feloniæ* pœna. Idemque dies, ob eandem causam, assignatus est *Philippo Water* (*Johannis* filio) Decano *Limericensi*, & aliis expressim in Statuto nominatis, inter quos fuit *Edmundus Comerfordus* Decanus *Kilkenniensis*, qui tamen feliciter absolutus, postea Episcopus evasit *Ossoriensis*,

ensis, ut suo loco narrabitur. In eodem denique Parlamento, (ut quæ minoris sunt notæ prætermittamus) omnes Coronæ possessiones, quæ post annum primum *Henrici Sexti* concessæ fuerant, sive alienatæ, Regi restitutæ sunt, cum cautionibus tamen quibusdam, in Statuto expressis. Mense *Augusto* sequenti, hoc Parlamentum solutum est.

Paulò deinde postea, circa sextum scilicet insequentis *Septembris*, *Waltero* Archiepiscopo *Dublinensi* successit in munere *Deputati Gasparis Ducis Bedfordiæ* Locum-tenentis *Hiberniæ Robertus Prestonus* Eques Auratus, primus Vicecomes *Gormanstoniensis*. Quem honorem concesserat ei *Edwardus IV*. Is, simul ac gladium Authoritatis accepisset, Proceres & alios viros primarios, è Pagis sive (ut vulgò loquimur) Comitatus *Midie, Dublini & Kildariæ*, qui interesse poterant, *Trimman* convocavit, ubi duodecimo ejusdem mensis (die scilicet præstituto) convenerunt Dom. *Alexander Plunket* Cancellarius, *Geraldus Comes Kildariæ*, *Johannes Painus* Episcopus *Midensis*, *Edmundus Lanus* Episcopus *Darensis*, *Christopherus Flemingus* Baro *Stanus*, *Richardus Nugentus* Baro *Delvinus*, *Edmundus Plunket* Baro *Killenius*, *Nicolaus à Sancto Laurentio* Baro *Houthius*, *Christophorus Barnwalus* Baro *Trimletstonius*, *Johannes Plunket* Baro *Doussanus*, *Gulielmus Darcy* & *Gulielmus Wellesty* Equites aurati, & alii deinde nonnulli, qui omnes, 4 die postea, ad Articulos quosdam Paci Regni consules observandos, & chirographos dederunt & obsides. Articulorum præcipui fuerunt, ad Militiam sine Proregis sive *Deputati* assensu cohibendam, & ad tributa quædam *Hibernica* tollenda, cum quibusdam aliis, in homicidas, deprædatores & erroneos. Parlamentum porrò *Pontane* sive *Droghedæ* habuit, cujus statuta non extant. At-

qui illud Parlamentum in proximis Comitibus, sub *Poyningo* habitis, anno sequenti, vacuum adjudicatum est, ac in validum, idque propter rationes sequentes, Primo, quòd Dux *Bedfordia*, Locum-tenens *Hibernie*, cuius Deputatus ille fuit, munus suum abdicasset, ante Parliamenti citationem. Secundo, quòd citatio non esset generalis, sed quatuor tantum comitatibus directam. Tertiò denique, quòd in diplomate Regio quo Deputatus is constitutus est, nulla data est ei potestas Parlamentum convocandi. Interim mense Octobris, *Willelmus* Archiepiscopus *Dubliniensis* in *Angliam* profectus est, ubi Regem, de statu rerum *Hibernicarum* plenè informavit.

Porro *Kildarius* (quod oblivione non est regendum) de criminationibus, ab adversariis, in Aula *Anglica*, in se comparatis, certior factus, mense Novembri in *Angliam* etiam trajecit, ut de criminationibus objectis, se apud Regem purgaret. Ibi auditus quidem, sed responsis eà tempestate à Rege non probatis, in *Hiberniam* remissus est anno sequenti, cum *Edwardo Poyningo* Equite, *Hibernie* Deputato designato, ad examen ibi subeundum. Inter Comitibus adversarios imprimè memoratur *Jacobus Ormondus*, *Hibernie* Thesaurarius, qui paulò antè, prædia ejus & amicorum in agro *Kildariensi*, ferro flammæque devastarat, posteaque *Gulielmo Prestono* Equite aurato Vicecomitis *Germanstonii* filio muneris sui Vicario, sive (ut loquimur) Deputato relicto, in *Angliam* properavit, ubi coram Senatu Regio, crimina haud pauca Comiti objecerat.

Hoc etiam memoratu fortassis non est indignum, quòd sub initium hujus anni *Johannes Sergeant* Prætor *Dubliniensis* (quod munus bis etiam antea obiverat) in carcerem conjectus est, arcem nimirum *Dublincensem*, & in ejus locum pro residuo anni suffectus est *Richardus*

Arland. Quodnam Scisanto crimen obiectum fuerit, pro certo non habeo compertum, nec quid de eo postea factum. Suspiciantur aliqui postulatam tanquam *Perkinsi* fautorem & conparationis eius affinem. Hac domi. Dum vero hec in *Hibernia* agerentur, non sibi defuit *Henricus*; nam ut facilius *Ducissæ Burgundie* & *Pseudo-Ducis Eboraci* molitiones subverteret, non paucos misit in *Flandriam* exploratores, sub variis pretextibus; qui munere suo tam fideliter perfuncti sunt; ut multi in *Anglia* conjuratores detecti fuerint, & de toto mysterio Rex plenam habuerit informationem. Hinc ex conjuratis in *Anglia* præcipui capitali supplicio affecti sunt. Quid vero de rebus *Hibernicis* stabilicendis fecerit, in anno sequenti narrabitur.

ANNO CHRISTI

MCCCXCIV.

DEcreverat jam *Henricus* viros aliquos fidos & prout videntes in *Hiberniam* mittere, cum ad *Perkinsi* imposturam detegendam, tum ad factorum machinæ subvertendas, uno igitur eodemque tempore, 13 videlicet Septembris, *Edwardum Poyningum* Equitem auratum, unum de Consiliariis suis, *Hibernia* designat deputatum, per *Henricum Deann* Episcopum *Bangorensem* (in *Wallia*) & utriusque *Lanthonie* Priorem, Cancellarium, Item *Hugonem Conway* Equitem auratum summum Quaestorem, sive (ut nunc loquimur) Thesaurarium, per *Jacobi Ormondii* resignationem. Novi etiam sub id tempus constituti sunt Judices, videlicet *Thomas Bouringus*, summus in Tribunali Regio Judex, *Johannes Topclifus*, primarius Communium Placitorum Judex; & *Walterus Everus* primarius

Fisci

Fidei Regii Baro, viri legum Anglicarum consultissimi.
 Hos omnes protinus in *Hiberniam* misit, una cum co-
 piis quibusdam sub *Poyningi* ductu, sed ad numerum
 vix 1000. Hi tunc paucis post diebus, *Hautkam* ap-
 pellentes, ad septimum à *Dublinio* lapidem, inde *Dub-*
linium progressi sunt, ubi *Poyningus* gladium, pro more,
 à Prædecessore accepit, & cæteri administræ Regii supra
 memorati in Senatorum Regionum album ascripti.
 Brevi postea *Poyningus*, conjunctis simul universis co-
 piis, tam suis nempe ex *Anglia* deductis, quam aliis à
Kildario & *Jacobo Ormondio* collectis, in *Ultoniam* festi-
 nat, adversus *Perkins* participes, qui illuc confugerant,
 & alios Rebelles. Ibi ferro & igne devastare cepit ter-
 ritoria *O-Hanloni*, *Magenisii* & aliorum vicinorum
Hibernis interim in sylvas & loca uliginosa aufugienti-
 bus. In exercitu tunc erat *Jacobus Ormondus*, qui
 flammæ oleum adjecisse dicitur. Ferunt porro *Kilda-*
rium, (qui ibi etiam aderat) indignatione contra *Poy-*
ningum exardentem, tanquam adversariis suis indulgen-
 tiorem & eorum machinas promoven-tem, clandestinè
 agitasse consilia, cum Dynastis quibusdam *Hibernici*,
 de Deputato oppugnando, & speciatim cum *Malachia*
O-Hanlono (in cujus regione Deputatus tunc erat)
 de eo interimendo. Sunt tamen qui non sine causa ar-
 bitrantur hanc famam à Comitibus adversariis dissemina-
 tam, ad ruinam ei accelerandam. Atque hoc verisimi-
 lius videtur, tum quia *O-Hunlons* adhibito biennio po-
 stea solenni juramento, Comitem illius sceleris inimu-
 nem declaravit, tum quia Comes in *Angliam* paulò
 post missus, & à Rege auditus, feliciter tandem absolutus
 est, ut suo postea loco patebit. Sub eodem tempore, *Ja-*
cobus Comitis frater, ejusque etiam, uti fertur, consilio
 & jussu, castrum *Catherlaghense*, ad tricesimum ab Ur-
 be lapidem, ex improvviso occupavit, & præsidio firma-
 vit.

vit. De hac re, ut primùm Deputatus rescivit, reditum acceleravit, & acceptis obsidibus à *Mageniso* & *O-Hanlono*, de pace observanda, *Catherlagham* adiit, ubi arctà castrum cinxit obsidione, ac post unam vel alteram septimanam, deditione cepit. Inter hæc, Summum Concilium (quod Parlamenrum vocamus) indixit. Die Lunæ proximo post festum *S. Andreae* Apostoli hoc Parlamentum *Pontanae* inchoatum est, in quo Impositiones illæ gravissimæ, *Coyne*, *Liberty*, &c. penitus exterminantur, & Subsidiaria pecunia eâ conditione, Regi offertur. Multæ porrò aliæ tunc temporis Leges sancitæ sunt. Inter quas, de Parliamentis in *Hibernia* in posterum non habendis, ante Rationum pro indicendo, & Actorum aliquot sancientorum transmissionem, sub magno Sigillo *Hiberniæ*, ad Regem & Concilium, eorūque Actorum approbationem impetratam, unà cum licentia indicendi Parlamentum, à Rege adepta, sub magno Sigillo *Angliæ*. Item, Lex ea memorabilis, quæ (sicuti & prior) hodiè vulgò *Poyningi Lex* vocatur, De publicis *Angliæ* Statutis tum nuper ordinatis, in *Hibernia* etiam recipiendis. Antiquorum siquidem *Angliæ* Statuta fuerant antea (ut observant Jurisperiti) in *Hibernia* recepta. Item alia Lex, ut Procures, trabeis sive togis Parlamentariis vestiti in Comitibus apparerent, uti solebant ante annos 20, vel ut maximè 24. Ad Pacem itidem publicam conservandam, Statuta quædam *Kilkenniensia* confirmantur, cum honorifico Elogio, de *Hiberniæ* felicitate, dum Statuta ea, ibi observarentur : Homicidium ex malitia præcogitata & Bellum gestum contra Locum-tenentem, Deputatum, vel Anglicam gentem, fiunt læsæ Majestatis crimina : Potestas pacem vel bellum transigendi & sclopos vel majora tormenta retinendi, sine Gubernatoris licentia, restringuntur : Verba illiciti

ti Patrocinii, & quæ diffidia inter nobiles familias alebant, videlicet, *Crom-abo*, *Butler-abo*, (hoc ab *Ormonio*, illud à *Kildario* usurpatum) & similia abrogantur. Inter quæ numeranda *Desmonii Shannet-abo* & *Clan-Richardi Galriagh-abo*. Nonnullaque alia hujusmodi sancita sunt, temporis aptata. In hoc etiam Parlamento, ad petitionem Dom. *Johannis Kendalli* Prioris Hospitalis S. *Johannis* Hierosolymitani in *Anglia*, nomine & vice Domini Magistri *Rhodi*, lata est lex, quâ irritæ declarantur omnes alienationes & concessionnes factæ per *Jacobum Ketingum* (de quo antea diximus) *Thomam Talbotum* proximum ejus antecessorem & alios Priores Hospitalis ejusdem ordinis in *Hibernia*. Aliæ porro leges sancitæ fuerunt, de gemmis, ornamentis & reliquiis ejusdem Prioratus restituendis, à *Ketingo* oppignoratis: Deque Preceptoribus (ut loquimur) ab eo constitutis exauthorandis, & de munere Prioris illius Ordinis in *Hibernia* nemini concedendo, nisi ex Anglico sanguine, & sustentationem ab eodem ordine in *Anglia* percipienti. In hoc denique Ordinum conventu, *Geraldus* Comes *Kildariæ*, *Jacobus Fitz-Thomus-Gerald*, comitis (ut opinor) frater, de quo supra diximus, & multi alii ex *Geraldinis* & eorum participibus rei facti sunt proditoris. Comes etiam ipse, *Poyningi* jussu, captus & *Pontanam* e-
 vectus, inde in *Angliam* paulò post captivus missus est. Cæterum eventus præter expectationem: Nam à Rege tandem probatus, omnibus juribus (quod suo tempore opportuniùs commemorandum) restitutus est.

Parlamento nondum soluto, Deputatus aliam suscepit expeditionem adversus Rebelles: sed tunc etiam propter nemora & loca uliginosa, ad quæ aufugerant, sine fructu sperato. Interim, antequàm discederet, potestatem

testatem quandam vicariam Deano Cancellario delegavit Parlamentarium conventum continuandi, in ulteriorem diem rejiciendi, prorogandi, dissolvendi. Hujus Parlamenti Statuta (quod obiter annotatum) linguâ Anglicâ scripta sunt, quàm priorum Comitum Statuta linguâ antiquâ Gallicâ scripta essent & in Rotulos digesta.

Sub id tempus, defecit *Fraternitas* militaris S. Georgii, quam ad defensionem Comitatum Dublinii, Kildariæ, Midie & Louthæ, Authoritas Parlamentaria mense Decembri 1479, sub Edwardo IV Rege, creverat. Constabat hæc Societas ex 13 viris primariis, qui Dublinii annuatim, die S. Georgii, ex seipsis Ductorem eligebant, pro anno sequenti, Ductori tamen suberat admodum parva armatorum manus, solum nempe 200. Primi qui electi sunt in hanc Societatem fuerunt,

E comitatu Kildariensi.

Geraldus Comes Kildariæ, tunc Deputatus Richardi filii secundi Edwardi IV Regis, Ducis Eboracensis Hiberniæque Locum-tenentis,

Rolandus Eustacius. Baro Portlesteriæ & summus Hiberniæ Quæstor,

Nicolaus Woganus Eques auratus.

E comitatu Dubliniensi,

Dom. Jacobus Ketingus Prior Hospitalis S. Johannis Hierosolymitani in Hibernia,

Robertus à S. Laurentio Baro Houthæ,

Prætor Dubliniensis.

Ex agro Midenfi.

Robertus Prestonus Vicecomes Gormanstonæ,

Jacobus Flemingus Baro Slanæ,

Johan-

Johannes Plunket Eques auratus,
Alexander Plunket Armiger.

Ex agro Louthensi.

Richardus Bellen Armiger,

Prætor Pontanensis,

Nicolaus Taaf Armiger.

Sed ut pergamus : *Aprilis* 28 obiit *Jacobus Waleus* S. Theologiæ Doctor, Ordinis Minorum, aliquando Episcopus *Darensis*, & *Londini*, in cœnobio ejusdem ordinis (cujus *Guardianus* fuerat) sepultus est, cùm in eodem cœnobio, Episcopatu *Darensi* ultro abdicato, in magnâ tranquillitate, diù vixisset, factus interim Episcopi *Londinensis* suffraganeus. *Waleo* in Episcopatu *Darensi* successit *Guilielmus* quidam (*Barretus* ut opinor cognominatus) factus postea vicarius Episcopi *Claromontensis*, in *Gallia*. Mense *Septembri* 1494, *Nicolaus* Episcopus *Elphinensis*, propter valetudinariam senectutem & oculorum caliginem, se tanto oneri imparem sentiens, Episcopatu etiam se sponte abdicavit, reservatâ sibi, quamdiù viveret, annuâ pensione 50 marcarum ex Episcopatu pendenda. Resignationis instrumentum habetur in *Regesto Octaviani Archiepiscopi Armachani*, fol. 405. b, in cujus fine, Papam rogat, ut ad Episcopatum *Elphinensem* sic resignatum transferatur *Georgius* Episcopus *Dromorensis*. Constat tamen, (ut à *Francisco Haroldo*, ex *Regesto* illius temporis accepi) *Georgium* hunc à Pontifice ad Episcopatum *Elphinensem* translatus non fuisse usque ad 15 Kalend. *Maii* 1499, per cessionem nempe jam dicti *Nicolai*. Nec prætermittendus est *Edmundus Curceus* S. T. Professor, Episcopus *Clochorensis*, qui hoc anno, 6 Kal. *Octobris*, *Rossam* translatus est, per mortem *Odonis*.

Sub exitum istius anni, *Cormacus Carteus Dynasta*
Muscrie

Muscriæ (Regiuncula est non procul ab urbe *Corcagiensi*) ab *Omeno* sive Eugenio *Thaddæi* filio, fratre suo germano, atrociter trucidatus est. Corpus Cormaci ad cœnobium fratrum Minorum de *Kilcrea*, quod ipse fundaverat, deportatum, ibi monumento conditum est. An fratricida ex jure judicatus fuerit necne, haud comperi : Hoc constat, quod etiamsi multæ bonæ leges his temporibus, ad Reipublicæ salutem spectantes sanctæ fuerint, vim tamen & virtutem tunc & diù postea non extenderunt, ultra Regiones ab *Anglica* gente habitatas.

Hoc etiam anno, (ut annum jam concludamus) Reliquiæ S. Palladii Episcopi in capsulam argenteam translatae sunt, Forduni in Scotia, à *Gulielmo Schewes* Archiepiscopo Andreapolitano, Palladii (inquam) illius, qui in primis Ecclesiæ *Hibernicæ* temporibus, à Cœlestino Pontifice, in *Hiberniam* missus est, ad fidem Christianam ibi propagandam. In quo munere cum paulisper desudasset, Romam reversurus, in *Albaniam* profectus est, ubi Forduni, XVIII Kalendas *Januarii* anno 431, mortem obiit, eodem nempe anno quo in *Hiberniam* venit. Cæterum in Annalibus cœnobii Inisfallensis MSS. qui penes me sunt, in *Hibernia* uno anno mansisse fertur, tumque in *Britannia* quievisse in Christo. Ibi *Martyrium* passum innuit Tirechanus, in vita S. *Patricii*. Sed ad alia transeamus.

ANNO CHRISTI

MCCCCXCV.

AB Asylo suo in *Flandria* erupit hoc anno *Perkinus* : Nam postquam Ducissæ suasu, Martis aleam in *Anglia* subire statuisset, coactâ modicâ militum

N

tum

tum manu, ad numerum sc. 500 vel 600 hominum, exterorum plerumque & ex facie plebis, *Angliam* versùs vela pandit, & sub initium *Julii*, ad oram maritimam Cantii perveniens, mox milites aliquot, in apertum illud litus, quod *The Downes* vocamus, exposuit, eo fine, ut Cantianorum animos tentaret. Cæterum captis fuorum 169, ab opidanis *Sandwicensibus* & aliis regionis vicinæ incolis, cæterisque partim occisis, partim ad naves repulsis, cursum *Hiberniam* versùs flexit, ubi auxilia etiam alia expectavit. Interim captivi *Londinum* perducti restibus vincti, alii paulò postea *Londini* & *Wappingi*, alii circa oras maritimas, in patibulis, ad similitudinem nebulonum terrorem, suspendio strangulati sunt. Cùm verò *Perkins* post appulsum in *Mononiam*, ibi itidem spe excidisset, procellam præterea imminentem, justis de causis, à ministris Regis metuens, fautorum consilio, in *Scotiam* navigavit, à *Jacobo IV* Rege, copias auxiliares petiturus. Ibi decenter stipatus, à Rege tanquàm verus *Dux Eboracensis* perhonorificè receptus est, &, quod mirum videatur, haud multò post, Regis assensu, uxorem duxit *Dominiam Catharinam Gordonam*, *Alexandri* comitis *Huntlai* filiam, virginem in primo ætatis flore, formosam & modestam, Regique ipsi sanguine conjunctam. Sunt qui tradant *Scotia* Regem, qui in *Henricum VII* animo erat infenso, oblatam hanc arripuisse ansum, ad Bellum ei indicendum: incitatum porrò literis secretis *Maximiliani Cæsaris*, *Caroli Gallorum Regis* & *Margaretæ Burgundie Ducissæ dotariæ*, in gratiam ementiti hujus principis conscriptis. Neque prorsùs defuit spes aliqua exigua ex *Hibernia*: *Perkins* igitur, (sub ficto nomine *Richard* Ducis *Eboraci*) literas perscripsit ad *Mauritium Comitem Defmonie*, quibus vehementer flagitavit, ut copias in *Scotiam*

Scotiam mitteret, ad jus suum in *Anglia* recuperandum. Sed frustra. Nam Comes (quâ ratione ductus, non reperi) nihil misit subsidii.

Interim dum hæc in Scotia gererentur, ut ad *Poyningum* redeamus: Is *Hiberniam* tum pacatam administrabat. Inde verò mense *Januario* insequenti, revocatus, in *Angliam* trajecit, ubi non diù post reditum, *Henricus* Rex, ob utilissimam sibi, tam in pace, quàm in bello, operam navatam, in aureæ periscelidis ordinem eum cooptavit. Magnâ præterea tam apud *Henricum* nostrum Septimum, quàm apud filium ejus *Henricum* Octavum, per plurimos postea annos, gratiâ floruit & potentiâ.

In *Poyningi* sic (uti diximus) revocati locum, *Henricus* Deanus Episcopus *Bangorensis*, Justitiarii *Hiberniæ* titulo, mox suffectus est. Ita ut jam uno eodémque tempore, *Hiberniæ* fuit & Justitiarius & Cancellarius, necnon Episcopus *Bangorensis*, & Prior *Lanthoniæ*, ad quas Cellæ etiam de *Colp* & *Duleek* in *Midia* pertinebant. His verò honoribus, cum per menses fermè 9 potitus fuisset, à Rege in *Angliam* revocatus est, uti suo postea loco narrabitur. Interim *Aprilis* 26, Rex constituit *Gulielmum Radcliffum* *Ærarii Hiberniæ Subthesaurarium*, & die sequente, *Johannem Pimpum* *Quæstorem exercitus* ibidem.

Mense *Julio*, Octavianus Archiepiscopus *Arma-
chanus* Synodum celebravit *Pontanæ*, in Ecclesia S. Petri, ubi confirmatæ sunt indulgentiæ *Georgii Dro-
morensis* Episcopi, *Indulgentiarum Hospitali S. Spiritus in Saxia*, (sive in vico Saxonum) de urbe, & *Be-
nefactoribus ejusdem indultarum Ministratoris*, necnon ad *construendum novum Hospitale S. Spiritus*, membrum *viz. supradicti Hospitalis in Hibernia Procuratoris*. Vidi ego Sigillum hujus (uti credo) *Georgii*, quo usus est,

est, ante infulas fulceptas, cum hac inscriptione SIG. GEORGII BRANNI VICARII GENERALIS SANCTI SPIRITUS. Fuit is natione *Græcus*, patriâ Atheniensis. De aliis Synodi Actis, nihil (quod sciam) extat.

Menſe deinde *Auguſto*, Odo ſive *Hugo* rufus *O-Donnellus* tum nuper è *Scotia* reverſus, *O-Connors* in prælio prope *Sligoam* ſuperavit. Caſtrum etiam *Sligoenſe* (quod *Mauritius* filius *Geraldi* conſtruxerat anno 1252) obſidione incinxit, ſed fruſtrâ: Nam *Ulicki* de *Burgo Clan-Richardi* Dynaſtæ acceſſu, cum magno exercitu, territus in *Tirconelliam* ſe ſubito cum copiis ſubduxit. *Ulickus* intereâ omnium ejus fautorum prædia, in regione vicina diripuit & incendit. Filius hic fuit *Ulicki* illius, quem hujus Regis anno primo obſiſſe diximus. Hoc etiam anno, deſuncto *Philippo* Epifcopo *Artfertenſi* ſucceſſit *Johannes Geraldinus*, Canonicus ejusdem Eccleſiæ, à Pontifice proviſus 12 Kal. *Decembris*.

Ab inſtituto non omninò alienum videatur, verbo uno vel altero hîc memorare hunc annum ultimum fuiſſe *Gaspari* de *Hatfield Bedfordiæ* Duci, quandoque (ut antea diximus) *Hiberniæ* Locum-tenenti, qui ſenex & cœlebs deceſſit *Decembris* 21, & in cœnobio *Keinſhamenſi*, apud *Somerſettenſes* in *Anglia*, ſepultus eſt. Hoc etiam anno, dum *Kildarius* in *Anglia* hæreret, à criminibus objectis, ſe purgare fatagens (an verò in carcere huc uſque detentus nescio) *Alifona* uxor ejus filia *Rolandi Enſtaci* Baronis *Portleſterii* mortem obiit in *Hibernia*, ex dolore (ut putatur) quem in mariti ærumnis & periculis hauſerat, & ſepulta eſt in cœnobio fratrum Minorum de obſervantia juxta pontem de *Kilcullen*, quod pater ejus extruxerat.

ANNO CHRISTI.

MCCCCXCVI.

Kildarius admissus est hoc anno, Rege ipso coram, causam suam defendere, & ad objecta crimina respondere. In qua re, ita se gessit, ut negotio plenè intellecto, in gratiam receptus fuerit. Ad articulum postremum aduersus eum, aculeato hoc dicto conclusum, *Quod uniuersa Hibernia eum gubernare non sufficeret*, Regem lepidè dixisse ferunt, *Itanè verò? Is igitur uniuersam Hiberniam gubernabit*. Et brevi certè postea, omnibus Juribus à Rege restitutus est; *Augusti* deinde 6, diplomate Regio, *Locum-tenens Hiberniæ* constitutus. Ita paucis mutatis, *Staniburstus*. Neque fidem Regis is fefellit: Nam post reditum in patriam, virum se ostendit & strenuum & Principi fidelem. Sunt qui tradant primogenitum suum *Geraldum* tunc temporis eum in *Anglia* reliquisse, qui pignori esset de futura fidelitate.

Dum hæc in *Anglia* agerentur, *Iunii* die 25, *Dublinii*, Concilii Regii sententiâ, *Deanus* *Justitiarius* *Richardum* *Nugentum* *Delviniæ* Baronem, omnium copiarum Ducem siue *Commissionarium* (verba sunt *Tabularum* publicarum) & *primarium Ductorem* designavit, ad defensionem comitatum *Dublinii*, *Kildariæ*, *Midie* & *Urielis*.

Kildarius in *Hiberniam* reuersus est (cum secunda sua uxore *Elizabetha* de *S. Jobanne*, quam tum nuper duxerat) menſe *Auguſto*, & ſimul ac gladium, pro more, à prædeceſſore *Bangoreniſi* *Epifcopo* accepiffet, copiis convocatis, aduerſus *O-Brienum* expeditionem ſuſcepit, & in *Tuomoniam*, per *Limericum*, profeſtus, *Feybachum*, *Finini* *Mac-Nemarræ* caſtrum, deinde

Ballinitium castrum & alia loca munita vi cepit & diruit. Post reditum etiam (ut Regis negotia melius promoverentur) ille & *Octavianus Archiepiscopus Armachanus*, qui diù dissidentes vixerant, sibi mutuò reconciliati sunt, unde Archiepiscopus reliquum ætatis in magna tranquillitate transegit. Deano Episcopo *Bangorensi* in *Angliam* interim revocato, in *Cancellarii* munere successit *Walterus Archiepiscopus Dubliniensis*, tum nuper ex *Anglia* reversus, vir gravis & eruditus. Formâ præterea erat decorâ, & quæ reverentiam incuteret.

Gratior est pulchro veniens è corpore virtus.

Neque silentio prætereundum, quòd in Concilio Provinciali *Dublini* celebrato, in Ecclesia S. Trinitatis, *Lectoribus Universitatis Dublin*, stipendia quædam assignavit, à se & suffraganeis suis annuatim pendenda. Manet etiam narratio, dum in *Anglia* hæreret, Oratorem quendam in Regis laudem, Rege ipso coram, orationem habuisse politam, Regemque, finitâ oratione, ad Archiepiscopum (qui unâ aderat) conversum illum rogâsse, ut de ea, sententiam suam ediceret, Archiepiscopum deinde (qui adulationem novit perpetuum esse malum Regum) liberè his verbis respondisse, *Domine Rex, nihil certè vitii in hac oratione observavi, præter adulationem.* Tumque Regem arridentem sic conclusisse, *Ita me Deus amet, Pater Dubliniensis, nos ipsi idem vitium observavimus.* Atque ita Archiepiscopi ingenuitas ab optimo Principe meritò probata est. Ad Deanum quod attinet, is quadriennio post reditum in *Angliam* exacto, ob plurimas animi virtutes & fidele obsequium Regi præstitum, *Sarisburiam* primùm, & inde post annum unum vel alterum, *Cantuariam* translatus

flatus est, ubi tamen admodum exiguo praefuit tempore. Nam *Februarii 15* (stilo Anglicano) *1532*, *Lametha* decessit. Inde cadaver Cantuariam deportatum ibidem in Ecclesia sua cathedrali, in medio solitæ loci qui Martirium appellatur, tumulatum est, sub lapide marmoreo, æneis laminis ornato, cum Epitaphio promotiones ejus Ecclesiasticas sigillatim exprimentis.

Nunc ut pergamus, *Decembris 19*, satis concessit admodum senex *Rolandus Fitz-Eustace*, Baro de *Portlesster*, (quem *Edwardus IV* ad eam dignitatem exegerat Martii 4 1462) & in cœnobio fratrum Minorum de observantia, prope pontem de *Kilcullen*, in agro *Kildariensi*, quod ipse à fundamentis excitârat, tumulatus est. Monumentum tamen speciosum sibi & *Margaretæ Jenico* defunctæ uxori suæ extruxerat anno 1455, *Dublinii*, in Ecclesia *S. Andoëni*, in capella nempe *B. Mariæ Virginis*, à se itidem constructa, ut ex inscriptione sepulchri constat. Reciprocus ille fortunæ æstus expertus est. Deputatus fuit aliquandiù *Georgii Ducis Clarentiæ Locum-tenentis Hiberniæ*, deinde Cancellarius *Hiberniæ*, & per annos plusquàm 38, summus Quæstor sive *Thesaurarius*, Eaque dum obiret munia, magnas sibi comparavit opes. Ecce verò rerum humanarum vicissitudinem: Paucis ante obitum annis, *Thesaurarii* munere exactus, alias, easque non leves, prout antea retulimus, passus est molestias. Filius is erat (ut id etiam hîc adnotem) *Edwardi Fitz-Eustace* Equitis aurati, quem *Henricus Sextus* Deputatum constituerat *Richardi Ducis Eboracensis, Hiberniæ Locum-tenentis*, anno 1454. Nec omittendus, qui ante Baronem obiit, *Cornelius* (filius *Tirlachi*) *O'Brien*, *Tuomonie* Dynasta, cui successit populari electione, *Gil-dus* frater. Hæc sub finem anni.

Interim *Augusti 26*, *Henricus Rex*, de *Perkinsi* fau-

torum

torum conatibus quibusdam clandestinis in Momonia, certior factus, ut eos facilius enervaret, & Momonienfes in officio retineret, omnium delictorum veniam concessit *Mauritio comiti Desmonia* & nonnullis aliis è magnatibus Momonia: Similemque clementiam exhibuit *Davidi Casseliensi* Archiepiscopo & quibusdam è suffraganeis ejus, *Corcagiensi* nimirum & *Waterfordiensi* Episcopis. Sub idem porrò tempus, Opidanis *Togbalensibus* libertates antiquas confirmavit, & novas prætereà adjecit.

ANNO CHRISTI

MCCCCXCVII.

Cœpit sub hoc tempore, negotium de pace componenda, inter Regem nostrum *Henricum* & *Jacobum IV* Scotorum Regem. Inter alia, per literas urget *Henricus*, ut sibi in manus traderetur *Perkinus* utpote Impostor & jure gentium non protegendus. Recusavit hoc *Jacobus*, ipsum dicens non idoneum esse Judicem, de titulo illius, quem pro Principe perfugo receperat. Fœderis tamen cupidus, si æquis conditionibus, id fieri posset, & *Perkinum* cernens paci esse maximo impedimento, rogavit eum demùm ut in aliud aliquod regnum transfretaret, quòd ipse decrevisset, cum Rege *Angliæ* fœdus renovare: Promisit tamen se pecuniis eum & cunctis ad navigandum necessariis instructurum.

Perkinus contrà, ut Regem à proposito deflecteret, nullum non movit lapidem: Sed cùm furdo (quod aiunt) se cecinisse comperisset, nullumque renitendi locum relictum, brevi postea, alto corde dolorem reprimens, novo itineri se accinxit, & nave conscensâ, cum uxore

uxore & familia, vela fecit versus *Hiberniam*. Atque ita recens ejus felicitas tanquam somnium transiit. *Corcagiam* iterum appulit *Julii 26*, ubi nonnulli ex amore, alii, rerum novarum studio, ad eum accesserunt, inter quos fuit (ut aliqui perhibent) *Maqritius Comes Desmondie*. Adventum hujus larvæ, unâ cum conjuratorum detectione, Prætor & cives *Waterfordiæ*, literis paulò postea per nuntium missis, Regi *Henrico* significant. Atque ut antea contra *Lambertum*, ita nunc contra *Perkinum*, pro viribus fortiter prudenterque se gerunt, ideoque gratiâ Principis meritò floruerunt, multaque ab eo consecuti sunt beneficia, neque temerè, pro symbolo tunc usurpasse videantur, *Intacta manet Waterfordia*. Sed ut ad *Perkinum* redeamus, Is post mensem unum vel alterum, literis per nuntios acceptis, certior factus est Cornubienses, licet in Prælio ad *Black-beath*, in agro Cantiano, à copiis Regiis, mense *Junio* præcedenti, magnam accepissent cladem, paratos tamen fuisse Belli aleam rursus subire, atque dummodò sibi non deesset, sed ad eos protinùs veniret, copias auxiliares ei adjuncturos, ad jus ejus recuperandum. Re mox amicis communicatâ, eorum consilio, quâ potuit festinatione, mense *Septembri*, cum uxore sua & parva militum manu, nimirum ad numerum duntaxat 120, in Cornubiam trajecit, civibus *Waterfordiensibus* quatuor navibus eum persequentibus, licet fortuna conatibus eorum non arriserit. Qui plura de *Perkino*, principe illo Nebulonum, (ut eum appellare solebat Rex *Henricus*) sciendi cupidus est, Rerum *Anglicarum* historias petat, in quibus copiosè traduntur. Satis videatur hîc interim indicare, post *Exoniam*, ab arctâ quâ (copiis Cornubiensibus adjutus) obsidione cinxerat, exercitus Regii accessu, liberatam, ejusque fugam in Asylum cœnobii *Belli-loci*, apud *Southantonenses*,

P

sponte

fontē eum inde exiisse & Regis gratiā se submisisse. *Londonium* deinde captivum ductum, & post secundam fugam iterum captum, ad perivitatem ludibrio expofitum, vitæ suæ ferient & confusum qualemcūque manus suæ subscriptione firmasse & publicè perlegisse, tandem verò, quod post veniam concessam, res novas denud molitus fuisset, capitali supplicio (ut sup. loco dicemus) affectum. Confessionem antedictam Rex typis excudi mandavit, sed, quod mirum videatur, de *Burgundia Ducissa*, alium in ea fuit silentium: præsertim cum *Henrico* res famis nota esset, Ducissæ technis & figmentis has turbas fuisse suscitatas. Hoc tamen Regis artificio ascribitur, qui commodè Ducissam de mereri, vel saltem à novis turbis excitandis avertere sperabat: Neque spe suâ omnino frustratus: Nam Ducissæ hinc ita placuit, ut nihil postea adversus eum molita fuerit.

Isdem diebus, *Henrici* Regis diplomate & auspiciis, ad regiones incognitas lustrandas, & imperio Anglicano acquirendas, missus est *Sebastianus Cabota Venetus*, *Cosmographus* insignis & rerum nauticarum peritissimus: in qua navigatione, Insulam illam primus detexit, quam hodiè *Petofound-land*, sive Terram novam, appellamus, necnon oras maritimas Continentis septentrionalis (ut nunc loquimur) America. Coeptum sanè egregium, & silentio non prætermittendum.

Verùm ut in cursu instituto progrediamur, magna circa hoc tempus exorta est discordia inter *Petrum Butlerum* (qui postea comes evasit *Ormonia*) & *Jacobum Ormondium* (de quo dixi ad an. 1492 & 1493) quæ *Ormondio* demum fuit exitalis: Nam is XVI Kalendas *Augusti*, sex tantum equitibus stipatus, à jam dicto *Petro Butlero*, catervâ nescio quâ comitato, in via, inter *Donmoram* & *Kilkenniam*, hastâ transfix-

us est. Martii die 17, qui S. Patricio sacer, *Cavernam Purgatoriæ S. Patricii in Lough-derg*, à (Guardiano conventus Dunagallensis; una cum aliis ab Episcopo (Cloychorensi) missis è Decanatu de Lough-ern, (Alexandri VI) Papæ autoritate, dirutam fuisse tradit Author Annalium Ultoniensium, qui tum vixit, utpote supposititiam, id quod popularibus notum asserit, ex *Militis historia & aliis libris authenticis*. Per Militis historiam, intelligit (opinor) Oëni militis *Hibernici* historiam, à Gilberto monacho Cisterciensi coenobii B. Mariae Lundenfis; apud *Lincolnienses in Anglia*, relatam, anno Dom. 1152. Qua de re, plura noscendi cupidus legat *Henricum* monachum *Saltereyensem*, qui Libellum edidit, de Oëni illius in Purgatorium S. Patricii ingressu, ex prædicti Gilberti relatione, vel *Matthæum Parisiensem*, in *Stephani Regis* historia.

Hoc etiam anno (redeundum est enim ad propositum) Maii penultimo, Frater *Dionysius* cognomine *White*, quod Album sonat, qui se pro Episcopo *Glendelacensis* diù gesserat, octogenarius jam & longâ senectute fatigatus, *Dublinii*, in domo capitulari Ecclesiæ S. Patricii, juri suo qualicunque renunciavit, conscientia (ut fatebatur) tactus, quòd sedes ea *Glendelacensis* à tempore Regis *Johannis*, cathedræ *Dubliniensis* conjuncta esset & colligata. Fuerunt tamen alii etiam, qui circa hæc tempora, eodem gavisi sunt titulo: Nam per obitum *Johannis* cujusdam, dicti similiter *Glendelacensis* Episcopi: *Ivonem Russi* ordinis Minorum, ad eundem Episcopatum promotum anno 1494, eoque paulò postea mortuo, alium *Johannem* ejusdem itidem ordinis provisum 21 die *Augusti* 1495, (si non ut alibi, 1501) ostendit *Lucas Waddingus*, *Waterfordiensis*, (cujus laboribus literariis ille ordo multum debet) *Annal. Minorum Tom. VII.* Sed ut ad finem hujus an-

anni properemus, *Januarii 29* (stylo *Anglicano*) *Walterus Champflourus* Abbas cœnobii *B. Mariæ* virginis juxta *Dublin*. unus è visitatoribus ordinis *Cistertiensis* in *Hibernia*, vir prudens & eruditus, naturæ debitum persolvit, admodum senex, magno sui desiderio relicto, cum annos præfuisset fermè 30, factus interim ad tempus magni sigilli Custos. Monasterio suo, inter alia beneficia, is, 450 marcarum pretio, hoc est aureorum Gallicorum 1000, comparavit, anno 1486, à *Thoma* Priore cœnobii *Benedictinorum B. Egidii* minoris *Malvernæ*, apud *Wigorniensēs* in *Anglia*, omnes possessiones ad dictum Prioratum, tunc temporis in *Hibernia* spectantes, *Johanne Alcco* Episcopo *Wigorniensī*, cum assensu Prioris & Capituli Ecclesiæ suæ cathedralis, venditionem confirmante. Successit ei in cœnobii regimine *Johannes Orum*, ejusdem Domus *Monachus*, dein Prior.

Tanta denique annonæ caritas *Hiberniam* fermè universam hoc anno afflixit, ut multi passim fame perirent, præsertim in *Ultonia*. Atqui in quibusdam *Lageniæ* partibus, non æquè laboratum: Nam *Dublinii*, tritici *Peckus* (ut vulgò appellatur) mensuræ ibi usitatae, qui continet duos medimnos, sive 4 fermè modios *Anglicos* (*Busbellos* appellamus) tunc vœniit decem solidis, & similis mensura hordei madefacti regerminantisque, quod *Græci Binen* nos *Bault* vocamus, octo solidis: Pretia quidem, pro illorum temporum ratione, satis dura. In *Midiâ*, tritici *Peckus* valebat 5 uncias minores argenti, & ceryisiæ *galo*, sex denarios, sive aurei *Gallici* partem duodecimam. Apud *Ultoniensēs* verò, avenæ *Bertus* (ut vocant) valebat vaccam, vacca lactans, duas vaccas prægnantes, duosque solidos: Notandum in *Hibernia* quàmque fermè regionem distinctam & à cæteris differentem olim habuisse mensuram,

furam, non sine Reip. detrimento evidenti. Magnam regulæ fixæ in re mensuraria & nummaria, utilitatem, ita exprimit *Budelius*, De Monetis.

Una fides, pondus, mensura, moneta sit una,

Et status illafus totius orbis erit.

Sed hoc obiter. Ad nostra redeo.

ANNO CHRISTI.

MCCCCXCVIII.

IN Ultonia, X Kalendas *Augusti*, *Henricus O-Nealus* qui Conum fratrem (ut supra retulimus) occiderat, poenâ licet claudâ reum assequente, à Coni filijs *Tirlach* & *Cono*, interfectus est. In eam porro Provinciâ hoc anno, ad insolentiam *Neali* mac Art *O-Neali* comprimendam, *Kildarius*, copiis coactis profectus est, ubi conjunctis viribus *O-Donelli*, *Magniri*, *Tirlachi O-Neali* Coni filii (sui ex *Eleanora* sorore nepotis) & aliorum ex stirpe *O-Nealorum*, *Dunganon* castrum expugnâvit, & captivos ab *O-Nealo* in castro illo detentos, libertati restituit. Omium deinde progressus, illud etiam castrum occupavit, ac paucis post diebus, *Nealum Mac Art* in ordinem, obsidibus receptis, redegit.

Brevi post reditum, mense nimirum *Octobri*, expeditionem in Momoniam suscepit, & Corcagiam progressus, ibi ob priora Urbis admissa, & ad similia prævertenda, præsidium locavit. Tûmq; XV die ejusdem mensis, primarios *Corcagiæ* cives & *Kinsale* opidanos juramentum fidelitatis Regi præstare effecit, coram ipso & Concilio regio, atque ad illud observandum tam chirographos dare quàm obsides. His re-

Q

bus

bus ex animi sententia confectis, hyemē jam ingruentē, domum reversus est. *Kalendis Martii* insequentis, *Parlamentum Dublinii* convocavit, in nomine *Deprecavit Henrici filii secundi Henrici Regis, Hiberniae Locum-tenentis.* Sed de Legibus in eo sancitis, in Archivis nihil extat, nec de aliis Actis, præter *mandata* quædam (ut vocant) sive multas leves pecuniarias Proceribus nonnullis & aliis summis, quod ab eis fuerint, impositas. Sunt qui tradant *Rotulum Legum* tunc latarum sinistrè olim sublatum fuisse, ac *Nangleum* quendam necnon alium *Skeganum* dictum hujus criminis in *Anglia* postea postulatos fuisse, speciatim *Nangleum* ea de causa in carcerem conjectum fuisse, ibique ad mortem usque detentum.

Inter hæc, amoto *Richardo Talboto*, qui *Philippi S. Johannis Hierosolymitani* in *Hibernia*, *Castodis* titulo, per annum unum vel alterum præfuerat, *Robertus Everus, Anglus*, nobili *Everorum* familia ortus, à magno *Rhodi Insulae* Magistro constitutus est Prior. Porro *XII Kalendas Januarii*, *Alexander VI* Bullam *Innocentii VIII* (cujus supra fit mentio ad annum 1486) confirmavit. Bulla confirmationis habetur in *Bibliotheca Cottoniana*, sub *Cleopatra*, E. 3.

Jam *Obitus* doctorum quorundam virorum recensendi sunt. *Januarii XI*, mortem obiit *David de Winchester*, sive *Wintoniensis*, Prior Ecclesiæ S. Trinitatis *Dublinii*, vir gravis & eruditus, & in dicta Ecclesia sepultus est, cum Prioratum laudatè administrasset annos 9 & menses 10. Hujus Ecclesiæ Benefactorem egregium extitisse ferunt: Sed quid præstiterit, sigillatim recensere nequeo. Erexisse quidem & dotasse ibidem unum Magistrum & 4 pueros choristas, ex ipso foundationis instrumento intelligimus, dato 28 *Augusti* 1493. Successit ei in Prioratu, *Richardus Skerretus*, qui an-

nos præfuit 20. Item X Kalendas Aprilis, natura debi-
bitum perfolvit *Carolus Maguirus* Ecclesiæ *Armachanæ* Canonicus, Theologus, Philosophus & Histori-
cus, eo genere exanthematum sublaetus, quod Medi-
ci morbillorum nomine designant, ætatis sue anno 60.

ANNO CHRISTI

MCCCXCIX.

IN Conatia jam res erant admodum turbidæ: in
eam itaque Provinciam, *Kildarius* hoc anno ex-
ercitum duxit, ubi quatuor castra, videlicet, *Ath-
lag*, *Roscoman*, *Tuils* & *Castle-reagh* cepit & præsi-
diis firmavit. Dum hæc in Conatia aguntur, præli-
um in Momonia conserunt *Petrus Butlerus* (de quo
suprà diximus) & *Tirlachus O-Brien*, qui anno su-
periori, per mortem *Gilduffi*, *Tuomonie Dynasta* electus
fuerat. Pugnatum utrinque acriter in initio, sed *But-
lerus* demùm & sui in fugam versi sunt, multique ce-
ciderunt, inter quos fuit *Superior Kilkennia*, ita tunc
temporis Magistratum Urbanum vocabant. Quæ-
nam fuerit prælii causa, non possum pro certo affirma-
re: Sunt qui dicant discordiam initium sumpsisse, de
finibus & prædiis quibusdam, quæ uterque sibi vin-
dicârat.

Augusti die 26, Comitia Parlamentaria habeban-
tur apud *Tristle-dermot*, sive (ut hodiè vulgò appella-
tur) *Castle-dermot*, in agro *Kildariensi*. Opidum à
S. Diarmitio hoc nomen acceptum fert, qui in primis
surgentis Ecclesiæ *Hibernicæ* temporibus, singulari ibi
sanctitate vixit, cujus tempore & diù postea Deser-
tum *Diarmitii* appellabatur. In his Comitiiis, lata est
lex, de Publicanorum sive *Custumariorum* & aliorum
mi-

ministrorum vectigalium fraudibus puniendis : Item, alia lex, de vectigali imponendo omnibus mercibus tam importandis, quàm exportandis, exceptis oleo & vino, cum cautionibus tamen nonnullis in Statuto eo expressis. Latae sunt etiam eodem tempore duae leges, quæ animadversiones continebant in Proceres quosdam: Prior, in eos qui cùm equitarent, ephippiis, more *Anglicano*, non uterentur: Posterior, in eos qui in Comitibus, Trabeis Parlamentariis non ornarentur. Regi præterea concessum est Tributum sive Subsidium pecuniarium, tam à Clero, quàm à Laicis. Papa hoc anno, 6 nimirum *Julii*, Episcopatum *Corcagiensem* & *Clonensem* contulit *Johanni* filio *Edmundi*, è familia *Geraldinorum*, Presbytero seculari diocesis *Clonenensis*, per resignationem *Geraldi*.

In *Anglia*, haud ita multò post, mense nimirum *Novembri*, *Perkinus* & *Johannes Water* (cujus supra fit mentio) tum nuper Prætor Urbis *Corcagiensis* in *Momoniam*, qui inter præcipuos proditorum & Consiliorum *Perkini* participes numerabatur, *Westmonasterii*, à duodecim viris læsæ majestatis rei peracti, *Tiburna* (quod patibuli publici nomen est) ultimo supplicio affecti sunt. Capita cadaveribus amputata, & contis affixa supra pontem *Londinensem*, pro more in criminibus gravioribus usitato, collocata sunt. *Perkinus* ad locum supplicii deductus, ibi pegmate consenso, Confessionem suam, sive vitæ suæ seriem, paulò ante mortis articulum, publicè denuò perlegit, veràmque fuisse agnovit; fautorum permultis vicem ejus dolentibus, & quasi ulterioris vitæ spe inductum, id eum fecisse, in angulis susurrantibus. Iste *Perkini* fuit exitus. Atque ita tandem *Henricus* ab hujusmodi spectris liberatus est. Ad *Johannis Wateri* filium *Philippum*, de quo supra, quod attinet, clementiâ Regiâ is postea condonatus

donatus est. Circa hoc tempus, aliam *Hibernorum* quorundam conjurationem detectam ferunt, qui nominis *Eboracensis* adeò studiosi fuerunt, ut de filio notho *Richardi III*, è carcere, ubi diù detentus fuerat, liberando, & in *Hiberniam* deducendo, eo animo, ut ad regnum eum eveherent, arcana inivissent consilia. Hoc notho mox fuit exitio. Nomina conjuratorum non reperi, nec quid de iis postea factum fuerit. Hoc anno, *Insulæ Jarsea & Garnsea* (*Antonino, Cesaria & Sarnia*) quæ imperio *Anglicano*, à quo *Normanni* rerum potiti sunt fideliter semper adhæserunt, sed, quod ad rem Ecclesiasticam pertinet, sedi *Constantiensi* in *Normannia* subfuerunt, ab ea abtractæ sunt, & *Diocœsi Wintoniensi* in *Anglia* adjectæ. Hoc etiam anno, excessit è vivis *Jacobus Curcæus* Baro *Kinsalius*, de quo antea. *Anglica* hæc familia latifundiis & magna diù floruit potentia, sed amplissimæ illæ possessiones paulatim quasi difugerunt.

ANNO CHRISTI

MD.

Nunc ingredimur annum Christi quingentesimum ultra millesimum, qui & *Jubilæus* dicitur. *Jubilæum* primùm instituit *Bonifacius VIII*, centesimo quoque anno celebrandum, postea verò *Clemens VI*, quòd tempus illud longius videretur, ad quinquagesimum contraxit, & tandem *Sixtus IV*, ad vicesimum quintum. Hoc anno, *Alexander VI* potestatem concessit *Gaspari Pow* sive *Poo*, *Hispano*, Protonotario & *S. Theologiæ Doctori*, ac cuidam *Guilielmo Buts*, impertiendi hujus *Jubilæi* indulgentiam omnibus *Anglis*, *Hibernis* & aliis *Henrici* Regis subditis, qui per

R

bella

bella, itineris difficultatem, &c. Romam petere impediti, subsidium pecuniarium, adversus Turcas, erogarent, secundum regulas in instrumento quodam expressas : Tempusque dilata vit, usque ad ultimas vespas infra octavas Paschæ sequentis. Instrumenti exemplar in Anglicam linguam conversi, extat in Bibliotheca *Cottoniana*, sub *Cleopatra E. 3.* Irritum successum pecuniæ hinc collectæ, petas ex *Polydoro Virgilio*, in eodem anno.

Vix sopitum seditionis incendium in Conatia anno superiore, quando aliud non minus grave exortum est in *Ultonia* : In eam itaque Provinciam, *Kildarius* hoc anno, aliam suscepit expeditionem, ubi, inter alia, castrum *de Kinard* expugnavit, cui *Tirlachum O-Nealum* Coni filium, (cujus ope biennio antè, castrum *de Dunggannon* ceperat) cum novo præsidio præfecit. Sub id tempus civibus *Corcagiensibus* (prolatâ amnestiâ) in gratiam Regis receptis, ille pœnitentiâ sæpius quàm pœnâ pacatus ; Urbis immunitates, *Augusti* primo, confirmavit & auxit, adeò verum est illud *Ovidii*, lib. 2, de *Ponto*, eleg 9,

Regia (crede mihi) res est succurrere lapsis.

Interim dum hæc fiunt, *David Barrius* Archidiaconus tam *Corcagiensis* quàm *Clonensis*, nescio unde infensus, fratrem suum *Guilielmum* Dominum *Barrium*, virum fortitudinis & liberalitatis laudibus venerandum, subitò & nihil minùs expectantem crudeliter trucidavit. Fratricida autem mox captus à *Thoma Barrio* occisus est, & cadaver ejus vicesimo die postea ex humo effossus, *Mauritii* comitis *Desmonia* jussu, publicè combustum est. O varii mortalium casus !

— *En quo discordia fratres
Perduxit miseros.*

Circa hæc ipsa tempora, ultimum diem clausit *Donaldus O-Fallonus*, ordinis Minorum de observantia, Episcopus *Derenfis*, cum illi sedi præfuisset annos circiter 15, vir magni suo tempore nominis, ob eruditionem, & assiduas, per universam *Hiberniam*, conciones, annos totos 30. Obiit & eodem anno *Thomas* Episcopus *Alladenfis*, cui successit *Thomas Clericus* Archidiaconus *Sodorenfis*, qui quinquennio vix exacto, Episcopatu se abdicavit. Hoc etiam fortasse memoratu non indignum videatur, quòd hoc anno magna pars *Galviæ* urbis (quæ *Conatiæ* est quasi ocellus) incendio fortuito conflagravit. Hæc urbs pro Migistratu (quod obiter hîc annoto) primùm Præpositum habuit, inde Superiorem & *Ballivos*, postea *Richardi III* concessione, Majorem cum *Ballivis*, & demùm (si de recentioribus temporibus hic dicendi locus) Majorem & 2 Vicecomites.

His diebus, Rex *Henricus*, ut ob perspectam prudentiam (Anglorum *Salomon* habitus) magnâ apud vicinos principes polluit authoritate, ita etiam hoc honori ejus accessit, quòd à procul disitis Equitibus *Rhodienfibus*, hoc anno designatus fuerit illius ordinis Protector.

Ad ingeniorum Seculum nunc accedimus, quo nimirum maxima crevit seges hominum doctorum & singulis scientiis illustrium, per universam *Europam*. Ut verò Seculum concludamus, de cujus posteriore parte, hucusque egimus, non omittendum duxi, quod inter *Hibernorum* præcipuos, qui, hoc exeunte seculo, doctrinâ claruerunt, suo jure meritò haberi debet *Mauritius*

ritius de Portu, aliàs *O-Fibely*, ordinis Minorum, post aliquot annos, à *Julio 2* Papâ, Archiepiscopus renunciatus *Tuamensis*, de quo alibi fufius diximus. Sed memoriam ejus nemo melius celebravit, quàm *Johannes Camers*, Artium & S. Theologiæ Doctor, ordinis itidem Minorum, in notis suis ad 35 caput Solini, quem ut uni-
cè dilexerat & coluerat, sic ab eo vicissim redamatus. Ne-
que silentio prætereundus est *Walterus Fitz-Simon* Ar-
chiepiscopus *Dubliniensis*, *Dublini*que natus, cujus in
præcedentibus plurima mentio, ob bonarum Artium
scientiam, Theologiæ imprimis ac Philosophiæ, à *Rich-
ardo Stanibursto* celebratus. Sed singulos enumera-
re, non est hujus loci. Inter externos ejusdem melio-
ris notæ, qui munera tunc temporis in *Hibernia* obi-
erunt, non immeritò ob eruditionem numerandus est
Octavianus de Palatio, Florentinus, Juris Canonici Do-
ctor & Archiepiscopus *Armachanus*. Is à Sixto IV, in
Edmundi Connesburgi antecessoris abdicantis locum suf-
fectus, consecrationem obtinuit paulò ante exitum Mar-
tii 1480, postquàm, sub *Connesburgo*, Ecclesiam *Arma-
chanam* per triennium vel circiter administrâset. De-
cessit grandævus mense *Junio* 1513, à consecratione an-
nis 33 & tribus mensibus. In hoc etiam non sine laude
nominandus, quòd quo tempore *Henricus VII*, à
quamplurimis in *Hibernia* magnæ potentix viris, de-
sertus fuit, à debita fidelitate nunquàm discedere volu-
erit, aut adversæ parti adhærere, licèt multis inde æ-
rumnis & difficultatibus conflictatus fuerit. Ejus sunt
in plebis *Armachanæ* sui temporis mores barbaros, vul-
gati illi *Rhythmi*,

Civitas Armachana,

Civitas vana,

Absque bonis moribus :

Mulieres nude,

Carnes crude,

Paupertas in ædibus.

Hinc itaque Pontanæ is plerunque, aut in manerio suo *de Termon-Fechan*, apud Louthenses, degebat; *Armachæ* rarò aut vix unquam: Nam licèt *Armacha*, antiquitate priscâ, academiâ illustri, & magnitudine suâ, plurimis *Hiberniæ* urbibus olim fuerit præferenda, haud mirum tamen, si per diutinam (in *Ultonia*) Bel-lorum rabiem, ad pudendam tunc temporis redacta fuerit paupertatem, & ferè conciderit. At urbes longè celebriores bellis concidisse, è doctis quis nescit? Sed pergamus: Hoc anno, à medio Septembris usque ad finem hyemis, *Hibernia* continuas pluvias & crebras tempestates perpeffa est.

ANNO CHRISTI

M D I.

IN *Lágenia* & *Momonía* læta erat toto hoc anno quies: Atqui in *Conatia* & *Ultonia* res tumultuosæ. Castrum *Sligoense* in *Conatia*, à stirpe *Roderici O-Conner* filii *Tirdelvaci Carragh* (i. *Pforici*) obsessum est, & scalis admotis captum. In *Ultonia* porrò, per solita *Dynastarum* diffidia, multæ cædes perpetratæ sunt. Pugnam etiam *Armachæ* conseruerunt *O-Neali* & *Scoti* quidam, sive (ut ab historicis *Hibernicis* appellantur) *Albani*, in qua *Albani* amiserunt filium quendam *Domini de Aig*, ex familia *Mac-Donellorum*, tres filios

S

Colli

Colli Mac-Alexander, Tirlachum scil. Donatum & Ludarum, ac gregarios milites plus minus 60. Die S. Patricii hæc gesta sunt.

Decembris 28, è vita migravit *Guilielmus Shyoy*, alias, *Seoy*, Archiepiscopus *Luamenfis*, cum præfuisset annos plus minus 16, & in Ecclesia (ni fallor) S. Nicolai *Galvia* sepultus est, ubi proximus ejus prædecessor *Donatus Emery* Collegium *Vicasterum* nomenque *Guardiani* instituerat.

Erat etiam hic annus opibus nuptiis in *Anglia* memorabilis: Nam *Novembris* 14, (die S. *Erkenwaldi* Episcopi *Londinensis*) *Londini* in Ecclesia S. *Pauli* celebratae sunt nuptiae inter *Arthurum* *Henrici* Regis primogenitum & *Wallieque* Principem, & *Dominam* *Catharinam*, *Ferdinandi* Regis *Hispaniae* alteram filiam. Ille annos natus erat 15, hæc, circiter 18. Item *Januarii* insequentis die 25, *Londini* itidem, ad crucem scil. *Pauli* nam, publicatae sunt nuptiae *Jacobi* IV Regis *Scotiae* cum *Dominâ* *Margaretâ* *Henrici* primogenitâ, per procuratorem prius contractae, & *Hymnus* SS. *Augustini* & *Ambrosii* tunc temporis solenniter ibi decantatus est. Atque ut hæc magnâ transacta sunt pompâ, ita magno omnium ordinum applausu recepta. Sed juxta illud *Salomonis*, Extrema gaudii luctus occupat: Non ita diu postea, *Arthurus* ille egregiae spei Princeps, qui (sub præceptore *Bernardo Andrea*) ex indole eximia, progressum in bonis literis fecerat suprâ ætatem maximum, ut & *Elizabetha* Regina mater ejus, foemina prudens, moribus suavissimis castissimisque, & Sexus sui & Seculi Ornamentum, magno Regis & popularium mœrore, extincti sunt, ille *Aprilis* 2 1502, hæc in insequentis *Februarii*, puellâ enixâ in puerperio.

Sed ut ad *Hibernica* redeamus, *Holinshedus*, quo authore nescio, *Henricum* jam dicti *Arturi* fratrem
juni-

juniolem, hoc anno à Rege constitutum afferit *Hibernia Locum-tenentem*. Ut ut fuerit, hunc certè titulum Archiva tradunt à Rege ei concessum 12 Septembris 1494, unico nimirum die, antequàm Dom. *Edwards Poyningus* (de quo suprà diximus) designatus est Deputatus, quo tempore *Henricus* quartum duntaxat ætatis annum attigerat. Titulus ille *Locum-tenentis Hibernia*, potestatis & honoris plenissimus habitus (ut hoc obiter adnotem) olim ab *Anglia* Regibus, non solum iis concedebatur qui in *Hiberniam* transmissi sunt, ad Remp. ibi administrandam, sed interdum iis etiam, qui in *Anglia* detenti, eo quidem titulo gavisi sunt, atqui administratio in eorum Deputatos collata est. Porro ut facti erant aliquando Deputati *Locum-tenentium*, sic interdum, pro Principis arbitrio, Deputati ipsius Regis, interdum Justitiiarii, & antiquioribus temporibus, Custodes: sed plerunque unâ eadèmq. authoritate, quæ sanè ampla erat & Regia, neque absimilis illi Proprætorum & Proconsulum, apud veteres Romanos.

ANNO CHRISTI.

MDII.

Fuit hoc anno sævissima lues, per universam *Hiberniam*, quæ infinitum pecorum numerum absorpsit. Rerum publicarum nihil præterea (quod sciam) habet hic annus memoratu dignum. Non præmittendum tamen in *Ultonia*, omnia cædibus fuisse plena, dum alii à gentilibus suis adversæ partis confossi cadebant, alii, ab hostibus vicinarum regionum, trucidabantur.

ANNO

ANNO CHRISTI

MDIIL.

EXeunte *Aprili*, *Kildarins*, à Rege accersitus, è *Dublinio* in *Angliam* trajecit : Sed antequàm discederet, muneri suo præfecit (durante absentia) *Walterum Fitz-Simon* Archiepiscopum *Dublintonsem*. Præcipuæ profectiois suæ causæ fuerunt, cum ad rationem muneris sui reddendam, tum ad mandata Regis in rebus quibusdam gravioris momenti recipienda. Post tres deinde menses, in *Aula Anglica* exactos, negotiis jam, ob quæ venerat, secundum animi sententiam confectis, magno cum honore & novis instructionibus, à Rege in *Hiberniam* remissus est Deputatus. *Dublinium* rediit mense *Augusto*, unà cum *Giraldo* primogenito & uxore ejus *Elizabetha*, Domini *Johannis Zouchæi de Codner* filia : Reversum magna popularium gratulatio excepit.

Ante finem Autumni, *Kildarins* in *Ultoniam* profectus, ibi *Belfastum* castrum vi cepit diruitque. Deinde opidum *Knock-fergus* aliàs *Carig-fergus* sive *Fergusii* rupem ingressus, in castro ibidem, ad loci securitatem, *Stantonum* quendam Præfectum, sive *Constabularium* locavit. Hisque rebus ita ordinatis, domum rediit.

Dum hæc in *Ultonia* aguntur, *Theobaldus* de *Burgo Dynasta Muskriæ-cuirc* in *Momonia*, à Donato *O-Carollo* & *Cornelio O-Duiro*, in quadam (ni fallor) velitatione, interfectus est. In *Conatia* verò, circa idem tempus, *Ulickus Bourkus* sive de *Burgo Malachiam O-Kellæum*, à quibusdam è familia *Bourkorum* adjutum, profligavit.

Februarii

Februarii insequentis die 18, *Henricus* Dux *Eboracensis*, mortuo (ut suprà retulimus) *Arthuro* fratre, creatus est, pro more usitato, *Walliæ* Princeps & *Cestriæ* Comes. Decimo post die, *Geraldus* comitis *Kildariæ* filius factus est summus *Hiberniæ* *Thesaurarius* (ut nunc loquimur) malim dicere *Quæstor*, eodemque die, sacramentum præstitit *Dublinii*, coram Deputato & Senatu Regio, de munere eo benè & fideliter administrando.

Fatis concessit, hoc anno, in autumno *Alexander Plunket* Eques auratus, *Hiberniæ* tum nuper *Cancellarius*, vir magni nominis. Eum & eodem anno scutus est *David Creagh* Archiepiscopus *Casseliensis*, Theologus & Juris utriusque peritus, qui mortem obiit *Septembris* 5, cum Archiepiscopus præfuisset annos circiter 20, à Papa deinde provixus est, mense *Martio* insequenti, *Mauritius* è familia *Geraldinorum*. Hunc ni fallor) aliqui *Mauritium Johannis* vocant. *Davide* sedente, *Kildarius* (quod omittendum non putavi) nescio unde ei offensus, Ecclesiam cathedralem *S. Patricii Casseliæ* incendio deformavit. Hac de re, Archiepiscopus, anno 1496, apud Regem *Henricum* graviter conquestus est : Sed nihil (quod mirum) profecit, etiam licèt Comes ipse, lite coram Rege & Concilio pendente, factum apertè fassus esset, necnon (quod crimen aggravabat) de causâ tanti facinoris interrogatus, illud se nunquàm perpetrâsse respondisset, nisi Archiepiscopum intra Ecclesiam tunc fuisse putâset. In hoc certamine, succubuit ita Archiepiscopus, qui cum frustra se sudâsse comperisset, alto corde dolorem premens, in patriam reversus est, ubi hoc anno vitam cum morte commutavit. Interim *Kildarius*, à Rege in gratiam receptus, & cum honore (sicut antea retulimus) in *Hiberniam* remissus, publica negotia,

T

magnâ

magnâ fide & solertiâ administravit : multis interim vicem Archiepiscopi, non sine causa dolentibus. Quid postea *Kildarius* fecerit, ad injuriam hanc resarciendam non comperi : Verisimile est eum qui Ecclesiæ cathedrali S. Trinitatis *Dublinii*, præter capas chorales magni pretii, & alia ornamenta, villam etiam quæ *Magna Capram* dicitur, contulerat,) hæc si vera, quæ sanè vulgò feruntur) poenitentiâ ductum, in Ecclesia *Casselienſi* reficienda, quam ipse incenderat, pecuniam etiam impendisse. Sed redeamus.

Hoc etiam anno, obiit *Laurentius Nevillus* Episcopus Fernensis, vir nobili ortus familiâ, in agro *Wexfordienſi*, cùm annos præfuiſſet plùs minùs 23, cui successit *Edmundus Comerfordus* Decanus *Kilkennienſis*, qui anno sequenti *Kilkennia*, in Ecclesia cathedrali S. *Canici* consecratus est. Resignanti porrò *Cornelio* Episcopo *Duacensi*, successit, provisione Pontificiâ, 8 *Martii* 1503, *Matthæus*, Archidiaconus *Laonenſis*. *Paulo* post, 5 Idus *Aprilis*, mortem obiit Dom. *Robertus Prestonus* primus vicecomes *Gormanstonius*, cujus in præcedentibus plurima mentio. Hanc ille dignitatem filio *Gulielmo* reliquit. Hoc denique anno, *Decembris* 2, *Philippus Pinsonus Minorita Anglus*, S. Theologiæ Professor ad Archiepiscopatum *Tuamenſem*, Rege *Henrico VII* rogante, Romæ promotus, ibi triduo post, ex peste obiit, ut ex literis *Hadriani* de Castello Cardinalis S. *Chrysogoni*, ad dictum *Henricum*, datis 4 insequentis *Januarii* (quæ extant in Bibliotheca *Cottoniana*) intelligimus. Ex iisdem literis constat etiam *Pinsonum*, ante promotionem ad Archiepiscopatum, suffraganeum fuisse ipsius *Hadriani*, tunc *Herefordienſis*, postea *Batbonienſis* & *Wellenſis* in *Anglia* Episcopi. Vacavit deinde sedes *Tuamenſis* per duos annos & sex menses.

ANNO CHRISTI.

MDIV.

FOedus inierunt, circa hoc tempus, *Ulickus* de Burgo *Clan-Richardi* Dynasta, vulgò dictus *Mac-William* & alii nonnulli ejusdem familiæ, cum *Tirlacho O-Brien Tuomonie* Dynasta, *Melronio O-Carroll*, aliisque è primariis viris *Legh-moæ*: sic australem *Hiberniæ* medietatem olim appellabant. De particulari eorum machinatione, non possum aliquid pro certo affirmare. Ut ut res fuerit, *Kildarius*, de eorum consiliis certior factus, copiis contractis, sub initium *Augusti*, signa contra eos movit. Ei se adjunxerunt multi nobiles *Lageniæ*, ex *Anglica* stirpe, videlicet, Vicecomes *Gormanstonius*, & Barones, *Slanius*, *Delvinus*, *Killenius*, *Houthius*, *Trimletstonius* & *Donsanius*. Item *Johannes Blakæus* Prætor (sive Major) *Dubliniensis*, cum armata civitatis manu: *Opidani* prætereà *Pontanenses*, necnon *O-Donellus*, *O-Relius*, *Guilielmus Ferallus* tum nuper Episcopus *Ardachadensis*, *Annaliæ* aliquando Dynasta, etiam post infulas susceptas; & alii nonnulli ex potentioribus *Legh-conæ* sive *Legh-cuine*; sic medietatem *Hiberniæ* septentrionalem appellabant, cum copiis suis auxiliaribus. *Mac-William* è contrà, suum etiam exercitum, numerosum sanè convocavit. Ejus copiis *Kildarius* obviam factus est. *Augusti* 19, in loco dicto *Knock-to*, aliàs *Knock-tua*, sive colle securium, paucis milliaribus à *Galvia* distante. Pugnatum est per aliquot horas, utrinque acriter, dubio Marte: Sed *Kildario* demùm cessit victoria, hostibus in fugam conversis. In prælio & fuga, ex parte *Ulicki* de Burgo, plus minùs quatuor millia hominum ceciderunt.

cecidierunt. Longè majorem numerum tunc temporis interiisse, videlicet 9000, refert Liber *Houthensis* : sed falsò proculdubio. In eodem prælio, multi etiam capti sunt, inter quos fuerunt duo *Ulicki* filii. Ex parte Deputati, aliqui desiderati, atqui numerus eorum incertus. Mirum est & vix credibile quod in libro albo Fisci (quem *Scaccarium* appellamus) *Dublinii* annotatum fuit, in eo tam atroci prælio, *nullum Anglicum* (ex parte *Kildarii*, nam ita intelligo) *fuisse læsum*. Antographum anno Dom. MDCX, casu combustum est, sed penes me sunt Notæ quædam historicæ ex eo olim excerptæ. Victores (ut pergamus) cum regionem adjacentem vastassent, ac *Galviam* & *Athenriam* deditione cepissent, cum prædis opimis domum redierunt. Deputatus captivos secum duxit prædictos *Ulicki* filios, & ut nonnulli tradunt duas etiam illius filias: Sed *Ulickus* ipse fugâ evasit. Is quidem vir fuit magni inter suos nominis, bello strenuus, consilióque non postremus, licet in hoc prælio, pro Martis aleâ, superatus. Stemma duxit à *Guilielmo Aldelmi* filio, *Henrici* Secundi Regis *Angliæ* *Dapifero*, & *Hiberniæ* sub eo, ad tempus, *Gubernatore*. *Kildarius* post reditum, 30 vini *tonnas*, sive dolia 120, benè merentibus distribuit. Neque desunt qui dicant (quàm verè nescio) totum hoc negotium initium sumpsisse ex similitate quadam inter *Kildarium* & *Ulickum* oborta, quæ tandem in apertum illud bellum erupit. Mense *Julio*, *Kildarius* (uti tradunt nonnulli) in honoratissimum Equitum *Garterii* sive *Periscelidis* ordinem adscitus est. Alii verò honorem illum egregiæ fortitudinis præmiū, paulò seriùs, nimirum post reditum, obtinuisse ferunt.

Brevi postea *Walterus Fitz-Simon* Archiepiscopus *Dubliniensis*, à *Kildario* & Concilio Regio in
Angliam

Angliam missus est, ad Regem, de his & aliis publicis rebus, informandum. *Houthæ* is navem conscendit *Septembris* 20, Cruce suâ, pro more, *Richardo Skereto*, Priori Ecclesiæ cathedralis S. Trinitatis *Dublinii*, tanquàm Custodi nato priùs traditâ. Die sequenti, vento usus secundo, in *Angliam* appulit; & ad *Aulam* Regis, paucis pòst diebus, perveniens, ibi munus sibi demandatum, adeò solerter, eâque prudentiâ exequutus est, ut Rex summo eum habuerit in pretio, & haud ita diu pòst, cum gratiis & literis voluntatem ejus exprimentibus, in patriam remiserit.

Interim egit *Henricus* cum *Julio* 2 Papa, de *Henrico VI*, ultimo ante ipsum, familiæ *Lancastriensis* Rege, in Sanctorum numerum referendo. Atque hanc rem ut promoveret, libellum, de virtutibus & miraculis ejus conscribendum curavit, qui etiamnum typis excusus extat. Papa hujus negotii examen, *Cantuariensi* Archiepiscopo, necnon Episcopis *Londinensi*, *Wintoniensi* & *Dunelmensi*, per Bullam commisit, quam integram (typis quod sciam antehac non editam) Lectori visum est exhibere, ex autographo quod etiamnum extat *Westmonasterii* in Bibliotheca instructissima V. CL. Dom. *Thomæ Cottoni* Baronetti, sub effigie *Cleopatræ*, E. 3.

Julius Episcopus servus servorum Dei, Venerabilibus fratribus Archiepiscopo *Cantuariensi*, & *Winton. Dunelmensi* & *Londinensi* Episcopis, Salutem & Apostolicam benedictionem. Divinæ providentiæ Altitudo, nullis clusa limitibus, nullique finibus terminata, cujus potentia inscrutabilis & vice investigabiles sunt, ad corroborationem & exaltationem catholicæ fidei, præter quam, nullum aliud ad salutem, fundamentum poni potest, & ut secundum Prophetam, in suis sanctis collaudetur, nonnullos ex

U

hominibus

hominibus quos ad sui similitudinem formavit, suæ
 gratiæ infusione, clariùs illustrat & benedictionibus
 suis specialibus prævenit & exornat, ut & in illis gra-
 tiæ suæ radiis, singulari quadam prærogativâ virtutum
 & meritorum uberius circumfulctis, suæ Majestatis
 potentiam ostendat, & per lumen fidei quam in eis
 firmiter roboravit, ejus benignitate cognitâ, ad ipsi-
 us laudem & magnificentiam fideles ferventiùs indu-
 cantur, & Sanctorum in quibus benedicatur & lau-
 datur precibus & meritis, ad æternæ & incorruptibi-
 lis mansionis gloriam, feliciter perducantur. Sane ex
 literis carissimi in Christo filii nostri *Henrici VII*
Angliæ Regis illustris, ac etiam famâ quadam non
 vulgari intelleximus claræ memoriæ *Henricum VI*
Angliæ regem, dum in hoc mundo ageret, vitæ san-
 ctimoniam, moribus probatis, ferventi in proximos
 caritate, & omni virtutis & sanctitatis genere claruisse,
 ac jeuniis & misericordiæ operibus assiduè vacavisse,
 & duo magna & insignia Collegia, pro sustentatione
 pauperum Scholarium ad honorem omnipotentis
 Dei & ejus gloriosissimæ genetricis Beatæ Mariæ
 Virginis, in dicto regno erexisse, fundâsse & dotâsse,
 & tam eo vivente, quàm post ejus mortem, Domi-
 num illius meritis & intercessionibus multa & eviden-
 tissimâ miracula demonstrâsse & quotidie demonstra-
 re. Nam cum ad ejus sepulchrum, debita cum de-
 votione, accedunt cæci videre, surdi audire, claudi
 ambulare, & quocunque infirmitatis genere oppressi,
 ipso *Henrico VII* quondam Rege intercedente, & Al-
 tissimo operante, sanitatem recipere dicuntur. Cujus
 rei famâ non solum per totum dictum regnum, sed e-
 tiam per alia loca vicina, mirificè divulgata, diversarum
 Regionum populi ad illum frequens concursus
 & singularis devotio habetur, & continuè magis au-
 getur,

getur, adeò ut totius populi illarum partium firma sit
opinio ut dictus quondam *Henricus* Rex cathologo
Sanctorum mereatur ascribi. Quare præfatus *Henri-*
cus Rex modernus nobis humiliter supplicari fecit, ut
aliquibus prælatis illarum partium, qui de vita & me-
ritis ac miraculis aliisque supradictis diligenter & pru-
denter inquirant, & nobis per suas literas super his quæ
invenerint relationem fidelem facerent, committere, ac
alias ad effectum Canonizationis dicti quondam *Hen-*
rici Regis in præmissis opportunè providere, de be-
nignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur etsi
dicti *Henrici* moderni Regis desideriis annuere cu-
piamus, attendentes tamen hujus rei divinum judi-
cium potius quàm humanum existere, & proptereà
pro tanti negotii magnitudine, in illo maturè, gra-
viter & accuratè procedere intendentes, ipsius *Hen-*
rici moderni Regis in hac parte supplicationibus in-
clinati, vestigiis etiam felicitis recordationis Innocentii
VIII & *Alexandri VI* Romanorum Pontificum præ-
decessorum nostrorum, qui similiter Commissionem
fecerunt, inhærentes, fraternitati vestræ, de qua in his
& aliis magnis & arduis fiduciam gerimus in Domino
specialem, per Apostolica scripta committimus, &
mandamus, quatenus vos, vel tres aut duo vestrum,
de vita, moribus, sanctimonia, caritate, devotione
erga Deum, & piis operibus dicti quondam *Henrici*
Regis, necnon miraculis, tam in vita, quàm post
mortem, aliisque consimilibus quæ circa pondus tan-
ti negotii requiruntur, diligenter, solerter, pruden-
ter, accuratè, cautè, & maturè in quocunque seu
quibuscunque loco aut locis, de quo vel quibus vobis
magis expediens visum fuerit, ad præmissa cognoscen-
da, auctoritate nostrâ inquiratis, testes legitimos reci-
piatis, & præstito prius per eos juramento, diligen-
ter

' ter examinare curetis, de loco, tempore, mense, die,
 ' nominibus, cognominibus, causa scientiæ, aliisque cir-
 ' cumstantiis, in talibus necessariis & requisitis fideliter
 ' inquirentes, Instrumenta etiam publica & alias scri-
 ' pturas, universaque alia probationum genera, ad hu-
 ' jusmodi negotium facientia videatis, & diligenter ex-
 ' aminetis, & personas apud quas fuerint, ad illa vo-
 ' bis exhibenda, per censuram Ecclesiasticam & alia ju-
 ' ris remedia, appellatione remotâ compellatis. Et
 ' quicquid in præmissis inveneritis, sub testimonio lite-
 ' rarum vestrarum clausurarum, & vestris sigillis munita-
 ' rum, per fidelem nuntium, ad nos & sedem Aposto-
 ' licam transmittere, curetis, ut nos illis visis, & dili-
 ' genter examinatis, et cum venerabilibus fratribus
 ' nostris communicatis, in hujusmodi negotio, prout
 ' illius magnitudo requirit, concedente Domino, ad
 ' ejus laudem et gloriam, ac Orthodoxæ fidei exaltati-
 ' tionem, ad ulteriora et magis specialia, si nobis et e-
 ' isdem fratribus visum fuerit, procedere valeamus.
 ' Dat. Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarna-
 ' tionis Dominicæ Millesimo quingentesimo quarto,
 ' Tertiodecimo Kalend. Junii, Pontificatus nostri
 ' anno Primo. *Hactenus ipsa Bulla.*

Cæterum res tota sub ea Commissionem quasi sensim
 silentio expiravit. Ad *Henricum* sextum ipsum quod
 attinet, ut ob pietatem et Christianam patientiam,
 vulgò habitus est vir sanctissimus, ita à nonnullis, qui
 de moribus ejus severissimè judicârunt, ob inertiam, in-
 ter malos Reges numeratus, ut qui *Galliam* à patre
 subactam amisit, ac postea deinde *Angliæ* etiam regno
 excidit. Non omittendum hîc (quod traditum re-
 peri) *Henricum* Sextum, dum manus aliquando la-
 varet, *Bello in Angliâ intestino exardescente*, prædix-
 isse *Henricum* nostrum tunc puerum astantem regni
 gu-

gubernacula tandem suscepturum, eumque paulò postea in partes transmarinas clanculùm misisse, ut procellam imminentem faciliùs evaderet. Ex Prædictionis hujus & cæterarum sanctarum *Henrici Sexti* virtutum admiratione, *Henricum VII* postea inductum fecerunt ad Apotheosin prædictam promovendam, quicquid sine fructu sperato.

Pestis hoc anno multos fere ubique absumpsit, sed præcipuè in *Ultonia*, interque cæteros, *Patricium Connallium* Abbatem de *Cluanoin*, cum nuper à *Roma* reversum, ubi designatus fuerat *Episcopus Clochorensis*, 7 Martii, per resignationem *Nabemie Clonin* ordinis *Eremitarum S. Augustini*, vel (ut alii tradunt) ordinis *S. Benedicti*, qui *Augusti* 29, anno superiore resignasse dicitur, ad jam dicti *Connallii* instantiam, reservatâ ducatorum aliquot pensuiculâ, de *Camera*, quàm diù viveret, sibi annuatim solvendâ. Successit ei *Eugenius Mac Cameil*, Decanus *Clochorensis* consecratus anno 1508, ab *Octaviano Archiepiscopo Armaebano*, assistentibus *Thoma Kilmorensi* & *Tiberio Dunensi* & *Conorensi* *Episcopis*. Interim verò, mense *Julio* hujus anni 1504, *Synodus Provincialis* quam *Pontanæ* indixerat *Octavianus Armaebanus*, pestis metu, quæ ibidem multùm grassabatur, ad *Ecclesiam B. Mariæ Virginis de Atrio Dei*, apud *Louthenses* translata est, ibique (quantum auguror) derepentè, contagionis etiam metu, soluta.

Ad tempora jam pervenimus magis pacata quidem, sed insignibus rebus gestis, variisque casibus, non æquè memorabilia ac priora: Nam *Pax*, aurea *Pax* Historicis non tam uberem plerùmque scribendi materiam præbet, ut *Bellona* solet: verùm (quod longè gloriosius est) *Regna*, civilitate, opibus, bonis literis & legum salutarium fructibus, beat adornâtque;

— Pax una triumphis
Innumeris potior.

Sed nunquam optatior, quàm post Belli calamitates, Observat Volaterranus Geographiæ suæ lib. 3, (quod hîc non reticendum) obortâ his diebus quæstione de potiore loco in sedendo, inter Oratores Henrici nostri VII. & Hispaniæ regis, Julium II Pontificem, locum Anglis adjudicâsse honoratiorem. Neque novum tamen fuit hoc privilegium: Siquidem in Conciliis generalibus, Pisano, Constantiensi & aliis, Reges Angliæ eundem locum pacificè tenuerunt. Transeamus jam tandem ad annum sequentem.

ANNO CHRISTI

MDV.

Nondum extincta pestis (de qua suprà diximus) hoc etiam anno *Hiberniam* graviter afflixit: quam continuïs in æstate & autumnò pluviis, magna subsequuta est annonæ caritas. Idem annus supremus erat *Johanni Alleno* Decano Ecclesiæ S. *Patricii Dublinii*, viro docto & admodum humano, qui *Dublinii* ultimum diem clausit *Januarii* 2 (stylo Anglicano) 1505, cùm Decanus extitisset annos circiter 40, à morte nempe *Philippi Norrisii* S. Theologiæ Doctoris, ultimi ejus prædecessoris, & ibidem in nave dictæ S. *Patricii* ædis, cui Ecclesiæ multa contulerat, sepultus est. Prochotrophium is paulò ante obitum, pauperibus & infirmis extruxit *Dublinii*, in vico S. *Koëmgeni*, vulgò *Kevini*, eligendis præcipuè ex *Allenis*, *Barretis*, *Beggis*, *Hillis*, *Dillonis* & *Rodieris*, quibus prædia assignavit unde

unde alerenter. Ptochotrophii fundum dedit *Walterus Fitz-Simon* Archiepiscopus *Dubliniensis* 8 Junii 1504. Ante *Allenum*, *Patricius O-Fibeli* ord. Minorum de Observantia, magnâ doctrinæ famâ, decessit, & in cœnobio sui ordinis de *Temolagi*, apud *Corcagienses*, sepultus est. Hoc etiam anno, abdicanti *Thomæ Clerco* Episcopo *Alladenſi* successor designatus est 2 Februarii, *Malachias O-Cluan*, sed non consecratus, (quam ob causam non reperi) usque ad 3 Septembris 1508.

ANNO CHRISTI

MDVI.

HOC anno magna pars *Trimæ* (Opidum est primarium agri *Midenſis*) de cœlo tacta deflagrâse fertur. Mense *Augusto*, Cometes effulsit, sed paucis diebus postea intercidit. *Martii VI*, debitum naturæ persolvit *Johannes Paynus* S. Theologiæ Doctor, ordinis fratrum Prædicatorum, Episcopus *Midenſis*, cum annos sedisset plusquam 23, constitutus interim ad tempus *Rotulorum Præfectus*, sive (ut vulgò loquimur) Magister: Homo ob eleemosynas & mensam hospitalem celebratus. Is à *Sixto IV* Episcopus renuntiatus *Midenſis*, inthronisatus dicitur per Clerum *Midenſem*, in Ecclesia S. *Patricii de Trim*, in festo S. *Dominici* (4 nempe *Augusti*) 1483, uti à *Georgio Cogleo*, *Notario* publico & *Curia Midenſis Registrario*, annotatum est. Sepultum ferunt *Dublinii*, in cœnobio sui ordinis. Veruntamen, sepulchrum marmoreum æreis laminis olim ornatum sibi & successoribus suis, in Ecclesia S. *Patricii Dublinii*, non procul à porta occidentali, statuit, id quod rude Epitaphium, claudicante rhythmo, ibi inscriptum etiamnum docet. Eodem anno

anno Junii 26, (uti tradit *Lucas Waddingus*, ex Libris Consistorialibus,) ad Archiepiscopatum *Tuamensem* promotus est *Mauritius à Portu*, al. *O-Fibeli*, Minorita, vir literis egregiè excultus. De quo supra diximus: sed plenius in libro nostro de *Scriptoribus Hiberniæ*.

ANNO CHRISTI.

MDVII.

Circa hos dies, *Henricus* rex podagrâ laborare cœpit, deinde catarrhi in pulmones defluxione, unde, post annum unum vel alterum, pthisi absumptus est. Interim verò mortem suam appropinquare sentiens, ad eam se disponere cœpit. Egenis itaque quamplurimas largitus est Eleemosynas, atque multam pecuniam in alios pios usus erogavit, pauloque ante obitum, in testamento suo iussit, ut si quid *Fiscus* suus injustè cuiquam diripuisset, id injuriâ affecto redderetur. Cæterum exitus probavit longè tutius esse quemque suis oculis & manibus talia committere, quàm alienis, post mortem. Hoc anno *Guilielmus Rokeby* Juris Canonici Doctor, patriâ *Eboracensis* consecratus est Episcopus *Midensis*, à Pontifice provisus, *Maii* 28, & paulò post, in numerum eorum ascitus, qui Principi erant ab arcanis in *Hiberniâ* consiliis. Annum claudit mors *Matthæi Magragh* Episcopi *Clonsfertensis* cui, mense *Julio* anni sequentis, successor designatus est *David de Burgo*.

Mense *Octobri*, *Kildarins*, impetrata licentia Regia, Parliamentum *Dublini* indixit, in quo edictum est Subsidium tam ab Ecclesiasticis quam à Laicis. Ceterum de aliis Legibus in eo sancitis, nihil extat, præter consuetas illas, de Privilegiis & libertatibus Ecclesie & *Terræ Hiberniæ* confirmandis. Subsidium illud sive Tributum agris duntaxat imponebatur, idque juxta ratam portionem & solidorum & denariorum ex 120 jugeribus occupatis & cultis. Illæ enim taxationes non nisi ex Ordinum consensu, in Parlamento congregatorum, irrogabantur: neque semper terris solum imponebantur, sed quandoque etiam, vel pro ratione agrorum vel bonorum, præsertim posterioribus temporibus, secundum regulas & cautiones in singulis Statutis præscriptas. Abstulit hic annus *Walterum Blakeum* Episcopum *Clonensem* sive *Clonmacnoisensem*, cum sedis illi præfuisset annos 21, Item, *Johannem Ormum* Abbatem XXXV cœnobii B. *Mariæ Virginis* juxta *Dublin*, qui decessit 5 Idus *Decembris*, & in Ecclesia cœnobii sui prope *Richardum Graceum*, quondam *Reclusum*, sepultus est. Successit ei *Richardus Beg*, sive parvus, qui superstes fuit vix 2 annos & 6 menses.

ANNO CHRISTI

MDIX.

Restat jam pars tantum posterior anni ultimi *Henrici VII.* Circa quod tempus, *Kildarins*, suaserunt quorundam è familiâ *O-Nealorum*, copias collectas,

Y

Dub.

Dublinio in Tironiam profectus est, ad recuperanda castra de *Dungannon* & *Omey*: Atqui *Dunganio* ante adventum ~~de Tito, Julia~~ *Henrici VII* & *Omiam* castrum expugnavit, quod tamen postquam *Arthurum* Coni filium, ibi captivum detentum libertati restituisset, diruit ~~prostravitque~~. Atque *Henricus* *Kildare* victoribus, ut **M** initio, sic in finem regni *Henrici*, *Hibernia* Deputatum. **E**rat is vir magnanimus, procerus, formâ decenti, & ob crebras victorias illustris, rigidus tamen & præferebat Anglorum confinia quædam (quod hic etiam non pratermittendum) iaculis firmavit, unde tutelam iis & securitatem præstitit. Hujus anni sub initium obiit *Ulricus de Burgo* (qui & *MacWilliam* dictus.) *Glan Richardi Dynasta*, cuius in prædecessoribus nonnulla ~~mentio~~ & *Athenia* sepultus est in Ecclesia cenobii *fratrum Prædicatorum*. Sed mobiles jam relinquamus de Rege, Nobilitatis fonte, dicturi. Ad finem inane pervenimus regni *Henrici VII*, qui *Aprilis XII*, in Palatio suo *Richmondie*, quod ipse de novo construxerat, ex hac vita migravit, ætatis anno **LIII**, regni **XXIV**. Corpus ejus **XI** insequentis *Maii*, more Regio, *Westmonasterii*, in medio nempe *Sacelli*, eximii operis, (*Orbis Miraculum* vocat *Lelandus*) quod ipse ad ortum Ecclesiæ *S. Petri*, 14000 librarum Anglicarum sumptu, à fundamentis excitaverat, sepultum est: ubi Testamenti executores *Mausoleum* splendidissimum ex ære solido deaurato, statuis ejus & uxoris adornatum, postea extruxerunt. Princeps is fuit fortis & felix, prudens etiam & in rebus sui temporis turbidis sedandis admirandæ dexteritatis: porrò frugi, quo verbo (ut *Cicero* de *Deiotaro*) scio laudari Reges non solere, & per aliquot ante obitum annos (ne quid lectorem celemus) ob multas Legum poenaliū ejus autoritate exactas, populo videbatur gravis. Inter delatores, præcipui

cipui fuerunt *Richards Empson* & *Edmunds Dudleyus*, uterque Juris *Anglici* consultus, quibus initium *Henrici VIII*, ad mortem damnati, plebis furori victimæ facti sunt, securi percussim. Cætera, de *Henrico*, suis virtutibus, pro me narrabit *Polydorus Virgilius*, Archidiaconus *Wellensis*, & *Hadrianus de Castello*, Cardinalis, ac Episcopi *Bathoniensis* & *Wellensis* in *Anglia* subcollector. Corpore fuit gracili, sed bene firmo ac valido. Statura, quæ parùm justam excederet, formâ eximia, cultu, præsertim in sermone, bitari, oculis glaucis, dentibus raris, capillo etiam raro, ingenio magno sagacique, & a literis non alieno, animo excellenti atque forti, in summis quoque periculis, & naturæ ipsius habitu, prope divino. Res consultò graviterque gerebat, quò suæ prudentiæ opinio per hominum animos facilius pervaderet. Tum paucis interjectis: Erat præterea moderatus, honestus, frugi & benignus, & adeo superbiam atque arrogantiam abhorrens, ut in ejusmodi vitiis notatos, durus ac asper esset. Per hoc Nuptiis inter eum & *Elizabetham* filiam & hæredem *Edwardi IV* regis feliciter confectis, titulus ille dum hæc ceptatus, inter familias *Eboracæ* & *Lancastriæ*, terminatus est, atque conjunctæ fuerunt *Rosa*, *Alba*, in insignem Domus *Eboracensis*, & *Rubra*, *Lancastriensis*: De quibus *Bernardus Andreas*, *Tholosanus*, ejus temporis Poëta,

Ecce nunc omnes posuere venti

Murmures, præter Zephyrum tepentem:

Hic Rosas nutrit, nitidosque flores

Veris amæni.

Quando seu longus tenuit colonos

Imber, & nubes resoluta fluxit,

Et diù pendens aratrum reliquit

Tristis arator.

Et

Et eruditus ille *Thomas Morus*, postea sub *Henrico VIII. Angliæ Cancellarius*,

Purpureæ vicina fuit Rosa candida, utramque

Utraque dum certant sit prior utra premit,

Utraque sed florem Rosa jam coalescit in unum,

Quoque potest uno lis cadit illa modo.

Nunc Rosa se pandit, nunc se explicat una, sed omnes

Una habet hæc dotes, quas habuere due.

Scilicet huic uni species, odor, atque voluptas,

Et color & virtus est utriusque Rose:

Alterutram ergo Rosam, vel solam quisquis amavit,

Hanc in qua nunc est quicquid amavit amet.

At qui tam ferus est, ut non amet, ille timebit:

Nempe etiam spinas flos habet iste suos.

Atque ita tandem Pax firma, à majoribus nostris toties exoptata coaluit, finemque imposuit Bello illi intestino & funesto, quod *Angliam*, plurimos per annos, gravissimè afflixerat: adeò ut inimici *Henrici* Statum regni perturbare frustra postea niterentur, ut ex præcedentibus satis liquet.

REPERUM

HI BERNICARUM

Henrico Octavo regnante,

ANNALES.

ANNO CHRISTI.

MDIX.

HENRICI Septimi filius unicuique superstes
Henricus, vix octodecim annorum adole-
 scens, regnum inuit *Aprilis 22*, Patri iusta
 per *soluo Maii 11*, & *Junii 24*, (die *S. Johannis Ba-*
pustae) *Westmonasterii*, in Ecclesia *S. Petri*, ipse &
Catharina uxor, *Ferdinandi Hispaniae* Regis filia,
 quam paulo ante duxerat, solennibus ritibus à *Guiliel-*
mo Warbamo Archiepiscopo Cantuariensi uncti sunt
 & coronati. Atque ut hæc ingenti transacta sunt
 pompâ, ita & non minori omnium ordinum plausu &
 gratulatione excepta.

Sed ad res hoc anno in *Hiberniâ* gestas veniamus.
 Praefuit *Hiberniæ*, hoc tempore, Deputati titulo, *Ge-*
raldus Comes *Kildariæ*. Hunc Rex novo diplomate
Hiberniæ Justitiarium constituit, ad eumque dat litteras,
 quibus & mortem Patris, & suam in regnum paternum
 successionem significat: Consiliariorum præterea, Ju-
 dicum & aliorum officialium munera confirmat. *Kil-*
darius, his litteris *Dublini* acceptis, Consiliarios mox

Z

con-

convocat, iisque litteras regias communicat, quibus lectis, universi fidei omnes *Henricum* verum legitimumque Regem agnoscunt & decernunt. Apertis deinde Prætoribus & Senatoribus turbis, (quos Majorem & Aldermannos dicimus,) Proceribus etiam & aliis primariis viris, quotquot reperiri poterant, per præcipuos civitatis viros, omnes proficiscuntur, ubi Edictum, tubis clangentibus, promulgatum est, quo *Henricus Rex Angliæ & Franciæ & Dominus Hiberniæ* pronuntiatur. Urbs ipsa, laussis populi acclamationibus, campanarum pullationibus, & pyris, per plateas, pro more, accensis, publicam lætitiā testata. Publicum hoc Edictum in cæteris etiam urbibus & opidis primariis, paulò postea proclamatum est & similiter acceptum. Hæc mense *Mai*.

Emigravit ex hac vitā, die Paschatis, *Edmundus Comerfordus* Episcopus *Fernensis*, aliquando Decanus Ecclesiæ *S. Canici Kilkennie*, de quo alibi diximus. Ei successor designatus est *Nicolaus Cambus*, patriā, ni fallor, *Limericensis*, qui *Londini*, in ecclesiā cathedrali *S. Pauli*, consecratus est 20 insequentis *Januarii*. E vivis etiam excessit *David de Burgo* Episcopus *Glonsferiensis*, consecrationis anno primo, cui successit *Dyonisius* quidam, ordinis Minorum, à *Julio* Pontifice provetus, *Novembris* 7.

ANNO CHRISTI

MDX.

IN *Momoniam* hoc anno expeditionem suscepit *Kildarius*, (factus denuo *Hiberniæ* Deputatus) magnis stipatus copiis, e comitatibus *Dublinensi*, *Midensi*, *Kildariensi* & *Louthensi*, quibus se adjunxit *Odo* sive *Hugo O-Donellus* Dynasta *Firconnellensis*. Hi hosti-

cum

cum ingressi totam regionem transiit in *Desmunt* vicinam (ubi & castra quædam posita de personis quidam populati sunt, nemine penitus obvio, in *Walsingham* sepugnante. In reditu vero prædis omnibus hostium corpora ob viam facti sunt, in loco *Muslemar* dicto, apud *Libbes* riceses. Erat tunc temporis hostium exercitus valde numerosus, ac inter eos præcipui nominis *Jacobus* primogenitus *Mauritii* Comitis *Desmonie*, *Tirlachus* & *Brienus* *Thomonia* Dynasta, & *Mus* *William* Dynasta ex stirpe de *Burgo*. Prælium alacritate turrimusque decretum. Congressi itaque, latro & pugna committitur, nec sine magno utriusque partis damno. Plures autem ceciderunt ex parte *Kildaril*, ut potest dingo itinere lassati, & prædis præterea omisti. Non prælium terminavit. Postridie *Kildaril*, Dux totius consilio, servatis ordinibus, sine aliquo alio damno, recessit, & domum reversus est.

Fuerunt hoc anno, mense *Aprilis*, magnæ aquarum inundationes, quæ etiam arbores, domos & pontes everterunt.

ANNO CHRISTI

MDXI.

Robertus *Everus*, qui annos jam 13 nobilissimo Prioratui S. *Johannis Hierosolymitani* in *Hibernia* præfuerat, hoc anno, per magnum *Reholl* impules Magistrum, honoratissimo eo loco exactus est. Præceptoriam de *Slebie* apud *Penbrochæm* in *Walla*, ad sustentationem, quoad viveret, ei solum permitti. Quodnam ei crimen fuerit objectum, non compertum habeo. Successit in Prioratu *Johannes Ransford* Anglus, qui tamen morbo impeditus in *Hiberniam* non

ap-

appulit, ante annum insequentem, quo tempore Regis mandato, in Senatorum Regionum album ascriptus est. Interim *Maii* 14, vitam hanc reliquit *Walterus Fitz-Simon* Archiepiscopus *Dubliniensis*, *Finglasse* ad secundum à *Dublinia* lapidem, unde corpus ad Ecclesiam Cathedralam *S. Patricii*, in australi suburbio civitatis *Dubliniensis* delatum ibidem magna funebri pompâ, in navim nimirum Ecclesiæ, prope imaginem *S. Patricii*, sepultum est. Deinde *Richardus Skeretus* Prior Ecclesiæ *S. Trinitatis* crucem Archiepiscopalem ut custos natus, ad Prioratum suum, (pro more) detulit, ibi asservendam, ad usum futuri Archiepiscopi. De hoc Præsule (eruditione cæterisque Episcopali-
bus virtutibus claro) plurima fit mentio in Annalibus nostris *Retum Hibernicarum*, regnante *Henrico* Septimo. Successit ei *Guilielmus Rokebus* Anglus, decretorum Doctor, à sede *Midenfi* per *Julium* Pontificem, ad hunc Archiepiscopatum translatus. Porro, *Rokebus* in sede *Midenfi* successor designatus est. *Hugo Ingens* Anglus itidem, *S. Theologiæ* Doctor: uterque temporalium obtinuit restitutionem à Rege, anno sequenti, uno eodémque die, *Junii* videlicet 22. Interea hoc anno, lè vivis excessit *Thomas Bradus*, aliàs dictus *Andreae* filius, Episcopus *Kilmorensis*, cui in Episcopatu illo successus est *Dermitius* quidam, vir litteris haud mediocriter excultus. Is, gliscentibus in *Ultoniâ* tumultibus, utpote homo tranquillitatis amans, *Sworham* apud *Dublinienses* concessit, ubi Vicarii munere diù functus est. His diebus, *Carolus* sive *Cahir O-Connors* *Osalia* Dynasta à gentilibus suis occisus est prope cœnobium *Minoritarum de Monaster-Feoris*. Hæc in *Hiberniâ*. Hoc etiam anno Concilium generale *Lateranense* quintum sub *Julio* Secundo inchoatum est, conclusum autem sub *Leone* De-

Decimo, anno 1518. In *Angliâ* interim *Catharina* Regina filium Regi, hoc anno ineunte, *Richmondia* peperit, *Henricum* nuncupatum, Ecce autem,

*Ostendent terris hunc tantum fata, nec ultra
Esse sinent.*

Altero vix dum elapso mense, is summâ utriusque parentis, omniumque ordinum mœstitiâ, morte correptus est: Et quod mœrorem auxit, Regina sæpius postea abortivit. Unicam tamen filiam *Mariam* nomine superstitem postea reliquit. Ad Reginam ipsam quod attinet, sicut nobilissimis ea orta est parentibus, ita & longè nobilioribus animi virtutibus prædita, id quod non solum quotquot de ea scripserunt uno quasi ore fatentur, sed & Rex ipse, dum divortium postea (anno 1528) prosequeretur, in oratione ad populum, ingenuè professus est.

ANNO CHRISTI.

MDXII.

Kildarins hoc anno cum exercitu in *Ultoniam* profectus, castrum de *Belfast*, quod ante annos novem diruerat, tunc nuper restauratum vi cepit & prostravit. Agros prætereà undiquaque vastavit, & cum prædis demum recessit. Pecorum abactorum pars maxima militibus deinde viritim distributa. Sub eodem tempore diem suum obiit *Nicolaus Maguirius* Episcopus *Leghlinensis*, in *Idronâ* natus, sed in *Oxonienſi* Academiâ educatus, vir doctus & industrius, ac propter multiplices animi virtutes eo munere dignus. Præfuit annos circiter 22, & in Ecclesiâ suâ sepultus est. Vitam ejus scripsit *Thomas Brounus*, qui ei Sacellanus fuerat. *Nicolao* successor designatus est, *Christophori Bambrigii*

A a

Cardi.

Cardinalis *Eboracensis* operâ, tunc *Romæ* munus ob-
euntis Legati *Henrici VIII*, *Thomas Halsaius*, Anglus,
Juris utriusque Doctor, qui eodem etiam tempore *Romæ*
moram fecit. Interfuit is postea, annis 1515 & 1516,
Concilio *Lateranensi*. Se verò absente, Vicarium su-
um generalem constituit *Carolus* sive *Cabir Cavena-*
chum cœnobii *Duiskensis* Abbatem, quem *Richardus*
Staniburstus perperam Episcopum appellat *Legblinen-*
sem.

ANNO CHRISTI

MDXIII.

VEnimus jam ad tempus exitus Comitis *Kildariæ*,
qui licet magnis difficultatibus diù conflictatus
fuerit, posteriora tamen tempora, magnâ animi tran-
quillitate, rebus semper ferè ad vota fluentibus, tran-
segit. Ecce vero rerum humanarum fragilitatem. De-
creverat is vere appetente magnis viribus bellum contra
O-Carollum Eliæ Dynastam persequi. Mense demùm
Augusto, copiis contractis, iter ingressus est: Sed *Atbyæ*,
in ipso itinere, quasi in medio cursu, in ægritudinem
incidit, unde *Kildariam* discedens, ibique per aliquot
dies decumbens, 3 Nonas *Septembris* expiravit. Cada-
ver ejus *Dublinium* deportatum, ibi in Ecclesiâ cathe-
drali S. Trinitatis, cujus egregius fuerat Benefactor, in
sacello nempè à se constructo, à boreali parte summi al-
taris, honorificè tumulatum est. Exercitus interim, hoc
inexpectato casu consternatus, illicò dissolvitur. Co-
mite mortuo, Gubernatoris *Hiberniæ* munus, Sena-
tus Regij assensu, filio ejus *Geraldo* tunc temporis
summo Quæstori, Justitiarum nomine, protinùs colla-
tum est, quem & Rex novo diplomate postea *Hiber-*
niæ

nie Deputatum constituit. *Novembris* sexto, *Guilielmus Cromptonius* ex equestri ordine Cancellarii *Hibernie* munus assequutus est: Die deinde 13 proximi *Januarii*, *Christophorus Flemingus* sive *Flandrensis* Baro *Slanius* summus *Hibernie* Quæstor renunciatus. Interim *Maii* 25, *Galvidiæ*, sive *Galviæ*, mortem obiit *Mauritius* de Portu, aliàs *O-Fibeli*, ordinis Minorum, Archiepiscopus *Tuamensis*, vix quinquagenarius, ac ibidem in Ecclesiâ sui ordinis tumulatus est; vir ob eruditionem & alias animi virtutes, in tam summâ admiratione apud nonnullos, ut ab iis *Flos mundi* vocaretur. De illo fusiùs alibi scripsi. Successit ei *Thomas Laleus*, Ordinis itidem Minorum. Inter hæc, mense *Junio*, (nam annus hic mortibus clarorum viro-
rum est memorabilis) vitam cum morte commutavit *Octavianus* de *Palatio*, patriâ *Florentinus*, Juris Canonici Doctor, & Archiepiscopus *Armachanus*, cum præfuisset annos 33 & 3 menses, & in Ecclesia Pârochiali de *Termon-fechan* apud *Louthenses* (ni fallor) sepultus est. Verùm de eo etiam plura alibi, nec est cur hîc repetam. *Octaviano* defuncto successor provisus est, ante exitum ejusdem anni, *Johannes Kyte*, in civitate *Londinensi* natus, *Henrici* Regis aliquandò Legatus in *Hispaniâ*, qui temporalium (ut loquimur) restitutionem accepit 20 insequentis *Maii*. Hoc etiam anno, *Donaldus mac Guillin* vi cepit *Dunlusum* castrum in *Ultoniâ*.

Nec hîc prætermittendum utpotè universæ genti *Anglicæ* honorificum, quòd hoc anno *Maximilianus* Imperator sub vexillis *Henrici* nostri Octavi, bellum tunc temporis contra *Gallum* gerentis, militare non dedignatus est, rubram *S. Georgii* crucem & rosam bicolorem, Anglo militantium symbolum, gestavit, ac centum aureorum diurnum stipendium accepit, præter ea quæ copiis suis persoluta fuerunt.

ANNO CHRISTI

MDXIV.

Kildarius in *Lexiam* cum copiis profectus, *O-Morum* tumultuantem ibi in praelio vicit & in sylvas fugavit. Reversus deinde, in *Breniam* sive *Bresniam* movit, contra *O-Relium*, qui Anglorum regionem vicinam direptionibus tum nuper vastaverat, ubi capto & diruto *Cavan* castro, ac *Hugone O-Relio* multisque aliis occisis, cæterisque in sylvas & saltus dispersis, viculos circumvicinos incendit; magno denique pecorum numero abacto reversus est. Sunt qui tradunt ingentem hoc anno exortam fuisse in *Hiberniâ* seditionem, verum cum nec primarios designent authores, nec provinciam in quâ erupit, nec modum suppressionis; non possum, fateor, non per seditionem eam intelligere tumultus hosce *O-Mori* & *O-Relii*, quos ideo *Kildarius* dissipavit, & in latibula (uti diximus) expulit.

ANNO CHRISTI

MDXV.

Januarii 25, summum *Hiberniæ* Concilium (Parlamentum vocamus) Regis mandato, sub *Kildario* Deputato inceptum est *Dublinii*, in quo, præter leges eas consuetas de privilegiis & libertatibus Ecclesiæ & *Terræ Hiberniæ* confirmandis, Subsidium Regi conceditur: Item, ad querelas quasdam malitiosas, inter privatos, prævertendas, remedium in Curiâ Cancellariæ *Hiberniæ* præscribitur, contra Actores scilicet litteras summonitorias sub privato sigillo *Angliæ* ducentes, de

de rebus ad fora iustitiæ in *Hiberniâ* spectantibus.

Sub veris initium, *Guilielmus Rothebæus* Archiepiscopus *Dubliniensis* in *Angliâ* tunc moram faciens, diplomate *Regio*, constitutus est *Hiberniæ* Cancellarius, quo munere, post reditum in *Hiberniam*, quoad vixit, potitus est. *Junii* deinde 13, *Guilielmus Prestonus* Vicecomes *Gormanstonius* *Hiberniæ* Justitiarius renunciatus, sed mox (ni fallor) exutus. *Augusti* 3, diem suum obiit *Londini*, *Thomas Butlerus* Comes *Ormonia*, quo subditum ditiores, si vera sint quæ de eo traduntur, *Anglia*, (quantum auguror) eo tempore non vidit. Ferunt enim quadraginta millia librarum *Sterlingarum*, five monetæ *Anglicæ*, præter argentum cælatum & gemmas, in oculis suis eum reliquisse. Sepultus est *Londini*, in Ecclesiâ cœnobii *S. Thomæ de Acon*, five *Acres*. Duas is reliquit filias, *Annam*, quæ enupta est *Jacobo* de *S. Leodegario*, five *Sentleger*, & *Margaretam*, quæ enupta *Guilielmo Bolenio* Equiti *Balnei*. Is denique tantâ floruit gratiâ apud *Henricum VII* & *Henricum VIII*, ut solus ex *Hiberniæ* proceribus sedem habuerit & suffragium in Comitibus *Parlamentariis Angliæ*, & supra omnes quidem *Angliæ* Barones. In honore successit ei *Petrus* five *Pierce Butlerus* de *Carrig*, Eques *Auratus*, ex eadem Comitum stirpe. Idem porrò annus ultimus fuit *Eugenio Camelo* Episcopo *Clochorensi*, cum illi sedi præfuisset annos circiter 10, & in Ecclesiâ suâ sepultus est; cujus aliquando Decanus fuerat. Vacavit deinde sedes *Clochorensis* annos 4, tuncque ei præfectus est *Patricius Culinus*, ordinis *Eremitarum S. Augustini*, ob antiquitatis cognitionem, & poëticam, quam ad res sacras transtulit, commemorandus.

ANNO CHRISTI.

MDXVI.

Kildarius hoc anno *Imaliam* ingressus est, ubi *Sbanum O-Tolum* in prælio occidit, tumque amputatum ejus caput *Dublinium*, ad urbis Prætozem misit. In *Eliam Carolinam* postea penetravit, contra *O-Carollum*; in quâ expeditione, se illi adjunxerunt non pauci Nobiles *Lageniæ* & *Momonæ*, ex *Anglicâ* origine, interque eos, *Petrus Butlerus* Comes *Ormonæ*, & *Jacobus* primogenitus Comitis *Desmonæ*. Hosticum ingressus, *Lemevanan* castrum obsedit, ac post unam septimanam, præsidiariis locum noctu deferentibus, cepit, & brevi postea prostravit. Inde *Clonmellam* opidum munitum, ad *Surium* flu. quantâ potuit celeritate contendit, ut famam sui adventus præverteret. Eâ autem, non multo post, ab opidanis, conditionibus nescio quibus, deditâ, cum obsidibus nonnullis & captivis domum rediit, ubi ingenti suorum plausu exceptus est: cæteri ad suos incolumnes reversi.

Junii 28, *Elizabetha S. Jobn, Gerald* Comit^{is} *Kildarii* defuncti vidua vitam cum morte commutavit. Ante eam, 7 nempe Idus *Maii*, satis concessit *Menelaus Cormicanus* Episcopus *Rapotensis*, quondam Decanus ejusdem Ecclesiæ, & *Dunegallæ*, in coenobio fratrum Ordinis Minorum de observantiâ, sicut mandaverat, sepultus est, cum sedisset annos 32. Successit ei *Coruelius Cabanus*. Diem etiam supremum obiit hoc eodem anno, ætate jam ingravescente, *Guilielmus Ferallus* Episcopus *Ardachadensis*. Videtur tamen diù ante obitum resignasse. Siquidem traditum reperi

Eugenium

Eugenium quendam ordinis Prædicatorum à Pontifice provisum fuisse Episcopum *Ardachadensem* 22 Decembris anno 1508, per obitum *Thomæ O-Congalani*.

Nescio an operæ pretium sit hîc memorare vaticinium vetus, quo ferebatur gentem totius *Hiberniæ* humilimam hoc anno evasuram potentissimam & bellicosissimam. Meminit hujus vaticinii Author libri *De salute Populi* qui sub ficto nomine *Pandari Hiberniæ* extat. Cæterum, exitus Præstigiatoris vanitatem satis ostendit. Quàm rectè *Horatius*, Carm. Lib. 3. Od. 29:

*Prudens futuri temporis exitum
Caliginosâ nocte præmit Deus: &c.*

ANNO CHRISTI

MDXVII.

AD bellum in *Ultoniâ* hoc anno gerendum copias coëgit *Kildarius*, & *Lecaliâ* primùm ingressus castrum præsidarium *Dundrom*, è quo *Hiberni Anglos* deturbârant, vi cepit & diruit. Dein adversus *Felimium Magenisium* signa extulit, quem facilè prælio vicit. Captus est eo tempore *Magenisius*, plurimique suorum desiderati. *Kildarius* verò, postquàm *Magenisii* fautorum viculos & prædia, diripuisset & incendiasset, in *Tir-Oëniâ* progressus, ibi etiam regione populatâ, *Dunganon* castrum cepit & incendit. His peractis, magno pecorum numero abacto, *Dublinium* rediit.

Accidit verò, haud multò post reditum ab hisce victoriis, videlicet Nonis *Octobribus*, ut magno ejus mœrore, uxorem amitterit, immaturâ morte (*Lucanæ* in agro *Dubliniensi*) ereptam, *Elizabetham Zoucheam*, foeminam, ob raram morum probitatem, usquequaque lau-

laudandam. Sepulta jacet in cœnobio novo Minoritarum, juxta *Kilcullen* apud *Kildarienses*, prope *Alisonam Eustaciam*, mariti matrem, ubi & funus ejus summa pompâ peractum.

Aliquantò antè, levis civium manus è *Dublinio* in *Imaliam* contra *O-Tolum* missa est; sine fructu tamen expectato; nam paucorum interitu, cæteri consternati domum protinùs revertuntur.

Augusti 7, mortem obiit *Londini Christophorus Flemingus* sive *Flandrensis*, Baro *Slanius*, summus *Hiberniæ* Quæstor, heredem relinquens *Jacobum*, novem annorum puerum. Idem annus abstulit *Thoman Fichbeum* Subpriorem Ecclesiæ cathedralis S. Trinitatis *Dublinii*, cujus laboribus litterariis multum debet ea Ecclesia. Hoc etiam anno, vel sequente, decessit *Thomas Purcellus* Episcopus *Waterfordiensis* & *Lismorensis*, cui successor designatus est *Nicolaus Cominus* Episcopus *Fernensis*. Fuit hoc anno frigus hyemis acerrimum, adeò ut fluviorum glacies non homines solum, sed & currus onustos diù transmitteret. Hæc in *Hiberniâ*. Interim, in *Angliâ*, *Februarii 11*, *Catharina Regina* filiam Regi peperit *Grenovici*, Mariam appellatam, *Angliæ* postmodum (extincto fratre *Edwardo*) *Reginam*.

ANNO CHRISTI

MDXVIII.

IN *Hiberniâ* placida erat toto hoc anno quies. In *Angliâ* etiam, mense *Septembri*, pax cum Gallo confecta est, quæ & publico postea Edicto, *Dublinii* fuit proclamata, & mutua commercia restituta. Conditionum Capita præcipua fuerunt, ut *Franciscus Galliæ*

Galliæ Delphinus Mariam Regis nostri filiam, nondum bimulam, duceret, quamprimùm ea ad ætatem matrimonio habilem perveniret: ut Johannes Stuartus Dux Albanix à Scotiâ revocaretur: ut civitas Tornacensis à nostris occupata Gallo restitueretur: Ac postremò, ut ille pro civitate daret 600 aureorum millia, & pro arce 400, præter 23. millia librarum Terroanensium à civibus Regi debita, & annuam 1000 marcarum pensionem Cardinali Wolfæo assignatam, ob Tornacensis Episcopatus resignationem. De pecuniâ deinde persolvendâ, obsides dati octo Nobiles.

Dum hæc agerentur, Comitis Kildarii adversarii facta ejus in Hiberniâ sedulò observârunt, ac singula in Aula Anglica, per litteras & nuntios in deterius auxerunt. Nec defuit sibi Kildarius: Statim enim ut ille hæc intellexit, litteris ad Regem datis, enixè imploravit, ut fidem calumniantibus derogaret, criminationes ex invidia quorundam in se comparatas asserens: in Principem & patriam se fide firma & intemerata perstitisse professus, & æternùm perstiturum. Nuntios præterea & amicos suos in Anglia responsis instruxit, ad ea quæ sibi objicienda autumavit. Quid inde provenierit, anno sequenti narrabitur.

Synodus Provincialis hoc anno Dublinii celebrata est à Guilielmo Rokebæo Archiepiscopo Dubliniensi, cujus Canones extant in Regesto rubro Episcopi Oxforienfis. Atqui hîc inferere longum esset, & ad rem fortè superfluum. Aliam is Synodum Provinciale Dublinii itidem in Ecclesia S. Trinitatis coëgerat mense Septembri 1512. Sed Statuta ibi tum ordinata (ni fallor) perierunt. Martii 10, diem obiit supremum Edmundus Curcæus, sive Courcy, ordinis Minorum, S. Theologiæ Professor, Episcopus primùm Clochorensis anno 1485, deindè post novennium, Rossen-

sis, & in Ecclesia cœnobii sui ordinis de *Temolagy*, apud Corcagienſes, cui magnus fuerat Benefactor, ſepultus eſt. De ejus ſingulari & immotâ fide in Henricum Septimum Regem alibi dixi. Succellorem habuit Johannem *Imurily*, ineunte ætate, monachum Ciftertienſem cœnobii B. Mariæ de Fonte vivo, dein Abbatem ejusdem loci. Item 3 Nonas Martii, naturæ debitum perſolvit Richardus Skerettus Prior Eccleſiæ cathedralis S. Trinitatis Dublini, vir prudens & eruditus. Succellit Guilielmus Haſſardus Canonicus regularis ejusdem Eccleſiæ.

ANNO CHRISTI

MDXIX.

INimici familiæ Geraldinorum metuentes vehementer, nè ſi Kildarius jam læſus, Hiberniæ Deputatus permaneret, eos majoribus quàm antea moleſtiis afficeret, nullum non moverunt lapidem, ut in Angliam vocaretur, ac ibi detineretur, donec de objectis criminibus ſe purgaret. Hoc efficiunt Cardinalis Wolfæi operâ, in gratiâ Regis jam florentiſſimi. Siquidem ad tempora jam pervenimus, quibus Wolfæus tantâ poluit apud Regem authoritate, ut nulla ferè magni momenti negotia, in Angliâ & Hiberniâ, ſine ejus conſilio, tractarentur. Kildarius itaque accerſitus eſt tandem, ut ad crimina, de re in Hiberniâ malè adminiſtratâ, ab adverſariis objecta, reſponderet. Speciatim, inter alia, quòd è Regis prædiis quibuſdam & poſſeſſionibus injuſtè uſurpatis, ſequæ ſuòſque ditâſſet, & quòd multos Hibernicæ originis ſibi & hæredibus ſuis devinxiffet. Ante diſceſſum ex Hibernia, Regia licentia impetrata,

trata, muneri suo præfecit Mauritium filium Thomæ de Lackagh, Equestris ordinis è sua familia, titulo Hiberniæ Justitiarum. Admissus etiam, postea in Aula, Rege ipso coram, causam suam defendere, res ibi non uno eodémque axe diù rotari perspexit, & actionum suarum candidam citò sensit interpretationem. Quid plura? Absolutus est denique, in pristinam gratiam receptus, Regémque anno insequenti, inter alios proceres comitatus est, ad colloquium cum Gallo inter Andream & Guineas jam pridem destinatum. Principum consilia arcana sunt. Interim hoc anno, *Inis-Oën* Peninsula in Tir-Conellia ab O-Neaïs miserè devastata est.

Regem hætenùs Hibernica nimis neglexisse prudentiorum erat opinio. Quapropter, in Anglia jam seriò consulitur, de hoc errore corrigendo, ac viro aliquo idoneo, è primaria nobilitate, in Hiberniam cum copiis mittendo, ad rebelles, qui ad officium non redirent, debellandos. Consiliariis plerisque ad hoc imprimis habilis visus est Thomas Howardus Surreiæ Comes, qui & Regi, ob priora in bello merita, percharus fuit. Is igitur, sub finem hujus anni, Hiberniæ *Locum-tenens* constitutus est, atque exercitus ei decretus, proximo vere in Hiberniam transmittendus, cum pecuniis, armis & aliis ad expeditionem necessariis. Hanc provinciam Surreio demandatam asserit Polydorus Virgilius, operâ præcipuè Wolfæi, sed magis ex odio in Kildarium, quàm ex amore erga Surreium. Hoc eodem anno, è vita migravit, paulò ante festum Natalis Domini, Jacobus Mahonides Episcopus Derensis & Prior Commendatarius cœnobii SS. Petri & Pauli de *Knock* juxta Loutham, cum sedisset annos 12. Fatis etiam concessit Januarii insequentis 9, Johannes Imurily Episcopus Rossensis, (de quo

quo suprà J in habitu fratris Franciscani, & in cœnobio Minoritarum *de Temolag* sepultus est. Johanni huic successit Bonaventura quidam, Jacobo ; Rodericus O-Donellus, Decanus (ni fallor) Rapotensis, qui Episcopatum tenuit usque ad 8 Id. Octobris 1551, quo in habitu itidem Franciscano decessit, & Dunegallæ, in cœnobio ejusdem ordinis humatus est. Nec prætermittendus, qui hoc etiam anno mortem obiit, Arthurus O-Nealus Coni sive Cuini filius, Tir-Oëniæ Dynasta. Successit populari electione Conus frater, cognomento *Bacca*, id est, Claudus, de quo plura nobis in posterum dicenda sunt. Hoc etiam anno, Nicolaus Cominus Episcopus Fernensis ad Episcopatum Waterfordiensem & Lismorensē translatus est. Ei successit in Episcopatu Fernensi Johannes Purcellus, qui Romæ consecratus est 6 Maii 1519.

ANNO CHRISTI.

MDXX.

Die Mercurii proximo ante festum Pentecostes; Thomas Howardus Surreiæ Comes, Angliæ, Walliæ & Hiberniæ Thalassiarcha, sive (ut loquimur) Admirallius, & ordinis Georgiani Eques, in Hiberniam à Rege Locum-tēnens missus, Dublinium (uxorem suam filiam Edwardi Ducis Buckinghamiæ secum ducens) appulit. Statim verò postquàm imperium suscepisset, ipso nimirum die Pentecostes, certior factus adventare Conum O-Nealum Tir-Oëniæ Dynastam cum magnis copiis, sperantem inopinato suo adventu agrum Midensem usquequaque imparatum oppressurum, animo inflammato eum aggredi exardebat, quòd infamam, primis imperii auspiciis, vide-

videbatur. In comitatu tunc temporis habebat (quos secum ex Angliâ adduxerat) centum è satellitio Regio, & mille alios, partim equites, partim pedites. Cum his igitur & electo civium Dubliniensium flore, necnon tumultuariâ fortassè manu è regione vicinâ, contra O-Nealum movit. Cæterum Slanam in Midiâ perveniens ibi citò intellexit O-Nealum, ut in armis eum fuisset audivit, animum despondisse, & cum suis in Ultoniæ latebras confugisse. Surreius igitur non tutum eo tempore existimans in hostem movere ulterius, qui ad loca uliginosa & sylvas fugerat, præsertim cum ipse à comœatu, in tam inexpectato casu, minùs instructus esset, ductorum consilio, Dublinium rediit. Utcunque, O-Nealus sibi suisque diffidens, ac metuens quonam hæc res tandem evaderet, à novo Locum tenente, brevi postea, per litteras veniam demissè petiit, seque deinceps operam fidelem Regi navaturum promisit, si in gratiam reciperetur. Postulatis assensit Surreius, quòd pro ratione temporum Reip. interesse videbantur. Paulus Jovius (incertam nescio quam famam secutus) Conum sive Conatium O-Nel (quem Holtoniæ Principem appellat) in exercitu habuisse asserit quatuor millia equitum, & triplo maiorem peditum numerum, Howardi nihilominus industriâ & donis, in amicitiam demùm traductum, cum Henrico Rege pacem coluisse. Ego autem nostros sequor, qui O-Nealum, è virium suarum diffidentia & spe veniæ, supplicem se abjecisse disertè asserunt.

Iisdem diebus, Mauritius filius Thomæ (de quo supra dixi) quam ob causam non comperi, ab O-Morris, in Lexiâ sive Leasiâ, crudeliter trucidatus est. Sub quod etiam tempus, mortem obiit alius eodem nuncupatus nomine, Comes nimirum Desmonia, quem eo honore secutus est filius Jacobus.

Paucis post diebus, Surreii operâ, Comites Ormonia & Desmonia sibi mutuò reconciliati sunt Waterfordiæ, ubi ambo convenerunt, & ad pactionem observandam, tam obsides dederunt quàm chirographos. Mense Octobri, Surreius O-Birnos, agro Dubliniensi vicinos, tunc tumultuantes acriter exagitavit, ac prædatorias eorum turmas dissipavit & in latibula expulit. In cæteris Lageniæ partibus, lata erat quies: Res tamen annonaria continuè in æstate pluviis ingravescbat. Hoc tempore, solvuntur à Locum-tenente, 50 Equites, qui sub ductu fuerunt Johannis Bulmeri Equitis aurati, ut ad Bellica munia nullatenus prompti. Bulmerus etiam ipse, quòd valetudinarius, in Angliam redire permittitur. Interim, dum hæc fiunt, Kildarius in Angliâ secundam duxit uxorem, Elizabetham Greiam, filiam Thomæ Greii Marchionis Dorsettiæ. Hoc matrimonium Kildarii negotia, (ex ea nempè potentium in Aulâ amicorum accessione) magnoperè postea juvit promovitque. Ex hac uxore, Comes (præter filias) genuit Geraldum (qui Regi-næ Mariæ benignitate in honore ei demum successit) & Edwardum.

ANNO CHRISTI

MDXXI.

Junii 4, Surreiæ Comes ordines ad Parlamentum evocavit Dublinii, in quo, combustio malitiosa si-
ve frumenti siue domorum fit crimen læsæ Majestatis. I-
tem, Transportatio lanæ prohibetur, sub pœna amissio-
nis duplicis valoris, & alia nonnulla sancita sunt tempori
aptata. Dein, Martii infrequentis 21, hoc Parlamen-
tum solutum est.

De

De cæde Mauritiï filii Thomæ ab O-Moris in Leixiâ perpetratâ, suprà diximus. Eam verò ut ulcisceretur Comes, hoc anno, cum copiis in Leixiam profectus est, eique se adjunxerunt non pauci nobiles & alii Anglicæ originis, interque eos, Thomas *Tiem* Prætor Dubliniensis, cum armatâ urbis manu.

In hac expeditione, dum Comes Leixiam ferro flammâque devastaret, globulo è bombardâ emissso, in casside ictus est. Verum ingenti Dei misericordiâ, sine aliquo vulnere aut damno. Bombardarius, qui è sylvâ vicinâ sclopum in eum exoneraverat, mox captus est & occisus.

Fœdus inierunt his diebus O-Connorus, O-Carollus & alii Hibernicæ originis, de Anglorum territoriis, communibus viribus invadendis. De eorum consiliis certior factus Surreius, copiis collectis, Julii 9, signa Ofaliam versus promovit. Ei se adjunxerunt non pauci nobiles Lageniæ ex Anglica stirpe, præter cives Dublinenses & opidanos Pontanenses, necnon Hibernicos nonnullos Dynastas, cum securigeris eorum *Galloglassis*, & *Kernis*, sive peditibus levioris armaturæ. Julii 13, hosticum ingressus est, ubi post diem unum vel alterum, cœnobium dictum *Monaster-Feoris* quod O-Connorus præsidio firmaverat, trium tormentorum bellicorum in idoneis locis collocatorum displosione, cepit, præsidiariis noctu fugâ evadentibus. Præsidio deinde ibi collocato, totam regionem adjacentem, usque ad 23 ejusdem mensis, ferro flammâque devastavit. Armentâ verò & greges, ante Comitissæ adventum, abegerat O-Connorus. His peractis, dum de reditu meditatur Surreius: ostendunt se cum suis O-Connorus, O-Carollus & alii confœderati è Midia reversi, ubi populationes fecerant. Oblatâ hac occasione, eos rectâ petit Surreius: li ve-
rò

rò suis viribus diffidentes & impar certamen sponte declinantes, fugæ se protinùs mandaverunt. In fuga non pauci ceciderunt. Utcunque, victoria hæc tristis fuit, ex infelici fato Edwardi Plunketi Baronis Dunfaniæ, qui inter medios hostes fortiter pugnans occubuit.

Sub idem tempus, Hugo sive Odo O-Donellus Tir-Conelliæ Dynasta, tum nuper à peregrinatione Romana reversus, litteris nuntiisque, de submissione cum Locum-tenente intercessit, & si in gratiam recipere-retur, se fidem ei semel datam constantissimè observaturum promisit. Copias etiam auxiliares ex Tirconellia pollicitus est, ac magnum Scotorum insularium numerum se prætereà conducturum, ut iis contra Regis inimicos uteretur. Petitioni ejus annuit promptè Locum-tenens, ac in fidem eum recepit. Atqui eventus docuit hæc omnia simulatè ab O-Donello fuisse proposita. Nam cum Surreius paulò postea expeditionem contra Conellum *Mac-Melachlin* suscepturus, copias promissas petiisset, O-Donellus certior factus O-Nealum ad eam expeditionem copias misisse auxiliares, Equites 400, *Galloglassios* 400, & *Kernos* 800, ansam eam arripuit irruendi in territoria O-Neali & Prioris Magenisi. In hac incursione 17, viculos combussit, & magnum pecorum numerum abegit. Hinc verò O-Nealus, ut sua defenderet, copias suas revocare coactus est. Atque inde expeditio contra Mac-Melachlinum omissa.

Interim in Momonia, pax inter Jacobum Comitem Desmonia, & Cormacum juniorem *Mac-Carty reagh*, à Guilielmo Rokebæo Archiepiscopo Dublinensi & aliis Delegatis, nuper Waterfordiæ proposita in fumum abiit. Desmonius enim Cormaci territoria deprædationibus & incendiis infestare coepit. Nec defuit sibi Cormacus. Is inito cum Thoma Desmonio

nio Equite aurato, noto Comitis hoste, foedere, signa in Comitem direxit. Mense Septembri praelium inter eos commissum est, in quo Comes & sui magna cum clade obtriti. Comes fugâ evasit, sed Johannes & Geraldus patruj ejus inter alios capti sunt, & cæsi plufquàm mille.

Hyeme jam ingruente, Surreius pecuniâ ex Anglia in belli sumptus promissâ diù frustrâ expectatâ, ulterioris moræ pertæsus, egit cum Wolsæo Cardinale & amicis suis in Anglia, ut ipse revocaretur. Petitioni ejus Rex annuit, eoque promptius, quia, fisco exhausto, ipse rei nummariæ inopiâ laborabat. Impetratâ itaque veniâ, Surreius (cunctis ordinibus, ob morum probitatem, percharus) sub festum Natalis Domini insequentis, copiis suis Anglicis stipatus, in Angliam, unâ cum uxore, trajecit. Ad Regis Curiam pervenit 25 insequentis Januarii, ibique prout meruit, gratiosè receptus. Bello deinde Gallo denuntiato, cum classe Regia in Aremoricam sive Britanniam minorem missus est. De Morleio opido ab eo tunc vi capto & incenso, ac aliis ejus rebus gestis in Gallia, petat qui volet Anglicarum rerum scriptores. Nunc ut pergam: In Comitis sic revocati locum, Petrus Butlerus Comes Ormonix, qui illi intimus, titulo Hibernix Deputati, suffectus est. Ejus præsertim consiliis, in gravioris momenti negotiis, usus est Surreius, dum Hiberniam administraret.

Eodem anno, ut viros ex Episcopali ordine & doctrinâ claros commemorem, Augusti 3, Johannes Kyte Archiepiscopus Armachanus, vir ob mensam hospitalem celebratus, Archiepiscopatu resignavit, factus deinde Archiepiscopus Thebanus in Græcia, & Episcopus Carleolensis in Anglia. Vixit postea usque ad 19 Junii 1537, quo die Stepneix prope Londonum,

dinum, grandævus decessit, ibique in medio fermè cancelli versus Aquilonem tumultatus est, sub marmore cui incisum est claudicante rhithmo epitaphium Anglicum. Successit ei in Archiepiscopatu Armachano Georgius Cromerus Anglus vir gravis, eruditus & moribus placidissimis, in Anglia consecratus mense Aprili prædictam resignationem insequenti. Porro, Novembris 29 hoc anno, diem obiit Dublinii, Guilielmus Rokebæus Juris Canonici Doctor Archiepiscopus Dubliniensis, patriâ Eboracensis, & in Ecclesia sua cathedrali S. Patricii honorificè sepultus est, cor verò in Angliam deportatum, in monumento majorum fuit conditum. Illi successit, Hugo Ingeus S. Theologiae Doctor, Episcopus Midenfis, quem Polyd. Virgilius *Virum* vocat *probum*, & cum Kildario comite multis officiis atque familiaritate conjunctum. Ingeo in sede Midenfi, post biennium, suffectus est Richardus Wilsonus Anglus, Prior Commendatarius ad tempus hospitalis S. Bartholomæi Londini, à Papa provissus. Sub hoc etiam tempus, è vita migravit Thomas Hallaius Anglus itidem, Juris utriusque Doctor, Episcopus Leghlinensis, tum nuper à Roma (ubi per aliquot annos vixerat Anglicæ nationis in Basilica S. Petri Pœnitentiarius) in Angliam reversus, antequàm sedem suam vidisset, ac Westmonasterii in Ecclesia Hospitalis Sabaudienfis sepultus est. Successit ei in Episcopatu Mauritius Deoranus, vel Doranus, ordinis, ut habet Doulingus, Minorum, ut Waddingus verò refert, (cui potior opinor fides) Prædicatorum, homo, propter mores probatissimos, & concionum facundiam, multùm laudatus. Sub initium Præsulatus ejus, suadentibus nonnullis, ut ad expensas, circa negotium electionis ejus, refarciendas, Cleri subsidium duplicaret, is ab omni furo alienus,

enus, veteri verbo respondisse perhibetur, *Se velle suos dum tondeantur non deglubi.* Ultimus dicitur Johannes Folanus Episcopus Limericensis, qui fato concessit Januarii 30. Huic defuncto Rex annisus est sufficere Walterum Welleflæum, Priorem cœnobii Conallensis, (qui postea Episcopus evasit Darenfis.) Sed eo postea, nescio quare, rejecto, Episcopatum Limericensem obtinuit Johannes Coynus sive Quinnus Dominicanus, quem tenuit postea usque ad 9 Aprilis 1551, quo die resignavit. Denique non hic prætermittendum, Leonem Decimum Pontificem, hoc anno, per Bullam datam 5 Idus Octobris, Henricum Octavum Regem, ob librum ab eo contra Lutherum scriptum, honorifico titulo *Defensoris Fidei* appellandum decrevit: quam integram ex autographo quod etiamnum extat in Bibliotheca locupletissima Cottoniana, sub effigie Vitellii, B. 4. transcribere operæ pretium duxi.

L Eo Episcopus servus servorum Dei Charissimo
 in Christo filio, Henrico Angliæ Regi, Fidei
 Defensori, salutem & Apostolicam benedictionem.
 Ex supernæ dispositionis arbitrio, licet imparibus
 meritis, universalis Ecclesiæ regimini præsidentes, ad
 hoc cordis nostri longè latèque diffundimus cogita-
 tus, ut fides catholica sine quâ nemo proficit ad sa-
 lutem, continuum suscipiat incrementum, Et ut ea
 quæ pro cohibendis conatibus illam deprimere, aut
 pravis mendacibusque commentis pervertere & de-
 nigrare molientium, sanâ Christi fidelium, præsertim
 dignitate Regali fulgentium, doctrinâ sunt dispo-
 sita, continuis proficiant incrementis partes nostri
 ministerii & operam impendimus efficaces. Et sicut
 alii Romani Pontifices Prædecessores nostri catholi-
 cos Principes (prout rerum & temporum qualitas
 exigebat)

exigebat) specialibus favoribus prosequi consueve-
runt, illos præsertim, qui proceliosis temporibus,
& rabidâ Schismaticorum & Hæreticorum fervente
perfidiâ, non solum in fidei serenitate & devotione
illibata Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ immobiles
perstiterunt, verum etiam tanquàm ipsius Ecclesiæ
legitimi filii ac fortissimi Athletæ Schismaticorum &
Hæreticorum insanis furoribus spiritualiter & tempo-
raliter se opposuerunt; Ita etiam Nos Majestatem
tuam propter excelsa & immortalia ejus erga nos
& hanc sanctam sedem, in quâ permissione Divinâ
sedemus, opera & gesta, condignis & immortalibus
præconiis & laudibus efferre desideramus, ac ea sibi
concedere propter quæ invigilare debeat, à grege
Dominico lupos arceſſe, & putrida membra quæ
myſticum Christi corpus inficiunt ferro & materiali
gladio abſcindere, & nutantium corda fidelium in fidei
ſoliditate confirmare. Sanè cùm nuper dilectus fili-
us Johannes Clerk Majestatis tuæ apud nos Ora-
tor in Conſiſtorio noſtro coram venerabilibus fratri-
bus noſtris ſanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus
& compluribus aliis Romanæ Curia Prælatiſ, Li-
brum, quem Majestas tua, charitate, quæ omnia
ſedulò & nihil perperam agit, fideique Catholicæ
zelo accenſa, ac devotionis erga nos & hanc ſan-
ctam ſedem fervore inflammata contra errores di-
verſorum Hæreticorum ſæpiùs ab hac ſancta ſede
damnatos, nupérque per Martinum Lutherum
ſuſcitatos & innovatos, tanquàm nobile ac ſalutare
quoddam Antidotum compoſuit, nobis examinan-
dum, & deinde authoritate noſtrâ approbandum ob-
tuliffet, ac luculentâ oratione ſuâ expoſuiſſet, Ma-
jeſtatem tuam paratam ac diſpoſitam eſſe, ut quem-
admodùm veris rationibus ac irrefragabilibus Sacra-
Scri-

Scripturæ ac Sanctorum Patrum auctoritatibus, no-
 torios errores ejusdem Martini confutaverat; Ita eti-
 am omnes eos sequi, & defendere præsumentes totius
 Regni sui viribus & armis persequatur, nosque ejus
 libri admirabilem quandam & cœlestis gratiæ rore
 conspersam doctrinam diligenter accuratèque intro-
 spexissemus, omnipotenti Deo, à quo omne Da-
 tum perfectum est, immensas gratias egimus, qui
 optimum & ad omne bonum inclinatam mentem
 tuam inspirare, eique tantam gratiam supernè infun-
 dere dignatus fuit, ut ea scriberes quibus sanctam e-
 jus fidem contra novum errorem damnatorum hujus-
 modi suscitatore defenderes, ac aliquos reges &
 principes Christianos tuo exemplo invitares, ut ipsi
 etiam Orthodoxæ fidei, & Evangelicæ veritati in
 periculum & discrimen adductæ omni ope suâ a-
 desse opportunèque favere vellent. Æquum autem
 esse censentes eos qui pro fidei Christi hujusmodi de-
 fensione pios labores susceperunt omni laude & ho-
 nore afficere, volentesque non solum ea quæ Majestas
 tua contra eundem Martinum Lutherum absolutissi-
 mæ doctrinæ, nec minori eloquentiâ scripsit, condig-
 nis laudibus extollere ac magnificare, auctoritatèque
 nostrâ approbare & confirmare, sed etiam Majesta-
 tem ipsam tuam tali honore ac titulo decorare, ut
 nostris ac perpetuis futuris temporibus Christi fide-
 les omnes intelligant, quàm gratum acceptumque no-
 bis fuerit Majestatis tuæ munus, hoc præsertim tem-
 pore nobis oblatum; Nos qui Petri, quem Christus
 in cœlum ascensurus Vicarium suum in terris reliquit,
 & cui curam gregis sui commisit, veri successores su-
 mus, & in hac sancta sede, à qua omnes dignitates ac
 Tituli emanant, sedemus, habitâ super hiis cum eisdem
 & fratribus nostris maturâ deliberatione, de eorum una-

‘ nimi consilio & assensu Majestati tuæ titulum hunc,
‘ videlicet, Fidei Defensorem, donare decrevimus, pro-
‘ ut te tali titulo per presentes insignimus, mandantes
‘ omnibus Christi fidelibus, ut Majestatem tuam hoc
‘ titulo nominent, & cum ad eam scribent, post di-
‘ ctionem, Regi, adjungant Fidei Defensori. Et pro-
‘ fectò hujus tituli excellentiâ & dignitate ac singulari-
‘ bus meritis tuis diligenter perpensis, & consideratis,
‘ nullum neque dignius, neque Majestati tuæ conve-
‘ nientius nomen excogitare potuissimus, quod quo-
‘ tiens audies aut leges, totiens propriæ virtutis opti-
‘ mique meriti tui recordaberis, nec hujusmodi titulo
‘ intumesces vel in superbiam elevaberis, sed solita tua
‘ prudentia humilior, & in fide Christi, ac devotione
‘ hujus sanctæ sedis à qua exaltatus fueris, fortior &
‘ constantior evades, ac in Domino bonorum omnium
‘ largitore lætaberis, perpetuum hoc & immortale glo-
‘ riæ tuæ monumentum posteris tuis relinquere, illis-
‘ que viam ostendere, ut si tali titulo ipsi quoque insig-
‘ niri obtabunt, talia etiam opera efficere, præclarâque
‘ Majestatis tuæ vestigia sequi studeant, quam prout
‘ de nobis & dicta sede optimè merita est, unâ cum ux-
‘ ore & filiis, ac omnibus qui à te & ab illis nascentur
‘ nostrâ benedictione in nomine illius à quo illam con-
‘ cedendi potestas nobis data est, larga & liberali manu
‘ benedicentes. Altissimum illum qui dixit, Per me
‘ Reges regnant, & Principes imperant, & in cujus
‘ manu corda sunt regum, rogamus & obsecramus ut
‘ eam in suo sancto proposito confirmet, ejusque de-
‘ votionem multiplicet, ac præclaris pro sancta fide ge-
‘ stis ita illustret ac toti orbi terrarum conspicuam red-
‘ dat, ut judicium quod de ipsa fecimus, eam tam in-
‘ signi titulo decorantes, à nemine falsum aut vanum
‘ judicari possit: Demum mortalis hujus vitæ finitò
‘ cur-

curriculo, sempiternæ illius gloriæ consortem atque
 participem reddat. Dat. Romæ, apud Sanctum Pe-
 trum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo
 quingentesimo vicesimo primo. Quinto Idus Octo-
 bris, Pontificatus nostri anno nono.

Ego Leo X. Catholica Ecclesiæ Episcopus Ss.

Ego B. Episc. Ostien. Car. ss.

Ego N. Car. de Flisco, Episc. Sabinus, ss.

Ego A. Episc. Tuscul. d. Farnesius, ss.

Ego A. Episc. Alban. ss.

Ego P. tit. S. Eusebii Presbyt. Car. ss.

Ego A. tit. S. Mariæ Transiberin. Presbyt. Car. Bonon.

Ego Lau. tit. S. quatuor Coronatorum, Presbyt. Car.
 prop. manu, ss.

Ego Jo. Do. tit. S. Jo. an. Por. Lat. Presb. Car. Raca-
 naten. manu propria ss.

Ego A. tit. S. Priscæ, Presbyt. Car. de valle, manu pro-
 pria ss.

Ego Jo. Bap. tit. S. Apollinaris, Pres. Car. Cavalli-
 cen. ss.

Ego S. tit. S. Cyriaci in Thermis, Pres. Car. Co-
 men. ss.

Ego D. tit. S. Clementis Presbyt. Car. Jacobinus. ss.

Ego L. tit. S. Anastasiæ Presbyt. Car. Campegius, ss.

Ego F. Ponzettus tit. S. Pancratii, Presbyt. Car. ss.

Ego G. tit. S. Marcelli, Car. Pres. de Vic. ss.

Ego F. Armellinus Medices, tit. S. Calisti, Pres. Car.

Ego Tho. Tit. S. Xisti, Car. Pres.

Ego E. tit. S. Matthæi Pres. Car.

Ego Ch. tit. S. Mariæ Aræ cæli, Pres. Car. ss.

Ego F. S. Mariæ in Cosmedin. Diacon. Car. Ursinus,
 manu prop. ss. Ego

Ego P. S. Eustachii Diaconus Car. manu propria ss.

Ego Alex. S. Sergii & Bacchi Diacon. Car. Cæsonius,
manu propria ss.

Ego Jo. S. Cosmæ & Dam. Diacon. Car. de Salviatis,
manu prop. ss.

* Al. SS. Ego N. * S. Viti :: Diacon. Car. Rodulphus, manu pro-
pria ss.

Ego Her. S. Agathæ Diac. Car. d. Rangon. manu. pro-
pria ss.

Ego Aug. S. Hadriani Diac. Car. Trivultius. manu
propria ss.

Ego F. S. Marie in Porticu, Car. Pisanus, manu pro-
pria ss.

P. de Comitibus.

Obiit Romæ 4 Nonas insequentis Decembris jam
dictus Leo X, cui successit Hadrianus VI, Batavus,
Caroli quinti Cæsaris quondam Præceptor, à Cardi-
nalibus electus, dum Proregem in Hispania ageret, an-
tequàm Richardus Paceus Decanus S. Pauli Londi-
nensis Wollæi Cardinalis tum locum ambientis nunti-
us Romam perveniret. Sed ad Hibernica redeamus.

ANNO CHRISTI

MDXXII.

Hibernia hoc tempore satis pacata. Caterum ex-
ercitum Regium valde extenuatum fuisse, per
copias quas secum in Angliam duxerat Surreius, non
est dubitandum. Ormonius igitur metuens subitam
multorum Dynastarum Hibernicorum defectionem,
ex una parte, & Scotorum insularium rapinas & pira-
ticas, ex altera, vere jam appetente, per litteras ad Car-
dinalem

dinalem Wollæum (qui solus apud Regem adhuc omnia potuit) chirographis Consiliariorum Hiberniæ subscriptas, 5 vel 6 naves regias petiit, quæ mari rem gererent inter Scotiam & Hiberniam, ad terram essent tam Scotis quàm Hibernis. De successu literarum nihil traditum reperi. Verisimile autem videtur Regem annuisse, & naves postulas misisse.

Inimicitia inter O-Nealum & O-Donellum in apertum bellum hoc anno eruperunt. Uterque arma sumpsit: Cæterum O-Nealus, post leves aliquot velitationes, simulato in Tir-Oënam discessu, in Tir-Oënam properavit, ubi quacunque transiit, viculos diripuit & incendit, ac speciatim Belasbanu primum O-Donelli castrum, prope Eni fluminis exitum. Inter cetera verò O-Donellus non sibi defuit, sed in Tir-Oënam profectus incendiis eam & direptionibus vastavit, ac captivos non paucos secum ducens, sine conflictu, domum rediit. Atque ita brevi temporis spatio uterque hinc ambitionis poenas. Pestis hoc anno gravissime urbem Limericum afflixit, & inter cæteros absumpsit Davidem Cominum Prætorem, in cujus locum successus est Nicolaus Arthurus. Sub hujus anni exitum, è vita migravit admodum senex Edmundus Lanus Episcopus Darenfis, cum sedisset annos plusquàm 40, & in Ecclesia sua sepultus est. Collegium is excitavit Kildaræ, quo Decanus & Capitulum collegialiter viverent. Obiit & hoc anno Fedlemidus Corcranus Juris Canonici Doctor & Poëta insignis, in reditu à Pontana, ac Louthæ sepultus est. Nec ab instituto omninò alienum videatur, verbo uno vel altero hinc memorare Edwardum Poyningum ordinis Periscelidis Equitem, virum strenuum & prudentem, Hiberniæ sub Henrico VII. ad tempus Deputatum circa hoc tempus senem defecisse. Hoc denique anno

Rhodus Insula ab Equitibus Hospitalis S. Johannis Hierosolymitani aliquot menses fortiter contra Turcarum impetum defensa, die Natalis Domini Solymanno II, Turcico Imperatori, magno Reipub. Christianæ damno dedita est.

ANNO CHRISTI

MDXIII.

Kildarius (qui ineunte Januario ex Anglia in Hiberniam redierat) hoc anno impetratâ Ormonii Deputati licentiâ, cum copiis suis, comitatus porrò Johanne *fitz Simon* Prætorè Dublinensi & civium nonnullis, in Leixiam impressionem fecit. Ibi verò postquàm viculos aliquot incendisset, in hostium infidias incidens, suorum non paucos amisit, unde haud difficulter inductus est reditum maturare.

Gliscientibus hiis diebus inter Kildarium & Ormonium (qui Kildarii sororem duxerat) dissidiis, oleum addidit Jacobus *fitz Gerald*. Is enim mense Decembri, Robertum Talbotum de Belgard tanquàm Ormonii (de Kildarii actionibus) speculatorem, prope Ballimoram interfecit, in transitu nempè Kilkenniam versus, ubi Talbotus Natalis Domini dies festos transigere decreverat. Hoc factò Ormonius provocatus, literis in Angliam missis, Kildarium ipsum criminibus non paucis onerat. Quid de hac re factum fuerit, in anno sequenti narrabitur. Hinc verò satis liquet quàm parùm fidendum sit affinitati, ubi alia non constringunt vincula. Hoc anno penuriâ annonæ in Hibernia, è continuis in æstate pluviis, valdè laboratum est. Mense Januario, diem obiit Geraldus Cavenachus vir magni inter Hibernicos Lagennæ

niæ nominis. Successit, populari electione, Mauritius ex eodem sanguine, qui vixit postea usque ad annum 1531, quo vitam finivit, unà cum duobus filiis, Dermotio & Donato. In Dynastia successit, anno sequenti, simili populari electione, Carolus Cavenachus. Nec omittendus qui hoc etiam anno obiisse dicitur Mauritius Archiepiscopus Casselienfis. Non possum non suspicari Mauritium Geraldinum electum Archiepiscopum Cassel. anno 1504, & istum, unum eundemque hominem fuisse.

ANNO CHRISTI.

MDXXIV.

EX Anglia in Hiberniam Rex misit hoc anno, operâ (uti ferunt) Marchionis Dorsettiæ, Radulphum Egertonum Equ. aur. Cestriensem, Antonium *fitz* Herbert secundum communium placitorum Judicem, & Jacobum Dentonum Decanum Lichfeldensem, cum ampla authoritate sive *commessione*, ad sententiam de litibus nonnullis inter subditos ferendam, sed speciatim de illis gravioris momenti inter Kildarium & Ormonium. Hi Dublinium pervenerunt circa festum S. Johannis Baptistæ, ac auditis paulò postea in domo Prioris Ecclesiæ S. Trinitatis, ubi tunc morabantur, utriusque Comitis accusationibus & defensionibus, Ormonius illicò magistratu amotus est, ac Deputati munus in Geraldum Comitem Kildariensem collatum, qui postquàm juramentum de munere eo fideliter administrando præstitisset, Cono O-Nealo gladium Regium ei præferente, ad cœnobium S. Thomæ in occidentali Urbis suburbio profectus est, ubi Proceres & Delegatos sive *Commissionarios* (ut vocant) splendido excepit epulo. His ita confectis, ut alia minoris

noris notæ mittamus, Delegati in Angliam redierunt, secumque captivum duxerunt Jacobum Geraldinum, de quo supra diximus. Eum, Londinum, venientes Wolfo Cardinali notō totius familiæ Geraldinorum hosti in manus tradiderunt, qui capistro illum illicò (in maiorem rei infamiam) ad collum alligato, per præcipuos civitatis vicos circumdūci iussit, ac postea in carcerem conjici, donec ad causam dicendam adduceretur. Cæterum non ita diu post, Geraldinus, Dentoni intercessionē, à Rege (invito Cardinale) condonatus est & dimissus. Hactenus Kildario quasi serena tranquillitas affulsit: Atqui serenitas ea in nubes primum, ac tandem in horrendam tempestatem transit, uti suo loco patebit. Sub ejusdem anni curriculum, (si non ut alii habent, anno 1523) compertum est Jacobum Comitem Desmondia res novas moliri. Is vir fuit magnæ in Momonia potentia, divitiis præterea affluens, sed his non contentus, Franciscum Gallorum regem, hostem tunc & bellum gerentem contra Henricum nostrum, per litteras & Antonium d'Oily nuntium, vehementer flagitavit ad copias auxiliares in Hiberniam mittendas, quibus ejus eam faceret ditio- nem; licet pace mox inter Reges factâ, irritō quidem successu. Ad Kildarium sub eodem tempore à Rege missæ sunt literæ, mandantes ut Desmonium comprehenderet, utpote Majestatis læsæ accusatum. Is copiis collectis in Momoniam quidem proficiscitur; Atqui Desmonius secretò, & Kildarii (uti creditur) monitu, congressum semper declinavit: Unde nihil memorabile tunc gestum. Non prætermittendum hîc mirum privilegium quod hisce temporibus sibi asseruerunt Comites Desmondia, de se nimirum pro placito absentandis à Parlamenti & opidis mœnibus cinctis. Septembris, 3 Johannes Barnwallus Baro Trimletstonius

nus ararii Hiberniæ Proquæstor constitutus est. Sub idem tempus, Kildarius & Conus O-Nealus, conjunctis viribus, in Tirconelliam, contra O-Donellum, proficiscuntur, sed vix dum hosticum ingressi sunt, cum audiunt Hugonem O-Nealum, Coni competitorem turbas in Tir-Oënia suscitasse. Quapropter induciis cum O-Donello ad tempus pactis, in Tir-Oënam revertuntur, ubi in prælio Hugonem vincunt & occidunt. Hoc etiam anno, defuncto Thomæ Howardo Norfolciæ Duci, in eo honore successit Thomas filius, vir ad bella fortis & ad consilia prudens. De cuius rebus gestis, dum Hiberniæ esset *Locum-tenens*, suprâ diximus.

ANNO CHRISTI

MDXXV.

CÆdes detestanda sub hujus anni exitum perpetrata est à Mauritio Cavenacho Archidiacono Leghlinensi. Insolentem ejus pervicaciam, & crimina nescio quæ alia increpârat & aliter corrigere minitarât affinis ejus fr. Mauritius Deoranus loci Episcopus. Hinc verò irritatus imò exulceratus Archidiaconus, catervâ nescio quâ stipatus, in viâ prope *Glen-reynold*, sceleratissimè eum interfecit. Captus autem postea, Kildarii jussu, in ipso loco, ubi flagitium illud perpetraverat, in patibulo suspensus est & strangulatus, visceraque deinde combusta. Consimilem poenam subierunt sceleris adjutores. Deorano successit Matthæus Sanderus, prope Droghedam natus, à Clemente VII provisus, 11 Aprilis 1527. Interim hoc anno, è vita migravit Terentius sive Tirlachus O'Brien Episcopus Laonensis, gente inter Hibernos clarâ

natus, vir ob liberalitatem & hospitalitatem multum laudatus, sed militiæ longè addictior quàm Episcopi infulas deceret. Pestilentia toto hoc autumno sævit, speciatim Dublinii.

ANNO CHRISTI.

MDXXVI.

Sub initium veris, Conus O-Neal & Magnus primogenitus Hugonis O-Donell Tirconellæ Dynasta ad Kildarium profecti sunt, uti pax, si commodè id fieri posset, inter eos componeretur: Verum post multas altercationes, re infectâ redierunt. Brevis postea, Kildarius à Rege in Angliam vocatus, ad objecta ei crimina respondenda, muneri suo præfecit Thomam filium Geraldide *Leixlip*. Criminationis hæc capita fuerunt; Quòd mandatum Regium de Jacobo Comite Desmondiaë proditiōis accusato comprehendendo, planè neglexisset; quòd affinitatem cum Hibernicis inimicis contraxisset; quòd bonos quosdam subditos suspendio strangulari effecisset, nullam aliam ob causam, nisi quòd familiæ Butlerorum fuissent fautores & amici: Et denique, quòd arcana agitasset consilia cum O-Nealo, O-Connoro, & aliis Dynastis Hibernicis, de impressione facienda in Ormonii tunc Deputati territoria. Inter Comitis adversarios in Anglia, imprimis memorantur Cardinalis Wolfæus & Ormoniaë Comes, quorum conatibus, brevi postea in arcem sive turrim Londinensem conjectus est, & ad mortem demùm damnatus, quam poenam subiisset (uti fertur) per Wolfæi præsertim malitiam, nisi turris Præfectus, cui percharus erat, postquam de supplicio irrogando, Cardinalis mandatum accepisset, in rempestâ.

tempestâ nocte, Regem petiisset, & sententiam ejus, de exequendo eo mandato, exquisivisset. Statim verò ut Rex hæc intellexisset, indignanter audivit, & se prorsus inconsulto, hæc omnia facta clamitans, ulteriorem progressum contra Comitem illicò prohibuit, ac in rei fidem, annulum è digito detractum Cardinali ostendendum, Præfecto tradidit. Brevi postea Comes, amicorum operâ, è carcere emissus est, datis fide-jussoribus ad comparandum coram Rege & Concilio, quandò vocaretur. Fide-jussores fuerunt, Marchionissa dotaria Dorsettiæ, Marchio Dorsettiæ, Vicecomes fitz-Walter, Baro Montjoius, Henricus Standidhius Episcopus Asaphensis, Richardus Dom. Greius, Johannes Dom. Greius, Leonardus Dom. Greius, Henricus Gilfordus Eques auratus, Johannes Abbas Vallis regalis & Johannes Zoucheus Eques auratus. Brevi deinde temporis spatio, Rex, condonatâ culpâ, in gratiam & amicorum cœtum, Kildarium recepit, ac post aliquot annos, pristino honori restituit, iterum provinciam illius fidei credendo, ut eam Deputatus gubernaret. Verùm hæc ad posteriora tempora pertinent. Quis non arbitraretur Kildarium, ab hoc tanto periculo, ex dissidiis orto, liberatum, cautiorem deinceps factum; Sed quàm exitale fuit non ita diù postea sibi & familiæ suæ odium ejus in Ormonium & Butlerorum factionem, in sequentibus narrabitur. Plenæ sunt Historiæ similium exemplorum. Interea hoc anno, à Deputati munere amotus est Thomas filius Geraldi, utpote Kildarii fautor, ac in ejus locum suffectus est Richardus Nugentus Delvinæ Baro. Eodem & hoc anno, Julii 10, obiit Nicolaus à S. Laurentio Baro Houthius, de quo alibi dixi. Successit filius Christophorus. Paulò post, Septembris 12, vitam cum morte commutavit Thomas Holderus

derus Abbas cœnobii S. Thomæ juxta Dublin. cui successit Jacobus Cotterellus Canonicus ejusdem cœnobii, à conventu electus 22 insequentis Novembris. Item Januarii 9, admodum senex obiit Oliverus Cantwellus ordinis Prædicatorum Episcopus Ossorienfis, cui successor designatus est Milo Baron, aliàs *fitz-Gerald*, Prior cœnobii S. Columbæ de Inistiock apud Kilkennienfes, quem Prioratum usque ad Cœnobiorum suppressionem, (quo tempore Henrico VIII per chartam transcripsit) per dispensationem retinuit. Hæc domi. Interim hoc anno, Buda urbs regia Hungariæ à Turcis capta est, & maxima pars regni in Turcarum potestatem, ingenti rei Christianæ detrimento, redacta, Principibus Christianis, per foeda eorum dissidia, sævissimo Christianæ fidei hosti Turcæ occasionem hanc præbentibus.

ANNO CHRISTI

MDXXVII.

Petrus (five *Pierce*) Butlerus Eques auratus, qui huc usque titulo & honore Comitis Ormonia gavissus est, Februarii 23, Windesoræ, novo honoris titulo, Comes creatus est Ossoria. Priorem verò titulum Comitis Ormonia Rex postea contulit Thomæ Bolenio Vicecomiti Ruperfortio, socero suo mox futuro, è Margaretâ nato alterâ hærede Thomæ Butleri tum nuperi Comitis Ormonia. Verum-enimverò, Bolenio non ita diu postea è mœrore mortuo, ob infelix liberorum fatum, Ossorius pristino honori restitutus est, Februarii nempè 22 (computatione Anglicanâ, secundum quam novus annus incipit 25 Martii) 1537, idemque honor ad rogatum Jacobi Comitiss Ormo-

Ormonia, latâ lege, postea confirmatus est, in Parlamento sub *Sentlegero* Prorege, Dublinii incepto 13 Junii 1541. Interim hoc anno Edmundus Butlerus filius notus jam dicti Petri Comitis Ossoria consecratus est Archiepiscopus Casseliensis, ac paulò postea in numerum eorum ascitus qui Regi Henrico VIII ab arcanis in Hibernia consiliis fuerunt. Desmondo is adeò studebat, ut causam ejus pro virili (quod mireris) contra ipsum Ossorium promoveret.

ANNO CHRISTI.

MDXXVIII.

Sub initium veris, in Anglorum fines irruerat, ac prædas in Ofaliam abegerat O-Connorus. Hæc postquam nuntiata sunt Delvinio, is annuam detineri jussit pensionem, quam sibi debitam asseruerat O-Connorus, è Carucatis quibusdam in Midia. Brevi verò postea, de pace inter eos componenda, duodecimus dies Maii constituitur, quo uterque conveniret, locûsque prope *Rathin* Guilielmi Darcæ Equitis aurati castrum, ad colloquium eligitur. Cæterum O-Connori insidiis captus est ibi & detentus ipse Delvinus, pedites ejus occisi, & ex equitibus non pauci vulnerati, nec minor erat numerus captivorum. Delvinio sic captivo ducto, Petrus Comes Ossoria à Senatu Regio successor in regimine designatus est: Is itaque Dublinium paulò postea veniens O-Carollo, O-Moro, O-Connoro & multis aliis comitatus, muneris sui jurementum præstitit in coenobio B. Mariæ Virginis. Paulò antè, ad O-Connorum missi fuerunt Walterus Welleseus Prior Conallensis & Walterus Delahidus, ex equestri ordine, qui de injuria facta expostu-

larent, simulque monerent, ut Delvinium detentum liberaret. Atqui operam luserunt. Ad O-Conno-ri pensionem quod attinet, de ea denuò dependenda Decretum extat (in Archivo Scaccarii) Deputati & Senatus Regii, datum 25 insequentis Februarii, cui subscripserunt è secularibus, Ossorius Deputatus, Barones Houthius, Killenius, Trimletstonius & Donfanius, Judices utriusque *Banci*, & primarius Scaccarii Baro: Ex Ecclesiasticis item, Johannes Alanus Dubliniensis electus Hiberniæque Cancellarius, Edmundus Abbas Baltinglassensis & Jacobus Cotterellus Abbas cœnobii S. Thomæ juxta Dublin. An tunc temporis Delvinus libertati restitutus fuerit, nescio. Utut res fuerit, Impositiones istæ Hibernorum ex Anglorum coloniis, non multò post, latâ lege, penitus extinctæ sunt.

Morbus quidam gravis ac pestilens Sudor Anglicus vulgò dictus, non paucas Hiberniæ regiones hoc anno afflixit. Dublinii inter cæteros eo morbo extinctus est Hugo Ingeus Archiepiscopus Dubliniensis, Hiberniæ Cancellarius, qui mortem obiit Augusti 3, ad S. Patricii sepultus, vir juris & æqui observantissimus. Ei, mensè Septembri insequenti, Cardinalis Wolfæi operâ, designatus est successor, tam in Archiepiscopatu, quàm in Cancellariatu, Johannes Alanus, legum Doctor, Thesaurarius Ecclesiæ S. Pauli Londini, & unus ex ejusdem Wolfæi Sacellanis, partim ob plurima ei præstita officia, partim in invidiam Geraldii Comitis Kildariensis, quem Cardinalis, Alani ministerio, faciliùs opprimere sperabat. Alanus autem Dublinium non pervenit ante festum Purificationis B. Mariæ Virginis proximè sequens, quo tempore, secum duxit Amanuenssem suum, sive (ut nunc vulgò loquimur) Secretarium, Johannem Allenum, factum postea

postea Senatus Regio ab Epistolis, dein Rotulorum Praefectum, & demum ad tempus Hiberniae Cancellarium. De Allenio plura nobis in posterum dicenda sunt. Interim non hic praetermittendum Wolsæum Pontificis Legatum administro eo usum fuisse, hisce diebus, in facultatibus concedendis in Hibernia. Sub idem tempus Kildarius qui iram in Ossorium propter accusationem, de qua supra diximus, jam diu coquebat, judicium affectibus tradens, Aliciam filiam suam Jacobi Baronis Slanii uxorem, à Newingtono apud Medio-Saxones in Anglia ubi moram tunc trahebat, hoc anno in Hiberniam misit, ut suo nomine clanculum incitaret O-Nealum, O-Connorum, fratres suos & alios amicos, ad bellum gerendum contra Ossorium Deputatum. In hoc negotio, ita se gessit filia sua, ut in territoriis Ossorii & amicorum ejus, latae solitudines factae fuerint. *Ostolida iræ ferocia!* In quas calamitates se hinc praecipitavit Kildarius, suo postea patebit loco.

E vita hoc anno excessit Tirlachus O-Brien Tuomoniae Dynasta, vir magni inter suos nominis, de quo supra diximus. Successit Cornelius sive *Concubar* O-Brien filius. Ab hoc prognatus est Donatus, qui postea factus est Comes Tuomoniae.

Circa hoc tempus, bello, ab Henrico Rege, Carolo quinto Caesari indicto, Gonzagus *Fernandes* Caesari à sacris in Hiberniam appulit, ad Jacobum Comitem Desmondiae nuntius missus, ut foedus certis conditionibus cum eo percuteret, si arma contra Regem sumeret. De foederis legibus initis, nihil traditum reperi. Constat tamen omnem hunc conatum in nihilum recidisse: An verò è Comitis morte, quæ paulò post accidit, vel quâ aliâ causâ mihi incompertum.

ANNO CHRISTI

MDXXIX.

Cœpit hoc anno, post longas moras, incunte Aprilis, causa divortii Regii publicè agi in coenobio Dominicanorum Londini, coram Campegio & Wolsæo Cardinalibus, Clementis VII Pontificis Legatis. Sed frustrà sudatum: Nam Papa causæ cognitionem ad se unum tandem retraxit, & Campegium revocavit. Henricus Rex omnem deinde iræ vim in Wolsæum effudit, quæ ei demùm (anno nempe sequenti) fuit exitio. Rex præterea (ut omnia simul congeramus) sub initium anni 1533, ulterioris moræ pertæsus, uxorem duxit Annam Boleniam, quam diù efflictiū deperierat. Paulò postea, matrimonium ejus & Catharinæ Ferdinandi & Isabellæ filiæ, in Parlamento Westmonasterii habito, adjudicatum est irritum, sicut & postea declaratum in Parlamento Dublinii inchoato, 1 Maii 1536.

Sed ut ad hunc annum redeamus: Junii 18, mortem obiit, sine legitima prole mascula, Jacobus Comes Desmondia, apud *Dingle-Iconse* in Kerria, & Traleia, in coenobio Prædicatorum tumultatus est. Reliquit verò ex uxore Johannam filiam Jacobo primogenito Petri Comitis Ormonia emptam. Successit ei in honore Thomas patruus, cognominatus *Moil*, id est, calvus.

Isdem fere diebus defuncto Willmo Episcopo Mideni designatus est successor, à Clemente VII, Edwardus Stapleus, patriâ Lincolnensis, qui anno sequenti, cum Guiljelmo Skeffingtonio Deputato, in Hiberniam venit, ibique Consiliariis Regis paulò post annu

annumeratus. Interim vero, Skeffingtonius hoc anno Delegatus à Rege missus Dublinium appulit, mense Augusto, cum mandatis (inter alia) ut temperamentum adhiberetur in militum exactionibus, & ut Prælatorum & cleri possessiones patriæ oneribus subicerentur. Atque hoc munus, is eâ fide & solertiâ obivit, ut aditum sibi patefecerit, ad honores & munera, quæ brevi postea consecutus est.

Sub initium Junii, Edmundus Butlerus Archiepiscopus Casseliensis Concilium coëgit Provinciale Limerici, cui interfuerunt Nicolaus Cominus Lismorensis & Waterfordiensis, Johannes Coynus Limericensis & Jacobus O-Corinus Laonensis Episcopi. In hac Synodo, concessa est potestas Prætori Limericensi, in carcerem conjiciendi Ecclesiasticos obæratos, sine ulla pœna interdicti, donec æs alienum ab iis contractum creditoribus exolveretur. De hac Constitutione, clérici, ut de injuriâ & Ecclesiasticorum privilegiorum violatione, graviter conquæsti sunt.

ANNO CHRISTI.

MDLXXX.

AD insolentiam O-Neall, O-Connori & O-Mori retundendam, Guilielmus Skeffingtonius Eques auratus è comitatu Leicestrensi, constitutus Deputatus Henrici Richmondæ Ducis, Hiberniæque Locum-tenentis in Hiberniam missus est. Secum is Dublinium veniens deduxit Geraldum Comitem Kildariæ, à periculis quæ passus fuerat jam plenè liberatum. Ibi utriusque prope cœnobium B. Mariæ Virginis, solenni processione, magnâque civium gratulatione excepti sunt. Deputatus, gladio pro more accepto, copiis

statim coactis, iter suscepit in Leixiam, contra O-Morum, quem facile levibus præliis contudit, & abacto magno pecorum numero, domum reversus est. Atque novi ejus muneris hoc primum fuit facinus.

In Anglia interim Wolfæus Cardinalis, qui plurimos annos apud Henricum Regem primum gratiæ locum tenuerat ac inde ingentes sibi opes comparaverat, subitâ rotæ conversione, Majestatis laxæ, in ipso Parlamento, accusitus est. Sed machinatione, eâ non succedente, pœnam cujusdam legis incurrisse contendunt, quæ omnium bonorum amissione luenda erat. Hujus prætextu, omnibus bonis expoliatus est. Eboracum deinde ad Archiepiscopatum suum ablegatus, à Comite Northumbriæ, Regis jussu, non diu postea comprehensus est, ac Londinum versus ad causam suam ibi dicendam, captivus ductus. In itinere verò, interore contabescens, in morbum incidit lethalem, quo in cœnobio Leicestriensi extinctus est, Novembris ultimo, ac in Ecclesia ibidem, in medio nempe capellæ B. Mariæ Virginis sepultus. Hujus tantæ & tam repentinæ mutationis causa iracundiæ Regis ascribitur, quam in Wolfæum conceperat, quòd divortii sui negotium à Catharina Regina, pro voto, non successisset. Sibi enim Rex persuaserat Wolfæum rem aliter, si ita ei placuisset, statuere potuisse. Ecce rerum humanarum fragilitatem & inconstantiam, ac speciatim quàm incerta sunt quæ humanâ gratiâ nituntur.

Eodem tempore, nam de anno obitûs nihil compari, claruit Theobaldus Anguilbertus, Hibernus, qui, patriâ relicta, Lutetiam Parisiorum concessit, ubi Artium & Medicinæ Doctor creatus, domicilium fixit ac magna cum laude Medicinam fecit, studiis prætereà Philosophicis præstans. Huic comes addetur Dermotus

mitius Rianus Juris utriusque consultissimus, in Hibernia non minore eruditionis famâ tunc clarus. Circa hæc tempora, debitum naturæ persolvit Dermotus Episcopus Kilmorensis, de quo suprâ dixi. Successit ei Edmundus Nugentus, Prior cœnobii Tristernaghensis. Prioratum verò, usque ad cœnobiorum suppressionem, commendatarius tenuit, quo tempore Henrico VIII per chartam transcripsit. Ei deinde Rex annuam viginti sex librarum, 13 sol. & 4 denar. pensionem, ex possessionibus jam dicti cœnobii pendendam, durante vitâ, contulit, Martii 20, 1540.

Sub finem hujus anni, oborta est similitas inter Skeffingtonium & Kildarium, quæ non multo post in apectas inimicitias erupit. Quis fuerit diffidiorum horum exitus in sequentibus narrabitur.

ANNO CHRISTI

MDXXXI.

Skeffingtonius Kildario comitatus, hoc anno, copiosis contractis, in Ultoniam profectus est, captoque ac diruto Kildario castro, agros vicinos vastavit, viculos incendit, & eum prædis spoliisque domum rediit. Ex annuis hiis levibus præliis, de prædationibus, copiosis exilibus subinde ex Anglia missis, guttus aliquis rei Hibernicæ horum temporum facile percipici potest. Quibus addamus crebra potentium diffidia, publica privatis sordide postponentium. Madi 6, Odo O-Donellus eques, Tirconellie Dynasta, aegritudine tunc detentus, per Delegatos Conatium O-Fraghil Abbatem Derensem & Richardum O-Grayhan, Pontanæ, coram Skeffingtonio, fidelitatem Regi debitam præstitit.

Eodem

Eodem anno, defuncto Thomæ Dillon Episcopo Darenſi ſucceſſit Walterus Welleſlaus Prior cœnobii Conalleniſis in agro Kildarenſi, quandoque Rotulorum Præfectus, à Clemente VII, ad rogatum Henrici Regis, (cui fuit à ſecretioribus in Hibernia conſiliis) proviſus. Is porro Prioratum, quoad vixit, per diſpenſationem retinuit. Sub medium ætatis, mortem obiit Johannes Burgeſius Abbas cœnobii B. Mariæ Virginis juxta Dublin, cui ſucceſſit Guilielmus Laundius, qui obedientiæ profeſſionem Johanni Alano Archiepiſcopo Dublinienſi, ſalvo ordine ſuo, mox præſtitit. Hic ultimus fuit loci Abbas ante ſuppreſſionem.

Ad tempus jam venimus, quo adeò recrudescabant inimicitiae inter Skeffingtonium & Kildarium, ut uterque accuſationum materiam ubique conquiſiverit, ad adverſarium, ſi fieri poſſet, opprimendum. Skeffingtonius deinde, per litteras & nuntios in Angliam miſſos, crimina non pauca nec levia Kildario impegit. Kildarius contra, nè ſibi deeſſet, per litteras etiam & nuntios, Skeffingtonii adminiſtrationem, ut pravam, in multis annis eſt probare, ac nihil non fecit ut eum de gradu & gratia apud Regem deſiceret, ejusque locum ut ipſe conſequeretur. Favit quidem eventus, pro tempore, conſiliis ejus, ut in hiſtoria anni ſequentis patebit. Sed quam futile & caduca fuit hæc felicitas, ſi tamen felicitas dicenda, finis ejus infelix, qui paucorum annorum curriculo ſubſequutus, ſuo loco docebit, eoque graviore caſu, quodd è ſublimi loco. Quantum ſibi malum Ambitio!

ANNO CHRISTI

MDXXXII.

Kildarius, vir animi excelsi, ab adversariis indies se oppugnatum sentiens, hoc anno, circa festum Paschatis, in Angliam trajecit, ubi in curia Regia ita se gessit, ut à Rege probatus, Skeffingtonium ex Hibernia revocandum, & se in ejus locum sufficiendum effecerit. Mense Augusto, Dublinium rediit, ubi magna plurimorum gratulatione exceptus, gladium autoritatis (præstato pro more juramento) à Skeffingtonio accepit. Hinc autem dissidia inter eum & Skeffingtonium (qui vindictam animo decoquebat) apertiora indies eruperunt. Sub eodem etiam tempore, Alano Archiepiscopo Dublinensi à Cancellariatu amoto, successit Kildarii opera, Georgius Cromerus Archiepiscopus Armachanus, ei que traditum magnum Hiberniæ Sigillum, id quod occasionem itidem dedit priores augendi inimicitias inter Kildarium & Alanum. Interim Julii 5, Jacobus Dom. Butlerus Ossorii primogenitus factus est summus Hiberniæ Quæstor; locum cedente Johanne Raufono Priore de *Kilmainan*, ita fortasse designatus, ad Geraldinorum factionem æquiparandam. Ut ut fuerit, Kildarius habenas jam denuò nactus, præcipiti festinatione, quam poenitentia plerumque sequitur, in agrum Kilkennensem cum copiis irruit, ac Ossorii & amicorum ejus prædia quamplurima, incendiis & direptionibus devastavit. Porro, ut se firmius Hibernorum amicitia muniret, unam è filiabus suis, O-Connoro Osaliensi uxorem dedit, sicut & aliam, Fergananim O-Carollo. Sub eodem etiam tempore, Conus O-Nealus, Kilda-

Eodem anno, defuncto Thomæ Dillon Episcopo Darenſi ſucceſſit Walterus Welleſlaus Prior cœnobii Conalleniſis in agro Kildarenſi, quandoque Rotulorum Præfeſtus, à Clemente VII, ad rogatum Henrici Regis, (cui fuit à ſecretioribus in Hibernia conſiliis) proviſus. Is porro Prioratum, quoad vixit, per diſpenſationem retinuit. Sub medium æſtatis, mortem obiit Johannes Burgeſius Abbas cœnobii B. Mariæ Virginis juxta Dublin, cui ſucceſſit Guilielmus Laundius, qui obedientiæ profeſſionem Johanni Alano Archiepiſcopo Dublinienſi, ſalvo ordine ſuo, mox præſtitit. Hic ultimus fuit loci Abbas ante ſuppreſſionem.

Ad tempus jam venimus, quo adeò recrudelſcebant inimicitia inter Skeffingtoninm & Kildarium, ut uterque accuſationum materiam ubique conquiſiverit, ad adverſarium, ſi fieri poſſet, opprimendum. Skeffingtonius deinde, per litteras & nuntios in Angliam miſſos, crimina non pauca nec levia Kildario impexit. Kildarius contrà, nè ſibi deeſſet, per litteras etiam & nuntios, Skeffingtonii adminiſtrationem, ut pravam, in multis annis eſt probare, ac nihil non fecit ut eum de gradu & gratia apud Regem deſiceret, ejusque locum, ut ipſe conſequeretur. Favet quidem eventus, pro tempore, conſiliis ejus, ut in hiſtoria anni ſequentis patebit. Sed quàm futilis & caduca fuit hæc felicitas, ſi tamen felicitas dicenda, finis ejus infelix, qui paucorum annorum curriculo ſubſequutus, ſuo loco docebit, eoque graviore caſu, quod è ſublimi loco. Quantum ſibi malum Ambitio!

ANNO CHRISTI

MDXXXII.

Kildarius, vir animi excelsi, ab adversariis indies se oppugnatum sentiens, hoc anno, circa festum Paschatis, in Angliam trajecit, ubi in curia Regia ita se gessit, ut à Rege probatus, Skeffingtonium ex Hibernia revocandum, & se in ejus locum sufficiendum effecerit. Mense Augusto, Dublinium rediit, ubi magnâ plurimorum gratulatione exceptus, gladium autoritatis (præstito pro more juramento) à Skeffingtonio accepit. Hinc autem dissidia inter eum & Skeffingtonium (qui vindictam animo decoquebat) apertiora indies eruperunt. Sub eodem etiam tempore, Alano Archiepiscopo Dubliniensi à Cancellariatu amoto, successit, Kildarii opera, Georgius Cromerus Archiepiscopus Armachanus, eique traditum magnum Hiberniæ Sigillum, id quod occasionem itidem dedit priores augendi inimicitias inter Kildarium & Alanum. Interim Julii 5, Jacobus Dom. Butlerus Ossorii primogenitus factus est summus Hiberniæ Quæstor; locum cedente Johanne Raufono Priore de *Kilmainan*, ita fortasse designatus, ad Geraldinorum factionem æquiparandam. Ut ut fuerit, Kildarius habenas jam denuò nactus, præcipiti festinatione, quam poenitentia plerumque sequitur, in agrum Kilkenniensem cum copiis irruit, ac Ossorii & amicorum ejus prædia quamplurima, incendiis & direptionibus devastavit. Porro, ut se firmius Hibernorum amicitia muniret, unam è filiabus suis, O-Connoro Ofalieni uxorem dedit, sicut & aliam, Fergananim O-Carollo. Sub eodem etiam tempore, Conus O-Nealus, Kilda-

rii suafu, ejusque fratre Johanne *Fitz-Gerald* comitatus, magnâ etiam fuorum catervâ stipatus, agrum Louthensem populatus est, Anglorum viculos incendit, prædâsque egit, nemine ferè obsistente: Verùm hæc inter cætera, justam occasionem Kildarii adversariis præbuerunt administrationem ejus ut pravam insimulandi, ac ei familiæque ejus penè univarsæ fuerunt tandem exitio; ipseque posteris documentum factus potentiam concessam moderatè usurpandi.

Ex his quæ dicta sunt, quàm miserè Hibernia per illa tempora in factiones distracta fuit, liquido constat.

Hoc anno & præcedente, intra spatium nempe duorum annorum, tres Cometæ affulserunt, unde multi succedentium temporum calamitates prælagiebant. Vulgo dictum, *Nunquàm impunè visus cometa*: Juxta Suetonium, *summæ potestatis exitum portendere vulgò putatur*. Et si Tacitum consulimus, dicet *imminentium malorum esse nuntium*. Quid de hac re sentiendum sit, aliorum judicio relinquo.

ANNO CHRISTI.

MDXXXIII.

INdixit hoc anno Kildarius Concilium summum, sive Parlamentum, quod inchoatum est Dublinii Maii 19, & post prorogationes aliquot finitum die Jovis proximè sequenti festum S. Michaëlis Archangeli. In eo, (præter alia tunc sancita) latâ lege, optima Banni flu. piscatio Regi in manus resumitur, & omnes priores concessiones de ea factæ declarantur irritæ. Sedente hoc Parlamento, vetus controversia renovata est inter Johannem Alanum Archiepiscopum Dublinensem & Georgium Cromerum Archiepiscopum Ar-

Armachanum, qui tunc etiam Hiberniæ fuit Cancellarius, de priori loco in Provinciâ Dubliniensi, id quod ipse Alanus in Regesto suo fatetur, sed de successu tacet: Unde conjiciunt nonnulli in casu eum succubuisse.

Comitiis Parliamentariis prorogatis, Kildarius coacto exercitu, in Eliam Carolinam, generi sui *Ferganminzi* (i. Anohymi) O-Carolli suasu, (qui jus Regionis sibi vendicarat) impressionem fecit, ubi dum direptionibus eam popularetur, cum jam prope castrum de *Bir*, à defuncti O-Carolli filiis occupatum venisset, glande in coxendice vulneratus, reditum suum maturare coactus est, nec unquam postea pristinam sanitatem plenè recuperavit. Manet narratio Comiti sic laucio & ex dolore vulneris gementi, militem quendam gregarium propè astantem dixisse? *Domine, cur ita gemis? Ego quidem tribus glandibus bombardicis vulneratus fui, attamen jam sanus sum.* Comitem deinde his verbis falsè respondisse: *Utinam & meâ vice quartam pertulisses.* Sed pergamus.

Circa hoc tempus, Johannes Allenus Rotulorum Præfectus, à Senatu Regio Hiberniæ, in Angliam missus est, cum mandatis, ad Regem & Senatum ejus informandum, de Statu Hiberniæ, ac gravaminibus non paucis necessariò corrigendis. Allenus autem, præter ea quæ publicè in mandatis habuit, multa etiam, suasu quorundam è Senatu Regio Hiberniæ, conquestus est de ipso Kildario, quasi publicam rem perfidè administrasset. Accusationum materiam conquisiverant itidem Alanus Archiepiscopus Dubliniensis, Comes Ossorius, Skeffingtonius, Thomas Canonus Skeffingtonii Amanuensis sive Secretarius & Robertus Cowleius, postea Rotulorum Præfectus, quibus & illi Kildarium tunc intentabant.

Præ-

Prævalentibus tandem apud Regem accusationibus, Is litteris suis, inter mandata, Kildario dedit, ut in Angliam properaret, ad causam suam ibi defendendam. Adeò incertæ sunt potentium res. Kildarius his litteris acceptis, metuens vehementer quonam hæc res evaderet, tempus itineris indies protraxit. Misit is itaque primò uxorem suam in Angliam, ut ejus amicorum intercessione (si fieri posset) mandatum Regis de profectioe in Angliam revocaretur, sub specioso prætextu magni detrimenti quod in negotiis Regis, eo revocato, accideret. Verumenimverò, cum operam se luisse planè intellexisset, ad iter tandem se disponere coepit. Non hîc prætermittendum Comitem castra sua, aliquandiu ante discessum ex Hibernia, scopetis, tormentis majoribus, pulvere bombardico, glandibus, sagittis & alio bellico apparatu è castro Regis Dublinensi desumptis, instruxisse, & quod crimen aggravabat, etiam postquam Allenus Rotulorum Præfectus, præsentibus Stapleo Episcopo Mideni & Raufono Priore, expressim Regis inhibitionem ei significasset. De successu accusationum, postea anno sequenti.

Interim dum ista gererentur in Hibernia, nata est Grenovici ad Tamisim, Septembris septimo, Elizabetha, Henrici Octavi ex Anna Bolenia filia, ubi & in Ecclesia fratrum observantium baptizata. Hæc defunctis postea fratre Edwardo & sorore Maria, ad regni Anglici gubernacula accessit. Aliquantò antè, Junii nempe 24, decessit Maria Franciæ Regina Dotaria Regisque nostri soror, & in cœnobio Burgi St. Edmundi, apud Suffolcienses tumulata est. Fuerat ea Ludovici XII Gallorum Regis uxor, eo verò haud totos tres menses nuptias supervivente, Carolo Brandono enupta est, quem jam sororium Henricus Rex

Rex Ducis Suffolciæ titulo ornavit. Vixit postea Dux ipse supra annos 12, videlicet ad mensem Augustum anno Domini 1545. Nunc tempus postulat ut ad Hibernica redeamus.

ANNO CHRISTI

MDXXXIV.

VEre jam appetente, Kildarius in Angliam tandem trajecit, ubi illico, à Rege, in arcem sive (ut loquimur) turrim Londinensem iterum coniectus est, donec de criminibus objectis se purgaret, Ex Hibernia accersitus, antequàm discederet, mandatum à Rege acceperat, ut talem sibi successorem eligeret, pro cuius fidelitate, ipse vellet fidei iurare. Is igitur Pontanæ (quam Droghedam vulgò dicimus) ubi navem postea conscendit, sydere infauisto, hoc tantum onus, coram Senatu Regio, infirmis humeris permisit Thomæ primogeniti, quanquàm annorum vix 21 adolescentis. Huic illud exprobrari potest, quod olim Phaëtonti, in Ovidio,

*Magna petis, Phaëton, & quæ non viribus istis
Munera conveniant, nec tam puerilibus annis.*

Hoc negotium utrisque fuit exitale: Inimici enim familiæ Geraldinæ jam fraude rem agunt: falsos spargunt rumores Comitem (statim ut in carcerem actus est) securi percussurum, ac simile malum Thomæ, duobus fratribus, & patrui impendere. Hisce figmentis temerarius hic adolescens se passus decipi, undecimo die Junii, 140 equitibus cataphractis stipatus, ad cœnobium B. Mariæ Virginis juxta Dublin. properat,

M m

ubi

ubi gladio & imperii insignibus Cromero Cancellario oratione fatis longâ, non sine lachrymis prolatâ, frustra dehortanti resignatis, in apertam rebellionem (jactâ jam aleâ) prorumpit, ac tumultuariâ militum manu contractâ, vicinos agros hominum cœptis suis non faventium diripit & devastat. Nobiles etiam & alios viros primarios non paucos cepit, quos sacramentum sibi dicere coëgit, alios verò pertinaciùs recusantes corripit jussit, & Maynothæ in carcerem compingi. De horum captivitate, Prætor & cives Dublinienses certiores facti mediocrem mittunt armatorum manum, ut deducantibus viam præcluderent, ac prædam & captivos vi eriperent, sed eos numero plures quàm putârunt invenerunt, ita ut in velitatione amissis 80, re infectâ, recedere coacti fuerint. Ex Geraldinianis quot desiderati, non comperi. Interim, his turbis perterriti in Angliam profugerunt, inter cæteros melioris notæ, Stapleus Episcopus Midenſis & Raufonus Prior Hospitalis S. Johannis Hierosolymitani in Hibernia. Alanus porrò Archiepiscopus Dubliniensis, unâ cum Finglasso primario fisci Regii Barone, ad castrum Dubliniense (quod commeatu, suis impensis, instruxerat Johannes fitz-Simon unus ex urbis Senatoribus) secessit, & paulò postea in Angliam profugere intendens, naviculam prope portam Urbis quam *Dames gate* appellant, noctu conscendit: cæterum sive ventis adversantibus, sive nautarum incuriâ, in litus rejectus est prope Clantarſam, unde Tartainam sive Ardtainam, villam non ita multum distantem, progressus, ibi aliquandiu delitescere decrevit; quod cum Thomas audiverit, successus felicitate contra Dublinienses elatior jam factus, postero die, paulò ante lucem, illuc pervenit, Johanne & Olivero patruis suis ac servorum nescio quâ catervâ stipatus. Tum nullâ morâ interpositâ, Johan-

nes Telingus & Nicolaus Waferus è famulis ejus, ut Alanum deducerent, mittuntur. Hi in domum irrum-pentes senem è lecto violenter abripiunt, & feminudum ad herum ducunt, quem Alanus, flexis genibus, ut vi-tæ parceret, iterum iterumq; obsecrat. Verùm cùm frustra animum ejus ad misericordiam flectere desudàsset, ad divinas se convertit meditationes, & dum in genua, ad Deum fundens preces procumberet, in conspectu adversarii, cerebro disperso, nefariè fuit occisus, & sarcinæ mox direptæ. Hoc scelus perpetratum est Julii 28. Verumenimverò, authoribus & consortibus non impune. De Thoma & patruis pòst dicetur. Cæteri variis absumpti cladibus perierunt : speciatim Telingus, leprâ, & Waferus, lue Venereâ. Neq; hîc præmittendum eodem mense, paulò ante Alani cædem, circa horam quintam antemeridianam, terræ tremorem Dublinii contigisse, qui casus adeò rarus est in Hibernia, ut quandò contingit, inter prodigia habeatur.

Kildarius intereà, in carcere, hisce de rebus certior factus, tanquàm telo mortifero confixus, mœstitiæ se totum tradidit, & paucos postea dies superstes animam exhalavit, mense Septembri, in arcis Londinensis sacello sepultus.

Sed redeo ad filium ejus, quem vulgò Thomam feriatum vocabant. Is mense Augusto Dublinium licèt frustra obsidet : Urbs fortiter defensa est. Inter cives, memorandi inprimis Johannes Whitus castri Dubliniensis Præfectus, sive (ut loquimur) Constabularius & Franciscus Herbertus. Uterq; ob egregiam fortitudinem creatus est postea Eques auratus, & Herbertus in numerum illorum cooptatus qui Regi erant ab arcanis in Hibernia consiliis. Operam etiam luserat in litteris quas ad Dom. Jacobum Butlerum Ossorii primogenitum scripserat, quibus Hiberniæ medietatem ei pro-

promiserat, si secum contra Regem arma sumeret. Atqui, cum furdo se cecinisse animadverteret, ab O-Nealo & aliis adjutus, Ossorii ejusque amicorum terras ferro flammâque devastavit, ipso Dom. Butlero in velitatione quadam vulnerato & in fugam coniecto. Frustrâ denique paulo postea, Carolum Reynoldum Archidiaconum Kellensem ad Paulum 3 Pontificem, & Dominicum Poërum ad Carolum 5 Imperatorem, copias auxiliares petitem misit.

De hac rebellionē, ut primū Rex rescivit, Guil-elmum Skeffingtonium Equitem auratum Hiberniæ Deputatum secundo constituit, & exercitus ei decretus, ad Geraldinos eorūque fautores debellandos: siquidem Rebus extremis, media spernenda. Item, Cromero Archiepiscopo Armachano, Cancellarius Hiberniæ munere amoto, in ejus locum successus est Johannes Barnéwallus Baro Trimletstonius. Sub quod etiam tempus, Patricius Finglassus de *Waspailston* primarius Baro Scaccarii (Author libri de Causis calamitatum Hiberniæ, deque earum remediis) sit primarius in Tribunali Regio Judex. Item, Thomas Lutterellus primarius communium placitorum Judex renunciatur, Geraldus Ailmerus primarius Baro Scaccarii & Guilielmus Brabazonus, patriâ Leicestriensis, ærarii Proquestor. Octobris 15, Dublinium appulit Guilielmus Breretonus ordinis equestris à comitatu Cestriensi in Angliā, præmissus cum militibus 500. Breretonum sequuti sunt Musgravius & duo Mamer-toni Duces, cum parva militum manu. Hi Houtham tertio die post appulerunt, ac in transitu Dublinium versus, Thomæ Geraldino 200 equitibus stipato prope Clantarfam obviam facti sunt, à quibus numero longè majoribus strenuè dimicantes occisi, unā cum 19 è gregariis militibus, cæterique Maynotham

captivi ducti. In hac velitatione, Thomam vulneratum ferunt in fronte, ab uno ex Mamertonis. Brevis postea, Octobris scilicet 21, Dublinium appulit ipse Skeffingtonius bellico apparatu optime instructus, secum ducens Leonardum Dom. Græium, Thomæ Marchionis Dorsettiæ Regis propinqui tum nuper defuncti filium juniorem, Hiberniæ Marescallum designatum. Venientem magnâ lætitiâ exceperunt Prætor & cives Dublinienses, Quibus & ille mox tradidit litteras Regis benignas, gratias ejus, ob eorum fidelitatem spectatam, exprimentes. Gladio aucthoritatis à Trimletstonio Barone postea accepto, omnia ad expeditionem contra Thomam Geraldinum necessaria ordinare animum convertit, eumque publico Edicto mox proditorem declaravit. Verum in morbum brevi postea incidens, ac certior præterea factus de Geraldini copiis & machinationibus cum O'Nealo, O'Connoro & aliis, expectans etiam militum & nummorum (Belli nervorum) supplementum ex Angliâ, hyeme jam ingruente, propositum distulit, usque ad initium insequentis veris. Interim verò, non parva pars Provinciæ dictæ The English Pale, (quod quasi palis circumsepta sit) à rebellibus, incendiis & direptionibus vastata est. Eodem tempore, Geraldinus in sua habuit potestate sex præsidiaria castra, *Maynoth* scilicet, *Portlester*, *Rathangan*, *Catherlagh*, *Ley* & *Athy*, è quibus *Maynoth* & *Ley* præcipua fuerunt receptacula, utpote cæteris non solum pretiosâ suppellectile, sed & bellico apparatu & militibus instructiora. Sunt qui tradant inducias inter Skeffingtonium & Geraldinum pactas fuisse, usque ad quintum Januarii.

Sed ad alia transeamus. Hoc anno è vita migravit Patricius Culinus Episcopus Clochorensis, cui illa sedes multum debuit, ob memoriam Præfulum & alias

Antiquitates, illius præsertim curâ, litteris mandatas. Successit ei Hugo sive Odo, O'Carbalanus, cujus Constitutiones Ecclesiasticæ etiamnum extant. Hoc etiam anno admodum senex diem obiit Rathkela la agro Iimericensi. Thomas Comes Desmondia, sed Youghalla in comitatu Corragiensi sepultus. Huius nonnullis successor nominatur Jacobus è filio Mauritio nepos, adolescens in Angliâ tum moram trahens, quod competitoris ambitioni magnam fenestram aperuit. Alii autem Jacobo prorsus omisso, Johanne Desmondium equitem, proximum in comitatu successorem collocant, quod is statim post mortem Thomæ, pro Comite ingressus, & prædâ omnia ad comitatum spectantia invalens, atque Jacobum à possessione penitus excluserat. Neque hinc omittendum eodem anno Jacobum tum nuper ex Angliâ reversum à Mauritio secundo filio Johannis ex insidiis occisum fuisse.

Interim in Angliâ autoritate Parliamentariâ omnium promotionum Ecclesiasticarum primitiæ Regi concessæ. Porro decretum est, ut Rex supremum Ecclesiæ Anglicanæ in terra Caput diceretur. Horum Decretorum ad exemplum, quid postea fecerint Ordines Hiberniæ in Parlamento congregati, vid. ad annum 1536.

ANNO CHRISTI.

MDXXXV.

VEre ineunte, Skeffingtonio placuit Maynothum castrum Thomæ Geraldidis primarium, ad decimum à Dublinio lapidem, quod Thomas præsidio valido firmaverat, obsidere. Militiæ igitur florem secum ducens, Martii 15, locum obsidione cingit. In initio

initio, conditiones satis æquæ obsessis proponebantur: Verùm iis rejectis, moenia castri tormentis majoribus verberari cœpta: Postquàm verò per unam septimanam, vel circiter, conquassata fuissent, Christophorus Pareis Thomæ collactaneus, cujus præferti fidei castri tutela commissa fuerat, avaritiâ cæcus secretò cum Skeffingtonio paciscitur, pro certa pecuniæ summa sibi pendenda, se castrum ei traditurum: Designat porrò modum & tempus, atqui satis stultè nullâ mentione factâ de futura sua securitate. Nocte præstitutâ, præfidiarios ebrios facit, iisque deinde

-----*Somno vinoque sepultis,*

Castrum, scalis admotis, paulò ante lucem, Breretonò inter primos ascendente, faciliè captum est, ac pauci illi qui restiterunt occisi. In castro, præter commeatum & bellicum apparatus, magna pretiosæ suppellectilis vis reperta fuit. Eodem & ipso die, Pareisius, receptâ pecuniâ promissâ, ultimo supplicio affectus est; aliis vicem ejus miserantibus, quasi summo jure cum eo actum esset, aliis factum laudantibus, ut justum, juxta illud,

-----*Neque enim Lex æquior ulla est,
Quàm necis artifices arte perire suâ.*

Cum Pareisio, etiam aliquot alii captivi pœnam luerunt confimilem, inter quos numeratur Decanus Darenfis.

His peractis, præsidio novo ibi relicto, Skeffingtonius triumphantis more, Dublinium reversus est. Dum hæc aguntur, Thomas è Conatia reversus, ab O-Connoro & aliis multis magnæ potentiae viris adjutus,

jurus, coactis (uti ferunt) 7 hominum millibus, ad obfidionem solvendam properat: Caterum, in itinere, de capto castro certior factus, labascere coepit, & militum non pauci (ut plerumque fit ab adversa fortuna) indices domum dilapsi: Utcunque iter institutum continuavit. Skeffingtonius è diverso, cognito ejus accessu, commissa Brereton Dublinii praefectura, signa adversus eum extulit, & prope Naasam in agro Kildariensi copiis ejus appropinquavit. Paulo verò antequàm acies sibi mutuo occurrerent, dispositis duobus vel tribus tormentis aeneis, non pauci è Geraldinianis prostrati sunt, id quod ceteros ita conterruit, ut quasi visi simul & victi fugam pauci primùm, deinde solutis ordinibus universi ceperint. In fugâ præterea multi caesi & nonnulli capti. Skeffingtonius deinde Rathanganum & alia Geraldini castra brevi ad deditiōnem compulit. Interim ex Anglia novum militum supplementum mittitur, sub ductu Guilielmi *Semlo* & aliorum: Hos ad defensionem Anglicae illius regionis, quam *The English Pale* vocant, in praesidiis aptè dispositis locavit.

Geraldino jam omnia indices arctiora fuerunt, adeo ut novas saepe latebras tandem eligere coactus fuerit, & praedis noctu plerumque abactis, seque suosque sustinere. Neque eum latuit his malis concussam suorum fidem. Amisit porro, sub hoc tempus, Johannem Burnellum, unum è primariis consiliariis suis, qui à Jacobo Dom. Butlero captus in Angliam missus est, ad causam suam ibi dicendam, ubi ultimo supplicio affectus est. Quapropter, in his angustiis, à Leonardo Dom. Greio, qui cum exercitu ad limites Mononiae contra eum profectus est, ad colloquium admissus, culpam agnoscit, & Greii operam implorat, in venia à Rege obtinenda. Sunt qui asserunt Grejum absolute

absolutè veniam ei promississe. Ut ut res fuerit, Thomas Greio in manus se tradidit, & Dublinium deductus, inde sub autumnum, in Angliam captivus missus est, cum litteris tamen in ejus gratiam ad Regem conscriptis: in ipsa verò via ad Windeforam, ubi Rex tunc morabatur, à ministris Regiis interceptus est, & in arcem Londinensem conjectus, unde postea ad ultimum supplicium subeundum emissus, ut suo loco narrabitur.

Dum hæc geruntur, Skeffingtonius, ut rebellium copiarum distraherentur, se ad expeditionem in Ultoniam parat. Verùm statim ac Conus O-Nealus hæc intellexisset per nuntium, colloquium cum eo submissè orat. Annuit ille: & die præstituto, ambo cum viris aliquot primariis utrinque admissis, Pontanæ conveniunt, deque pace egerunt, quæ & Julii 26, certis conditionibus composita est, ac O-Nealus in gratiam receptus.

Maii 11, Jacobus Dom. Butlerus Hiberniæ Quæstor fit etiam Hiberniæ Thalassiarcha sive Admirallius, & non ita diù postea, vivente adhuc patre, Vicecomes Thurlesius, quo etiam tempore, Leonardus Dom. Greius Vicecomes Graniæ renunciatur. Item Septembris 13, Thomas Eustacius fit Baro Kilcullinensis, & Richardus Powerus Eques auratus, Baro *le Power & Coroghmore*; Horum prior ad Vicecomitis Baltinglasis honorem postea conscendit.

Vagaverat jam diù sedes Dubliniensis, quando Henrico Regi visum est tandem præficere Georgium Brownum ordinis Eremitarum S. Augustini in Anglia Provinciale, qui sedis suæ temporalibus restitutus est Martii sequentis 23.

Sub finem Decembris mortem obiit Guil. Skeffingtonius Hiberniæ Deputatus, in Prioratu de Kilmainam,

nam, unico milliari à Dublinio distante, unde corpus Dublinium deportatum, ibi in Ecclesia S. Patricii, insigni, pro dignitate, funere, sepultum est. Monumentum postea illius memoriae erectum est Skeffingtoniae, apud Leicestrienses in Anglia, ubi habitaverat, & quæ familiæ ejus nomen dederat. Hunc Hiberni Bombardarium appellârunt, quòd tormentorum bellicorum Præfectus fuerat in Anglia. In Skeffingtonii defuncti locum, à Senatu Regio, pro tempore, mox suffectus est Leonardus Dom. Greius, qui etiam à Rege paulò postea approbatus, titulo Deputati Regis & Henrici Ducis Richmondiae & Somersettiae, Hiberniae Locumtenentis. Vitam etiam cum morte commutavit hoc anno Johannes Courcæus Baro Kinsalius, vir antiquæ & claræ familiæ, sed quæ alternantis fortunæ vices experta est. Successit Geraldus filius. Et ut annum concludamus, Pestis dira hoc anno multos mortales absumpsit, præsertim in Ultonia.

ANNO CHRISTI

MDXXXVI.

Sub hujus anni initium, Greii in manus se tradiderunt Thomæ Geraldini quinque patrui, Jacobus, Oliverus, Richardus, Johannes & Walterus, à quo in Angliam captivi missi sunt. Atq; ita tandem rebellio hæc Geraldiniana, in qua Rex, è fisco suo Anglicano, 20. millia, vel, ut alii, 40000 librarum monetae *Sterlingæ* expendérat, confecta est. Fama tenet patruorum tres, Jacobum nempe, Richardum & Walterum, qui nepoti saniora primùm dederant consilia, & à tam infelici & funesto proposito deterrere voluissent, licet postea & ipsi cedentes cæteris se adjunxerint, ut se bene
semper

semper sperâsse, donec in trajectu navis, in qua vehabantur, nomen à gubernatore *Vaccam* esse didicissent, tum verò animum iis protinus concidisse, ob vaticinium quod audiverant, quo ferebatur Comitis cujusdam quinque filios in utero vaccæ in Angliam olim deportandos, sed nunquam postea reversuros. Ut ut fuerit, ii omnes in Anglia, tam nepos scil. quàm patrui, ob læsam majestatem, ad mortem damnati proditorum supplicium pertulerunt, tertio die insequentis Februarii. Sic sanguis plerumque sanguinem elicit. Circa idem tempus, Jacobus Delahidus, unus è præcipuis Thomæ Geraldini consiliariis in Scotiam profugit, ubi & vitam finit. Interea, Geraldus Thomæ frater junior 13 annorum puer, à sedula sua nutrice subductus, curâ Thomæ Leverusi (qui postea Episcopus evasit Darenensis) commissus est, à quo data tandem fugiendi occasione, in Galliam primum, deinde in Belgium, ac demum in Italiam deductus, ad Cardinalem Polum, quocum honorificè tractatus degebat. Tandem verò ab Edwardo Sexto, Aprilis 25, 1552, possessionibus primariis, & à Maria Regina, post biennium, mense mihirum Maio 1554, pristino honori restitutus est. De miranda ejus evasione, è fovea profunda, in quam, inter venandum, fortuito deciderat, dum in Italia hæreret, vide Stanhūstium.

Ut verò ad hunc annum redeamus, Maii primo, Parlamentum sub Greio, inchoatum est Dublinii, in quo, Geraldus Comes Kildariensis defunctus proditor declaratus est; eodemque tempore Johannes fitz-Gerald Eques auratus, & Oliverus fitz-Gerald Thomæ patrui, Jacobus, Johannes & Edwardus filii Walteri Delahidi de Moyclare ordinis equestris, Johannes Burnellus, Richardus Walsheus Rector Loughseudiensis, Carolus Reynoldus Archidiaconus Kellensis, ac alii nonnulli

nulli Majestatis læsæ rei peraguntur, eorūq; latifundia omnia fisco addicuntur. Tunc etiam matrimonium Regis & Catharinæ, lege latâ, declaratur irritum, ejusq; matrimonium cum Anna Bolenia initum adjudicatur validum. In eodem etiam Parlamento, omnes possessiones quas in Hibernia habuerunt Dux Norfolciæ, Baro Barkleius, Comes Waterfordiæ & Salopiæ, necnon hæredes femellæ Comitis Ormonia, (in Anglia continuè degentes) fisco Regio, ob absentiam & incuriam in suis tutandis, adjudicatæ sunt. Item consimilem habuerunt sortem omnes Angliæ Abbates & Priores quibus prædia & possessiones erant in Hibernia, Abbas nempe Furnesensis, Abbas cœnobii S. Augustini Bristolæ, Prior Ecclesiæ Christi Cantuariæ, Prior Lanthoniensis, Prior Cartmellensis, Abbas Kenilhamensis, Abbas sive Prior Osneyensis, Abbas sive Prior Bathoniensis & Magister S. Thomæ de Acres, cum cautionibus tamen nonnullis in Statuto eo *Absentium* expressis. Tunc porrò constitutum est Henricum Regem Ecclesiæ Hibernicæ supremum in terra Caput dicendum: Eique concessæ cunctarum promotionum Ecclesiasticarum Primitiæ, sive *Annates*, ut vocant, & vicesimæ partes. Lata item est lex, ne quis, sub mulctâ, Romam deinceps, quacūq; de causâ, provocaret: Item alia, quâ, abrogata est Authoritas Pontificis Romani, in Hibernia. Eodem etiam tempore latâ lege supprimuntur & Regi conceduntur Cœnobîa de Bectif, S. Petri juxta Trimmam, Dousk, Duleek, Holm-Patric, Balinglas, Grane, Tagh-Moling, Dunbrody, Tintern, Ballibogan, Hoggis & Fernes. Ac speciali alio Statuto, Prioratus S. Wolstani in agro Kildariensi. Ut alia denique in eo Parlamento edita prætermittam, tunc temporis Tributa, Impositiones & Exactiones Hibernorum ex Anglorum coloniis, sub protectionis prætextu

textu, penitus exterminantur; Item omnes agnoscen-
tes se Regis esse subditos sermone habitúq; Anglico
uti jubentur. Simili olim usum fuisse consilio Julium
Agricolam, ut Britannorum veterum mores facilius
emolliret, cum *linguam Romanam habitúsq; bonorem* in-
troduceret, è Tacito discimus.

Sub hoc tempus, O-Connorus magna suorum ca-
terva ex Ofalia, stipatus, in Carbriam, agri Kildarien-
sis regiunculam irruit, ubi prædia undique diripuit &
incendit. Interim verò Trimletstonius Cancellarius &
Brabazonus ærarii Proquæstor, convocatâ tumultua-
riâ militum manu, in Ofaliam festinârunt, ubi & vicu-
los non paucos incenderunt, & prædas egerunt. De
his, ut certior factus est O-Connorus, quantâ potuit
festinatione, in Ofaliam rediit. Hoc etiam tempore
Breretonus, à Deputato & Senatu Regio, ad collo-
quium cum Cono O-Nealo, sub Ultoniæ limite, mit-
titur, ubi pacis condiciones à Skeffingtonio prius factæ
denuò confirmantur. Nam conquestus fuerat O-
Nealus Skeffingtonium pacta violasse, Hoc etiam
anno placuit Henrico Regi amandare ad Prætorem &
cives Waterfordiæ Guilielmum *Wise* armigerum, cum
litteris gratiosis, & (in donum honorarium) pileo,
quem *A Cap of Maintenance* vocant, Prætori Urbis in
perpetuum præferendo. His antea, per eundem nun-
tium, ob spectatam urbis fidelitatem, gladium mise-
rat deauratum, Prætori præferendum.

Mortem obiit hoc anno Traleix in Kerria, Johan-
nes Comes Desmondix, cum eo honore, exiguo ad-
modum tempore, gavisus fuisset, successorem relin-
quens Jacobum filium, cujus ambitio se continere
non potuit, nam novas illicò turbas in Momonia con-
citare cœpit. Ad insolentiam ejus tempestivè repri-
mendam, missus est Jacobus Vicecomes Thurlesius,

qui copiis contractis, agros ejus in comitatu Limericensi, ineunte Augusto, vastavit, ac semirutum ejus castrum de *Lough-gir* restauravit, præfidióque contra eum firmavit. De his malis, Desmonius, in Kerria tunc temporis degens, certior factus, alia porro graviora metuens labascere cœpit, errorem suum vidit, & de litteris supplicibus ad Græium mittendis deliberavit, ut æquas aliquas pacis condiciones obtineret. Utcunque, propositum ad tempus distulit. Quid de hac re postea fecerit, in anno sequenti narrabitur. Interim Ormonius filiusq; ejus Thurlesius ad O-Brieni pontem profecti, castrum obsidione cingunt. Præfidiarii verò diem unum vel alterum obsidionem tolerantes, tormentorum bellicorum displosione conterriti, castrum deseruerunt, ac fugæ se mandaverunt. Dirutis deinde castro & ponte, Ormonius & Thurlesius Limericum redierunt.

E vivis excessit paulò antè, 4 nempe Kalendas Maias, Thomas Lalæus Archiepiscopus Tuamensis, cùm annos præfuisset fermè 22, & Galviæ in ecclesia cœnobii Minoritarum, sub eodem tumultu sepultus est quo prædecessor ejus Mauritius de Portu. Successit Christophorus Bodekinus Episcopus Duacensis, patriâ Galviensis, qui & ecclesiam Duacensem commendatarius rexit. Nec prætermitti debet quem abstulit & hic annus Johannes Bennetus aliis Ferretus Episcopus Corcagiensis & Clonensis. Successit ei Dominicus Tirræus Rector ecclesiæ Shandonensis, ab Edmundo Casseliensi Archiepiscopo assistentibus Rossensi, Limeric. & Imelac. Episcopis consecratus. Idem etiam annus ultimus erat Henrico Richmondiaë Somersetæque Duci, Henrici Regis (ex Elizabetha Blounta) filio illegitimo, vulgò dicto Henrico *fitz-Roy*, adolescenti multis animi corporisq; dotibus illu-

ftri, quem ante annos aliquot Rex *Locum tenentem* Hiberniæ constituerat, licet administratio in ejus Deputatos, in Skeffingtonium primum, deinde in Kildarium, ac postremò in Greium (uti supra diximus) collata esset. Obiit ad S. Jacobi prope Westmonasterium, Julii 22, improles. Ejusque mortem Rex longo post tempore luxit.

ANNO CHRISTI

MDXXXVII.

APrilis 23, Greius, copiis collectis, expeditionem in Ofaliam, contra Carolum O-Connorum, suscepit, ac sub finem ejusdem mensis, hosticum ingressus est: Sed continuis pluviis impeditus, sine fructu sperato. Brevi postea adversus Cavenachos primum, deinde contra O-Carollum & alios vicinos, signa extulit, quos omnes submittere coegit, dein supplices cum obsidibus in fidem recepit. Dum hæc geruntur, supplicavit Jacobus Comes Desmonia, litteris ad Greium missis, ut ejus opera, in Regis gratiam reciperetur, culpam precibus deprecatus, & submissionem scriptis juramento firmandis pollicitus. Tam diu tamen promissis eum lactabat, ut pracommeatus inopia, re infecta, Dublinium cum exercitu redire coactus fuerit. Delegatos tamen Prorex reliquit quibus potestatem cum Desmonio concludendi contulit. Hi Clonmellam progressi diem constituunt, quo Comes illuc ad colloquium veniret: Verum abnuuit ille, dicens se opidum muris cinctum non ingressurum. Delegati igitur, ne hoc submissioni ejus esset impedimentum, consentiunt (quam provide non pronuncio) se ei occursuros in ipso loco ubi castrametatus est. Atque ibi quidem is tandem coram his, fidelitatis juramentum Regi præstitit, ac ad illud observandum,

dum, Thomam filium nothum, cognomento Rufum, in Angliam obsidem misit. Comes deinde omnium delictorum veniam obtinuit, & in gratiam receptus est.

Circa hæc tempora, simulas inter Greium & Ormonium in apertas inimicitias erupit, cujus exitus hic fuit, ut Greius, animi ingentis homo, hinc irritatus, copias quasdam emiserit, quibus Ormonii & amicorum territoria direptionibus fuerunt vastata. Simulas initium sumpsit ex indignatione quam contra Greium conceperat Ormonius, tanquam familiae Geraldinorum indulgentiorem. Cæterum dissidia hæc, necnon alia inter Greium & Brounum Archiepiscopum Dubliniensem, Allenum Rotulorum Præfectum & alios, Greio fuerunt tandem perniciës.

Nunc Ultonia me revocat. Decreverat O-Nealus, à fide jam resiliens copias quasdam in Lecaliam mittere, sub ductu filii sui, ad castrum Regis de *Ardglas* occupandum. Greius statim ut hæc intellexisset, copias convocat. Verùm, antequàm signa Ultoniam versùs promoverit, consiliariorum Regionum monitu, Trimletstonium Cancellarium, necnon Stapleum Episcopum Midensem & Ailmerum primum Justitiarium delegatos mittit, ut cum O-Nealo, ad Ultoniæ limitem, colloquerentur. Ad diem conditum convenerunt, & post multa verba ultrò citroque, de gravaminibus objectis, habita, submisit se tandem O-Nealus, & uterque exercitus post pauculos dies solutus,

Hyeme ingruente, Dublinium appulerunt ad Remp. constituendam, à Rege missi quatuor Delegati, Antonius Sentlegerus, Cantianus, (eques postmodum auratus magni noimnis) Georgius Powlettus, Thomas Moylus & Guilielmus Barnesius. Hi, regiâ fulciti autoritate, de nuperæ prodicionis participibus

ticipibus primariis inquirunt : In eaque re se moderatè gerunt. Cæteris mox criminum amnestia & venia conceditur. Hi porro, una cum aliis e Senatu Regio adjunctis, autoritate sive *Commissione* Regiâ, ad annuos Filci fructus augendos, possessiones, jampridem Coronæ annexas, pro termino 21 annorum clocant, annui reservatis redditibus in Filcū pendendis. Horum denique opera, Greus & Ormonius sibi mutuo reconciliati sunt. Verumenimvero, direptiones in Ormonii territoriis, de quibus supra sit mentio, post Ormonii obitum, inter alia crimina objecta, Greio tandem fuerunt exitio. Sed de hac re, postea suo loco.

Obiit hoc anno, circa Julium mensem, Hugo sive Odo O-Donellus Eques auratus, Tirconellix Dynastæ, de quo supra dixi, cui successit filius Magnus (sive, ut in ore vulgi, *Manus*;) electione populari, ad saxum juxta Ecclesiam de Kilmacrenan, suis ceremoniis promore inauguratus.

In Anglia interim Octobris 12, (in vigilia sc. translationis S. Edwardi Regis,) Jana Regina, *Femina* (ut Plinidorus) *probatissima, formæq; æque ut moribus ornatissima*, partus doloribus diu luctata, ad Hamtoni curiam in lucem edidit Edwardum, qui ex utero matris excisus est. Regina biduo tantum superstes vitam cum morte commutavit, & Windesoræ honorifice sepulta est. Variantes virorum doctorum sententias, de casibus quibus licita sit sectio Cæsarea, petas ex Theophilo Raynaudo, in libro de ortu infantium contra naturam, per sectionem Cæsaream. Die 18 ejusdem mensis, jam dictus Edwardus creatus est Walliæ Princeps.

O Beunti 25 Julii Johanni Barnwallo Baroni Trim-
letstonio Hiberniæ Cancellario, Johannes Ale-
nus Rotulorum Præfatus, die ultimo ejusdem mensis,
à Senatu Regio, in Prioratu de Kilmainam convoca-
to, successor designatus est, sub alio tamen nomine, si-
quidem factus est eo tempore magni Sigilli Custos, sicut
& 18 Octobris proxime sequentis Regis mandato, Hi-
bernix Cancellarius.

Greus (Deputatus) hoc anno, sub initium Maii
impetum fecit in Lecalliam, cujus magnam partem in-
cendit & direptionibus vastavit. Speciatim Ecclesiam
Cathedralem S. Patricii Duni prophanam dicitur, &
igne injecto accendisse. Tum porro tumultum Sancto-
rum Patricii Columbæ & Brigidæ à Ductore quodam
ibi demolitum ferunt. Ut ut fuerit, Greus hujus tem-
pli prophanatione & combustione, inter alia ei objecta
crimina, in Angliâ postea oneratus, in iudicium pro-
tractus est, ad mortem damnatus & securi percussus.
Qua de re postea. Sub eodem etiam tempore, inter
cæteras imagines celebriores, ad quas peregrinationes
institui solebant, statua B. Mariæ Virginis in cœnobio
Canonicorum Regularium Trimæ tunc asservata,
combusta fuit, & donaria peregrinantium inde ablata.
Eandem aulam subierunt Imago Christi crucifixi in
cœnobio Balliboganensi, & Baculus S. Patricii, in Ec-
clesia Cathedrali S. Trinitatis Dublinii, quem ab Ar-
macha abstulerat Guilielmus filius Aldelmi, & illi Ec-
clesiæ anno 1180, dono dederat. Similiter factum in a-
liis locis permultis, ad Angliæ exemplum.

Circa hæc tempora, vivis exemptus est Quintinus ordinis Minorum Episcopus Clonmacnoisensis, cum sedisset annos 22. cui successit anno sequenti Richardus Hoganus ordinis Minorum, Episcopus Laonensis. Nec silentio prætereundus videtur, qui hoc anno iam senex obiit, Richardus Nugentus Baro Delvinus, de quo supra diximus. Ex huius posteris masculis, Richardo, Jacobi Regis gratiâ, Comitis Westmidiaë titulus accrevit.

ANNO CHRISTI

MDXXXIX.

In eunte Maio, Greus expeditionem adversus Connam O'Nealum, in Ultoniam suscepit, in qua Armachæ (ubi biduum transegerat) pepercit. Cæterum regiones vicinas, nemine ferè obsistente, rapinis & incendiis depopulatus est: tumq; cum prædis opimis, ad sua rediit.

Mense Augusto sequenti, O'Nealus (ut iacturam quam fecerat resarciret) ejusque suasu, O'Donellus conjunctis viribus, in Anglorum fines irruerunt, ac inter cætera mala quamplurima Atherdæam in agro Louthensi, & Navanam in Midia incenderunt. Greus contra, de his certior factus, quamprimum potuit, copiis suis, & aliis è comitatibus Dublinensi, Midenfi, Kildariensi & Louthensi collectis, adversus eos, movit, præliôq; tandem commisso, ad vadum de Belabo, profligavit. Occisi ex Hibernicis 400; cæteri fugæ se mandaverunt.

Prælio finito, Jacobus fitz-Simon Prætor Dublinensis, Michaël Courcæus Prætor Pontanensis, Geraldus Ailmerus summus in Tribunali regio Judex, &
Tho-

Thomas Talbotus de Malabide à Deputatis creati sunt Equites laurati. In hoc prælio admodum Menius se gessit. Jacobus Flemingus Baro Slanius. Greio hoc bello occupato, causam protinus arripuerunt. O. Henricus Osalicus, ex utriusque partis & O. Felus ex altera Anglorum milites ingrediendi, ibique agros vastarunt, ac ædes & prædia non paucæ diripuerunt & incenderunt.

Tanta fuit hac æstate in Hibernia siccitas, ut quamplurimi fluvii fermè ficcati fuerint. Autumnus præterea valdè morbosus fuit, febribus & dysenteriiis ubique grassantibus, unde multi mortales perierant. Autumnum sequuta est hyems frigidissima, ita ut ex frigore pecora passim perirent.

Hac tempestate, plurimi Abbates & Priores, corumque coetus in Hibernia, Coenobiarcharum ^{in Anglia} vestigiis insistentes, coenobia sua resque omnes Regi, per chartas, obtulerunt. Illisq; postea assignatae sunt pensiones, ex redditibus quos sibi Rex reservarat annuatim quam diu viverent, persolvendæ. Atque latâ demùm lege in Parlamento, omnium Hiberniæ coenobiorum dispositio Regi confirmata est. Sed hæc anno 1541.

Sequitur jam Catalogus Præfectorum coenobiorum, qui ante tempus suppressionis, loca suffragiaq; habuerunt inter Procures, in Comitibus Parlamentariis.

Mellifontis.
S. Thomæ juxta Dublin.
B. Mariæ Virginis juxta Dublin.
Baltinglassæ.
Jeripontis.
Tinternæ.
Douskæ.
Traetonæ.

Abbates

Abbates

Abbates	Donbrodiæ.
	Magii al. Nenai.
	Wetheniæ, vulgò Wonix.
	Rosglassæ, al. Mon. S. Evini.
	Bectiffæ.
	Rathtoæ.
Priores	S. Johannis Hierosolymitani.
	S. Trinitatis Dublin.
	S. Petri novæ villæ juxta Trimmam.
	Conallæ.
	Kenlisæ, in Ossoria.
	S. Patricii de Duno.
	Omnium Sanctorum juxta Dublin.
	S. Edmundi Athassel.
	Killaghæ.
	B. Mariæ Lovidiæ, al Louthæ.

Ex his, constanter summoniti tres primi Abbates, & Prior S. Johannis Hierosolymitani, cæteri, præsertim longè diffiti, rarò.

Ex Episcopali ordine hoc anno obierunt **W**alterus **W**ellellæus Episcopus Darenfis, **J**ohannes **P**ursellus Episcopus Fernensis & **R**ichardus **H**oganus ordinis **M**inorum Episcopus primùm **L**aonensis, deinde paulò ante obitum, **C**lonmacnoisensis. **W**ellellæo successit **G**uilielmus **M**iagh, qui consiliariis **R**egis paulò post annumeratus est, **P**ursello, **A**lexander **D**e-
vereux, sive de **E**broico, **A**bbas **D**onbrodienfis, & **H**ogano, **F**lorentius al. **F**lanus **G**erawanus, ordinis fratrum minorum de observantia, à **P**aulo 3 **P**ontifice provisus 5 **D**ecembris hoc anno, & temporalibus (ut loquimur) sive prædiorum Episcopaliū fructibus restitutus, **H**omagio prius **R**egi pro more præstito, **S**eptembris 23, 1541.

Fato etiam functus est Augusti 26, Petrus Butle-
rus Comes Ormonia & Ossoria, ingravescente senectu-
te, & Kilkennia in choro Ecclesiae Cathedralis S. Ca-
nici tumulatus est. Hic ex Margareta Geraldina (præ-
ter sex filias) filios reliquit Jacobum primogenitum,
qui ei in honore successit, & Richardum, quem Ed-
wardus Sextus Vicecomitem de Mountgarret creavit,
23 Octobris 1550. Comitem paucis post annis secuta
est jam dicta uxor ejus, heroina rerum prudentiâ &
pectoris magnanimitatē, ferē supra muliebrem sexum,
prædita. Inter alia munificentiae testimonia, Scho-
lam fundavit Kilkennia, prope cœmeterium Ecclesiae
Cathedralis, è qua, tanquam è Trojano equo, multi
prodierunt viri eruditione postea clari. Ejus præte-
rea suasu, maritus Polymitariorum & alios peritissimos
artifices, è Flandria aliisque transmarinis regionibus
ductos Kilkennia collocavit.

Sed ut pergam. Hic annus supremus etiam erat
Cornelio sive Consobaro O-Brieno Tubmonia Hy-
nasta, cui successit, populari electione, Mauritius filius
junior, de quo plura postea.

Sub initium veris, duæ naves & una turris à civi-
bus Waterfordiensibus Woodloco dudum constructæ
tur, 400 militibus attributis, quibus perfidia Filippi
O-Driscoli poenas sumeret, & acceptum ab eo dam-
num resarciret. O-Driscolus enim hyeme præceden-
ti navem Waterfordiensem centum militibus muni-
tissimam, in reditu è Lusitania, vi tempestatis iactatam
ac ægrè tandem ad portum Baltimorem delatam,
mercatoribus, amicitiae specie, terram conscendere al-
lectis, contra pactum ceperat, mercatores & Lusitanos
captivos detinuerat, & mercium maximam partem sibi
& amicis distribuerat. Cives quidem paulò postea na-
vem ipsam & captivos in ea repertos unà cum quarta
parte

parte mercium, sub duce Dobino interceptæ & recuperarant: Sed jam ut cladem acceptam ulciscerentur, copias hæc emiserunt, quæ ad insulam *Inisbircan* in sinu Baltimorensi primò accedentes, nullo repugnante, castro ibidem potitæ sunt. Hic quinque dies moratus Woodlocus, prædia undique diripuit & incendit, ac castrum ipsum demùm prostravit. Inde ad *Inchepite* insulam vicinam pervenit, ubi & primum *O-Driscoli* castrum diruit. Inter alia postea, Baltimoram & regionem adjacentem ferro flammæque devastavit, ac deinde cum prædis opimis, & primaria *O-Driscoli* triremi, die Parasceves, Waterfordiam appulit. Hæc domi.

In Anglia interim hoc anno, Henricus Rex, metuens nè à majorum religione discessisse videretur, Parlamento author fuit legem quam vocarunt *Sex Articulorum* fanciendi, contra eos nimirum qui veram & realem Corporis Christi præsentiam in Eucharistia, Eucharistiam in una specie administratam, Sacerdotum coelibatum, vota castitatis post maturam deliberationem suscepta, Missam privatam, & Auricularem confessionem impugnarent. Idem annus in Scotia abstulit Margaretam Scotiae Reginam Regisque Henrici sororem, quæ sepulta est ad Carthusianos, in oppido S. Joannis.

ANNO CHRISTI

MDXII

SUB initium vènis, ex Hibernia revocatus in Angliam transfreta vit Leobardus Dom. Grævus Hiberniæ Deputatus, relicto Justitiano Guilhelmo Bretono ex Equestri dignitate. Grævum sequuti sunt
Jaco-

Jacobus Comes Ormoniaë Hiberniaëq; summus Quæstor, Johannes Allenus Cancellarius, Guilielmus Brabazonus Proquæstor & Johannes Traversius Eques auratus, unus è Consiliariis Regiis, plerique noti Greii adversarii. Greius, primo quidem adventu, à Rege gratiosè receptus est, eique die Pentecostes, gladium (pro more apud Reges usitato) prætulit. Atqui paulò postea, adversariorum machinationibus, ruere cæpit, in arcem Londinensem conjicitur, ac læsæ Majestatis accusatio adversus eum instituitur. De criminibus speciatim objectis & successu, postea suo loco dicemus.

In Hibernia interim, O-Brienus, O-Nealus, O-Donnellus, & O-Connorus, è potentioribus Hibernicæ originis Dynastis, foedus ineunt; ac communi consensu, Fouram locum ad conveniendum edicunt, tempusque sub initium Julii, ut tanquàm libertatis assertores, conjunctis viribus, Anglos tunc temporis adorirentur. De hisce pactionibus certior factus Bretonus, contractis copiis, ad numerum (uti fertur) 8000, in eos aciem erexit. Sed penè frustra sudatum. Hiberni enim suis viribus diffisi congressum declinârunt, hosteque nondum conspecto abierunt. Utcunque Bretonus oblatâ occasione usus, regiones Hibernorum vicinas, incendiis & direptionibus vastavit. Atque ita diffolata est tempestas ea quæ tam minaciter intonuit.

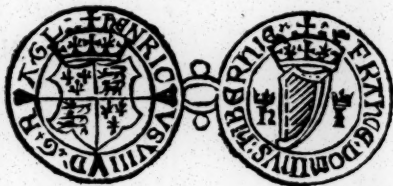
Amoto paulo post Bretono successit Antonius à S. Leodegario sive S. Leger Eques auratus, unus nobilium secretioris camerae Regis, patriâ Cantianus, qui Deputatus à Rege constitutus 7 Julii, in Hiberniam mox missus est, & 25 ejusdem mensis, die S. Jacobi, Dublinii, in Ecclesia S. Trinitatis, muneris sui sacramentum, coram Senatu Regio, præstitit, id quod ei

in hanc sententiam oblatum fuit : *Jurabis quòd fideliter & verè servabis pro viribus tuis Supremo Domino nostro Regi, in loco & authoritate Deputati & Gubernatoris hujus terræ & Dominii Hiberniæ, Et speciatim quòd tueberis & defendes leges Dei & Christianæ Fidei, & quantum leges Regiæ permittent, consuetudines, jura, ceremonias & libertates sanctæ Ecclesiæ. Item pro viribus tuis, non solùm conservabis pacem Regiam, inter subditos Regis, sed etiam tueberis officarios & Ministros Regios, in executione & administratione Justitiæ, Item defendes præsidia Regia, castra, dominia, populum & subditos hujus terræ, ac reprimes rebelles & inimicos Domini Regis. Non assenties damno vel exheredationi Regis, hæredum aut successorum suorum, neque permittes jura Coronæ, ullo modo, destrui, sed, pro viribus tuis, destructionem impedies, Et si impedire non possis, Rem clarè & expressè Regi significabis. Porro bonum & fidele consilium dabis, pro commodo Regis, ac consilium Regis celabis & servabis ; Ac omnia alia, ad conservationem hujus Dominii Hiberniæ & pacis populi, & ad administrationem Justitiæ pertinentia, secundum leges regias, & consuetudines terræ, pro viribus tuis, facies & explebis. Sicut te adjuvet Deus, omnes sancti, & SS. Evangelistæ. Juramentum hæcenus. Sed pergamus.*

Ex Anglia Sentlegerus secum in Hiberniam duxit tres industrios *Commissionarios*, Thomam Walsheum nimirum, unum è Baronibus Scaccarii Angliæ, rection Johannem Mynnum & Guilielmum Cavendishum Ratiocinatores, (sive ut vulgò dicimus *Auditores*,) quorum operâ, postea exacti possessionum Coronæ Rotuli censuales facti sunt. Dux aliæ Commissiones sive delegationes paulò antè in Hiberniam transmissæ sunt, unâ Georgio Brouno Archiepiscopo Dublinensi & Roberto Cowleio Rotulorum Præfecto directâ, de

Greii opibus quas in Hibernia reliquerat aestimandis, & S. legero tradendis, ut pro Regis voluntate dispo-
nerentur, altera, Alleno Cancellario, Brabazono Pro-
quaestori & jam dicto Cowleio, de annuis stipendiis,
cœnobiorum suppressorum Monachis concedendis.
Neque successu caruit utraque Commissio. Interim ve-
rò, Breretonus Hiberniæ Marefcallus constitutus, in
Momoniam à Deputato missus est, ad iteratam submis-
sionem Jacobi Comitis Desmondia recipiendam, eumq;
secum Dublinium deducendum: Cæterum Kilken-
niæ, in itinere Limericum versus, in morbum incidit le-
thalem, quo, intra paucos dies, extinctus est, ejusque cæ-
daver ibidem in Ecclesia S. Canici sepultum. Ad Co-
mitem verò ipsum quod attinet, is post submissionem
& agnitam Regi fidelitatem, Cahiræ ad Surium, 16 in-
sequentis Januarii, coram Deputato & Senatu Regio,
in gratiam denuò receptus est. Filium deinde Geral-
dum tradidit, ut pignori esset de futura fidelitate. Mi-
ro præterea privilegio quod Comites Desmondia sibi
asseruerant, de se, pro placito, absentandis à Parlamen-
tis & opidis mœnibus cinctis, per chartam renunciavit.

His diebus, Regis jussu procusi sunt novi nummi
Hibernici, tam quatuor denariorum (quos *Groats*
dicimus) quàm duorum denariorum & unius denarii,
singuli figuram Lyræ Hibernicæ in parte averfa expri-
mentes. Nummum majorem expressum hîc tibi exhi-
bemus.

Menſe deinde Novembri, Ediſto prohibitum eſt, ne quis pecuniam eam in Angliam transferret, ſub pœna non ſolùm amiſſionis triplicis valoris pecuniæ ſic exportatæ, ſed multæ etiam pecuniariæ & in carcere detentionis. Regem Angliæ tunc uſum fuiſſe lyrâ, pro Inſignibus Hiberniæ certiffimum. De variis antiquioribus Hiberniæ inſignibus, vid. Aldrovandi Ornithol. lib. 1, & Chaffanæi Catalog. Gloriæ mundi, part. 1. conſid. 17. Unde conſtabit ea olim non fixa fuiſſe, ſed pro arbitrio Regum, ſæpè mutata.

Eodem anno, Guilielmus Darcæus equeſtris ordinis, patriâ Midenſis, jam ſenex in natali ſolo obiit, Hiberniæ ad tempus Proquæſtor, vir prudens & eruditus, ac de Anglico nomine benè meritus. Scripſit is Anglicè, tractatum de Hiberniæ Ruina, & cauſis ejuſdem.

Fuit hic annus duabus nuptiis Henrico regi valdè infauſtus. In feſto Epiphaniæ, Cromwelli præcipuè ſuaſu, uxorem duxit Annam Guiliemi Cliviæ Ducis ſororem, quæ poſt ſex menſes, ob neſcio quam muliebrem impotentiam, repudiata eſt, ac matrimonium illud, in Parlamento, irritum adjudicatum. Avibus itidem ſiniſtris, Rex quintam mox duxit uxorem, nempe Catharinam Howardam, Thomæ Norfolciæ Ducis, ex Edmundo fratre, neptim: Ea enim ante 18 menſes in hoc matrimonio tranſactos, in Parlamento, latâ lege, ob ſtuprum admiſſum, ad mortem damnata eſt, & in area arcis Londinenſis, ſecuri percuffa, atque unâ cum ea, Jana Domina Rupefortia, pœnam luit conſimilem, ut conciliatrix.

ANNO CHRISTI

MDXLI.

Multi Nobiles hoc anno Baronum & Vicecomitum titulos consequuti sunt. Edmundus Butlerus Armiger creatus est Baro Dunboinæ Junii 11, quo etiam tempore Bernardus sive Brienus *fitz-Patrick* fit Baro superioris Ossoriæ. Item Oliverus Plunketus Eques auratus fit Baro Louthæ Junii 15, & Guilielmus Birminghamus Eques itidem auratus, Baro Carbriæ, in agro Kildariensi, Junii 17. Porro Johannes Raufonus tum nuper Prior Hospitalis S. Johannis Hierosolymitani in Hibernia factus est Vicecomes Clantarfæ, ad vitam, 20 Junii, & Thomas Eustacius Baro Killcullinensis evectus ad honorem Vicecomitis Baltinglassæ, Junii die 29.

Interim Junii 13, Comitia Parlamentaria sub Sentlegero (tum nuper à Limerico reverso, ubi O-Brienno petenti conditiones quasdam temporari aptatas proposuerat) inchoata sunt Dublinii, in quibus, Henricus Hiberniæ Rex declaratus est, & Hibernia Regni nomine insignita, cum antea Reges nostri Dominorum Hiberniæ non Regum titulo usi fuerint. *Sub priori tamen nomine, dicti Reges* (uti verba sunt Statuti tunc editi) *habuerunt omnimodam Regiam Jurisdictionem, potentiam, præheminentiam & authoritatem Regalem, spectantem & pertinentem ad Regalem statum & Majestatem Regis. Quandoquidem Regia Majestas & nobilissimi ejus Progenitores justè et rectè fuerunt et de jure debuerunt esse Reges Hiberniæ, et ita reputandi, accipiendi, nominandi et vocandi.* Ita Statutum, Hujus Statuti tenor, die Dominico proximè sequenti,

sequenti, in Ecclesia S. Patricii juxta Dublin. proclamatus est, & Londini in Anglia, 23 insequentis Januarii. Interfuerunt, Edicti promulgationi, ad S. Patricii, Sentlegerus Prorex, Jacobus Comes Ormoniaë, Jacobus Comes Desmoniaë, caterique Proceres trabes Parlamentariis induti, ac multi alii viri primarii, tam Ecclesiastici quàm Seculares. Quo etiam die, publico Edicto Captivis, criminum quorundam fontibus, venia facta est. Epulas, Comoedias, & certamina ludicra quæ sequebantur, quid attinet dicere. In eodem Parlamento, jus & integra dispositio omnium Hiberniæ cœnobiorum, pro more in Statuto expresso, Regi confirmata est, qui prædia eorum & possessiones paulo postea, inter Proceres suos, aulicos & alios, reservatis sibi annuis quibusdam redditibus distribuit. Tunc porrò, ut modus præscriptus est de electionibus militum, civium & *Burgensium* ad secundum sive inferiorem Parlamenti Senatum, ita & modus etiam, de Justitiarum Hiberniæ electione, post obitum, resignationem, &c. cujusque præcedentis gubernatoris. Tum denique, (ut alia minoris notæ omittam) ager Midentis, quòd amplior esset quàm ut uno Vicecomite administrari posset, in duas partes divisus est, ejusque orientalis pars *Midia* nominata, occidentalis, *West-midia*. Huic Parlamento interfuerunt ex Ecclesiasticis, Georgius Brounus Dublinensis, Edmundus Butlerus Casseliensis, & Christophorus Bodkinus Tuamensis Archiepiscopi. Item Nicolaus Cominus Waterfordiensis, Alexander Devereux Fernensis, Tho. Hurlæus Imelacensis & Joh. Coynus Limericensis Episcopi.

Non prætermittendum hîc Desmonium, ante initium hujus Parlamenti, Dublinium venisse, coram Prorege valdè supplicem se exhibuisse, submissionem con-

ceptis verbis fecisse, & similiter etiam se in Anglia Regi ipsi præstiturum promississe. Et promissi certè fidem exolvit anno sequenti, ubi veniam impetravit, in gratiam à Rege receptus est, & benignè demum dimissus.

In Anglia porrò Julii 28, Leonardus Dom. Greius proditionis reus factus & damnatus, ad locum **Tower-hill** appellatum, sive collem juxta arcem, deductus est, & securi ibidem publicè percussus. Supplicium constantià planè admirabili pertulit. Criminationis hæc præcipua capita feruntur. Quòd dum Hiberniæ esset Deputatus Geraldum filium juniorem Geràldi tum nuper Comitis Kildariensis, suumque è sore nepotem, hostem judicatum, aufugere permisisset, Quòd templum S. Patricii Duni profanâset, Quòd *Fergananim* O-Carollum & alios notos Rebelles fovisset, Et quòd quamplurimorum subditorum fidelium agros in comitatu Kilkennienfi & alibi, quos amicos existimabat Comitis Ormonia, ex odio in Comitem, vastâset & diripuisset. Hic fuit exitus Greii, cujus operâ & consilio, Rex in rebus Hibernicis tam diù usus fuerat. Rectè Claudianus,

Desinat elatis quisquam considerare rebus.

Sed pergamus.

Sub finem Decembris, vel initium Januarii sequentis, Conus O-Nealus, cujus potentia Regi erat suspectior, amico suo vetere Comite Kildariæ jam orbatu, Maynotham venit, ubi Sentlegerus Prorex tunc morabatur, eique demissimè se submisit, ac pollicitus est prætereà se brevi in Angliam profecturum, seque suaque omnia Regi in manus traditurum. Nec promisso certè defuit, ut suo loco, in anno sequenti patebit.

Circa

Circa hæc tempora, cæteri penè omnes è potentioribus Hibernicæ originis se etiam Proregi submiserunt, & fidelitatem Regi debitam præstiterunt, O-Carollus scil. O-Morus, O-Mulloyus, O-Connor, O-Doynus, Mac-Mahonus, Magenifius, O-Donellus, O-Rourk, O-Flagherty, O-Rely, O-Melaghtlin, Mac-Carty, O-Sullivanus, cum aliis nonnullis. Item, ex Nobilibus Anglicæ originis, Barrius, Rocheus, Birminghamus, ac qui se & majores suos Anglicæ fuisse stirpis profitebatur, *Mac-Guillin*. Pacta eorum & submissiones habentur in Libro rubro Concilii privati Hiberniæ.

His ita peractis, Prorex & Senatus Regius Edicta quædam constituunt, non usquequaque regulis Legum Anglicarum consonantia, sed temporario Regimini Hibernicæ gentis in Tuomonia & Conatia aptata, in quorum Proœmio, facti ratio sic exprimitur: *Quia nondum sic sapiunt Leges & jura, ut secundum ea jam immediatè vivere aut regi possint*. Edictorum præcipua Capita fuerunt: uti Rex Henricus ab omnibus acciperetur & appellaretur Rex Hiberniæ, ut Archiepiscopi & Episcopi in propriis suis diocæsesibus, jurisdictionem exercere permetterentur, ut pueri non admitterentur ad Ecclesiasticas promotiones, ut rei homicidii & furti supra valorem unius solidi & duorum denariorum mulctam solverent 40 librarum, cujus una pars cederet Regi, altera, Dynastæ regionis, ac furti cujusque infra dictum valorem, mulctam solverent trium librarum sex solidorum & octo denariorum, videlicet, 2 lib. 6. sol. & 8. den. Dynastæ, & 1. lib. Tanistæ, ut herus quisque responsores esset pro famulis, & pater pro filiis, cum aliis, contra exactiones, tam ad alendos Equites & pedites levioris armaturæ *Kernos* dictos, quàm ad bellum adversus vicinos

cinus gerendum. Ad lites deinde inter subditos decidendas, *Brebonorum* vice, Delegati constituuntur: In Conatia nempe, Archiepiscopus Tuamensis, Episcopus Clonfertensis, ac Duces Wakelæus & Ovingtonus: In Momonia, Episcopi Waterfordiensis & Corcagiensis, ac Prætores Corcagiensis & Youghallensis: Ac in Ultonia denique, Archiepiscopus Armachanus & Baro Louthius. Ubi verò, propter litis difficultatem, vel litigantium pertinaciam, causam determinare non possent, res integra Proregis & Senatus judicio relinquenda. Ad hæc, & Hibernorum submissiones, Lelandi illud in *Cygnea sua Cantione*, de Henrico VIII loquentis, referendum:

*Fractos undique pœnitudo Iberos
Sylvestres domuit, suave Legis
Ferre & perdociuit jugum Britannæ:
Quæ Victoria comparanda magnis.*

Nunc Episcopos recensebimus. Ac primus dicetur Eugenius (nonnullis perperam Urbanus) Magenifius, à Paulo 3 Pontifice provisus Episcopus Dunensis & Connerensis, qui post agnitam Regi fidelitatem, Temporalibus restitutus est 24 Octobris, quo etiam die, Rolandus de Burgo Decanus Clonfert. à Papa itidem provisus Episcopus Clonfertensis, post similem submissionem, regium obtinuit assensum. Paulò antè, (Julii nempe 14) Richardus Ferallus Episcopus Ardachadensis, Abbas antè Granardensis, temporarium sedis suæ restitutionem obtinuit.

Hic etiam annus supremus erat Roderico Cassidæo Archidiacono Clochorensi, Theologo, Medico, Canonistæ & Historico industrio, qui Patricio Culino Episcopo Clochorensi in colligendis illius sedis Antiquitatibus,

quitatibus, operam olim navavit, & postea Annales quosdam breves Ultonienses sui temporis edidit. Hoc eodem denique anno, Henricus Rex Priorem & Conventum Ecclesiæ Cathedralis S. Trinitatis Dublinii (vulgò vocatæ Ecclesiæ Christi) in Decanum & Capitulum convertit, ac Robertum Castellum aliàs Painswicum, ultimum loci Priorem, primum instituit Decanum. His pristinas confirmavit possessiones & immunitates.

ANNO CHRISTI

MDXLII.

COnus (sive Conatius) O-Nealus Tir-Oëniæ Dynasta, hoc anno in Angliam trajecit, Hugone O-Cervalan Episcopo Clochorensi & aliis comitatus, ubi Grenovici, Septembris 24, culpam demissimè deprecatus est, nomen O-Neali renunciavit, præ quo Principis titulum dedignatus fuerat, & omnia sua Regi in manus tradidit. Ea verò, diplomate sub magno Angliæ sigillo, dato Grenovici Octobris primo, ut beneficiarius mox recepit, unà cum titulo Comitatus *Tir-Oën*: Eodémque tempore, Matthæus filius falsò creditus constitutus est Baro Dungannoni, ac consortium duo creati Equites aurati, Dyonisius *Mac-Genis* & Arthurus *Mac-Genis*. Tum porrò Episcopus Clochorensis diplomate regio confirmatus est, ac singuli muneribus honorati. Pactorum quibus subscripsit Comes hæc fuerunt Capita, uti nomen & titulum O-Neali renunciaret, ut ille & clientes ejus uterentur Anglicano vestitu, ut liberi eorum discerent linguam Anglicanam, ut ædificarent & agriculturam exercerent, more Anglicano, & ut legibus Anglicanis se sub-

U u

mitte-

mitterent. His peractis, benignè à Rege dimissus est, & post reditum in Hiberniam, 7 nempe insequen-
 Maii, Regis mandato, admissus est in numerum Con-
 siliariorum Regionum. Interim, Jacobus Comes
 Desmonius, prout promiserat, Dublinium venit, &
 impetratis Proregis litteris commendatitiis, Houtham
 progressus est, ac inde in Angliam transfretavit ad
 Regem, à quo, mense Augusto, post submissionem,
 in gratiam receptus est, & muneribus honoratus; dein
 in numerum eorum brevi post cooptatus, qui Regi
 erant ab arcanis in Hibernia consiliis. Huic Ed-
 wardus VI munus postea contulit summi Hiberniæ
 Quæstoris. Hoc anno O-Birni agro Dubliniensi vi-
 cini submissè petierunt, ut eorum regio in Comita-
 tus formam redigeretur. Sed sine successu expectato,
 quam ob causam, nescio.

Et ut viros ex Episcopali ordine commemorem,
 hoc eodem anno, Georgius Cromerus Archiepisco-
 pus Armachanus decessit Martii 16, cui successit, ad
 Sentlegeri rogatum, Georgius Doudallus, patriâ
 Louthianus, vir gravis & eruditus, ac in concionibus
 assiduus, ab Edwardo Stapleo Midenfi, & aliis E-
 piscopis consecratus, sub initium Decembris 1543.
 Extant etiamnum Constitutiones ejus Ecclesiasticæ, in
 Concilio Provinciali Pontanæ, in Ecclesia S. Petri cele-
 brato, anno 1553 promulgatæ. Nec omittendus, qui
 hoc etiam anno jam senio gravis mortalitatem explevit,
 Thomas Hurlæus Episcopus Imelacensis, magni no-
 minis Canonista, & in Ecclesia sua (ubi Collegium
 erexerat sacerdotibus secularibus) sepultus est. Suc-
 cessit ei anno sequenti Æneas O-Hernan, aliàs Hefer-
 nan, aliquando Præceptor Hospitalis Anix apud
 Limericenses. Novembris die 19, Thomas Butlerus
 Eques auratus, è familia Comitum Ormonix, creatus
 est Baro de *Cahir*.

ANNO

ANNO CHRISTI

MDXLIII.

SUB initium æstatis, duo magnæ potentiæ Nobiles, Maurus (five Mauritius) O-Brien, è veteribus Limerici Regibus prognatus, & Ulickus Bourkus, five de Burgo, qui & *Mac-William* dictus, postquam Proregi se demissimè submisissent, ejus monitu, in Angliam transfretârunt, omniâque sua Regiæ fidei ibi commendârunt, quæ tamen brevi postea, Julii nempe primo, Grenovici in Cantio, ubi Rex tunc degebat, diplomatibus, ut beneficiarii receperunt, unâ cum titulis Comitum. Nam Maurus tunc temporis solenni ritu creatus est Comes Tuomonix, & Ulickus, Clan-Richardi. Maurus etiam sub initium mensis insequentis, in Hiberniam reversus, in Senatum arcani consilii, Regis mandato, allectus est. Hunc Comitum honorem (quod hîc non omitendum) is ad vitam tantum obtinuit; titulum autem Baronis de Inchequin, sibi & hæredibus masculis. Eodem etiam tempore, eundem Tuomonix titulum & honorem Rex contulit Donato O-Brien Concobari illius de quo supra diximus (ex Honora de Burgo) filio, *Habendum pro termino vitæ, immediate post mortem prædicti Mauri*, unâ cum dignitate Baronis de Ibrackan, sibi & hæredibus masculis. Comitum expensæ, à Rege, persolutæ sunt. Donatus verò (ut omnia hîc simul congeramus) eundem Comitum honorem, postea ab Edwardo Sexto, (7 nempe Januarii 1551) sibi & hæredibus masculis consequutus est, quo honore posterius ejus hodiè potiuntur. Nec dubitandum ex jam dictis submissionibus,

bus, titulis honorariis, & latifundis, concessis beneficiario jure tenendis, Regiam auctoritatem aliquantum firmatam fuisse.

Eodem anno, Gallorum Rex Franciscus, de bello ab Henrico Rege Angliæ sibi indicto, & foedere ejus cum Carolo Quinto Cæsare icto, ad se oppugnandum, certior factus, nuntium in Hiberniam misit Theobaldum *de Bois*, ut pecunias & arma O'Donello promitteret, si bellum ibi contra Anglos gereret. Hunc conatum in nihilum recidisse certum: sed de causa nihil traditum reperi. Circa hoc tempus, Dominicus Poërus (de quo suprà diximus ad annum 1534) Cæsaris intercessione, delictorum veniam ab Henrico Octavo obtinuit. In patriam tamen non rediit, sed Ullissiponæ in Lusitania postea obiit.

Novembris 19, Parlamentum quod, per prorogationes, annos jam duraverat duos & menses quinque, solutum est. Februarii insequentis 10, Sentlegerus Prorex in Angliam trajecit, relicto Guilielmo Brabazono regni Justitiario. Interim in Anglia, Julii 12, Rex sextam duxit uxorem (ad Hamptoni curiam) Catharinam Parram, Johannis Nevilli Baronis Latimeri viduam, quæ Regi postea superstes. Hisce diebus, duo nova Sigilla, Cancellariæ scil. & Scaccarii primùm, alia deinde duo ad usum utriusque *Banci*, ob tituli Regii mutationem, in Hiberniam transmissa sunt. Fracta porrò priora Sigilla in Angliam, pro more, remissa.

ANNO CHRISTI

MDXLIV.

Bellum Gallo indixerat (ut antea retulimus) Henricus. Quapropter ad Gallicam expeditionem jubetur Brabazonus Justitiarius copias ex Hibernia emittere. Mandato Regio is accepto, misit quamprimum potuit, 700 pedites Hibernicos, sub ductu Poëri, Finglassi & Scurloci. Hi Londinum venientes exercitui Anglicano tunc parato conjuncti sunt. Copiæ universæ Caletum appellant, sub initium Julii, ac Montrolium primò, licet frustra, obsident, postea verò Boloniam, Henrici Regis jussu, (qui Julii 14, Caletum appulerat) admoventes, arctâ eam obsidione cingunt, ac post duos menses deditione capiunt. Deinde Rex ipse, Septembris 25, eam triumphantis more ingressus est. Tumque, postquam nempe Johanni Dudlæo Vicecomiti Lisleio præfecturam opidi commisisset, reditum maturavit, & vento usus secundo, Doveriam trajecit, ac inde Londinum progressus, magno omnium plausu receptus est. Interea Dom. Antonius Sentlegerus, à Rege factus jam ordinis Georgiani Eques, & denuò Hiberniæ Prorex designatus, Dublinium apulit Augusti 11, ubi à Senatu populòq; splendide exceptus est, gladiumque, pro more, accepit. Statum regni is satis pacatum invenit, atque ad eum ita conservandum sedulò studuit. Nonnullos suspectos, ad fidem in Principem obstringendam, tam chirographos dare effecit, quàm obsides, unumque & alterum turbulentum intercipi jussit, & in custodiam dari, ne in rebellionem prorumperent.

Eodem anno mortem obiit in ædibus suis, ad *Lough-*

X x

reagh;

reagh; Ulickus de Burgo primus Comes Clan-Richardi, ab Hibernis cognominatus *Ni-gan*, quòd è capitibus hostium in pralio occisorum, terrâ coopertis, collem erexerat. Eo mortuo, tumultus illicò exortus est in *Clan-Richard*, inter competitores; ad quos pacandos, missi sunt à Prorege & Senatu Jacobus Comes Ormoniaë & alii, à quibus remedium maturè provisum fuit. Ulicko successit in comitatu, Richardus filius, cognomento Anglicus, quòd in Anglia diù vixerat, qui admodum senex decessit sub Elizabetha Regina, postquàm variis molestiis, ob juniorum filiorum delicta, jactatus fuisset.

ANNO CHRISTI

MDXLV.

AD Henricum Regem, è Scotia anno superiore confugerat Matthæus Stuartus Leviniaë vel (ut vulgò loquimur) Lenoxiaë Comes, à quo perhonorificè receptus est. Ei porrò Rex uxorem mox dedit Margaretam, suam è sorore natu majori Margareta neptim, virginem, in primo ætatis flore, formosam & modestam. Nunc verò cum litteris in Hiberniam eum misit, ad Sentlegerum Proregem, ut exercitus ibi conscriptus in Scotiam mitteretur, ad avitum ejus patrimonium ibi recuperandum. Die S. Michaëlis Dublinium is venit, ac inde ad Prioratum sive Aulam de *Kilmainam*, tunc temporis Proregis habitationem, unico solùm milliari à Dublinio distantem, profectus est, ubi traditis Proregi litteris Regiis, honorificè tractatus est. Prorex deinde tam magnâ usus est celeritate, ut ante medium Novembris, è regionibus Dublinio vicinis milites 1500, sub ductu
Johannis

Johannis Traversii Equitis aurati, tormentorum bellicorum præfecti, coegerit, quibus consimilem numerum, è suis præsertim clientibus, adjecit Jacobus Comes Ormonia, qui & omnibus copiis, summo cum imperio, præfuit. Is, copiis hisce paulò postea navibus 28 impositis, Scotiam versus vela facit. Verùm hujus apparatus conatum irritum reddidit Scotorum quorundam sive levitas, sive, ab Hamiltoniorum factione, oppressio, qui se arcem Dun-britoniam Levinio tradituros promiserant. Nam in portu qui Dun-britonio castro vicinus est, dum exscensionem parat, nullos amicos, sed tam immensum exercitum ad confligendum paratum vidit, ut cum eo congredi tutum non fuerit. Quapropter, communi omnium consensu, omisâ expeditione, in Hiberniam protinùs revertitur.

Circa idem tempus, dissidia indies gliscebant inter Carolum (sive *Cabir mac Art*) Cavenachum de *Polmonty*, & Geraldum *mac Cabir de Garochil*, viros in eo tractu non parvi nominis, utròque Regionis dynastiam sibi vendicante. Copias tandem uterque colligit, & pugnae aleam subire decernit. Communi itidem consensu, locus tempusque ad confligendum constituitur. Æquo Marte pugnatum. In pugna cecidisse feruntur, ex parte Caroli, circiter 100, ac totidem ex parte Geraldii. Utcunque, Carolus (an verò ex pacto non comperi) dynastiam mox solus occupavit.

Hoc etiam, ex Anonymo illius temporis Chronographo, memoratu non indignum judico, quòd in tumultu quodam, in Ecclesia S. Trinitatis Dublinii, tunc aperto & demolito, præter anulos, calicem aureum & pontificalia, repertum est corpus cujusdam Episcopi, ante aliquot annorum centurias ibi sepultum, integrum tamen & incorruptum. Qualia fue-

runt

rint veterum Europæorum unguenta & aromata, quibus condire solebant defunctorum corpora, à putredine servanda, disquirant alii. De veterum Ægyptiorum corporibus sepultis, unguentis & aromatibus olim conditis, è quibus Mumia (quam vocant) petitur, vide Augustini Kircheri Oedipum Ægyptiacum, tom. 1. pag. 123. & 124. Item ex antiquioribus, Herodotum, in Euterpe. Hujus rei me mentio monet, ut similem adjiciam casum, de corpore Thomæ Greii Marchionis Dorsettii. Obiit is 10 Octobris 1530, & in Ecclesia collegiata de *Astley*, apud Warwicenses in Anglia sepultus est. Cæterum anno post ejus obitum 78, ipsa Ecclesia corruit, ac dum parochiani novi cancelli fundamenta jacerent, crypta, quæ corpus Marchionis texit, aperta est, capulus fractus, & corpus ejus conditum, è linteis extractum, incorruptum inventum est, visumque intuentibus quasi recens sepultum.

Verùm de his satis superque. Ad majora jam properamus.

ANNO CHRISTI

MDXLVI.

DEcrevit sub hujus anni initium Sentlegerus Prorex Tributa quædam, ob Fisci angustiam, subditis Hiberniæ imponere. Huic rei opposuit se Ormonius, tantoque cum ardore, ut tandem in ipsum Proregem prodicionis accusationem, ad Henricum Regem miserit. Nec sibi interim defuit Prorex: Nam & is quoque consimilem struxit accusationem, contra Ormonium. Hinc uterque in Angliam accersitur. Accersitus porrò Allenus Cancellarius, qui ac-

accusationum materiam contra Proregem ubique jam conquissiverat. Sentlegerus in locum suum (durante absentia) substituit denuò, nomine Justitiarum Hiberniae Guilielmum Brabazonum Equitem auratum, qui muneris sui juramentum praestitit in Ecclesia Cathedrali S. Trinitatis Dublinii, Aprilis primo. Allenus succedit, nomine magni Sigilli Custodis, Thomas Cusacus Eques auratus Rotulorum Cancellariae Praefectus. Accusationibus verò in Anglia postea coram Rege & Senatu auditis, ac objectis criminibus, post examen, levioribus repertis, Senatorum opera, Sentlegerus & Ormonius sibi mutuò reconciliati sunt, atque Sentlegerus, non ita diù post, in Hiberniam denuò missus est Prorex : Allenus verò (ambidexter inventus) in carcerem Fletensem conjectus est, & Cancellarii munere exactus. Tumque Allenus successor designatus est Richardus Readus, ex equestri ordine, quocum comitatus Prorex Dublinium appulit Decembris 16.

His & aliis collegis adjunctis, circa idem tempus, Regia auctoritate, directa est *Commissio*, ad resignationem opulentae Ecclesiae S. Patricii juxta Dublin. (unius nempe Cathedralibus Ecclesiis dioecesis Dublinensis) cum fundis & possessionibus cunctis, à Decano & Capitulo recipiendam. Renitebatur in initio Capitulum, sed brevi postea succubuit, & 8 insequentis Januarii, ipsa resignatio facta est à Decano (Edwardo Bafneto) & Capitulo. Verumenimverò, has possessiones fisco Regio addictas, Ecclesiae postea restituit Maria Regina, anno 1554, ac Decanum loci tunc constituit Thomam Leverulum, qui Episcopus brevi postea evasit Darensis.

Nunc ut pergamus: Hoc anno (dum Prorex in Anglia moraretur) Brienus Baro superioris Ossoriae

filium suum Thaddæum, ob nescio quæ crimina ab eo perpetrata, captivum misit ad civitatem Dublinensem, ubi auditus & ad mortem damnatus, ultimo supplicio affectus est. Æstate appetente, Jacobus Corrinus Episcopus Laonensis, ut secum (quod aiunt) habitaret, Episcopatus abdicavit. Ejuranti successor designatus est à Rege, mense Julio, Cornelius O-Dea, Mauri comitis Tuomoniae Sacellanus.

Sub eodem tempore, Patricius O-Morus & Brienus O-Connorus, ex Leixia & Ofalia, conjunctis viribus, in agrum Kildarensem irruerunt: ubi, inter alia mala, Athya magnam partem incenderunt. Contra eos igitur copiis collectis, mover mox Brabazonus, ac in itinere, præsidio in castro Athyensi relicto, utrosque (O-Morum inquam & O-Connorum) proditores publico edicto declarat. Tumque in regiones eorum progressus, eas ferro & flammâ devastat. Speciatim in Ofalia, propugnaculum ad *Dingen* ponit, hodiè *Philipstown* vocamus, & O-Connorum, vicinorum ope, in Conatiam fugat. Hæ duæ regiones, Leixia nempe & Ofalia, unâ cum aliis vicinis, dictis *Slemarg*, *Irry* & *Glenmalery*, postea sub Philippo & Maria Rege & Regina Angliæ, anno 1557, in Parlamento Dublinii habito, à Thoma Radcliffo comite Suffexiæ Hiberniæque Prorege, fisco addictæ fuerunt. Sed hoc obiter. Nunc pergo.

Sub hujus anni curriculum, Henricus Rex ad sumptus suos in Hibernia sustinendos, rei nummaria inopiâ jam laborans, ex immensa pecunia quam in expeditionibus in Galliam & Scotiam absumperat, necessitate compulsus, nummos æreos percuti curavit, eosque in Hibernia, Edicto promulgato, pro legali & proba moneta, passim recipi jussit.

Inter hæc, Octobris 28, mortem obiit, in suburbio Civitatis

Civitatis Londinensis, quod Holbornia nuncupatum est, in flore ætatis, Jacobus Butlerus Comes Ormonia & Ossoria, summus Hiberniæ Quæstor, idque Cui fertur) ex veneno, a nescio quo, cibo ejus misto, in epulo quo à famulis suis exceptus fuerat. Eodem mortis genere, perierunt tunc temporis Jacobus Whitus familiæ ejus Dispensator, & famulorum creatus 16. Comes sepultus est Londini, inter majores suos, in Ecclesia Hospitalis S. Thomæ de Acres : Atqui cor ejus, prout mandaverat, Kilkenniam in Hibernia delatum, ibidem in Ecclesia Cathedrali S. Canici, conditum est. Vir fuit fide erga principem intemeratâ. Successit in dignitate filius Thomas, cum vix 12 ætatis annum superâisset, factus postea ab Elizabetha Regina (post obitum sc. Jacobi Comitis Desmondia) summus Hiberniæ Quæstor, anno regni sui primo, quo munere, quoad vixit, potitus est, ac locum à majoribus traditum summo splendore summæque fide sustinuit.

Cæterum ut ad finem horum Annalium propere-
mus : Sub initium Decembris, Henricus Rex, pin-
guedine jamdudum diffuens, pedibusque æger, ex ob-
structo cruris suppurantis meatu, in febriculam inci-
dit, quæ suis paulatim aucta incrementis, mortem tan-
dem intulit, Westmonasterii, 28 die insequentis Janu-
arii, cum regnâisset annos 37, menses 9, diesque 6, &
vixisset annos 55, mensesque insuper 7, & dies 6, deliciis
potius quàm annis aut laboribus confectus. Corpus
ejus, peractis, de more, funeris solennibus, Windesoræ,
15 Februarii, conditum est. Princeps is fuit magnani-
mus & munificus, summusque litteratorum virorum
fautor ; procerus præterea, ac formâ eximiâ planèque
Regiâ, in cujus maximo ingenio, (ait Camdenus, secutus
in hoc Polydorum Vergilium) inerant confuso quodam
temperamento, virtutes magnæ, & vitia non minora.

Rerum

R E R U M
HIBERNICARUM
 EDUARDO VI. Regnante,
ANNALES.

ANNO CHRISTI

MDXLVII.

ENRICO Octavo defuncto, filius unicus
 superstes Edwardus, è Normannica
 stirpe ejus nominis sextus, ætatis anno
 decimo, quasi Metempsychosi quadam
 immediatè successit. Siquidem in Anglia
 non admittitur Interregnum. In lucem is editus est, ad
 Hamptoni curiam, 12 Octobris 1537, ex utero matris
 Janæ Seimeræ excisus, quæ biduo tantum superstes,
 14 ejusdem mensis ex hac vita migravit. Apud Ro-
 manos veteres, qui ita editi Cæsones primò, postea
 Cæsares dicti fuerunt & Apollini sacri existimati.
 Regnum iniit 28 Januarii 1547, si initium anni dedu-
 camus à Kalendis Januarii, vel 1546, si à 25 Martii,
 juxta computationem Anglicanam. Primo insequen-
 tis Februarii, Edwardus Seimerus (five à S. Mauro)
 comes Hertfordiæ, postea Dux Somersettiæ, Regis
 avunculus, unusque è sedecim Executoribus defuncti
 Regis,

Regis, (quos etiam tutores filio dixerat) Personæ Regis Gubernator, Regnorumque ejus Protector renuntiatus est. Februarii die 15, peracta sunt Windefore. Henrici Regis funera & 20 ejusdem mensis, Edwardus solenni ritu, more majorum, Westmonasterii, undus est & coronatus.

Interim, dum hæc in Anglia fiunt, Hiberniam administravit, Justitiiarii primùm, deinde Proregis sive *Deputati* titulo, Antonius Sentlegerus, ordinis periscelidis Eques. Is Februarii 26, Edwardum Sextum Regem Edicto publicè Dublinii promulgato declaravit, ac postea in cæteris regni urbibus & opidis primariis. Martii 29, Jacobus Comes Desmondia summus Hiberniæ Quæstor designatus est. Aprilis deinde 7, præter Proregem, hi novem Consiliarii Regii confirmati, videlicet, Richardus Readus Eques auratus Cancellarius, Georgius Brounus Archiepiscopus Dubliniensis, Edwardus Stapleus Episcopus Midenfis, Guilielmus Brabazonus Eques, ærarii Proquæstor, Geraldus Ailmerus Eques, summus in tribunali Regio Judex, Thomas Lutterellus Eques, Placitorum communium supremus Judex, Jacobus Batheus primarius Baro fisci Regii, Thomas Cusacus Eques, Rotulorum Præfectus, & Thomas Houthius, unus è Judicibus in tribunali Regio. Quibus & alii brevi additi. Sub eodem tempore, Regià delegatione, Proregi, Cancellario, Proquæstori, Summo communium Placitorum Judici, Primario Baroni Scaccarii & Rotulorum Præfecto directâ, Pensiones Canonicis sive Præbendariis ex Ecclesia cathedrali S. Patricii juxta Dublin. tum nuper suppressa, ejectis, concessæ, sed monilia, argentum cælatum & ornamenta Ecclesiæ data Decano & Capitulo ecclesiæ cathedrali S. Trinitatis, cui porrò ecclesiæ adjecti fuerunt sex Sacerdotes & duo

pueri choristæ, quibus Rex annuam è Fisco pensionem 45. Librarum sex solidorum & octo denariorum monetæ Anglicæ, durante Beneplacito assignavit. Hanc pensionem in perpetuum postea concessit Maria Regina.

Mense Maio, Prorex O-Birnos rebellantes, acriter exagitavit, & in sylvas fugavit, Ductore eorum occiso in ipsa molitione sceleris rapto Paulò. post, duos nobiles è familia Geraldinorum proscriptos, qui parti Brieni O-Toolì se adjunxerant, prælio, ad tria castra cepit, ac unà cum aliis captivis ad urbem Dubliniensem abduxit, ubi ultimo supplicio affecti sunt. O-Moros deinde & O-Connoros, qui agrum Kildarensē conjunctis viribus invaserant, prædis onustos interceptit, & profligavit; Cæsi ducenti, Duces primarii Patricius sc. O-Morus & Brienus O-Connorus fugâ evaserunt.

Sub medium ætatis, Waterfordiam appulit, à Protectore & Senatu Regio, ex Anglia missus, Edwardus Bellinghamus, unus è nobilibus secretioris cameræ Regis, titulo *Capitanei generalis*, vir fortitudine & militari scientiâ clarus, cum exercitu 600 Equitum & 400 Peditum. Ejus copiis suas adjunxit Prorex. Tumque conjunctis viribus in Leixiam & Osaliam progressi sunt, ubi O-Moros & O-Connoros proditores declaratos dissipaverunt. Duo deinde Propugnacula reparârunt, *Dingen* nimirum in Osalia, & alterum in Leixia, tunc novo nomine, *Protectorem*, antea *Campaum*, dictum. Paulò post, O-Morus & O-Connorus, cum se à suis desertos, & omnia indies arctiora viderint, Proregi se supplices submiserunt. Ob res ita gestas, Bellinghamus Eques auratus creatus est, & factus præterea Hiberniæ Marecallus. Ad militum stipendia quod attinet, (nam & hoc for-

san

san memoratu non est indignum) Equites menstrua ceperunt stipendia è fisco Regio 770 librarum, & pedites, 456 lib. Cæterum hæc parva duntaxat fuerunt initia, & quasi Prodomi coloniarum Anglicarum in iis partibus. Huic enim operi non ultima addita est manus, ante tempora Thomæ comitis Suffexiæ, Hiberniæ Præregis, sub Philippo & Maria. Quà de re, postea suo loco. Dum hæc in Hibernia geruntur, Junii 19, in Anglia, Francisco Gallorum regi defuncto, exequiæ, more inter reges recepto, celebratæ fuerunt in ecclesia S. Pauli Londini. Atque ita id nunc Francisco persolutum Londini in Anglia, quod ille antea Henrico nostro Octavo defuncto Lutetiæ in Gallia persolverat.

Sub ejusdem anni curriculum, Senatus regii jussu, Castrum regium Athlonæ (in meditullio regni positum) Brabazono Proquæstore curante, instauratum fuit & præsidio munitum, Donato O-Kellæo & aliis Dynastis Conatiæ opus impedire frustra nitentibus.

Quantam victoriam hoc anno auspiciis Edwardi Regis, in prælio ad Musselburgum in Scotia reportaverit Dux Somerssettensis, 13 millibus Scotorum cæsis, & 1500 in fuga captis, Historici Anglici prodiderint. Nos aliò festinamus.

ANNO CHRISTI

MDXLVIII.

Vere jam appetente, Prorex (Bellinghamo & Brabazono comitatus) contra Richardum & Alexandrum, Thomæ Vicecomitis Baltinglassiæ filios juniores, in Kildaria res novas molientes, profectus, incentorum submissionibus, regionem illam pacat

cat, & conjurationem pullulantem in initio comprimit. Ipse etiam vicecomes, quasi ejusdem criminis conscius, postea infimulatus, ad Regis misericordiam confugit, qui, Bellinghami opera, delictorum veniam ei tandem concessit. Sed hoc factum, post Bellinghami reditum in Hiberniam. Is enim, intra mensem post submissiones eas, in Angliam rediit, ubi Prorex designatus in Hiberniam mox missus est. Dalkeiam appulit in vigilia Pentecostes, & biduo postea, gladio pro more, Dublinii, in ecclesia S. Trinitatis accepto, statim in Ofaliam & Leixiam profectus est quas pacatas reddidit, sed Carolum sive Cahir O-Connor fratrem O-Connori Ofaliensis res novas moliturum proditorem declaravit. In Delviniam inferiorem postea penetravit, contra *Mac-Coghlannum*, ubi totam eam regionem ferme depopulatus est.

Sentlegerus interim in Angliam revocatus, secum ad Regem adduxit Patricium O-Morum & Briennum O-Connorum, Leixiae & Ofaliae jampridem Dynastas, ut pro arbitrio de illis statueret. Rex verò, postquam ei demississimè se submisissent, cuilibet eorum annuam centum librarum pensionem, è Fisco contulit. O-Morus suam quidem pensionem, exiguo admodum tempore, potitus est. Nam ante annum circumactum, Londini, morte obiit repentinà.

Non hîc prætermittendum Bellinghamum, post reditum, officinam monetariam in castro Dublinensi, Regis mandato, crexisse. Verùm deficiente argenti massa, sive *Billione*, ut vocant, opus ipsum paulatim defecit. In urbe Dublinensi, (ut tantisper expatier) nummos antiquitus fuisse cufos, ex Archivis Regiis liquidò constat. Non negandum prætereà, ipsis Osmannicis temporibus, Dublinium officinam habuisse monetariam. Qua de re, fusiùs alibi diximus.

Urbs

Urbs hæc nobilis, (Dublinium inquam) jam antiquitate prisca, Proregis habitatione, Sede Archiepiscopali, Foris regni Judiciariis, Commerciis, Academia & duabus Ecclesiis cathedralibus, raro quidem exemplo, est conspicua; & si Guilielmo Neubrigenfi (qui floruit sub Johanne Rege) fides, *commerciis & com- meatibus* erat olim *nostrarum emula Londoniarum*. Item diù antea, in charta quadam Edgari Regis Angliæ data Glocestriæ anno Christi 964, appellatur *Nobilissima Civitas Dublinia*. Verùm hæc obiter. Mihi opus inceptum persequendum. Satis igitur erit hîc adjicere, Regem Edwardum hoc anno (Aprilis 20) novo diplomate, duos *Ballivos* civitatis in vicecomites mutasse, Thaddæo Duffo Prætorē, si- ve (ut vulgò loquimur) Urbis *Majore*. Hæc mutatione, Johannes Rianus & Thomas Finingus ultimi *Ballivi* primi facti sunt Vicecomites, vulgò dicti *Sbirifs*.

Aprilis 22, Johannes Allenus Norfolciensis, ex ordine equestri, qui regnante Henrico VIII, aliquandiu Hiberniæ fuerat Cancellarius, ad idem munus, diplomate Regio, dato Westmonasterii, denuò promotus est, & Readus ejurare jussus, haud multo post in Angliam rediit.

Bellinghamo successit interim in Marescalli munere, Franciscus Brianus eques Banerettus, (qui uxorem tum nuper duxerat Joannam Comitissam *dotariam* Ormonia) factus præterea comitatum Kilkennia & Tipperaria Gubernator. Inter hunc & Proregem, sub idem tempus, oborta est similtas, (dum hic superiorem, ille parem non ferret) quæ brevi in apertas inimicitias erupit. Hinc Brianus rebus suis consulens, per literas & nuntios in Angliam, ad Regem (cui charus perhibetur) missos, Bellinghami admini-

strationem (ut pravam infimulavit. Prævalentibus demùm apud Regem & Senatum accusationibus, Bellinghamus revocatus est, ad causam suam in Anglia dicendam. Verùm nemo erit innocens si accusasse sufficiat.

De successu postea anno sequenti. Interim Thaddæus (cognomento Luscus) O-Carollus Eliæ Dynasta Nenagham villam apud Tipperarienses, excepto castro, quod fortiter obfessi tutati sunt, incendio & direptione vastavit: Anglos dein è ditione sua expulit.

Julii 17, vitam cum morte commutavit Guilielmus Birminghamus primus Baro Carbriz apud Kildarienses, Edwardo filio & hærede relicto, duorum annorum infante. Interim Calendis Februarii, per universam Hiberniam, tanta contigit tempestas, in plurimis partibus, (neque abs re erit verbo memorare) ut arbores eradicarentur, ac multæ domus & Ecclesiæ pessum abirent.

In Ultonia jam res erant admodum turbidæ, præsertim in Tirconellia, Nam inimiciæ inter Magnum O-Donellum & Calvatium sive Calvacum filium in apertum bellum hoc anno eruperunt. Uterque arma sumpsit, & Februarii die 7, post cruentam pugnam, cessit O-Donello victoria, Magno filio Donati O-Cahano & multis aliis ex parte Calvatii occisis, cæteris in fugam conversis: inter quos fuit Calvatius. Aliud non minus grave exortum est paulò postea incendium in Delvinia inferiore, ubi fermè tota ea Mac-Coghlani regio, à Thaddæi rufi O-Melaghlini & Edmundi Faii copiis conjunctis, miserè devastata est. Bellum tunc temporis gerebat rex Edwardus contra Scotos, quare Proregis & Senatus decreto, copiæ quædam Hibernicæ quibus præficiebatur Donatus O-Conno-

rus filius O-Connori Ofaliensis, Caroli O-Connori filii comitatus, ad Regem missæ sunt; ut iis contra Scotos uteretur. De successu illius expeditionis, consule rerum Anglicarum Scriptores.

Novembris 18, (die Dominico) Carolus rufus O-Connorus qui novam rebellionis faciem accendebat in Ofalia, Dublinii, in Ecclesia S. Trinitatis, coram Prorege & Senatu, supplicem se publicè prostravit, ac culpam precibus lachrymisq; ita deprecatus est; ut pœnam ei remiserit & condonaverit. Sed vir ingenio irrequieto, cùm brevi rursus arma in principem cum rebellibus indueret, à comite Clan-Richardi captus & Dublinium ad Proregem, missus, ibi ultimo supplicio affectus est.

Sub medium hyemis, Prorex literis conscriptis Jacobum comitem Desmonia (quam urgentem ob causam non comperi) ut Dublinium veniret, oravit. Ceterùm, comite recusante, Prorex, qui hoc molestè ferebat, parvâ militum manu contractâ, in Momoniam festinavit, & tantâ usus est celeritate, ut diebus festis Natalis Domini, in ædibus ejus ad focum sedentem, quasi à vi hostili tutum, ex improvise comprehendit, ac secum deinde Dublinium captivum duxit. Paucis tamen post diebus, Bellinghami operâ, absolutus est Comes, ac in pristinam gratiam receptus. Adjicit Hookerus Desmonium antea rudem & incultum, Proregis tamen suasu & rationibus evictum, paulatim gravem, moribus sedatum, habitumq; decentem evasisse, singulis deinde diebus orasse pro Bono (sic enim vocabat) Edwardo Bellinghamo, & (quod non omittendum) fidem Principi postea egregiè probasse. Sic ille, meâ quidem sententiâ, de moribus iis Comitibus incultis, parùm probabiliter.

E vita excessit hoc anno, Decembris 15, Guilielmus *Miagh* Episcopus Darenfis, cùm sedisset annos circiter

circiter octo. Vacavit deinde sedes annum unum & menses circiter septem. Tūmq; suffectus est Thomas Lancafterus.

In Anglia etiam mense Septembri, Catharina Parra Regina, uxor Thomæ Dom. Seimeri Angliæ Thallarchæ Regisque avunculi puellam enixa in puerperio obiit. Neque diū supervixit Maritus: Nam (Aulæ factionibus divisâ) quasi bellum intestinum machinatus esset, securi publicè percussus est 20. insequentis Martii. Eius mors variè accepta, ut cuique mens erat,

ANNO CHRISTI

MDXLIX.

HOc anno, Conus five Conatius O. Nealus Comes Tir-Oëniæ, Phelimius Roe five Rufus O. Nealus, Maguirius & alii nonnulli Ultoniæ Dynastæ inter se litigantes ad Proregem, Dublinium profecti sunt, ut ab eo & Concilio, Pax, si commodè fieri posset, componeretur.

Junii tandem 20, post multas querelas ultro citroque objectas & auditas, sibi mutuo, certis conditionibus, reconciliati sunt. Ad Maguirium quod attinet, his ipsissimis verbis, à Prorege & Senatu decretum fuit: *Quod erit liber & exemptus ab omni subjectione aut servitio dicto Comiti suisque heredibus impendendo, ac immediatè parebit & obediet Domino Regi, & sub ejus pace & defensione, perpetuò remanebit, suæque Celsitudini de tempore in tempus solvet Bonagium & cetera omnia debita, quoties ad id per Dominum Deputatum & Concilium requisitus & rogatus fuerit.* Julii 18, post varias itidem dissertationes, negotium Pacis inter Magonium

gonium aliàs Magnum O-Donellum & alios in Tirconellia transactum est, & limitata potestas O-Donelli. Hæc ut rata essent, *seipfos obligârunt, sub pæna forisfacturæ omnium terrarum, bonorum & possessionum suorum in perpetuum, seu saltem juxta mensuram delicti, prout Domino Deputato visum fuerit conveniens.* Ita verba Pacti.

Scoti interim insulares copias quasdam auxiliares in Ultoniam miserant, ut iis Hiberni contra Anglos uterentur. In ducentos ex his, Andreas Breretonus Equitibus tantum 35 stipatus impetum fecit, eosque in prælio (magnâ editâ strage) vicit. Ejus porro industriâ, faucia ex Ultoniæ partes ante annum circumactum requieverunt. Ob hæc & alia fortitudinis documenta, constitutus est Ultoniæ *Generalis*. *Faber quisque fortunæ suæ* inquit Comicus. Iisdem diebus, ex hac vita migravit Thomas Eustacius primus, vicecomes Baltinglassæ, cui hæres erat Rolandus filius.

Dum hæc aguntur, inimicitia inter Magnum sive Magonium O-Donellum Tirconellia Dynastam & filios Calvatium & Hugonem, redintegrata sunt, de dispositione castrorum de *Fin & Liffer*, & aliis gravaminibus prætentis. Julii verò 18, à Prorege & Concilio, Pax, inter eos, certis conditionibus, composita est. Paulò antè, Julii nempe 15, *Mac-Mahonus*, in Prioratu sive Aula de Kilmainam, coram Prorege, valdè supplicem se exhibuit, ac postquam submissionem conceptis verbis fecisset, & fidelitatem Regi debitam præstitisset, delictorum veniam obtinuit.

Bellinghamus, hoc anno, adversariorum operâ, à Rege revocatus, Houthæ (ad 7 à Dublinio lapidem) navem conscendit Decembris 16, ac inde in Angliam trajecit. Statim atque discesserit, Allenus Cancellarius Proceres ac Senatum Regium, per bre-

via Regia convocavit, ut eorum suffragiis, pro more, novus Gubernator eligeretur. Hi in Ecclesia S. Trinitatis Dublinii convenientes, 27 die ejusdem mensis, Dom. Franciscum Brianum regni Justitiarium & Gubernatorem, durante Regis beneplacito, eligunt. Electionis instrumento subscripserunt, præter Allenum & alios nonnullos Regis consiliarios, hi è Proceribus regni: Ienico Prestonus vicecomes Gormanstoniæ, Rolandus Eustacius vicecomes Balinglassæ, Edwardus *Stapleus* Episcopus Midenfis, Richardus Nugentus Baro Delvinia, Johannes Plunketus Baro Killeniæ, Patricius Barnewallus Baro Trimletstoniæ, Robertus Plunketus Baro Dunfaniæ, Oliverus Plunketus Baro Louthæ & Brienus *fitz-Patrick* Baro superioris Ossoriæ. Franciscus Brianus ita electus, biduo postea in eadem Ecclesia juramentum præstitit, de munere suo fideliter administrando. Verùm cum Justitiarium locum exiguo admodum tempore, exercuisset, quasi in initio cursus, repente concidit. Nam Clonmellæ, quò profectus est, ut publicæ tranquillitati consuleret, speciatim verò, pro defensione agri Tipperariensis, contra O-Carollurn, vi morbi intempestivâ, diem obiit 2 insequentis Februarii, unde corpus Waterfordiam delatum, ibi in Ecclesia cathedrali S. Trinitatis, insigni pro dignitate funebri^{monia}, sepultum est. Ex hujus morte, summum imperium Guilielmo Brabazono Equiti aurato, titulo itidem Justitiarium Hiberniæ demandatum est, & Ormonia præfectura commissa Edmundo Butlero Archiepiscopo Casseliensi.

Interim, dum hæc in Hibernia aguntur, Bellinghamus (quem invidia fera illa bestia fermè devoraverat) in Anglia ad defensionem se accingit: Intercessionem verò, quam nonnulli è Senatu Regio ei ob-

obtulerant, quasi vanam & superfluam rejecit. Si enim, dicebat, Innocentia mea non sufficiat ad me protegendum, non alio utar remedio, quàm quòd *Credo resurrectionem mortuorum*. Adversarii possunt me occidere, non autem vincere. Utut fuerit, è Briani morte, quæ his diebus (uti diximus) accidit, res tota citò evanuit. Neque defunt qui disertè dicant Bellinghamum in hac re ita se gessisse, ut negotio plenè intellecto, decretum fuerit à Senatu Regio Angliæ, illum in Hiberniam cum honore & autoritate pristinâ remittere. Verùm ille, ex infirmitate & aliis rationibus à Consiliariis demùm probatis, à tam difficili provincia, se excusavit. Atque ita, qui tempestatibus aulicis jactatus fuerat, jam portum exoptatum se nactum esse videbatur, ubi quiesceret. Verùm enimverò, anno sequente, mœrore, (ut putatur) magis quàm morbo consumptus vitam cum morte commutavit, illustri rerum inconstantia documento. Epicedium de virtutibus ejus, scripsit Thomas Chalonerus Eques auratus. Vir is fuit acer animique plenus, doctus prætereà, & ob hospitalitatem multùm celebratus; speciatim totum stipendium, quod à Rege acceperat, in mensam hospitalem impendisse perhibetur, & subinde dicere solitum, *Cibum non suum fuisse, sed charissimi heri*. Verùm ad alia transeamus.

Paucos postea dies, Brabazonus Limericum profectus est, ubi Thaddæus O-Carollus Eliæ Dynasta demissè se illi submisit, crimen deprecatus. Pactis deinde quibusdam subscripsit, speciatim, de ejuratione tituli Præfecti Ormonia, de annuo redditu in Fiscum regium pendendo, ac certo equitum & pedum numero, ad usum Regis, suis sumptibus alendo. O-Carolli deinde intercessione, literæ publicæ fidei
(five

(five *Protectionis* ut vocant) concessæ fuerunt Mac-Murrogho, O-Kellæo & O-Melaghlinò. Tunc etiam Brabazoni operâ, sibi mutuò reconciliati sunt comites Desmoniaë & Thomoniaë, qui, ex litigiis de finibus, &c. res turbidas fecerant in Momonia.

Sub hoc ipsum tempus, pulveris tormentarii vi ignem fortuitò concipientis, Dermitius O-Sullivanus, Dynasta Hibernicus, in castro suo apud Corcagienses combustus interiit. Successit Amlafus frater, qui tamen paulo postea occisus est.

Decembris 24, mortalitatem explevit Matthæus Sanderus Episcopus Leghlinensis, & in Ecclesia sua, (cujus chorum de novo construxerat) humatus jacet, marmore tectus. Successit ei, anno sequenti, Robertus Traversius, quem Thaddæus Doulingus loci Cancellarius hominem vocat crudelem, avarum & cleri sui oppressorem. Hæc in Hibernia. Interim Anglia, crebris Procerum dissidiis, rusticorum seditionibus & Ecclesiarum direptionibus miserè intabuit. Atque de rebus hoc anno gestis, hætenus.

ANNO CHRISTI

MDL.

APrilis 25, Bolonia (ab Henrico Octavo ante annos ferè sex capta) Gallis restituta est. Et è prima solutione pecuniæ à Gallo, Regi nostro concessæ, 8 librarum millia monetæ Anglicæ in Hiberniam missæ sunt. Missum porro militum 400 supplementum.

Mense Augusto, Brabazonus Justitiarius Carolum (Mac-Art) Cavenachum deuoò rebellantem Proditorum primò declarat, deinde indefesso labore, persequitur,

tur, & rebellibus partim cæsis, partim in fugam dis-
jectis, villisque non paucis, in Cavenagh territorib;
igne injecto, incensis, Dublinium se recepit.

Maii 10, Arthurus Magenifius à Pontifice Epi-
scopus provifus Dromorenfis, post agnitam Regi fi-
delitatem, regio diplomate confirmatus est. Mense
Julio, Thomas Lancafterus consecratus est Dublini,
Episcopus Darenfis, & 3 insequentis Septembris, sa-
cultatem impetravit Decanatum Kilkennienfem, simul
cum hoc Episcopatu retinendi. Sed utroque is Opo-
stea sub Maria Regina, quod conjugatus esset, pri-
vatus est.

Miserat Edwardus hoc anno copias quasdam &
commeatum, in boreales Angliæ partes, & Scotiæ limi-
tibus vicinas, an ut incursionum Scotorum licentiam
inhiberet, vel ut Scotiam invaderet, non habeo sem-
pertum. Hinc vero Henricus Gallorum Rex irrita-
tus, quasi Edwardus pacta cum eo facta violasset,
naves misit 160, annonâ, pulvere bombardico & tor-
mentis majoribus onustas, ad Scotos sublevandos.
Sed in transitu Scotiam versus, 16 è majoribus, omnia
tempestate, ad litora Hibernica perierunt, & cætera
ita lacerata & dissipata, ut non colligerentur, prius-
quam in Galliam appellerent. De his Rex Aoster
certior factus, ut simile conamen preverteret, in Hi-
berniam misit 4 naves magnas bellicas optime instru-
ctas, 4 celones & 12 actuarias, quibus præfectus est
Georgius Baro Cobhamus. Hæc classis tres portus
possidebat, duos ex parte australi, versus Galliam,
ac unum ex parte boreali, versus Scotiam.

Allenò Cancellario ex Hibernia revocato successit
Thomas Cufacus de Cofingston in Midia, ex ordine
Equestri, prius Rotulorum Præfectus, diplomate re-
gio constitutus Cancellarius, Augusti 4.

lib Septembris 10, Antonius Sentlegerus, jam denuò Hiberniæ Prorex designatus Dublinium appulit, ac statim atque authoritatis gladium à Brabazono accepisset, valde supplicem coram eo se exhibuit Mac Carraig, & postquam submissionem conceptis verbis fecisset, delictorum veniam impetravit, & in gratiam receptus est. Proregi ante discessum ex Anglia, in mandatis datum fuerat Windesoræ, Augusti 5, ut Concilii assensu ordines ad Parlamentum evocaret.

Octobris 23, Richardus Butlerus filius junior Petri tum nuper Comitis Ormonia, vicecomes de Mountgarret creatus est, Juvenis concinnâ corporis proceritate, oris dignitate & animo magno.

Novembris 4, Carolus (*Mac-Art*) Cavenachus, de quo antea diximus, in magno Concilio Dublinii habito, coram Sentlegro Prorege, presentibus Desmonio, Tir-Oeno, Thomasio & Clanricardo Comitibus, Mountgarreto Vicecomite, ac Dunboino, Cahiro & Ibrackano Baronibus, se supplicem prosternit, ac nomini *Mac-Murraghi*, quod majores ejus usurpant, solenniter renuntiavit. Tumque potestas ejus limitata, & latifundia non pauca ab eo dempta fuerunt. Eisdem diebus, adversus Proregem, à Brouno Archiepiscopo Dubliniensi proditoris accusatio instituitur. Quo nixus est fundamento Brounus non reperi. Proregem in Angliam brevi post revocatum constat. Ibi (ut credibile est) crimen objectum diluit. Nam regnante postea Mariâ, pristino in Hibernia muneri restitutus est.

E vita hoc anno vel sequenti migravit Milo Baron alias Fitz-Gerald, Episcopus Ossoriensis, ex mœrore, in senio sæpè lethali. Sed de causâ mœroris, non habeo quod dicam; & in Prioratu de Inistiock, cujus Prior aliquandiu, fuerat inter majores suos, sepultus

pultus est. Pater ejus fuit Baro de *Burnchurch*, in comitatu Kilkennienfi, sed inter Procures regni non numeratus. De numero talium in Hibernia Baronum incerta mihi ratio. Hi nostrâ memoriâ ita appellati, sc. præter Baronem de *Burnchurch*, Barones de *Navan*, *Scrine*, *Galtrim*, *Rheban*, *Norragh*, *Slenmarg*, *Browns-ford*, *Thomastown*, *Ardmail* & *Loughmo*. Sed redeo. Obiit & eodem anno, Fergallus Wardæus, ob raram poëticæ peritiâ, hospitalitatem & ludî præfecturam, quam summâ curâ administraverat, ut adolescentes eruditione imbueret, per universam Hiberniam celebris.

ANNO CHRISTI

MDLI.

A Prilis 29, Jacobus Croftus, Eques auratus, patria Herefordiensis, unus nobilium (quos generosos appellamus) secretioris camera Regis, Hiberniæ Prorex designatus, in Hiberniam mox mittitur. Dublinium is perveniens pro certo statim cognovit Sentlegerum abfuisse in Momonia. Itineri igitur se accingit, & Maii 23, Corcagiæ, (ubi Sentlegerus tunc erat) gladium authoritatis accepit. Sub idem tempus, Dynasta quidam Hibernicus è familia O Murroghorum, captivus ibi detentus, ob læsæ Majestatis crimen, ultimo supplicio affectus est. Hinc Prorex signa Ultoniam versus promovit, contra rebelles eorumque fautores Scotos insulares.

Inde ab opido scilicet Knoc-Fergusii copias quassdam in Raghlinam Insulam (Ptolemæo *Ricinam*) misit, sed sine successu expectato, non paucis è suis à Scotis occisis, & aliis, unâ è navibus ad rupem fractâ, fluctibus

fluctibus absorptis. Captus præterea à Mac-Donellis (Jacobo & Collo) Bagnallus Ductor, libertati non restitutus est, donec frater eorum Saurlius flavus Dublinii captivus domum remeandi facultatem habere fuerit. Ante reditum verò ex Ultonia, Prorex Dynastas nonnullos Hibernicos supplices in fidem recepit, alios (agris vastatis) in sylvas & saltus disposuit. Dublinium reverso, gravis querela Matthæi (sive *Ferdorach*) Baronis Dungannonæ coram eo exhibita est, contra Tironium patrem, eoque successu, ut comes in carcerem conjectus fuerit. Hinc verò irritati filii juniores comitis copiis coactis eam Ultoniæ partem quæ Matthæum sequebatur, vastaverunt. Cæterum Matthæus auxiliis Anglicis firmatus belli aleam subire decrevit.

Dubio Marte res ad tempus geritur, demùm verò partim in prælio, partim in fuga, 200 ex ejus parte, tam Angli quam Hiberni cæsi occubuerunt.

Aprilis 9, Johannes Coynus Episcopus Limericensis (quod cæcus & valetudinarius) Episcopatu se sponte abdicavit. Successit à Rege designatus Guilielmus *Casy*, qui (sede Castellensi vacante) consecrationem obtinuit Dublinii, à Georgio Brouno Dubliniensi Archiepiscopo, assistentibus Darensi, Fernensi & Eghlinensi Episcopis.

Edwardus Rex hoc anno nomen Regis Armorum Hiberniæ, novo diplomate, in *Ulster* transmavit. Cum hætenus Reges Armorum ibi usi fuerint titulo *Ireland*. Nicolaus Narbonus primus fuit Rex Armorum qui sub nomine *Ulster* institutus est. Unus hic fuit prius è Fœcialibus Anglicis, *Richmondus* nuncupatus. Hunc tamen locum exiguo tempore tenuit. Nam 21 Junii 1552, Bartholomæus Butlerum eidem muneri præfectum fuisse constat.

Hoc

Hoc etiam anno, Liturgia populo prælegenda linguâ Anglicâ excusa est Dublinii, in officina Humfredi Poweli, ex mandato quod sub initium anni dederant Sentlegerus tum Prorex & Senatus Regius, cum adjunctis regulis nonnullis, de vestibus in Ecclesia permissis tam Episcopo quàm Presbytero, &c. Sub idem tempus O-Connorus Ofalienfis Londini captivus, e carcere dum evadere conaretur, interceptus, in carcerem denuò coniectus est. Quid eo deminceps factum fuerit, in sequentibus narrabitur.

Octobris 20, Georgius Brounus Archiepiscopus Dubliniensis chartam impetravit à Rege, ut ipse & successores ejus totius Hiberniæ essent Primates, quæ tamen, ipso vivente, Mariæ Reginæ mandato, ad Doudalli Archiepiscopi Armachani rogatum, rescissa est. Quâ de re postea, in anno 1554. Eodem mense, abdicanti Nicolao Comino Episcopo Waterfordiensi & Lismorensi grandævo & valetudinario successit Patricius Wallsheus Decanus Waterfordiensis, consecratus mense Augusto, qui & Decanatum ad tempus, sed Episcopatum ad mortem usque retinuit, quæ accidit anno 1578. Hoc etiam anno (vel ut alii tradunt anno præcedenti) 8 Idus Octobris, obiit Roricus (aliàs Rodericus) O-Donellus, Episcopus Derensis, Decanus (nî fallor) aliquandò Rapotensis, in habitu ordinis fratrum Minorum, & Dunagallæ, in cœnobio ejusdem ordinis, sepultus est. Successit Eugenius Magenifius. Nec prætermitti debet Edmundus Butlerus Archiepiscopus Casseliensis, qui hoc itidem anno, sive stylo Anglicano 1550, Martii 3, morbo correptus decessit, & in Ecclesia sua, non procul à cathedra Archiepiscopali tumulatus est, sub marmore, imagine ejus & insignibus ornato. Vacavit deinde sedes annos duos & 9 menses. Obit &

hoc anno Maurus O'Brienus primus Thomoniæ comes. Successit in honore comitis, Donatus è fratre nepos, Baro Ibrackanæ, qui brevi ferro periit, ut suo loco narrabitur.

Novembris 8, Prorex metuens nè Tir-Oënius in Ultoniam reversurus, novam ibi rebellionis flammam accenderet, in mandatis ei dedit, nè adhuc in viam se daret, sed intra limites Anglicæ illius regionis, quam *The English Pale* dicimus, se contineret, donec reditus in patriam permitteretur. Hæc cohibitio duravit tres menses. Mense demùm Februario, impetratâ veniâ, ac obsidibus traditis, in Ultoniam rediit. Eodem mense, Archiva Regia, Proregis & Senatus mandato, translata fuerunt à turri Birminghamiana in castro Dublinensi, ad Bibliothecam Ecclesiæ S. Patricii. Hoc etiam anno, Mac-Coghlanus Athlonam venit, ubi post submissionem & agnitam Regi fidelitatem, in gratiam receptus est à Prorege, & sub certis conditionibus, territorio Delvinia restitutus.

Hæc domi. Foris verò, Lutetiæ nimirum, in conventu Jesuitarum, Novembris 10, obiit Robertus Waucopus, aliis Venantius, Scotus, qui licet à puerro cæcus, ita tamen assiduam litteris navabat operam, ut Lutetiæ S. Theologiæ Doctor evaderet, provixus etiam à Papa tandem Archiepiscopus Armachanus, vivente adhuc sedis possessore Georgio Dou-dallo, cui Archiepiscopatum illum (uti suprâ diximus) contulerat Henricus Octavus. Interfuit Robertus is Concilio Tridentino, à sessione prima, anno 1545, ad undecimam, anno 1547. Sunt qui tradant legatum eum, à latere, à Pontifice in Germaniam missum, atque inde ortum apud Germanos Proverbium, *Legatus cæcus ad oculos Germanos*. Eius op-
rà,

râ, Jesuitæ primùm Hiberniam ingressi sunt. In Anglia, Octobris 16, Edwardus Dux Somersetensis (qui ante biennium ferè Protectoris munere exolus-
sus fuerat) in Arcem Londinensem coniectus est. Decembris deinde primo, Majestatis læsæ simul ac
conjuratiōis in vitam Ducis Northumbriæ, unius &
Regis consiliariis, postulatus, de Majestatis læsæ cri-
mine absolutus est quidem, sed propter conjuratio-
nem, ex lege quam ipse declarandam curaverat, ad
mortem damnatus. Januarii deinde insequentis 22,
ultimo supplicio affectus est, securi publicè percussus.

ANNO CHRISTI

MDLII.

Januarii 7 1552, (vel stylo Anglicano 1551) Do-
natus O'Brienus Comitis Thomoniæ dignitatem
sibi & hæredibus masculis *de corpore*, regio diplomate,
consequutus est, quam nimirum dignitatem ad vitam
tantum antea obtinuerat.

Aprilis 25, Geraldus filius Geraldii illius Comitis
Kildariensis qui sub Henrico Octavo, Proditor in
Parlamento declaratus fuerat, in gratiam receptus,
Maynothæ & aliis primariis suis possessionibus in Hi-
bernia, diplomate Regio restitutus est; ac post bi-
ennium, à Maria Regina, paternis honoribus orna-
tus. Maii insequentis 9, Proregis & Senatus regii o-
perâ, sibi mutuò reconciliati sunt jam dictus Dona-
tus comes Thomoniæ & Donaldus Patruus ejus, qui
Dynastiam, ex patriâ *Tanistrie* lege, sibi vendicarat,
verum irritò demum successu, ut ad an. 1558 patebit.
Circa hoc tempus, Nicolaus Bagnallus eques eum co-
piis

piis quibusdam missus est contra Hugonem *Mac-Murrough*. Pugnatum acriter, nec sine utriusque partis damno. Ceciderunt ex Bagnallianis, melioris notæ, Johannes Mortonus, & Johannes Bellinghamus. Ex *Hibernis*, non pauci, sed numerus incertus. *Clonmacnois* interea, sedes olim *S. Kiarani* junioris, à militibus qui *Abulham* incolebant, misère fuit vastata; ac inde quicquid ferè alicujus erat pretii ablatum, ne libris quidem ipsis Ecclesiæ cathedralis exceptis. Paulo post, Prorex in *Ultoniam* profectus *Belfastum* castrum refecit & præsidium ibidem locavit. Ejus copiis suas etiam adjungere nitebatur *Barro Dunganonensis*, sed fortuna conatibus ejus non arrisit. Nam cum non longè esset à Proregis exercitu, *Shanus* (sive Johannes) frater noctu, repentino impetu, in castra ejus irrupit, ac eum nil tale suspicantem in fugam facile conjecit. Ex fugientibus multi cæsi & non pauci capti. Prorex deinde postquam late solitudines fecisset domum rediit.

Hoc etiam anno Rex certior factus, *Mariam* Scottorum Reginam, Jacobi nempe 5 viduam *O-Connoiri* in Anglia captivi filium in *Hiberniam* misisse, ut *Hibernos* ad bellum contra Proregem gerendum incitaret, *Henricum Knolles* equitem aur. illicò in *Hiberniam* amandavit, ut *Crofti* Proregis iter in Angliam, ad quod se disponere ceperat, retardaret. Cæterum cum brevi postea compertum fuerit hunc Reginæ conatum in nihilum recidisse, *Croftus*, impetratâ Regis licentiâ, ab *Houtha* in Angliam transfretavit, unâ cum *Andræa Wise* Proquæstore, Decembris 4. Biduo deinde postea, à Proceribus & Senatu Regio, in Ecclesia *S. Trinitatis* *Dublinii*, electi sunt Justitiiarii *Thomas Cusacus* Cancellarius & *Geraldus Ailmerus* summus in *Tribunali* Regio Jux-
dex;

dex uterque Eques auratus. Dignitas enim hæc equestris iis temporibus (quod obiter adnoto) tam *Togæ* quàm *Armis* concessa fuit, sicut & hodiè in usu est, quasi præmium virtutis.

Circa idem tempus, unus è famulis Coni Comitis Tir-Oëniæ in turrim Londinensem conjectus est, quòd Hiberniæ Proregem falsò accusaverat, & alios falsos rumores sparferat. Quid eo postea factum fuerit, haud comperi. Hoc etiam tempore, Ultonia miserè vastata est per dissidia inter Tir-Oënum & Shanum sive Johannem filium.

Eodem anno, annonæ penuriâ in Hibernia valde laboratum est, adeò ut Dublinii, tritici *Peckus* (ut vocant) mensuræ ibi usitatæ, qui continet ferè 4 modios sive *Bushellos* Anglicos, 24 solidis venderetur, & eadem mensura hordei madefacti regerminantisque, quod Græci *Bynen*, nos *Mault* vocamus, 18 solidis. Pretia quidem, pro illorum temporum ratione, valde dura. Undè & graves querelæ, de rei annonariæ difficultate; cum annus sequens tantum ubertatis invexerit, ut tritici purioris *Peckus* 5 solidis venderetur, & bynis *Peckus*, 2 solidis. Quid de Vicecomitis S. Albani conjectura sentiendum sit, Prædictiones fieri posse, de Ubertate & ~~Caritab~~ *Caritab* ~~frugum~~, de Cometis, Terræ motibus, Pestilentiis &c. deque omnibus Rerum vel Naturalium vel Civilium Motibus, aut Innovationibus majoribus, aliorum iudicio relinquo.

Hoc etiam anno, Rex, adrogatum Senatus sui Hiberniæ, publico Edicto, nummos Hibernicos 4 denariorum ære admistos, magno populi bono, pro duobus tantum denariis, passim recipi iussit. Sunt qui Thaddæum O-Carollum Baronem Eliæ sub hoc tempore creatum dicant, sed in Archivis Regiis, de hac re, nihil traditum comperi. Ut ut fuerit, Eliæ

Carolinae eum his diebus praefuisse constat.

Septimo Idus Julii, mortem obiit in castris, apud Ultonienses, Guilielmus Brabazonus Eques auratus, Aerarii Proquaestor, qui bis fuerat Hiberniae Justitiarius. Corpus ejus Dublinium delatum, ibidem in Ecclesia S. Trinitatis sepulcrum est: Cor verò in Angliam (ut ferunt) deportatum, & in majorum sepulchro conditum.

Naturae quoque debitum persolvit, hoc anno, Dermitius *Mac-Dommil* Episcopus Rossensis. Aliquot deinde annos sedes vacasse videtur. Proximus illi successisse videtur Thomas Herlihaeus, vir doctus, in Italia educatus, qui Concilio Tridentino interfuit anno 1563; unà cum Donato Rapotensi & Eugenio Achadensi Episcopis.

Circa hoc tempus, propositum fuit Edwardo Sexto castrum erigere praesidio munitum Baltimorae apud Corcagienses, ad vectigalia ab exteris recipienda pro licentia piscandi in oris adjacentibus. Irritum verò reddidit hoc consilium mors Regis, quae paulo post accidit. De vectigali ab exteris olim in fiscum soluto ex qualibet nave piscatoria, pro licentia piscandi in mari Hibernico, vid. Statutum Hibernicum an. 5 Edwardi 4, cap. 6.

ANNO

ANNO CHRISTI

MDLIII.

CIrca hoc tempus, inimicitiae & lites inter Donatum O-Brienum comitem Thomoniae & Donaldum sive Donellum & Tirlachum fratres, adeo recruderunt, ut hi sub initium Quadragesimae, contractis praedatoriis turmis, Clonruadam in Thomonia noctu diripuerint & incenderint, excepto castro, in quo se Comes defendit. Nec diu tamen supervixit Comes. Nam sub initium insequentis Aprilis, à fratre Donaldò occisus est. Fratricida autem (quod mirum videatur) debitam non persolvit poenam. Sic enim fuerunt tempora. Successit in comitatu Conogherus sive Cornelius filius Donati, ex Helena Petri tum nuper Comitis Ormoniae filia. Sub idem quoque tempus, Thaddaeus rufus O-Melachlin Nellum Felimii filium ex eadem familia, virum magni inter suos nominis, in reditu à Molingara, crudeliter trucidavit. Sed, qui alienis malis invigilat, sua saepe non praecavet. Is, brevi à Delviniae Barone & Anglis Athloniensibus, aperto Marte, victus est & ditione sua eiectus. In Conatia item res erant admodum turbidae, per Richardum (à Ferro) de Burgo, & filiorum Thomae claudi de Burgo dissidia. Inter hos, praelium tandem commissum est, in quo Richardus captus, & è suis plusquam 150 occisi. Nec minores erant inimicitiae inter Richardum

chardum comitem Clan-Richardi & Johannem de Burgo. In hujus igitur fines, irruens comes arcem quandam obsidet. Cæterum Danielis O-Brieni accessu, cum majoribus copiis, in auxilium Johannis, non tutum putavit fortunam Prælii tentare, sed se subito cum copiis subduxit.

Martii 17, diem supremum obiit Katharina Butlera Desmonix Comitissa, Jacobi *fitz-Gerald* comitis Desmonix uxor.

Februarii 2 1553, (vel stylo Anglicano 1552) Hugo Goodacrus S. Theologiæ Baccalaureus una cum Johanne Balæo Episcopo Offorienfi consecratus est Dublinii, in Ecclesia Cathedrali S. Trinitatis, Archiepiscopus Armachanus, a Georgio Dublinienfi Archiepiscopo, Thoma Darenfi & Eugenio Dunenfi Episcopis. Goodacrus obiit Dublinii, primo insequentis Maii, & Balæus circa Octobrem, solum sponte mutavit, & in Germaniam profugit, ubi per quinquennium vixit, donec ad regnum evecta Elizabetha, in Angliam rediit, & Præbenda in Ecclesia Cantuariensi contentus sedem suam reperere non curavit.

Hoc etiam memoratu dignum judico, quod hoc anno Rex Edwardus, Sebastiani Caboræ Veneti Cosmographi insignis suasu, tres naves sub ductu Hugonis Willoughbæi Equitis aurati, ad viam compendiariam in Indiam Orientalem, per mare glaciale, sive Hyperboreum, aperiendam misit. Willoughbæus ipse, sub latitudine 74 graduum, in terram delatus desertam, rigente frigore, una cum omnibus suis enectus est. Sed Richardus Cancellarius, ab eo secundus, meliore successu, alia nave, viam in Russiam, Anglis antea ignotam, aperuit. Tertia verò navis tempestatibus hinc inde agitata,

&

& à cæteris dissipata paulò supra Norwegiam, incẽptum cursum persequi metuens, vela mox vertit.

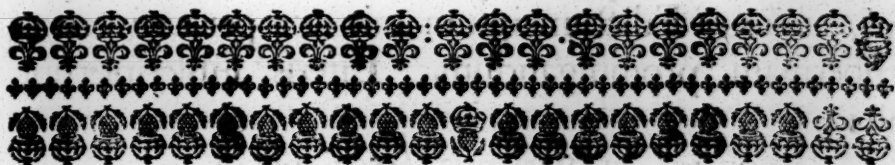
Restat ut concludamus jam tempora Edwardi. Julii 6, Grenovici immaturè è vivis is excessit, non sine veneni dati suspitione, cùm nondum 16 annos natus esset, & regnum tenuisset annos duntaxat sex, menses 5, dielque 9. Diarium manu suâ, magno & supra ætatem judicio, exaratum, de Rebus Anglicis maximè memorabilibus, ad regni sui tempora posteriora spectantibus, penè præterieram. Extat etiamnùm in instructissima Bibliotheca Cottoniana, Westmonasterii, (ubi & me vidisse memini) fidem apud posteritatem facturum, quid ab eo expectari potuerit, si diutiùs vixisset. Miram ejus eruditionem & linguarum cognitionem, in tam tenera ætate, plenè depingit Cardanus, in libro de Genituris, ubi & mortem ejus immaturam deflens, concludit, *O quàm benè dixerat ille* :

Immodicis brevis est ætas, & rara senectus.

Non negandum tamen potentium factiones in Anglia toto ejus tempore ita prævaluisse, ut non solum ipsis, sed Regi etiam (ut plurimi opinantur) fuerint tandem exitiales. Neque silentio hîc prætermittendum Edwardum, paulò ante obitum, tum graviter ægotantem Johannis Dudleii Ducis Northumbriæ versutiâ & molimine circumventum, testamento condito, utrâque sororem (Mariam & Elizabetham) quantum in se fuit, legitimo successionis jure exclusisse & alios quoscunque, præter Suffolciæ Ducis filias, quarum natu maximam Janam tum nu-

per nupserat Gilfordus Dudleius, Northumbrii filius quartus, cæteris jam antea conjugatis. Verum hoc negotium Duci, Janæ & Marito postea fuit exitiale. Siquidem scelere quæsitæ rarò diuturna. Augusti 9, Edwardi regis corpus Westmonasterii sepultum est, ad caput avi ejus Henrici Septimi sub altari ex ære deaurato.

RERUM

R E R U M
 HIBERNICARUM
 MARIA regnante,
 ANNALES.

ANNO CHRISTI.

.MDLIII.

ANA (ut antea retulimus) Edwardi Regis testamento Regni hæres declarata, brevi post Regis obitum, Julii nimirum 10, à non paucis regni Proceribus & Consiliariis, Londini publicè Regina proclamata est. Maria interim securitati suæ consulens in Suffolciam se subduxit, ubi nomen Reginae assumpsit. Dum hæc aguntur, Regni Consilarii, literis perscriptis, certiores faciunt Hiberniæ Justitiarios eorum quæ acta erant. Caterùm Janâ in ordinem redactâ, cum Reginae personam novem tantum dies induisset, & Mariâ verâ hærede, Edicto publicè Londini itidem promulgato, Reginâ declaratâ, 19 ejusdem mensis, Consilarii proximo die, ad Justitiarios & Senatum Regium Hiberniæ, no-

vas

vas dant literas, quibus significant Mariam rerum potiri, unâquē Edictum ipsum mittunt per universam Hiberniam promulgandum. Literis subscripserunt hi 13.

Thomas Cantuariensis Archiepiscopus,
Thomas Eliensis Episcopus,
Henricus Graius Dux Suffolciæ,
Franciscus Talbotus Comes Salopiæ,
Johannes Russellus Comes, Bedfordiæ,
Thomas Dom. Darceius.

Richardus Cottonus,	} Ex Equestri ordine.
Guilielmus Petrus,	
Johannes Bakerus,	
Johannes Masonus,	
Guilielmus Cecilius,	
Johannes Checus,	
Robertus Bowes,	

ib. Justitiiarii & Senatus, his literis acceptis & lectis, solenni ritu, publicum illud Edictum Dublinii primum promulgandum curant, ac deinde in cæteris urbibus & opidis primariis: in quibus omnibus, sanctis populi acclamationibus acceptum est. Diplomata porro, Reginae mandato, Judicibus & aliis nonnullis primariis officialiis, brevi postea renovata.

Mense Augusto, Donatus quidam O-Connorus & sui clandestina consilia cum aliis rebellibus sociarunt, de Oſalia invadenda. Verum ista rebellionis reliquæ per Justitiariorum prudentiam, brevi dissipatæ fuerunt.

Iisdem diebus, Edictum publicum prodit, quo omnibus data potestas Missas audiendi: Sed ita, ut nemo compelleretur. Nondum de religione actum fuerat.

In

In Anglia interim Augusti 10, Edwardo Regi iusta publicè perfoluta sunt Westmonasterii, & Octobris primo, Maria Regina, magnifico apparatu, majorumque ritu, uncta est & coronata ibidem, in Ecclesia S. Petri, à Stephano Gardinero Episcopo Wintoniensi. Tumque criminum quorundam fontibus venia facta. Similis deinde gratia, Reginae mandato, in Hibernia, brevi pòst, promulgata fuit.

Mense Septembri, Justitiiarii certis nuntiis acceperunt O-Nealum, ex improviso, in agrum Louthensem irruisse, ac viculos non paucos rusticanos igne & rapinis vastasse. Hi igitur, ut O-Neali insolentiam in initio comprimerent, tumultuario conscripto milite, præsertim è civitate Dublinensi, nullâ morâ interpositâ, ad Dundalcum tendunt, prope quam villam, O-Nealum, pluribus occisis, repellunt.

Novembris 11, Dalkeiam in agro Dublinensi apulit Dom. Antonius Sentlegerus Hiberniæ Prorex à Regina designatus, unde Dublinium progressus, ibi die 19 ejusdem mensis, post juramentum consuetum in Ecclesia S. Trinitatis præstitum, authoritatis gladium, à prædecessoribus suis Cusaco & Ailmero accepit. Eodem mense Cormacus *Mac-Coghlan* & stirps Fergalli petitem venerunt à Richardo Barone Delvinæ auxiliares copias, contra Mac-Coghlanum Delvinæ inferioris Dynastam. Annuit ille, ac copiis suis collectis Delviniam ingreditur; nihil tamen memorabile gestum est, præterquàm quod viculi quidam combusti fuerunt. Ex hac tamen expeditione, natum est bellum inter Mac-Coghlanum & Fergalli stirpem, tam atrox, ut tota ea regio (Delvinia inquam) propè everfa fuerit.

Sub finem Novembris, Rolandus Baron aliàs *Fitz-Gerald* à Decano & Capitulo Ecclesiæ S. Patricii

tricii Casseliæ, Mariæ Reginae mandato, electus est Archiepiscopus, (Richardi Creaghi loco, qui sedem hanc ei à Regina oblatam recusârat) & mensè Decembri proximo sequenti consecratus. Eodem itidem mensè exeunte, Johannes Thonoræus, patriâ Kilkennienfis, S. Theologiæ Baccalaureus, Reginae operâ, Episcopus designatus Ossorienfis, Balai profugi loco, in cœnobio S. Columbæ de Inistiock, apud Kilkennienfes, consecratus est. Circa idem tempus mortem obiit Richardus Ferallus Episcopus Ardachadenfis, qui & Annaliæ Dynastiâ quoad vixit, potitus est. Successit ei in Episcopatu, Patricius Mahonides, in Dynastia, Conatius Ferallus. Decembris 6, Eugenius Magenifius, à Prorege & Concilio admissus est suæ nationis Præfectus, postquàm nimirum, pactis quibusdam subscripsisset, de fidelitate sua, erga Reginam. Anno jam exeunte, Doudallus Armachanus synodum coëgit Provinciam Droghedæ, in Ecclesia S. Petri, in qua non pauca decreta sunt de ritibus olim usitatis in Ecclesiam denuò recipiendis, nonnulla contra Ecclesiasticos fornicatores. Circa idem tempus, vel paulò antè, Missa in omnibus Hiberniæ Ecclesiis celebrari cœpta.

In Anglia interim, 22 die Augusti, Northumbrius, patriæ turbo, læsæ Majestatis damnatus capite plexus est, ac eadem poenâ affectus Februarii insequentis 12, Gifordus Northumbrii filius quartus, unâ cum Jana Graia Uxore, quæ ad supplicium producta, oratione ad populum habitâ, culpam confessâ est, non tamen quòd regnum affectaverat, sed quòd oblatum non rejecerat. Hæc Græcè & Latine supra sexum & ætatem fuit erudita.

ANNO

ANNO CHRISTI

NDLIV.

SUB initium veris, Martii nimirum 12, Georgius Doudallus Archiepiscopus Armachanus, qui regnante Edwardo Sexto in exilio vixerat, sed anno 1553 à Regina Maria revocatus, titulo *totius Hiberniæ Primatis*, quem jam dictus Edwardus Georgio Brouno Archiepiscopo Dubliniensi concesserat, diplomate regio restitutus est. Atque ita Archiepiscopatum titulumque eidem annexum quasi postliminio repetiit. Tunc porro ei concessus est ad vitam Prioratus S. Joh. Baptistæ de Atrio Dei, apud Louthenses. Doudallo huic, necnon Guilielmo Walshæo S. Theologiæ Doctore electo Midenfi & aliis autoritas data est mense Aprili, ad deprivandos Episcopos & sacerdotes conjugatos. Ab his proinde, Junii 29, (die SS. Petri & Pauli) Edwardus Stapleus Episcopus Midenfis exauthoratus est. Item, sub exitum istius anni, vel initium insequentis, similiter actum cum Brouno Archiepiscopo Dubliniensi, necnon cum Lancaftero Darenfi & Traversio Leghlinensi Episcopis. Cæteri omnes Episcopi præter Balæura Osforiensem qui in partes transmarinas profugerat, & Casium Limericensem, (de quo postea) Præfulatus retinuerunt.

Maii 13, Geraldus Geraldii tum nuper Comitum Kildariæ filius, quem Edwardus VI, (ut antea retulimus) latifundiis primariis restituerat, à Maria Regina pristino honori restitutus est, ac mense Novembri in Hiberniam rediit, ubi, magno plausu, à popularibus exceptus est. Quo etiam tempore, Dublini-
um

um appulit Thomas comes Ormonia, egregiæ spei adolescens, qui in recenti expeditione contra Wiatum in Anglia, magnum virtutis exemplum dederat. Unà cum his, in patriam rediit Barnabas sive Briennus *fitz-Patrick*, primogenitus Baronis superioris Ossoria, quem Edwardus VI adeò charum habuerat, ut suo penè sodalitis eum admoveret, & ut unice eum dilexerat, sic ab eo vicissim redamatus, id quod literæ, (dum Barnabas in Gallia esset) invicem scriptæ abundè testantur.

Februarii præcedentis die 9, Carolus (*Mac-Art*) Cavenachus, magnæ inter Hibernicos Lageniæ estimationis, de quo suprà diximus, creatus est, ad vitam, Baro *de Balian*, quo honore exiguo admodum tempore gavissus est, morte sublatus ante finem hujus anni. Hic gradus honoris, apud nos, inter majores numeratur, Parlamentarii enim Barones sunt Regni Pares, Proceres & Consiliarii nati, maximisque gaudent privilegiis & immunitatibus.

His diebus, quod oblivione minimè tegendum, Exercitus Regius Hiberniæ à Prorege & Concilio, ad sexcentos pedites & 460 equites redactus est, præter pedites quosdam Hibernicos levioris armaturæ, vulgò *Kernos* dictos. Atque licet à Regina in mandatis illis datum, ut exercitum redigerent ad 500, hoc tamen non factum, ex urgentibus causis, ad regni salutem pertinentibus. Et certè non ita diù postea, ad debellandos Scotos Hebridianos, exercitus iste auctus est prætereà, & ex Anglia suppletus. Qua de re postea.

Ut Anglica jam libemus Julii 25, die S. Jacobi, (Hispaniæ patroni,) Nuptiæ inter Philippum Hispaniarum Principem & Mariam Angliæ Reginam, magnâ & regiâ pompâ, Wintoniæ celebratæ fuerunt, tumque

túmque à *Gartero* Rege Armorum, Latinâ, Gallicâ & Anglicâ linguâ, tituli utriusque sic proclamati: *Philippus & Maria Dei gratia, Rex & Regina Angliæ, Franciæ, Neapolis, Hierosolymæ & Hiberniæ, Defensores Fidei, Principes Hispaniæ & Siciliæ, Archiduces Austriæ, Duces Mediolani, Burgundiæ & Brabantæ, Comites Hauspurgi, Flandriæ & Tyrolis.* Carmen nuptiale elegans conscripsit *Hadrianus Junius*, quod summo plausu tunc exceptum fuit. Quis non arbitraretur ex hoc matrimonio ingentem accessionem utrique regno factam fuisse; quæ tamen brevi evanuit, magno rerum humanarum instabilitatis documento.

Circa hæc etiam tempora, magna oborta sunt diffidia inter *Conogherum O-Brienum Thomoniæ Comitem* & *Donaldum patrum*, qui occiso (ut antea diximus) *Donato Conogheri* patre, quocum simultatem exercuerat, *O-Brieni* titulum assumpserat. Hi verò, *Proregis & Senatus* operâ, sub exitum *Septembris*, certis conditionibus, sibi mutuò reconciliati sunt. Cæterum hæc malè facta gratia in apertas iterum inimicitias erupit, ut suo postea patebit loco. Brevi postea, *Richardus Nugentus Delviniæ Baro*, in *Delviniam* inferiorem (quam *Mac-Coghlani* regionem vocant) profectus est, eamque ferro & flammâ devastavit, ac cum prædis & spoliis domum rediit. Hoc etiam anno, *Carolus O-Carollus Eliæ Dynasta*, qui *Thaddæum O-Carollum* occiderat, ferro itidem periit, à *Guilielmo Odar*, ex *O-Carolli* familia, occisus. Occupavit mox dynastiam interfector. Ita scelus novo punitum scelere. Nec *Guilielmo* firma fuit diù hæc potestas; Nam quadriennio exacto, dynastiâ multatus est. Dum hæc geruntur, *Comes Kildariæ & Baro Delviniæ*, ad rogatum *Shani (Doulenagh)* *O-Neali Tir-Oenii filii*, cum copiis *Ultoniam* adierunt,

runt, contra Felimium Rufum O-Nealum, quocum, Shano magna erat contentio. In eâ expeditione, nihil ferè memorabile gestum est. Prædas quidem magnas abegerunt, sed cladem non minimam acceperunt, interemptis è suis 50. Acris pugna paulò pòst commissâ est inter Tir-Oenium ipsum & Hugonem Nelli junioris filium, quocum simultatem diù exercuerat de Claneboiæ imperio, quod sibi asseruit, in quâ comes ab Hugone, magnâ strage profligatus est, cæsis è suis 300, multis etiam captis. Ex Hugonianis quot desiderati, non constat.

Octobris 29, Dublinium appulerunt Guilielmus *Fitz-Williams* & Johannes Allenus Equites aurati, autoritate regiâ, Proregi delegati adjuncti, ad terras Coronæ elocandas, pro annuis redditibus in fiscum pendendis. Circa hoc tempus obiit Florentius Gerawanus Minorita Episcopus Cluanensis sive Clonmacnoisensis, Armachani Archiepiscopi suffraganeus. Successit Petrus Waleus.

Circa idem etiam tempus, Maria Regina, aquâ intercute, vel, ut alii tradunt, morbo, quem Medici molam vocant, decepta, se à marito gravidam profitebatur, sed errore anno sequenti patefacto, medici cujusdam Hibernici ope, nullum deinceps foetus (quem putaverat) motum sensit. Nunquam tamen postea pristinam sanitatem plenè recuperavit.

Iisdem diebus, Hispanus (ut Gerardus Malinius habet in lege sua Mercatoria) veniam impetravit à Maria Regina, piscandi in mari septentrionali Hibernico, ad annos 21, atque inde Fiscum Hibernicum proventu annuo mille librarum auxit. Sed excussis hujus temporis *Computis* Fiscalibus, de hac re, altum est silentium. Fuit hoc anno hyems asperrima, speciatim à 21 Decembris usque ad finem veris sequen-

tis,

tis, fermè perpetuis vel pluviis, vel grandine, vel tempestatibus infesta. Martii 6, obiit **Walterus Hufseius**, *Clericus Pipæ* curiæ Scaccarii, longâ vitâ satis notus. Vixit enim ad annum usque ætatis **CVII**, integris corporis & mentis sensibus. Plenæ sunt Historiæ similium exemplorum longævitatæ. Nec defuerunt apud nos in Hibernia admodum longævi, nostrâ ætate, qui ultra centum annos vixerunt, etiam gradu eminentiori.

Sub finem istius anni, **Brienus O-Connorus** *O-faliensis*, **Margaretâ** filiâ deprecante, eam apud **Mariam Reginam** gratiam invenit, ut in Hiberniam redire permetteretur, annuâ suâ pensione retentâ. Sed post appulsum, nè res novas moliretur, in arcem *Dubliniensem* conjectus est; inde tamen, hærede suo **Roderico** & aliis obsidibus traditis, brevi postea libertati restitutus. Hæc in Hibernia.

In Anglia interim, mense **Aprili**, **Jacobus Croftus** Eques auri. Hiberniæ aliquandiu, sub **Edwardo Sexto**, *Prorex*, de quo antea mentionem fecimus, ut conjurationis *Wiatianæ* confectus, læsæ Majestatis damnatus est. Cæterum **Januarii** sequentis die 18, **Regis & Reginæ** benignitate, unâ cum multis aliis captivis, à **Gardinerò Wintoniensi** Angliæ tum *Cancellario*. & sex aliis delegatis, e turri *Londinensi* dimissus est & libertati restitutus. Magnâ is postea diù floruit gratiâ, sub **Elizabetha Regina**, cui fuit etiam à consiliis arcanis: Factus præterea **Berwici Præfectus** & *Aulæ Regiæ* *Censor*, sive (ut loquimur) *Contrarotulator*. Hoc porro anno, mense **Novembri**, in Angliam venit **Reginaldus Polus Cardinalis**, à **Julio III Papa**, Angliæ & Hiberniæ *Legatus* constitutus. Is tamen in Anglia detentus, Hiberniam nunquam invisit, morte sublatu, tertia sequentis noctis hora, post obitum **Mariæ**

Re-

Reginæ, anno 1558, cùm annos duntaxat 4, in Angliâ tranſegisset.

ANNO CHRISTI

MDLV.

ECclesia cathedralis S. Patricii juxta Dublin. quæ, ipſo menſe quo obiit Henricus Octavus, ſuppreſſa fuerat, hoc anno, diplomate regio, à die 25 Martii reſtituta eſt, & Thomas Leveruſus primus factus loci Decanus. Maii deinde ſequentis 20, Præbendarii ibidem installati. Leveruſus hic, vir doctus, à Papa poſteà proviſus, Auguſti 3, Epiſcopus Darenſis, conſecrationem obtinuit, ante finem hujus anni, & Decanatum ſimul tenuit per diſpenſationem. Circa idem tempus, Thomas Field aliàs O-Fihel Minorita, patriâ Momonienſis, à Pontifice itidem proviſus eſt Epiſcopus Leghlinenſis, ac brevi poſteà Terentius O-Brien ad Epiſcopatum Laonenſem promotus eſt.

Septimo Idus Junii, *regni Hiberniæ* titulus, Pauli IV Pontificis *brevi*, ſive diplomate, confirmatus eſt. Hiberniam autem hoc *regni* nomine inſignitam fuiſſe in Comitibus Hibernicis, anno Domini 1541, ſub Henrico Octavo, certò conſtat. Qua de re ſuprà diximus. Et quanquam antea Reges noſtri *Dominorum* Hiberniæ, non Regum titulo, uſi fuerint, ſub priore tamen nomine, omnia jura & munera Regalia, jam inde ab Henrico Secundo, quæ ſupremis Regibus competunt, in ea ſemper exercuerunt. Quanta dignitate, antiquis Romanis innotuit vox DOMINUS, ſatis notum, è titulis quibus uſi fuerunt ipſi Cæſares. Hoc teſtatur nummus aureus Conſtantini magni, cum hac Inſcriptione, FELICITAS PERPETUA AU.

AUGEAT REM DOMIN. NOST. Item nummus æreus Magnentii ita inscriptus, D. N. MAGNENTIUS P. F. AUG. Atque hoc confirmat Lucani illud, lib. V,

*Namque omnes voces, per quas jam tempore tanto
Mentimur DOMINIS, hæc primùm repperit ætas.*

Augustum quidem acerbè increpuisse eos qui ipsum Dominum dixerant, è Tacito discimus. Unde Ovidius, de eo, ad Romulum,

In Domini nomen, Principis ille tenet.

Nomen apud Anglos, hoc sensu, tardiùs auditum. Rogerus Hovedenus, Matthæus Parisius & Johannes Bromptonus, non inferioris subfellii authores, ad an. 1171 & 1172, Henrico nostro secundo, sub quo, Hibernia Anglici juris facta est, Regis & Domini Hiberniæ titulos rectè deferunt. Qua de re, vid. porrò quæ habet idem Hovedenus, in annis Dn. 1177, 1185 & 1187. Hæc, acceptione communi. Appel-
latio autem sacra Deo propria. Sed ad incepta redeo.

Julii 3, Cusacus Cancellarius, mandato Regis & Reginæ accepto, magnum Hiberniæ sigillum Sentle-
gero Proregi tradidit, penes quem remansit usque ad septimum insequentis Augusti, quo die custodia ejus-
dem concessa fuit Guilielmo Fitz Williams Equiti
aurato. Interim dum hæc fiunt, Scotis Hebridiarum
opidum Knock-Fergusil ex improvviso interciperem
moliuntur. Verùm molitione eâ opportunè detectâ,
oleum & operam perdunt.

Deprivato (ut antea retulimus) Bruno Archiepiscopo

chiepiscopo Dubliniensi substitutus est Hugo Correnus alias Curwinus, patriâ Westmorlandiensis, Legum Doctor, Archidiaconus Oxoniensis & Decanus Herefordiensis, qui, Londini in Ecclesia S. Pauli, unâ cum Jacobo Turbervillo Exoniensi & Guilielmo Glinno Bangorensi Episcopis consecrationem obtinuit 8, Septembris, & 5 post die, à Maria Regina, cui fuit à sacris, Hiberniæ Cancellarius designatus est. Vicesimo secundo deinde Octobris sequentis, ad sedem suam pervenit, & biduo postea, muneris sui juramentum, coram Prorege & Concilio, præstitit. Eodem anno, Synodum Provinciam coegit, in qua, non pauca, de ritibus Ecclesiæ decernebantur.

Hoc etiam anno, gratia malè facta inter Magnum (five Magonium) O-Donellum Tir-Conelliæ Dynastam & Calvatum filium in apertas erupit inimicitias, adeo ut Calvatus in Scotiam trajiciens, copias inde auxiliares à Gilaspeco Maccalino obtinuerit. Mense Novembri, Tir-Conelliam his copiis ingressus, senio fractum patrem Rosrachæ cepit, quem & in carcere postea detinuit, usque ad mortem. Castrum porro novum Inis-Oëniæ & Enagh arcem cepit ac prostravit: neque Scotos dimisit ante medium insequentis Maii. Interim, dum hæc fiunt, Hugo filius Nelli junioris, Claneboiæ (i. Gentis flavæ) Dynasta magni inter suos nominis, in conflictu, glande tormentaria, à Scotis transfossus interiit. Septembris deinde 15, Claneboiæ præfectura divisa est à Prorege & Concilio, inter Felimium Duffum five nigrum O-Nealum & filios Felimii Claudi.

Octobris 25, Carolus V. Imp. summæ famæ Princeps, Bruxellis in Brabantia, sponte cessit Philippo filio

filio, Mariæ Reginae nostræ marito, Belgii regionibus, & diebus sequentibus, cæteris regnis & ditionibus suis hæreditariis. Electoribus dein Imperio resignato, in Hispaniam secessit, ubi, in S. Justi monasterio, se abdidit, ac totus in meditationibus defixus, mundo vivere desiit. Qui plura de eo volet, Historiam petat V. C. Jacobi Augusti Thuani, Seculi nostri *Livii*.

Iisdem diebus, Adversarii Sentlegeri nullum non moverunt lapidem, ut eum de gradu & gratia, apud Reginam deicerent. Atque machinationibus aliis non succedentibus, urgebant tandem (ut habet Campianus) quòd regnante Edwardo Sexto, tempori se accommodans, Rhythmos quosdam, contra realem Corporis Christi præsentiam in Eucharistia panxerat. Utcunque se res habuit, (sive hanc, sive aliam ob causam) constat eum paulò post, ex Hibernia revocatum fuisse. Quid deinceps de eo factum fuerit, in anno sequenti narrabitur.

ANNO CHRISTI

MDLVI.

Mense Martio, Cometa affulsit in 20 *libræ* gradu, 12 dies continuos. Ineunte Maio, Cavenachi & alii Hibernicæ originis, contractis prædatoriis turmis, atrociter grassati australem agri Dubliniensis partem diripuerunt. Cæterum brevi, quo minùs progredierentur, obsiderunt Dublinienses, qui eos ita exagitaverunt, pluribus cæsis, ut 140 ex iis in castrum de *Powerscourt* impellerent, ubi rebelles primò ultimam pugnae aleam subituros profitebantur.

fitebantur. Verùm accessu Georgii Stanlæi Equitis aur. exercitus Marefcalli, & aliarum suppetiarum è Dublinio, conterriti se brevi dediderunt, & die Pentecostes, Dublinium avecti sunt, ubi ex iis 74 suspensi fuerunt & strangulati, cæteris venia concessa.

Paulo antè, Aprilis nempe 27, Thomas Radcliffus Vicecomes *Fitz-Walter* Hiberniæ Prorex diplomate Regio constitutus Westmonasterii, Dublinium appulit die Pentecostes. Biduo deinde postea, in Ecclesia S. Trinitatis ante summum altare, juramentum consuetum (locum cedente Sentlegero) præstitit. Secum is ex Anglia duxit, inter alios, Henricum Sidneium ararii Proquæstorem & Guilielmum *Fitz-Williams* sive Guilielmiadem Equites, viros magnæ postea authoritatis. Ante Proregis ab Aula Anglicana discessum, jam dictus Guilielmus, è Fisco Regio, 25000 librarum acceperat, ut Hiberniæ Proquæstori traderet, ad expeditionis sumptus, contra Scotos Insulares, qui borealem Ultoniæ partem invaserant, & rebelles nonnullos Hibernicos. Maii 27, Dermotus Cavenachus Baro fit de *Balian* ad vitam.

Ineunte Julio, Prorex, exercitu coacto, in Ultoniam recta profectus est contra Scotos Insulares, & ejusdem mensis die 18, in prælio cum iis commisso, cessit ei victoria. Cæsi feruntur è Scotis plusquam 200, capti non pauci, cæterique in fugam coniecti. In hoc prælio admodum strenuè se gesserunt Tho. comes Ormonia & Stanlæus Marefcallus. Peractis deinde in opido Knockfergusensi, nonnullis ad pacem publicam conservandam necessariis, ac Stanlæo Marefcallo Ultoniæ *Generale* relicto, Prorex ad Aulam de Kilmainam incolumis reversus est.

Momoni-

Momoniam postea adiit, ubi multos tam Anglos quàm Hibernicos in fidem accepit.

Sentlegerus interim in Angliam revocatus, ac ibi causam suam defendere admissus, ad objecta crimina ita respondit, ut spes aliqua remaneret eum in pristinum favorem restituendi. Verumenimverò, adversariorum machinationibus prævencus, ab Aula se subduxit: neque diù postea supervixit, in Cantio, ubi & natus est, inter majores suos sepultus, Martii 12, 1559. quarto die post obitum uxoris. Vir fuit in rebus Hibernicis longo usu versatissimus, ac tribus principibus (Henrico Edwardo & Mariæ) sub quibus Hiberniam administravit, placendi unicè studiosus, utriusque tamen fortunæ, tam prosperæ quàm adversæ particeps: Verissima humanarum rerum in hoc mundo imago.

Septembris 13, Shanus O-Nealus Tir-Oënnii filius literis publicæ fidei (*Protectionis* vocant) acceptis, consilii ambiguus, Proregi in Aula de *Kilmainam*, humilimè se submisit. Quàm simulatè autem sequentia tempora docebunt. *Exitus acta probat.* Observarunt viri aliquot graves consuetudinem hanc protectiones Rebellibus concedendi Reip. sæpè exitiosam fuisse & datas iis interdum pecuniâ, quam ex furtis & prædationibus fecerant.

Octobris 4, Rorius (five Rodericus) & Dónatus O-Connor apud *Dingen* in Ofalia Proregi & Concilio se supplices submiserunt, sed haud multo post, cum novas dedissent turbas ingratorum animorum poenas dederunt, & ab exercitu Regio rebelles declarati magnâ cum clade obtriti. Ofalia dein vastata, & O-Connori expulsi. Mense Decembri, non pauca ornamenta injustè ablata Ecclesiis, Dublinii præsertim & Droghedæ, idoneorum hominum o-

perâ, ad id delegatorum, restituta sunt. Sub finem anni, Johanne O-Maddeno à Brasilio nigro O-Maddeno interempto, Silanchia regio inter Malachiam *Modbar* & interfectorem divisa est.

Hæc domi. Interim in Anglia, mense Martio, Pseudo-Edwardus quidam, 18 annorum adolescens, nomine *Guilielmus Fetherstonus*, molitoris filius, qui pro Edwardo VI Rege, (cujus vultum & lineamenta referebat) ætate conveniente, se gesserat, unde & anno superiore, triduo per Londinum, flagris publicè fuerat cæsus, nunc etiam ejusdem criminis reus iterum inventus, ad Tiburnas furcas ultimo supplicio meritò affectus est. Plenæ sunt historiæ similium exemplorum. Ad sequentia transeamus.

ANNO CHRISTI

MDLVII.

SUB initium anni, Hugo Lees aliàs Lacy Ecclesiæ Limericensis Canonicus, à Paulo IV, Cæsare exauthorato, ad Mariæ Reginae rogatum, successor designatus in Episcopatu Limericensi, temporalibus restitutus est, hoc præstito juramento, ut ex ipsis Archivis Regiis liquet: *Ego Hugo Limericensis Episcopus electus & consecratus profiteor me habere & tenere omnes temporales possessiones dicti Episcopatus, de manibus vestris, & successoribus vestris Angliæ Regibus, ut in jure Corona regni vestri Hiberniæ, vobisque & successoribus vestris Angliæ Regibus fidelis ero. Ita me Deus adjuvet & sancta Dei Evangelia.* Brevi postea, ad sedem Corcagensem consecratus est Rogerus Skiddy, Decanus (ni fallor)

Li-

Limericensis. Circa idem etiam tempus, mense nimirum Aprili, Guilielmus *Odor* sive *Oar* O-Carolus (de quo antea diximus) diplomate Regio constitutus est Eliæ Carolinæ Præfectus, postquam nimirum conditionibus quibusdam subscripsisset, viz. Regi & Reginae Angliæ & successoribus Reginae militandi, ac certum numerum equitum & *turbariorum* in expeditiones mittendi, &c. Sed hujus potestatis brevis fuit fructus, ut anno sequenti patebit.

Junii primo, *Parlamentum* (ita summum Regni Senatum vocamus) Regis & Reginae mandato, sub Thoma (patre jam mortuo) comite Suffexiæ, inceptum est Dublinii, in quo, latâ lege sancitum Reginam in matrimonio legitimo procreatam fuisse, ac omnes leges & sententias in contrarium editas esse irritas: Item abrogata quæcunque à vicesimo anno Henrici VIII, in Pontificem decreta fuerant.

In eodem porro Parlamento decretum, ut Primitiæ & vicesimæ partes ecclesiasticarum promotionum Regi anno 1536 concessæ, Clero remitterentur. Subsidium deinde concessum. Quæ taxatio nunquam imponitur nisi ex ordinum consensu in Parlamento. Tunc etiam Leixia & Ofalia, unâ cum aliis vicinis regionibus, *Slewmargin*, videlicet, *Irry* & *Glenmalery*, Fisco Regio adjudicatæ: ac potestas præterea Proregi concessa colonias in eas deducendi. Decretum itidem novum propugnaculum in Leixia, quod, sub Edwardo Sexto, nomen obtinuerat *Protektoris*, in posterum *Mary-Burgh* dicendum, & propugnaculum in Ofalia, antea *Dingen* dictum, *Philipstown* appellandum. Tunc porro Leixia *Slewmargin*, *Irry* & ea pars *Glenmalery*, quæ sita est ex parte Baroi fluvii proxima Mariæ-Burgo, in Reginae honorem, Reginae Comitatus nomine insignitæ, & Ofalia alterâ que

que Glenmalera pars, in Regis honorem, Regis Comitatus dictæ. Item, ad legum auctoritatem contra homicidia, latrocinia, &c. constabiliendam, data potestas Cancellario Hiberniæ, Commissiones sub magno sigillo dirigendi hominibus idoneis à Prorege nominandis, qui cætera territoria in comitatus prius non redacta, perlustrarent, & Proregis assensu in comitatus deviderent. Item, (quod ferè præterieram) ob crebras Scotorum insularium piraticas & incursiones, quibus Ultoniam infestarent, lex adjicitur, quâ introductio Scotorum armatorum in Hiberniam, vel eorum receptio fit crimen læsæ Majestatis, ac Matrimonium cum Scoto vel Scota contractum, sine Proregis assensu, sub magno Hiberniæ sigillo, fit crimen *Felonie*. Ita omnia crimina capitalia infra læsam Majestatem vocant.

Menſe Julio, (Comitibus Parliamentariis prorogatis) Prorex contra O-Madenum, quod Donatum O-Connorum proditorem declaratum fovisset, perrexit, ejusque castrum *Melick*, ad ripam Shenani fluvii, obsedit. Præſidarii tormentorum bellicorum disſpoſitione conterriti castrum deſeruerunt, ac fugæ ſe mandaverunt. Capto caſtro & præſidio ibi locato, Prorex Dublinium rediit.

Auguſti 10, Prorex, copiis iterum convocatis, (Kildario & Ormonio comitibus, Baltinglaſſio vicecomite, Delvinio, Dunboino, & Dunſanio Baronibus comitatus) ab Aula de *Kil-mainam*, Proregum ſeceſſu, ſigna Ultoniam verſus promovit, contra Jacobum Mac-Conellum Scotum. Ibi Scotorum prædas abegit, Scotis ubique prælium declinantibus, & in ſylvis plerumque ſe occultantibus. Nonnullos tamen in fidem recepit, & inter eos Donaldum Mac-Conellum, quem & equitem auratum creavit, ac torque

torque aureo, calcaribusque auratis ornavit: Item, Richardum *Mac-Guillin*, quem Scoti & laibus egerant. Nec ante sex septimanas in hac expeditione exactas, reversus est. Interim, dum hac in Ultonia geruntur, victoria quam Philippus Rex de Gallorum rege, ad S. Quintin in Picardia, reportaverat, magno excepta est plausu, a Prorege, Proceribus & exercitu, ac Hymnus, *Te Deum* solenniter decantatus. Mense Octobri, Prorex aliam suscepit expeditionem in Ultoniam, ubi rebellium agros, ad Armacham usque, devastavit. Ecclesiæ vero cathedrali ejusque ornamentis pepercit.

Eisdem diebus, Prorex de reditu in Angliam sollicitus, ut provinciam pacatiorem relinqueret, suspectissimos nonnullos, ad fidem obstringendam, obsoles dare effecit, O-Carollum nimirum, O-Molloyum, Mac-Geogheganum, O-Doynum, Mac-Coghlanum, duos O-Madenos (Brassium & Malachiam) ac Phelimium, a colore crinum *dussum* dictum sive nigrum: obsolesque ita traditos, in custodia detineri iussit.

Septembris 19, publico in Anglia Edicto, prohibitum, nè Denarii dicti, *The Rose penny*, sub Henrico Octavo & Edwardo Sexto cusi, utpote ære admisti, deinceps nisi in Hibernia solum, pro moneta proba reciperentur.

Decembris 4, Suffexius ex Hibernia revocatus, unâ cum uxore, Houtham, ad septimum à Dublinio lapidem, profectus est, ac inde in Angliam trajecit. Hac verò Proregis transfretatione, & morâ in Anglia, post primum insequentis Martii, Parlamentum, quod ad Pontanam sive Droghedam reiectum sive (ut loquimur) *adjournatum* fuerat, dissolutum est. Die proximo Proregis discessum insequente, qui & dies Domi-

nicus, Curwinus Cancellarius & Sidneius exercitus Quæstor Justitiarum designati, postquam muneris iuramentum Dublinii, in Ecclesia S. Trinitatis, ante summum altare, missâ finitâ, præstitissent, gladium Regium à Stanleio Marescallo (penes quem Suffexius iis tradendum reliquerat) acceperunt. Hi locum tenuerunt usque ad sextum Februarii, quo die, Sidneius, Reginae mandato, solus constitutus Justitiarius, autoritatis gladium, in eadem Ecclesia, more solito, accepit; ac brevi postea, adversus Arthurum O-Moloyum Fercallia Dynastam, qui rebelles foverat & res novas moliri inceperat, signa extulit, & non parvâ illius regionis parte incendiis & direptionibus vastatâ, præfecturam contulit Theobaldo Arthuri fratri, qui filium obsidem dederat, ad fidem in principem obstringendam. Deinde propugnacula in Leixia & Ofalia comœatu supplevit, ex pensitatione, quam *Ceas* vocant, eo fine in regione dicta *The English Pale* collecta. Hoc etiam anno, publico Edicto, proclamatum, nè annona ex Anglica ea regione, in aliquas regiones ab Hibernis possessas adveheretur. Sub idem tempus, Maurus Cavenachus & Conallus O-Morus tanquàm perduelles ad mortem damnati ultimo supplicio affecti sunt, ad Leghlinæ pontem.

Interim, dum hæc fiunt in Lagenia, Shanus O-Nealus Tir-Conelliam in Ultonia, quam suæ ditioni subijcere decreverat, cum magnis copiis ingressus est. Cæterum Calvatus O-Donellus suis diffidens & aleam prælii tentare metuens, tantâ usus est celeritate, ut, noctu, nemine resistente, in hostium castra perruperit, qui nihil suspicantes mali, quasi tuti à vi hostili, adeò imparati fuerunt, ut cum ab hostibus impetum in se fieri perspicerent, nullâ defensione factâ, fugæ se protinùs mandaverint, & inter

ter cæteros ipse Shanus, prostratæ ambitionis exemplum. In hoc terrore, multi occisi fuerunt & non pauci capti, sed eorum numerus incertus.

Cœnobia non pauca, toto Mariæ tempore, *Fenda* (ut vocant) *Laicalia* remansisse, ex Archivis Regiis liquiddò constat. Cæterùm sub exitum hujus anni, Cardinalis Polus, Pontificis ad Philippum & Mariam Legatus à latere, ad eorum rogatum, Prioratum S. Johannis Hierosolymitani in Hibernia, *Kilmainai* vulgò dictum, auctoritate quâungebatur, pristinis possessionibus restituit: Priore præposito Dom. Oswaldo Messingberdo. Nova hæc erectio diplomate regio confirmata est Martii sequentis die octavo. Cæterùm Messingberdus anno 1559, Elizabethæ Reginae primo, ad oras transmarinas profugit, ubi & tandem vitam finivit. Ipse porro Prioratus, ante annum deinde exactum, latâ lege in Parlamento Dublinii habito, coram Thoma comite Suffexiæ, iterùm suppressus est, ejusque integra dispositio Coronæ confirmata. Exeunte etiam hoc anno, in Synodo Provinciali, Droghedæ habitâ, à Doudallo Archiepiscopo Armachano, potestas fit *operariis, agri cultoribus & aliis laboratoribus*, diebus quibusdam festis, in Constitutione speciatim nominatis, *opera sua ruralia exercendi*.

Interim, Julii 15, Chelseiæ in Anglia mortem obiit Anna Clivensis, aliquando Henrici Octavi uxor, sed repudiata, ob nescio quam muliebrem impotentiam anno 1540, unde tantæ ignominiaæ adeò eam puluit, ut privatam vitam, multos per annos, in Anglia egerit, & in patriam suam redire non sustinuerit. Sepulta est Westmonasterii, ad australe latus Presbyterii, 3 sequentis Augusti.

ANNO CHRISTI

MDLVIII.

A Prilis 27, ex Anglia Dublinium rediit Thomas comes Suffexiæ, Prorex, cum armata manu militum 500, tum ad rebelles debellandos, tum ad Scotorum insularium rapinas & piraticas supprimendas. Maii primo die Dominico, gladium & Imperii insignia iterum accepit. Biduo ante appullum, O'Relius Brenia Dynasta in Prioratu de Kilmainan, Sidneio Iustitiano se valde supplicem exhibuit, & fidelitatem Regi & Reginæ debitam præstitit. Certis postea conditionibus subscripsit temporis aptatis. Eisdem diebus numerosos subæratos Regina percuti curavit, & eos ex necessitate ad sumptus bellicos supportandos in Hibernia pro legali & proba moneta passim recipi iussit.

Mense Junio, Suffexius, adversus Donaldum O'Brienum, Conogheri comitis Thomonia patrum, qui novam rebellionis facem accenderat, cum omnibus copiis, per Limericum, in Thomoniam, signa extulit. Ibi rebelles circumquaque in sylvas & saltus dispulit, ac possessiones & castra à Donaldò injustè usurpata comiti restituit. Ante reditum, Galviam invisit, ubi à Prætorè & opidanis, magno applausu, & à clero, præsentibus Archiepiscopo Tuamensi ac Episcopis Clonferrensi & Clonmacnoisensi, in Pontificalibus, solenni processione exceptus est. Idibus Augusti, sub vespere, Cometa apparuit, sub coma Berenices, caudà ad Hispaniam directà, qui paulatim ad ortum vergens (uti memorat Thuanus) Nonis Septembribus evanuit.

Septembris

Septembris 15, Sufflexius cum copiis suis, tam ex Anglia deductis, quàm aliis ex urbe Dublinienfi & locis vicinis coactis, navibus Dalkeiæ impositis, in Raghlinam insulam, contra Scotos, vela fecit, relicto Justitiario Henrico Sidneio equ. qui triduo pòst muneris sui juramentum præstitit. Interim dum Prorex excensionem pararet, una è navibus, vi tempestatis, ad litus fracta est, unde nonnulli è civibus Dubliniensibus perierunt, fluctibus absorpti. Utcunque, ipse Prorex cum reliquis excensionem facit, ac occisis iis qui restiterunt, insulam populatur. Copiis deinde in Cantiram expositis, ibi latè solitudines fecit. Similiter fecit in Arrana & Combera insulis. Propositum ei denique fuit in Ilam insulam impressionem facere: Verùm ortâ tempestate, vela vertere coactus est, & brevi postea ad *Knock-fergus* appulit. Ante reditum ex Ultonia, non paucos à Scotis possessos viculos diripuit & incendit.

His peractis, & aliis nonnullis ad pacem earum partium conservandam necessariis constabilitis, Dublinium sospes rediit Novembris 8, & biduo postea, in Ecclesia S. Trinitatis juramentum consuetum præstitit. In cameram Concilii (quæ tunc adjacebat Ecclesiæ) deinde recedens, ibi novum magnum Hiberniæ sigillum, ex Anglia missum, Curwino Cancellario, coram Senatu regio, tradidit. Eodem tempore, nova itidem Sigilla acceperunt summi utriusque *Banci* sive tribunalis Judices, & primarius *Scaccarii* Baro, sive fiscalium causarum Judex. Priora deinde sigilla, pro more, mox deleta fuerunt & fracta. Scoti insulani interea ex Ultonia in Conatiam evocati à quibusdam è familia Bourkorum, in subsidium contra Richardum Clan-Richardi comitem, ab eo in prælio magnâ strage profligantur. Circa hæc tempora, Shanus sive Johannes O-Nealus Coni comitis Tir-Oëniæ filius, publicus patriæ terror,

exulceratus quòd patris operâ se posthabito, Matthæus frater nothus creatus fuerat Baro de *Dunganon* & successor in comitatu, odio in Matthæum ita flagravit, ut è medio eum sustulerit, ac rupto naturæ vinculo, patrem suum crebris injuriis adeò afflixerit, ut (prævalentibus tandem adversis) senex mœrore confectus extabuerit, variantis fortunæ specimen. Shanus de hisce, necnon de tyrannide quam in minores *Ultoniæ Dynastas* Hibernicos exercuerat, à Sidneio Justitiario interrogatus, respondit se certum esse Coni filium & hæredem, ex *Alifona* uxore, legitimo matrimonio progenitum, Matthæum verò fabri ferrarii *Dundalkiensis* fuisse filium, natum post patris nuptias cum *Alifona*: Se porrò justè paternam adiisse hæreditatem, ac cessionem quam pater *Henrico Octavo*, & redhibitionem quam Rex patri fecerat, nihil valere: Patrem nihil habuisse juris in iis quæ Regi in manus tradiderat, nisi ad vitam suam: Se denique ex patria *Tanistriæ* lege, populari electione *O-Nealum* designatum fuisse, nec quicquam in *Ultoniæ* Procere sibi arrogasse, à majoribus non usitatum. Cæterùm partum ita dominium haud multos annos tenuit, nam anno 1567, à Scotis Hebridianis, in tentorio suo, inter pocula, machæris confossus est, in vindictam cognatorum eorum quos ille occiderat. Hæc ei qui libidine, ebrietate & crudelitate plurimorum odium paraverat, merces.

Interim in Anglia, Augusti 15, Londini, ex hac vita migravit Georgius Doudallus Archiepiscopus Armachanus, quò ob Ecclesiæ suæ negotia, se contulerat. Is, regnante Edwardo Sexto, exul ad tempus vixerat, in partibus transmarinis, apud Abbatem Centrensem in Brabantia: Sed postquàm intellexisset mortuum Edwardum, & successisse Mariam,

riam, in Angliam profectus est, ac inde (ut supra diximus) in Hiberniam rediit, ubi Archiepiscopatum postliminio recepit. In Hibernia, aliquanto post, 14 nimirum Octobris, è vivis excessit Jacobus *fitz-Gerald* Comes Desmoniaë, summus Hiberniaë Quæstor, *Asketinaë* apud Limericenses, Geraldo filio & hærede relicto, postremo ex hac familia comite. De cujus infelici exitu, postquam fidem in Principem violâisset, qui sciendi cupidus est, historias petat subsequen-
tium temporum. In eo, Desmonia familia, velut in scopulo, passa est naufragium, & patrimonium copiosissimum ob læsam majestatem in fiscum redactum.

Circa idem tempus, Guilielmus *Odor* O-Carollus Eliæ Dynasta in prælio ab Anglis victus fugâ evasit, suorum multis desideratis. Deinde Thaddæus O-Carollus à Prorege & Senatu in ejus locum suffectus est.

Novembris 17, mortem obiit Maria Regina, ad S. Jacobi, prope Westmonasterium, ætatis anno 42, regni sexto, ex moerore (ut fertur) tam ob urbis Caletensis in Gallia jacturam, quàm ob mariti absentiam, & Caroli Quinti Imperatoris foci sui mortem, qui 21 Septembris, die S. Matthæi, in Hispania obierat, postquam raro inter Cæsares exemplo, imperio & regnis suis renuntiâisset, ut privatam ageret vitam. Sepulta est ea Westmonasterii, in boreali parte magni regii sacelli Henrici Septimi. Atque ita Mariæ Reginaë tempora concludo.

Successit Elizabetha, altera Henrici Octavi filia, *femina virilis animi* (ut inquit Thuanus) & *supra sexum prudentiæ*, quæ aliquot horis post sororis obitum, ab Ordinibus regni, in Parlamento tunc fortè congregatis, Regina declarata est, & regnum postea ad annum produxit quadragesimum quintum.

F I N I S.

Par
refle
thar
a lea
or to
all t
ar i
orfe
er t
to st
is to
/pa
y a
ie,
of h
him
all m
and
mar
ed,
elf
ed hi
He v
ift r
and
been
I wo
lem
eev
you
prom
have
him
thei
ther
per
ion,
mer
gag
to th
my
of r
Car
Has
on l
too
def
tha
rim
ren
Na

burst into fury, and flew upon his enemy with so impetuous a Violence, that the great *Hannibal* stood in need of his whole force and skill. But at length this haughty Prince being incensed to finde a resistance he used not to meet with in his encounters, discharged from that arm (so dreadful to many Nations) such a heavy blow upon the head of the stranger, that it made him reel, and would without doubt have born him from his horse; had not two of his Cavaliers speeded to his succour, while the other two run to revenge him; Of which the first that lifted up his sword to strike the Prince *Hannibal*, soon received his death as a punishment of his temerity in presuming to attack this great man; and the other, whom *Aspar* engaged, would have perhaps followed the fate of his companion by a lesse honourable hand, had he not suddenly cryed out for sparing his life, to go and provide with his companions for the preservation of that of his Master. The Prince *Hannibal* caused *Aspar* to retire, and went himself to see in what condition his enemy was, and to offer the strangers all manner of assistance. He found that they had taken off his Helmet, and perceived an aspect composed of fierce and comely with severall marks of greatness. The stranger was not in so bad estate as was supposed, and seeing his Enemy approach, he endeavoured to re-enforce himself to go against him, but was restrained by his attendants, and arrested himself when he understood the intention of the generous *Hannibal*. He was surpris'd with the good meene of this Prince, when he saw him lift up the Visour of his Casque, and remarked in his Visage so noble and great an air, that he was as much astonish'd therewith, as he had been ill-treated by his valour. Valiant Sir, (said the unknown person) I wonder not that you are friend to *Hannibal*, since there is so much resemblance between you in the most heroick of all qualities; but I believe that Prince loves little of the world, if he love not such persons as you; and I think if he had more friends of the like valour, he might promise himself success in *Africa*, more advantageous then those his arms have had in *Italy*. *Hannibal* is not so happy in friends as you imagine him (answered the Prince of *Carthage*) since you have refused to be of their number; but however, if you please to go to his Camp, you shall there receive such treatment as shall restrain you from hating a man who perhaps never offended you? Hate (said the stranger) I honour his person, and admire his high reputation too much to be guilty of such sentiments; but I told you before, I could not serve him, because I was engaged on the contrary side. Nevertheless, upon your word, I will go to the Camp of *Hannibal*, provided you promise me I shall leave it at my pleasure, and that neither the knowledge of my condition, nor that of my engagement for the *Romans*, shall be any cause to retain me in the *Carthaginian* Army, when it shall be fit for me to go serve against it. *Hannibal* accorded the stranger his desires, and having seen him mounted on his horse with one of his Attendants behinde him to hold him up, they took the way to the Camp together. These great Persons had an extreme desire to know one the other, and view'd each other many times, to learn that which they durst not enquire of: but after they had marched some time without any speech at all, the stranger at length ended the silence to render thanks to his Conquerour, and to desire the knowledge of his Name, who had so generously obliged him. Scarce had he began to

speak, when he spyed a Body of Horse making toward them with a large
 trot, which he perceived were *Carthaginians*. Wherefore, to prevent
 being known by any of this Troop, he pul'd down the visour of his hel-
 met; but he no sooner understood that these *Carthaginians* came to at-
 tend their Prince as his guard, and that the person with whom he had en-
 countred was the great *Hannibal*, but he approached with a very submit-
 tive action, and told him obligingly that his ignorance had made him guilty
 of a great mistake; and my Lord (said he) you could not have made
 your self known in a more heroick manner; your great strokes suffici-
 ently spoke you the famous *Hannibal*, and if your arms and habilliments
 caused you to be taken for a *Carthaginian*, yet I might have better known
 by your actions, that you were the illustrious Prince of *Carthage*. But
 my Lord (added he) to take away a part of the regret which you may
 possibly have for drawing your sword against me, and to testifie to you
 that I was not altogether unworthy to be treated favourably, I will de-
 clare to you that I am King of a Realm sufficiently large; and as soon
 as I shall have taken a little repose, I shall let you see by the story of my
 life, that the quality of King possibly is not the thing which will most af-
 fect you. Upon this Declaration *Hannibal* redoubled his civilities, and
 craved pardon of the stranger for that he had not treated him as he should
 have done, had he understood his true condition: My Lord (con-
 tinued the Prince of *Carthage*) your self only ought to have regretted
 measuring the sword against a man that appear'd no more then a simple
Carthaginian; and if Fortune hath given me some advantage, she has
 only plaid a new prank of her old game; and by a *Capriccio* ordinari-
 with her inclined to be your enemy, because she delights to overturn
 powerfull, and to favour me, believing she should raise a man whom
 she took for an ordinary Native of *Carthage*. Your Victories (replyed the
 stranger) have no dependance on her, and your valour does alwaies
 assuredly produce its effects, that it is easie to judge it holds nothing from
 the Empire of that inconstant Goddess. These two Princes continu'd
 on their conversation in very obliging terms, and ended not till they ar-
 rived at the *Carthaginian* Camp. There *Hannibal* took all possible care
 for the King whom he had wounded; he lodg'd him in one of his own
 Tents; and caused him to be presently dress'd by his best Chirurgion
 by whom he was informed to his great joy of the curableness of the
 Kings wounds: insomuch that he would go in person to give him as-
 surance of the contentment he received thereby. Being there, he heard
 noise in his Tent, which obliged him to turn his eye about to discover
 the cause; whereupon he saw *Adherbal* entring, who was a *Carthaginian*
 of quality, and in no mean esteem with him. The Prince had no
 time to demand the cause which had so much moved him; for *Adherbal*
 immediatly as he entred testified his surprise and joy, and following the
 force of his impetuous humour: My Lord (cryed he) To horse, *Lalio*
 is ours, with a thousand Talents, *Hannibal* could not contain from smil-
 ling at this strange introduction, and by and by looking seriously upon
Adherbal, Recollect your self (said the Prince) and speak more clearly
 you would be understood. Although *Adherbal* was in favour enough
 with his Prince, yet he was sensible he had committed a miscarriage
 in not delivering himself but by a transport; and after having made a low
 reverent

Rome, and enter into confederacy with the Republick of *Carthage*. My Lord (answered Prince *Persus*) the *Romans* are so puffed up by the Victories of *Scipio*, that their pride seems to be insupportable. The King my Father hath thereupon conceived an aversion from them, and being unwilling to partake as an Ally in the tyrannicall design of a people which affects a universall Empire, he hath forsaken the league he had with them, and contracted one with *Carthage*. Neverthelesse he could not satisfie himself with this naked confederation, unlesse he raised auxiliaries to his confederates, and the esteem he bears of the great *Hannibal* hath induced him to come into *Africa*, to joyn himself in the war, and serve him with his person. The Prince of *Carthage* rendred thanks to him of *Macedonia* by bowing of his body, when the Prince of *Bithynia*, who all this while view'd the great *Hannibal* with attention, began to speak to him as soon as he saw he might do it without interruption. My Lord, said the young *Nicomedes*, I do not so well understand the design of the King of *Bithynia*, as the Prince *Persus* doth the thoughts of the King of *Macedonia*: but if I might presume to declare mine, after such discourses as persons of my age are not capable of, I could protest to you that I have so much admired the high renown of *Hannibal*, that the esteem I have for that illustrious Prince hath brought me to his side and Army to learn the Rudiments therein of a profession, of which he is so excellent a Master. But My Lord (continued the young *Nicomedes*) I am come only by inclination, and without other reasoning then what I have drawn from an internal motion: I have believed that I ought to esteem the Prince *Hannibal*, without conceiving a hatred against the *Romans*, which might be suspected, and my heart one day reproach me as an effect of my fear. The young *Nicomedes* pronounced these words with so pleasing ferocity, that the Prince *Hannibal* was charmed therewith, and instantly felt that inclination towards the Prince of *Bithynia* spring up in his breast, which he preserved and cherished there all the rest of his life. Was it not generous enough *Nicomedes* (answered the Prince of the *Carthaginians*) to have benevolence for me, without ratifying it to me by so fair effects; in forsaking the pleasures of Cities, to expose your youth to the travels and dangers of war? How do you treat me, My Lord! (interrupted *Nicomedes*) would you have me be of a party, and do as they, which daring not declare themselves, are contented to assist the persons whom they love only by secret vows and wishes? No, No, My Lord, *Nicomedes* is none of those word-friends, he will make his actions speak the sense of his minde; and if he leaves *Bithynia* in his fifteenth year, 'tis for that he believes the residence in Towns not honourable, when all the world is in the field: besides the age I am of (continued *Nicomedes*) being apt to receive impressions, hath caused me to come to the great *Hannibal* to receive good ones from him. Scarce had the Prince of *Bithynia* ended these words, but they were just at the out-guards of the Camp. Into which being entred, *Hannibal* received these generous confederates in the most magnificent of his Tents, where he made them be served with a very noble collation; During which they entertained themselves with variety of discourse, which at length insensibly came to be concerning the wounded King. *Antiochus*, *Persus*, and *Nicomedes* signified their desire to go visit him, and the Prince of *Carthage* being informed that they might do it without incom-

moding

moding him, himself conducted them towards the generous stranger. The first complements were very short and conformable to the nature of the place, and the profession of the persons that made them: After which the wounded King addressing to the King of *Syria*: You may judge (said he) My Lord, of the treatment which the friends of the Prince *Hannibal* may hope, since his enemies receive so good. Yes, My Lord, I am an enemy of the Prince *Hannibal*, because I am engaged with his enemies; nor am I much troubled to make an avowance thereof unto you, which may speak my ingratitude, So that at the same time I advantage the glory of my Benefactor. Enemies of your quality (answered *Antiochus*) will without question be alwaies well treated by such persons as *Hannibal*, and this Prince is so great a lover of virtue, that he testifies his esteem of it, wherever he meets it! I know not what *Hannibal* hath done (interposed the Prince of *Carthage*) to be treated in this manner, and as little whether you----- He hath done such brave things (interrupted the Syrian King instantly without suffering *Hannibal* to continue) that we should be ravished to know all he hath done. Ah! my Lord (added the wounded King) I should be more particularly obliged to you then these Princes, if you would do us the grace to cause the History of your life to be recounted unto us; since having been so frequent a Victor, I should have the consolation to observe some occurrence, semblable to my late one, in that recitall. Oh, my Lord (cried *Nicomedes* with a pleasing transport) make me know fully, that which I have so often admired. And if I might be permitted, said the Prince of *Macedon*, to adde my prayers to those which ought to be more prevalent, I should request the same favour, My Lords, (answered the Prince *Hannibal*, you demand so small a thing that I wonder you should ask it with so much instance: Nevertheless you shall be satisfied, and *Aspar* shall relate you what he knows of my life. After these words the Prince of *Carthage* commanded his Attendant to be called, and in the mean while continuing the conversation with the Princes, he told them, that in a little time they would perceive that that *Hannibal*, who was so much talk'd of, was perhaps but little known; and soon know the difference there is between the *Hannibal* of *Carthage* and the *Hannibal* of the Princess *Thomira*: O beleeve notwithstanding, answered *Antiochus*, that the first, which is he you speak of, is sufficiently known: and since few persons know what is that renders him different from the other, I conceive the impatience is reasonable which I have to know it. Yet I would not (replied *Hannibal*) that the particularities of my life should come to the knowledge of the people: there is a certain stupidity reigning amongst them, which hinders them from judging truly of things, and makes them condemn all they understand not; and therefore it is not fit to discover that to them which they cannot know but imperfectly; and since the losse of our libertie passes with them for a weakness, and it is not necessary to encounter their Sentiments, how unjust soever, I conceive it not within the rule of prudence to let the multitude know what passes in the breasts of great men who are separated from the crowd: Let them therefore only understand, if a man hath Ambition, since that passion is not noble when it is not known, and ought to produce effects of gallantry to be commendable. But the case of Love is far different; this passion pleasing it self with making a secret
of